

Budsjett-innst. S. nr. 5

(2002–2003)

Budsjettinnstilling til Stortinget
frå kommunalkomiteen

St.prp. nr. 1 (2002-2003), St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 14 (2002-2003)

**Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet
for 2003 vedkomande rammeområde 6 Kommunal- og
regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og
Finansdepartementet mv. og rammeområde 7 Folketrygda**

INNHold

Innledning	5
1. Budsjetttavtala mellom Høgre, Kristeleg Folkeparti, Venstre og Framstegspartiet	5
1.1 Merknader frå avtalepartene	5
1.2 Felles merknader frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	7
2. Merknader om kommuneøkonomien	8
2.1 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet	8
2.2 Generelle merknader frå Høgre og Kristeleg Folkeparti	9
2.3 Generelle merknader frå Framstegspartiet	10
2.4 Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti	14
2.5 Generelle merknader frå Senterpartiet	17
2.6 Merknader om særlege temaer	18
2.6.1 Sluttoppgjør for spesialisthelsetjenesten	18
2.6.2 Friare skattøre	19
2.6.3 Interkommunalt samarbeid	19
2.6.4 Konsultasjonsordninga	19
2.6.5 Pensjonsutgifter i kommunesektoren	20
2.6.6 Opptappingsplan for kommunesektoren	22
2.6.7 Kompensasjon til Rødøy kommune	23
2.6.8 Regionaltilskudd	23
2.6.9 Inntektssystemet	24
2.6.10 Inntektsutjevning	24
2.6.11 Særleg ressurskrevjande brukarar	24
2.6.12 Kollektivtrafikk	24
2.6.13 Eiendomsskatten	25
2.6.14 Krisesentrene	25
2.6.15 Lokal Agenda 21	25
3. Rammeområde 6 Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	26
3.1 Hovedprioriteringar for rammeområde 6	31
3.1.1 Innleiing	31
3.1.2 Merknader frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet	32
3.1.3 Hovedprioriteringar frå Arbeidarpartiet	32
3.1.4 Hovedprioriteringar frå Høgre og Kristeleg Folkeparti	33
3.1.5 Hovedprioriteringar frå Framstegspartiet	33
3.1.6 Hovedprioriteringar frå Sosialistisk Venstreparti	33
3.1.7 Hovedprioriteringar frå Senterpartiet	34
4. Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 6	38
4.1 Programkategori 13.10 Administrasjon m.m.	38
4.1.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.10 - Sammendrag	38
4.1.2 Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet	38
4.1.3 Kap. 502 Valutgifter	39
4.1.4 Kap. 503 Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.	39
4.2 Programkategori 13.20 Innvandring	39
4.2.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.20 - Sammendrag	39
4.2.2 Generelle merknader	39

4.2.3	Særlige temaer	41
4.2.4	Kap. 520 Utlendingsdirektoratet	49
4.2.5	Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet	53
4.2.6	Kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	53
4.2.7	Kap. 3521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	59
4.2.8	Kap. 522 Senter mot etnisk diskriminering	59
4.2.9	Kap. 523 Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene	60
4.2.10	Kap. 524 Utlendingsnemnda	60
4.3	Programkategori 13.21 Nasjonale minoriteter	61
4.3.1	Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.21 - Sammendrag	61
4.3.2	Kap. 526 Nasjonale minoriteter	61
4.4	Programkategori 13.40 Samiske formål	62
4.4.1	Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.40 - Sammendrag	62
4.4.2	Generelle merknader	62
4.4.3	Kap. 540 Sametinget	62
4.4.4	Kap. 541 Tilskudd til samiske formål	63
4.4.5	Kap. 542 Kompetansesenter for urfolks rettigheter	64
4.5	Programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk	64
4.5.1	Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.50 - Sammendrag	64
4.5.2	Generelle merknader	64
4.5.3	Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping	73
4.5.4	Kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	74
4.6	Programkategori 14.10 Bustad og bumiljø	75
4.6.1	Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 14.10 - Sammendrag	75
4.6.2	Generelle merknader	75
4.6.3	Kap. 2412 Den Norske Stats Husbank	79
4.6.4	Kap. 580 Bostøtte	81
4.6.5	Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak	83
4.6.6	Kap. 582 Skoleanlegg	84
4.6.7	Kap. 585 Husleietvistutvalget i Oslo	85
4.6.8	Kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	85
4.7	Programkategori 14.20 Bygningssaker	86
4.7.1	Hovedtrekk under programkategori 14.20 - Sammendrag	86
4.7.2	Kartgrunnlag for elektronisk plan- og byggesaksbehandling	86
4.8	Programkategori 19.00 Arbeidsmarked	86
4.8.1	Hovedtrekk under programkategori 19.00 - Sammendrag	86
4.8.2	Generelle merknader	86
4.8.3	Kap. 1590 Aetat	92
4.8.4	Kap. 1594 Arbeidsmarknadstiltak	94
4.8.5	Kap. 1595 Ventelønn mv.	95
4.9	Programkategori 19.10 Arbeidsmiljø og sikkerhet	95
4.9.1	Hovedtrekk under programkategori 19.10 - Sammendrag	95
4.9.2	Kap. 1570 Arbeidstilsynet	96
4.9.3	Kap. 1571 Direktoratet for brann- og el-sikkerhet	96
4.9.4	Kap. 1573 Statens arbeidsmiljøinstitutt	96
4.9.5	Kap. 1574 Arbeidsforskningsinstituttet	97
4.9.6	Kap. 1577 Norges brannskole	97
5.	Rammeområde 7 Dagpenger mv.	97
5.1	Disponering av rammeområde 7	98
5.1.1	Generelle merknader	98
6.	Merknader frå komiteen til dei enkelte kapitla under rammeområde 7	100
6.1	Innleiing	100
6.2	Kap. 2541 Dagpenger	100
6.3	Kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring	100
7.	Forslag frå mindretal	102
8.	Tilråding frå komiteen	104

Budsjett-innst. S. nr. 5

(2002-2003)

Budsjettinnstilling til Stortinget frå kommunalkomiteen

St.prp. nr. 1 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 (2002-2003) og St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 14 (2002-2003)

Innstilling frå kommunalkomiteen om løyvingar på statsbudsjettet for 2003 vedkomande rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartementet mv. og rammeområde 7 Folketrygda

Til Stortinget

INNLEIING

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sigvald Oppebøen Hansen, Reidar Sandal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Signe Øye, frå Høgre, Peter Gitmark, Hans Kristian Høgsnes og Kari Lise Holmberg, frå Framstegspartiet, Thorbjørn Andersen og Per Sandberg, frå Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen og Heikki Holmås, frå Kristeleg Folkeparti, Anita Apelthun Sæle og Ivar Østberg, og frå Senterpartiet, leiaren Magnhild Meltveit Kleppa, fremjar i denne innstillinga forslag om løyvingar på statsbudsjettet for 2003 under dei kapittel og postar som er fordelte til komiteen under rammeområda 6 og 7. Komiteen viser til ansvarsområdet sitt, Kommunal forvaltning, og handsaminga av den årlege kommuneproposisjonen, og har på bakgrunn av dette funne det føremålstenleg også å ta med merknader om kommunøkonomien i eit eige kapittel. Når det gjeld løyvingane til rammetilskot til kommunesektoren, viser komiteen til rammeområde 19 i Budsjett-innst. S. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2002-2003).

Komiteen vil gjere merksam på at ein fraksjon med halvparten av medlemene i komiteen (7 av 14), vil utgjere eit fleirtal dersom leiaren er med i vedkomande fraksjon.

1. BUDSJETTAVTALA MELLOM HØGRE, KRISTELEG FOLKEPARTI VENSTRE OG FRAMSTEGSPARTIET

1.1 Merknader frå avtalepartene

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil vise til forliket i finanskomiteen, jf. Budsjett-innst. S. I Tillegg nr. 1 (2002-2003), og er enige om å legge til grunn følgende omprioriteringer i forhold til Regjeringens budsjettforslag:

- Perioden for arbeidsgivers lønnsplikt under permittering utvides ikke fra 3 til 20 dager. Kostnad 2003-budsjettet: 240 mill. kroner
- Oppussing av skoler får økt utlånsrammen med 1 000 mill. kroner, kostnad 2003-budsjettet: 32 mill. kroner.
- Kommunene bevilges 1 000 mill. utover Regjeringens forslag, fordelt med 287 mill. kroner øremerket til barnehager og de resterende 713 mill. kroner som frie inntekter. Dette tas inn gjennom økte skatteinntekter.
- Husbankens låneramme økes med 500 mill. kroner til rehabiliteringsplasser, omsorgsboliger og sykehjemsplasser i sydlige land.
- Redusert familiegjenforening som følge av krav om forsørgelse: -43,5 mill. Etterslep i antall bosatte: -43,5 mill.
- Redusert tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling: -50 mill.
- Redusert tilskudd til nasjonalt samarbeid for regional utvikling: -50 mill.

Disse medlemmer vil vise til forliket i finanskomiteen og legger til grunn følgende prioriteringer:

Husbankens låneramme økes med 500 mill. kroner. Denne økningen i lånerammen øremerkes for kommuner som ønsker å bygge sykehjemsplasser, eldreboliger og rehabiliteringsplasser i sydlige land. Disse med-

lemmer ber Regjeringen komme tilbake med endelig forslag til ordning i Revidert nasjonalbudsjett for 2003. I den forbindelse skal det også vurderes hvordan private aktører kan trekkes med. Disse medlemmer anser det som særdeles viktig at kommunene enten gjennom interkommunalt samarbeid eller i fellesskap med private interessenter utvikler tilbud som er i samsvar med etterspørselen.

Disse medlemmer ber Regjeringen komme tilbake med en vurdering av rammene for kommunesektoren i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2003, når prognosene for skatteinntektene foreligger. Disse medlemmer ber Regjeringen vurdere tiltak særlig rettet mot primærkommunene.

Arbeidsgivere i kommunal sektor må gis reell frihet i valg av pensjonsleverandør, slik at den frie konkurransen i pensjonsmarkedet sikres. Disse medlemmer ber Regjeringen fremme en proposisjon senest 1. november 2003 om nødvendige endringer i forsikringsvirksomhetsloven, slik at arbeidsgivere i kommunal sektor, samt andre som har sine pensjonsordninger tilknyttet KLP, som ønsker å gå over fra KLP til private pensjonsordninger, kan gjennomføre dette.

Disse medlemmer er enige om at sluttpakker istedenfor ventelønn bør være hovedregelen ved oppsigelser i staten. Disse medlemmer ber Regjeringen jobbe videre for at arbeidet med ny arbeidslivslov skal føre til en felles lov for hele arbeidslivet. Disse medlemmer er også positive til å innføre en ordning med bonusordning for formidling av ventelønsmottakere, for å få disse raskere ut i arbeid.

Disse medlemmer er enige om prinsippet om å likestille kjøp av tjenester fra private bedrifter med offentlig egenproduksjon av tjenester. Et utvalg, ledet av professor Rattsø, vil rundt årsskiftet 2002-2003 foreslå løsninger som nøytraliserer momsen for kommunene. Disse medlemmer ber Regjeringen gjøre rede for dette i kommuneøkonomiproposisjonen for 2004 og i Revidert nasjonalbudsjett for 2003. Dette iverksettes fra 1. januar 2004.

Disse medlemmer er enige om at bedre tjenester og bedre utnyttelse av offentlige ressurser fremmes gjennom økt bruk av konkurranse mellom offentlige og private tjenesteprodusenter. Disse medlemmer ber Regjeringen i kommuneøkonomiproposisjonen for 2004 drøfte alternative modeller for å stimulere til økt bruk av konkurranse i kommunesektoren. En av modellene som skal vurderes, er den danske "utfordringsrett". Avtalepartene legger vekt på at innføringen av modeller som stimulerer til eller setter krav om økt bruk av konkurranse ikke medfører økt statlig eller kommunalt byråkrati.

Disse medlemmer ber Regjeringen iverksette nødvendige informasjonstiltak overfor kommunesektoren, slik at kommunene kan forberede at slike endringer vil komme fra 2004.

Frivillige organisasjoner

Disse medlemmer viser til at mange frivillige organisasjoner i en årrekke har vært viktige aktører i integreringsarbeidet. Deres innsats mot uverdige for-

hold og beskyttelse av sårbare grupper, det være seg diskriminering, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse eller annet, er av stor betydning for vårt demokrati. Samtidig erfarer vi en stadig tilbakevendende diskusjon om omfang, art og målsetting med de ulike organisasjonenes virke.

Disse medlemmer viser til påstander om uregelmessig tilegnelse og bruk av mottatte offentlige midler fra enkelte frivillige organisasjoners side. Disse medlemmer forutsetter at Regjeringen iverksetter nødvendige tiltak for å avdekke eventuelle uregelmessigheter.

Disse medlemmer vil understreke at det ikke må være forbundet med et stort byråkrati å få tilskudd, slik at mindre organisasjoner utelukkes.

Disse medlemmer vil påpeke at med dette utvikles strategier som kan være med på å avdekke svakheter, og derav styrke arbeidet ytterligere. I tillegg bør det være et krav at informasjon er integrert i virksomhetens formål, slik at det gis et bedre grunnlag for framtidige tiltak og handlinger.

Fordeling av ekstramidler i kommunesektoren

Disse medlemmer viser til at forhandlingsresultatet mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet ga kommunesektoren 1 mrd. kroner ekstra. Etter ørmerkingen til barnehagene blir det totalt 713 mill. kroner til kommunesektoren. Som del av forlik i kommunalkomiteen ble følgende fordeling fastsatt. Disse medlemmer viser til vedtak i Stortinget (Vedtak 83, Budsjett-innst. S. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2002-2003)) om skattøre, som betyr at 100 mill. kroner tilfaller fylkeskommunene, mens de øvrige 613 mill. kroner fordeles på primærkommunene.

Ekstrapotten til Nord-Trøndelag og Østfold

Disse medlemmer viser til at det i forbindelse med behandlingen av kommuneøkonomiproposisjonen for 2003 ble vedtatt at Nord-Trøndelag og Østfold skulle tilgodeses med til sammen 30 mill. kroner innenfor skjønnsrammen i forbindelse med uttrekket etter sykehusoppkjøret. Disse medlemmer registrerer imidlertid at Regjeringen har foretatt fordelingen med basis i innbyggertallet og ikke basert på det reelle tallmessige tapet som fylkeskommunene led. Disse medlemmer viser til at pengene til denne kompensasjonen er på plass, men at det nå bare er spørsmål om fordelingen. I den forbindelse mener disse medlemmer at fordelingen bør skje på en slik måte at det fylket som tapte mest skal få mest i erstatning. Derfor ber disse medlemmer Regjeringen tildele Nord-Trøndelag 20 mill. kroner og Østfold 10 mill. kroner.

Storbytilskudd

Disse medlemmer viser til at Regjeringen har oppfylt forliket i kommuneøkonomiproposisjonen vedrørende storbytilskudd til Kristiansand, Bergen, Trondheim og Stavanger. Disse medlemmer fikk dette utvidet til å omfatte Tromsø, Drammen og Fredrikstad. Disse medlemmer viser til at dette fjernes fra 2004 og skal

erstattes med generelle objektive kriterier i innbyggetilskuddet. Disse medlemmer ber Regjeringen inkludere Skien i ordningen med storbytilskudd i 2003, innen Regjeringens foreslåtte ramme, jf. kap. 571 post 67. Skien kommune har siden begynnelsen av 1990-tallet vært med i den gruppen med byer som i perioder har blitt tildelt storbymidler. Byen falt imidlertid ut av gruppen ved siste tildeling.

Yrkeshemmede

Disse medlemmer mener at arbeidsmarkedstiltak rettet mot yrkeshemmede bør sikres. Disse medlemmer er opptatt av at tiltakene for denne gruppen ikke må svekkes ved endring i budsjettstrukturen der tidligere kapittel 1591 og 1592 blir slått sammen til et nytt kapittel 1594. Disse medlemmer har merket seg at post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak kan nyttes under post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak som tidligere, og at det motsatt er åpnet opp for at inntil 10 pst. av bevilgningen kan omdisponeres. Disse medlemmer ber derfor Regjeringen følge nøye med og evaluere denne strukturendringen i forbindelse med budsjettet for 2004. Dersom ordningen er vellykket, ber disse medlemmer Regjeringen legge til rette for at omdisponeringene er sammenfallende mellom disse budsjettposter fra og med 2004.

Human Rights Service

Disse medlemmer viser til at Human Rights Service (HRS) jobber for å belyse problematiske forhold ved integrering av innvandrere i Norge, samt menneskerettighetsspørsmål og kvinners fundamentale rettigheter i innvandremiljøene. Disse medlemmer mener at det er viktig å få belyst slike problemer fra organisasjoner som ikke bare har et ståsted i innvandrernes egne miljøer. Disse medlemmer ber Regjeringen sikre at Human Rights Service får prosjektmidler, med vanlige krav til rapportering, på 1,1 mill. kroner. Disse medlemmer viser til forslag under 4.2.6.

1.2 Felles merknader frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til disse partiers felles merknader og særmerknader i finansinnstillingen og i tilleggsinnstillingen til finansinnstillingen.

Flertallet vil legge til rette for et godt utbygd offentlig velferdstilbud som sikrer alle likeverdige tilbud av grunnleggende velferdstjenester. Flertallet vil derfor styrke kommunesektorens økonomi. Regjeringen må innlede drøftelser med kommunene om en plan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommuneøkonomien.

Flertallet vil opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og sikre likeverdige levekår i alle deler av landet. Flertallet vil derfor styrke de distriktpolitiske virkemidlene.

Flertallet vil sikre arbeid for alle. Flertallet vil derfor øke innsatsen for å sikre og skape arbeidsplasser. Flertallet vil styrke virkemidlene i arbeidsmarkedspolitikken blant annet ved å øke antallet tiltaksplasser.

Flertallet vil sikre alle en god bolig i et godt bomiljø. Flertallet vil derfor stimulere byggingen av nye boliger ved å øke utlånsrammene i Husbanken, og styrke bevilgningene til boligtiltak.

Flertallet vil legge til rette for en integreringspolitikk bygd på toleranse og respekt, og går mot Regjeringens forslag om å redusere mottaket av kvoteflyktninger.

Flertallet ønsker en aktiv politikk overfor samene og nasjonale minoriteter.

Flertallet viser til sine respektive partiers merknader og merknader de har sammen under de enkelte budsjettområder.

Flertallet konstaterer at de vedtatte rammer for rammeområde 6 og 7 i så vesentlig grad avviker fra det disse partier mener er en nødvendig innsats for å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, motvirke arbeidsledighet og bedre botilbudet at det ikke gir et rimelig bilde av disse partiers politikk å fremme forslag til fordeling av rammene. Dette er rammer som regjeringspartiene bare kunne få støtte til fra Fremskrittspartiet. Det er da også naturlig at de partiene som står bak de vedtatte innstramningene også foreslår innretningen av dem.

Flertallet vil ut fra dette ikke fremme egne forslag til rammedisponering under rammeområde 6 og 7, men viser til de forslag som er fremmet av sine respektive partifraksjoner i finansinnstillingen.

Distriktpolitikk

Flertallet vil også vise til at kuttet på 100 mill. kroner til fylkeskommuner for regional utvikling og nasjonalt samarbeid for regional utvikling vil føre til at innsatsen i distrikts- og regionalpolitikken vil bli ytterligere svekket. Flertallet vil vise til de respektive partis merknader under kap. 4.5.2 og her spesielt under temaet "Bevilgningene for 2003".

Sjukehusoppgjør

Flertallet viser til merknader og forslag i Innst. S. nr. 253 (2001-2002) Kommuneøkonomien om å legge en likebehandling av fylkeskommunene til grunn for tildeling av midler. Flertallet viser til forslaget om å be Regjeringen skaffe oversikt over hvilke fylkeskommuner som har benyttet inntekt fra egen næringsaktivitet til sykehusdrift og fremme forslag om kompensasjon.

Utfordringsrett

Fleirtallet viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet der ein går inn for såkalla utfordringsrett. Fleirtallet vil imøtegå ein slik modell. Fleirtallet meiner prinsipielt at dei tunge velferdstilboda i all hovudsak bør vere offentlege. Opplegget frå regjeringspartia og Framstegspar-

tiet vil også ytterlegare redusere det kommunale sjølvstyret.

Fleirtalet meiner det kommunale sjølvstyret må styrkjast, ikkje svekkjast. Dette sjølvstyret må og innbera at kommunane sjølve skal ta avgjerder om tenestetilbodet skal konkurranseutsetjast eller ikkje. Den ordninga det no blir opna for, er i røynda eit statleg direktiv om auka konkurranseutsetjing.

Storbytilskotet

Fleirtalet viser til Innst. S. nr. 253 (2001-2002) om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2003. Fleirtalet understreka at fleire bykommunar har utgifter til rusfeltet og psykiatri av same omfang som dei fire kommunane som Regjeringa foreslo å gi storbytilskot til. Fleirtalet poengterte at tilskot må bli gitt til kommunar som har tilsvarende utgifter til rusfeltet og psykiatri som storbyane. Det same fordelingsprinsippet måtte leggjast til grunn som for bykommunane som er omfatta av forslaget frå Regjeringa.

Fleirtalet konstaterer at regjeringspartia og Framstegspartiet i Innst. S. nr. 253 (2001-2002) avviste forslaget om å yte storbytilskot til andre bykommunar enn Bergen, Trondheim, Stavanger, Kristiansand, Fredrikstad, Tromsø og Drammen.

Fleirtalet viser til at m.a. Skien kommune har reist krav om å bli omfatta av ordninga med storbytilskot for å dekkje utgifter til rusfeltet og psykiatri.

Fleirtalet fremmar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa yte storbytilskot til kommunar som har tilsvarende utgifter til rusfeltet og psykiatri som dei fire storbykommunane. Det skal brukast same fordelingsprinsipp som for Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand."

Norskopplæring

Flertallet viser til at det i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Framskrittspartiet i utdanningskomiteen, er tatt ytterligere 10 mill. kroner fra norskopplæringen for asylsøkere. Flertallet mener dette vil vanskeliggjøre integreringen ytterligere og bidra til at vi er lenger fra målet om bedre norskkunnskaper hos innvandrere.

Human Rights Service

Flertallet vil også vise til merknader under 4.2.6.2 vedrørende kap. 521, om bevilgningen på 1.1 mill. kroner til Human Rights Service.

2. MERKNADER OM KOMMUNE-ØKONOMIEN

2.1 Generelle merknader frå Arbeidarpartiet

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet viser til at kommunesektoren har ei heilt spesiell rolle for kvardagen til innbyggjarane i landet vårt. Desse medlemene meiner derfor at det er viktig at oppgåveløysinga i offentleg sektor framleis skal vere

underlagd lokal og regional demokratisk styring. Kommunalt sjølvstyre og likeverdige velferdstilbod er viktige målsetjingar.

Desse medlemene viser til at kommunane og fylkeskommunane står for ein svært stor del av den offentlege tenesteproduksjonen. Derfor må kommunar og fylkeskommunar ha økonomiske rammer som gjer dei i stand til å tilby dei tenestene som innbyggjarane har behov for. Desse medlemene meiner det må vere ei prioritert oppgåve å gi kommunar og fylkeskommunar rammevilkår som set dei i stand til å løyse oppgåvene sine.

Regjeringa foreslår i St.prp. nr. 1 (2002-2003) ein reell auke i dei samla inntektene til kommunesektoren på 1,6 mrd. kroner i 2003 samanlikna med anslag på rekneskap for 2002. Forslaget frå Regjeringa inneber ein reell reduksjon i dei frie inntektene til kommunesektoren på over 500 mill. kroner i forhold til anslag på rekneskap for 2002. Det forslaget som Regjeringa har lagt fram, gir kommunane svært stramme økonomiske rammer neste år. Følgjene av dette vil vere at omfanget av og kvaliteten på velferdstenester mange stader må reduserast i stor grad. Dette vil særleg ramme kjerneaktivitetar i velferdssamfunnet som utdanning og eldreomsorg. Desse medlemene kan ikkje godta ein slik politikk fordi den først og fremst vil ramme dei som har aller mest behov for kommunale velferdstilbod. Desse medlemene meiner Regjeringa viser manglande vilje til å prioritere heilt grunnleggjande tilbod til barn, unge og eldre innbyggjarar i kommunane.

Desse medlemene viser til at Arbeidarpartiet i sitt alternative budsjett foreslår å auke dei samla inntektene til kommunar og fylkeskommunar med vel 3 mrd. kroner utover forslaget frå Regjeringa. Av dette er 1,9 mrd. kroner frie inntekter. Arbeidarpartiet vil dessutan auke dei øyremerkte tilskota til skulefritidsordninga, til barnehagar, til gratis leirskule, til utlansordning for lærebøker i vidaregåande opplæring, til kulturbygg og til lokalt miljøarbeid. Desse medlemene viser også til at Arbeidarpartiet vil auke overføringa til regional utvikling i fylkeskommunane. Denne auken skal i hovudsak brukast til næringsutvikling i regi av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

For å få fortgang i arbeidet med å rehabilitere og halde vedlike skulebygg blei det frå 2002 innført ei låneordning for kommunar og fylkeskommunar. For inneverande år er låneramma 2 mrd. kroner. Desse medlemene konstaterer at Regjeringa har foreslått å redusere låneramma for 2003 til 1 mrd. kroner, trass i at behovet for midlar er minst like stort neste år som i år. Arbeidarpartiet går inn for at låneramma neste år skal vere 2 mrd. kroner.

Når det gjeld pensjonskostnader i kommunesektoren og plan for oppretting av ubalansen i kommunesektoren, viser desse medlemene til egne merknader og forslag seinare i innstillinga.

Desse medlemene viser til at budsjettavtala mellom regjeringspartia og Framstegspartiet legg sterke føringar for Regjeringa sin politikk i tida som kjem. Avtalen inneheld ei rekkje verkemiddel som vil auke privatiseringa av skule, helse og omsorg. Dette er

strukturpolitiske tiltak som vil svekke offentleg tenester og redusere sjansen for å kunne tilby tenester av høg kvalitet til alle uavhengig av inntekt.

Desse medlemene meiner at fornying av offentleg sektor er eit viktig mål og vil understreke at kommunesektoren har eit eige ansvar for å fornye og effektivisere eiga drift. Desse medlemene sluttar seg ikkje til Regjeringa sitt strenge krav om effektivisering og forslag som fremmar auka bruk av konkurranseutsetjing i offentleg sektor. Desse medlemene understrekar at fornying og effektivisering av drifta i

kommunesektoren skal skje i nært samarbeid med dei tilsette og deira organisasjonar. Desse medlemene har elles merka seg at Regjeringa har kostnadseffektivisering og konkurranse som mål, utan at det blir understreka kor viktig det er med kvalitet på tenestene og innbyggjanane sine ulike behov.

Desse medlemene viser elles til Arbeidarpartiet sine endringar i kommuneopplegget for 2003, jf. Budsjett-innst. S. I (2002-2003) og Budsjett-innst. S. I Tillegg nr. 1 (2002-2003).

Oversyn over Arbeidarpartiet sin auke i inntektene for kommunesektoren samanlikna med forslaget frå Regjeringa (i mill. kr):

Rammetilskot.....		1 126,3
Rammetilskot til kommunar	895,4	
Rammetilskot til fylkeskommunar	230,9	
Auka skatteinntekter		773,7
Sum auke i frie inntekter		1 900
Leirskule		135,9
Skulefritidsordninga		333,5
Fullfinansiering av barnehageavtalen		286,9
Utlånsordning for lærebøker i vidaregåande skule		100,0
Rentekompensasjon til skuleanlegg (låneramme: 2 mrd. kroner)		32,0
Næringsutvikling i distrikta		180,0
Lokale og regionale kulturbygg		29,2
Lokalt miljøarbeid		5,0
Sum auke i øyremerkte tilskot.....		1 102,5
Auke i samla inntekter for kommunesektoren		3 002,5
Auke i tal kvoteflyktningar frå 750 til 1 500		34,3
Norskopplæring for asylsøklarar, prioritering av barn og unge.....		45,0
Redusert familiesameining og etterslep i tal busette flyktningar.....		-87,0
Øyremerkte tilskot utanfor kommuneopplegget		-7,8

2.2 Generelle merknader frå Høgre og Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at Samarbeidsregjeringens forslag til statsbudsjett for 2003 ville innebære en reell vekst i kommunesektorens inntekter på om lag 2,6 mrd. kroner. Veksten tilsvarer vel 1,25 pst., noe i overkant av det som ble varslet i mai i Kommuneproposisjonen for 2003. I underkant av 1,7 mrd. kroner kom i tillegg for å dekke økningen i pensjonspremien for lærere. Disse medlemmer viser til at i tillegg til Regjeringens foreslåtte vekst, ble det i forliket med Fremskrittspartiet plusset på 1 mrd. kroner til kommunene, hvorav 287 mill. kroner øymerket til barnehager og 713 mill. kroner i frie midler. Dermed blir det totalt drøye 1,2 mrd kroner i frie midler til kommunesektoren. I forliket i kommunalkomiteen ble primærkommunene prioritert i fordelingen av disse 713 mill. kronene. Dette innebærer at om lag 613 mill. kroner forbeholdes primærkommunene og om lag 100 mill. kroner gis til fylkeskommunene. I tillegg til denne prioriteringen vil videre tiltak for primærkommunene vurderes i Revidert nasjonalbudsjett til våren.

Disse medlemmer har merket seg at mange kommuner nå har to ønsker: mer penger og mer handfrihet til å forvalte pengene selv, uten statlig øymerking. Disse medlemmer vil understreke hvor viktig Regjeringens arbeid for redusert statlig detaljstyring av lokaldemokratiet er. Øymerking svekker lokaldemokratiets muligheter til egne prioriteringer og tilpasning av tjenestetilbudet til lokale behov og forhold. Disse medlemmer setter derfor pris på at Regjeringen følger opp planen om å innlemme øymerkede tilskudd i inntektssystemet i perioden 2001 til 2007. Disse medlemmer har med tilfredshet også merket seg Regjeringens initiativ til gjennomgang av ytterligere regelverksforenkling og den varslede omtalen av dette i kommuneproposisjonen for 2004.

Disse medlemmer har forståelse for den vanskelige situasjonen som mange kommuner nå opplever. Denne situasjonen har oppstått over lang tid, og årsakene er mange. Detaljstyring og underfinansierte statlige reformer bør trekkes fram på samme vis som lokaldemokratiets ansvar for prioriteringer og mest mulig effektiv bruk av fellesskapets ressurser.

Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen gjennom forskriftsendringer har lagt til rette for en

håndtering av ekstraordinære pensjonskostnader, som bidrar til at kortsiktige svingninger ikke truer tjenestetilbudet i kommunene. Lønnskostnader er en vesentlig del av kommunenes utgifter.

Samtidig vil disse medlemmer vise til at det innenfor et stramt budsjett og innen rammen av handlingsregelen, vil vekst i kommunesektorens inntekter utgjøre en stor del av satsingen i statsbudsjettet. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at stramheten i Regjeringens budsjettforslag blir opprettholdt. Disse medlemmer vil vise til at kommunesektoren, med en nettogjeld i størrelsesorden 80 mrd. kroner, vil være godt tjent med en stram finanspolitikk som legger grunnlaget for en rentenedgang. 1 pst. lavere rente reduserer dermed kommunesektorens rentekostnader med 800 mill. kroner. Disse medlemmer håper at denne nødvendige stramheten også vil inspirere kommunene til fortsatt forenkling, modernisering og samarbeid på tvers av tilvante grenser.

Disse medlemmer har merket seg Regjeringens arbeid for å bedre rammebetingelsene for modernisering og effektivisering i kommunesektoren. Disse medlemmer vil særlig fremheve arbeidet med et momsnytralt regelverk som sidestiller egen tjenesteproduksjon, kjøp av tjenester fra andre kommuner og kjøp fra private tjenesteprodusenter. Videre vil disse medlemmer understreke åpning for konkurranse om kommunal revisjon, konkurranse på pensjonsområdet og støtte til prosjekt som gir konkurranse i VA-sektoren. Nøkterne økonomiske rammer for sektoren forsterker behovet for modernisering, og disse medlemmer vil derfor understreke viktigheten av at Regjeringen fortsetter arbeidet med å endre de forhold som står i veien for god, effektiv og brukerrettet tjenesteproduksjon i kommunene. Disse medlemmer vil videre understreke merknadene i forliket med Fremskrittspartiet om å styrke satsingen på effektiviseringen i Kommune-Norge.

Disse medlemmer har merket seg med tilfredshet at Regjeringen ved behandlingen av kommuneproposisjonen i juni fikk tilslutning til viktige endringer i inntektssystemet som etter disse medlemmenes oppfatning gir en riktigere fordeling kommunene imellom. Endringene av beregningstidspunktet for innbyggertilskuddet gir kommuner med sterk befolkningsvekst bedre muligheter til å ivareta sine velferdsoppgaver.

Disse medlemmer peker på at innbyggernes forventninger om gode velferdstjenester produsert innenfor en forsvarlig økonomisk ramme krever nytenkning, vilje til omstilling og evne til å se på tvers av tradisjonelle grenser. Utvikling av mer forpliktende interkommunalt samarbeid eller kommunesammenslåing kan være gode virkemidler for en mer effektiv offentlig tjenesteproduksjon og for at de kommunale fagmiljøer skal komme godt ut i konkurransen om kompetent arbeidskraft. Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen i kommuneøkonomiproposisjonen for 2004 vurdere ytterligere tiltak som kan stimulere og motivere til mer omfattende og forpliktende interkom-

munalt samarbeid og frivillige kommunesammenslutninger.

2.3 Generelle merknader frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet ønsker å overføre finansieringsansvaret for primæroppgavene skole, helse og omsorg til staten gjennom en stykkprisfinansiering. Dette vil måtte gi en betydelig endring i overføringene fra staten til kommunene, og har til hensikt å gi en jevnere standard på disse viktige tjenestene over hele landet, uavhengig av kommunenes økonomi og økonomiske prioriteringer. Et slikt statlig finansiert stykkprissystem vil også skjerme tjenestene mot tilfeldige svingninger i kommunenes økonomi. Dagens system med betydelig forfordeling av enkelte kommuner på bekostning av andre, er Fremskrittspartiet motstander av. Disse medlemmer viser til at det er kommunene som formelt fatter vedtak om hvordan pengene skal brukes, samtidig som de selv utfører oppgavene. Dagens situasjon i kommunene bekrefter at dette systemet fører til stor forskjell mellom tilbudene i den enkelte kommune og at oppgaver som staten har pålagt kommune blir utilfredsstillende utført. Det siste året har vi til fulle fått bekreftet en situasjon hvor særlig Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet sammen med kommunepolitikere, ordførerne fra egne partier skylder på regjering og Storting, og regjeringens partiene påpeker at kommunene må prioritere. De store taperne er og blir brukerne, eldre mangler institusjonsplass, skolene legges ned eller forfaller, mangel på vedlikehold tapper kommunene for store verdier.

Disse medlemmer viser derfor til Fremskrittspartiets alternative budsjett som inneholder en høy prioritering av primæroppgavene gjennom alternativ finansiering.

Inntektssystemet for kommunesektoren bygger på en rekke prinsipper som Fremskrittspartiet er uenig i, men disse medlemmer legger dagens system til grunn.

Disse medlemmer er positive til at Regjeringen legger opp til en økning i den delen av kommunenes inntekter som kommer fra skatt. Målet er 50 pst. innen 2006, men disse medlemmer mener at dette burde skje raskere og at målet burde være en langt høyere prosentandel.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiets samlede økonomiske opplegg samlet sett vil gi sektoren betydelig reduserte utgifter gjennom redusert pris og lønnsvekst, som følge av Fremskrittspartiets skatte og avgiftspolitik. I tillegg vil disse medlemmer vise til at det er et stort innsparingspotensial til stede i kommunesektoren gjennom effektiviserings tiltak og konkurranseutsetting. Beregninger foretatt av SBL viser at de 40 største kommunene alene har et innsparingspotensial på 1,6 mrd. kroner ved 20 pst. konkurranseutsetting. For kommunesektoren samlet er potensialet betydelig større, men omstillinger må ta en viss tid, og effekten taes ut over flere år.

Disse medlemmer vil hevde at krav om effektivisering må kunne stilles til kommunesektoren på samme måte som til det private næringsliv. Det bør ikke

være slik at kommunesektoren skal kunne drive sin virksomhet skjernet mot krav til effektiv og rasjonell drift og konkurranse fra det private næringsliv. I mange kommuner er det ideologisk motstand mot å konkurranseutsette kommunale tjenester, men det bør ikke være til hinder for at Stortinget stiller krav til at den kommunale tjenesteproduksjonen skal foregå på en mest mulig effektiv måte. Dessverre er det ikke fra Stortingets side lagt til rette for konkurranseutsetting av alle typer kommunale tjenester. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at Fremskrittspartiet i budsjettforliket med regjeringspartiene fikk innføringer om at momskompensasjonsordningen skal gjøres rettferdig, at utfordringsrett skal vurderes som modell for å stimulere til økt bruk av konkurranse i kommunesektoren og at man får lovendringer som åpner for fri konkurranse på pensjonsområdet. Disse medlemmer viser også til at Regjeringen nå forplikter seg til å informere kommunesektoren om at disse endringene kommer fra 2004.

Disse medlemmer mener imidlertid at denne prosessen burde vært iverksatt på et langt tidligere tidspunkt. Det er vanskelig å forstå at det skal ta flere år å fremme forslag om en ordning som et flertall ønsker, og som er så viktig for kommunesektorens økonomi.

Disse medlemmer mener det er uakseptabelt at ideologisk begrunnet skjerming av kommunalt ansatte skal føre til dyrere eller dårligere kommunal service, og at skatter og avgifter blir høyere enn de ellers behøvde være.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet står for en nytenkende og fremsynt kommunepolitikk. Mens dagens system sørger for en avpolitisert kommunesektor med tidvis store finansieringsproblemer, så vil Fremskrittspartiets kommunemodell sikre et solid tjenestetilbud og inspirere til økt politisk initiativ. Fremskrittspartiets politikk legger opp til økt kommunalt selvstyre med fokus på det tilbudet som ytes til innbyggerne, og medborgerbestemmelse.

Disse medlemmer mener dagens sentralstyring fjerner muligheten til å demonstrere partipolitiske forskjeller i kommune- og bystyrene. Politikernes oppgaver har blitt redusert til å bli en faglig administrering av ulike finansieringsoppgaver, og kun i få tilfeller en reell politisk styring av hvilke tilbud som skal ytes til innbyggerne.

Disse medlemmer mener Fremskrittspartiets opplegg for kommuneøkonomi vil gi kommunen betydelig selvråderett. Kommunene skal gis full råderett over de skatteinntekter som genereres i kommunen. Dette gjelder både ordinær inntektsskatt og bedriftsbeskatningen.

Disse medlemmer viser til at når det gjelder bedriftsbeskatningen er det viktig å få med seg at Fremskrittspartiet ønsker at bedrifter skal skatte til den kommunen der produksjonen ligger. Altså at bedrifter som er plassert i flere forskjellige kommuner, så skal de ulike enhetene skatte til den kommunen der de fysisk er plassert. Bedrifter skal altså ikke beskattes gjennom et eventuelt morselskap.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ønsker å lette kommunenes økonomiske situasjon, og for å sikre et standardnivå på kvaliteten vil altså Fremskrittspartiet at staten skal overta det finansielle ansvaret for skole og eldretjenester. Gjennom en slik overtakelse vil man kunne definere et klart standardnivå på hva slags tjenester som ytes og kvaliteten på dem. Målet med en slik ordning er å hindre uverdige tilstander i eldreomsorgen, samtidig som det vil åpne for en markedstilpasning av selve utføringen av tjenestene. En slik ordning skal finansieres gjennom en statlig stykkpris, dermed åpnes det for muligheten for kommuner å innhente tilbud, og se om det finnes private firmaer som kan yte mer og bedre omsorg for den stykkprisen som blir betalt. På en annen side så vil de kommunestyrene som av ideologiske grunner ønsker det, beholde den kommunale tjenesteutførelsen. Men da vil det være et tydelig politisk signal som trolig vil vise velgerne de faktiske forskjellene mellom de ulike partiene, og dermed være med på å gjeninnføre den politiske debatten i kommunene.

Disse medlemmer viser også til at Fremskrittspartiet ønsker å innføre brukergarantier og friere brukervalg. I denne sammenheng viser disse medlemmer til Politisk INFO nr. 12:2002, utgitt av KS til stortingsrepresentanter og departementenes politiske ledelse, hvor KS skriver:

"Det er ikke nødvendigvis gitt at innføring av brukergarantier og friere brukervalg ensidig svekker det lokale demokratiet. Det er mulig at det kan bidra til en styrking, men ut fra noen andre dimensjoner enn de vi legger til grunn i dag. Brukergarantier kan bety et betydelig grasrotengasjement, og dermed bidra til vitalisering av det lokale nivået.

Dokumentasjon far en internasjonale kartlegging viser at en viktig begrunnelse for å innføre brukergarantier nettopp var på fornye folkestyret. KS er en viktig utviklingspartner i arbeidet med økte brukerrettigheter og friere brukervalg på tvers av geografiske grenser, forvaltningsgrenser og offentlige/privat/3.sektor."

Disse medlemmer vil vie oppmerksomheten på at når Fremskrittspartiet på den ene siden gir staten det finansielle ansvaret for skole- og eldretjenester og på den andre lar kommunene beholde de skatteinntektene som genereres i kommunen, blir det mye penger igjen i kommunal sektor. Derfor går Fremskrittspartiet inn for å kutte i de statlige rammeoverføringene i kommunen. Det største kuttet vil foretas i de rammeoverføringene som ikke baserer seg på objektive kriterier, men snarere en politisk skjevfordeling. Fremskrittspartiet ønsker å legge innbyggertilskuddet, altså det tilskuddet som gis pr. capita, til grunn. Nord-Norge-tilskuddet, skjønnstilskuddet og de ekstraordinære skjønnstilskuddene er kun uttrykk for en politisk skjevfordeling, og disse tilskuddene har i mange år vært med på å gi noen kommuner altfor mye penger. For å forklare dette bedre kan vi ta to ganske like kommuner, den eneste forskjellen er at en ligger i Finnmark, den andre i Østfold.

Eksempel 1: Loppa kommune i Finnmark og Aremark kommune i Østfold har begge ca. 1 450 innbyggere.

	Loppa	Aremark
Innbyggertilskudd	25 660	20 004
Nord-Norge-tilskudd	8 080	0
Regionaltilskudd	8 332	0
Skjønnstilskudd	6 424	1 597
Sum rammetilskudd	48 496	25 211

Eksempel 2: Alta kommune i Finnmark og Kristiansund kommune i Møre og Romsdal har begge ca. 16 900 innbyggere.

	Alta	Kristiansund
Innbyggertilskudd	12 3292	13 3537
Nord-Norge-tilskudd	9 9179	0
Regionaltilskudd	0	0
Skjønnstilskudd	1 1831	1 1900
Sum rammetilskudd	23 4302	14 5437

Disse tallene illustrerer tydelig den store politisk bestemte forskjellen i inntektsnivå som eksisterer mellom ellers sammenliknbare kommuner. Forskjellene blir ytterligere forsterket av store ulikheter i utgiftsnivå fordi verken Loppa eller Alta kommune betaler arbeidsgiveravgift eller el-avgift. Dette fører til store forskjeller i tjenestetilbudet til innbyggerne på viktige områder som omsorg, helse og skole. Dette underbygges ytterligere i Aftenposten den 10. november 2002 hvor det bekreftes at den beste kommunen er mer enn dobbelt så god som den dårligste når det gjelder levering av offentlige tjenester. Disse tallene fra et offentlig utvalg viser at Finnmark ligger 30 pst. over landsgjennomsnittet både når det gjelder kommunalt tilbud og kommunenes inntekter, Troms ligger 10 pst. over. Dette viser hvor skjævt kommunenes inntekter er fordelt i Norge. Ved å i hovedsak fordele rammetilskuddet igjennom objektive kriterier, vil Fremskrittspartiet sikre at alle kommuner har de samme mulighetene til å kunne tilby sine innbyggere gode og meningsfulle tjenester.

Disse medlemmer mener at etter et kutt i rammetilskuddene vil kommunen allikevel ha store inntekter i forhold til oppgavene, det vil si dersom dagens skatteprosent i den kommunale inntektsskatten opprettholdes. Og her har vi noe av kjernen i Fremskrittspartiets alternative kommunepolitikk. Nemlig at nå blir det opp til kommunene å bestemme hvor mye innbyggerne skal betale i inntektsskatt. Her kommer altså friheten og selvvråderetten til sitt fulle. De kommunene som ønsker å tilby ekstra gode eldretjenester og skoler har full anledning til å sette opp skatteprosenten for dermed å være med å yte ekstra tilskudd til de allerede statlig finansierte tilbudene. De kommunene som ønsker det står selvfølgelig også fritt til å bruke masse penger på kultur, kommunale bygg, politikerlønninger, kommunalt subsidierte selskaper med mer. Men dette vil da bli gjenstand for en politisk debatt. Og de som nå er med på Fremskrittspartiets resonnement vil forstå at

de kommuner som ønsker det kan sette skatten ned, for kun å tilby det strengt nødvendige utover de tjenestene staten allerede betaler for. Disse medlemmer mener derfor at Fremskrittspartiets kommunepolitikk danner et glimrende utgangspunkt for å gjeninnføre den politiske debatten og engasjementet i kommunene. Man kan jo bare selv tenke på det utrolige tilbudet en kommune nå kan velge å innføre utover hva som i dag er tradisjonelt for en kommune å tilby. Disse medlemmer mener Fremskrittspartiets kommunepolitikk legger til rette for at kommuner kan spesialisere seg som skolekommuner, eldrekommuner, skatteparadis og kulturkommuner, kort sagt er mulighetene store for å kunne profilere sin kommune opp mot en spesiell gruppe. Og målet er selvfølgelig å stimulere til konkurranse mellom kommunene om å kunne gi det beste tilbudet, og dermed få økt tilflytting/hindre fraflytting.

Disse medlemmer mener en slik ordning i stor grad ville kunne ta over for de strukturelle ordninger som har vært laget for å forsøke å opprettholde spredt bosetting.

Med Fremskrittspartiets system vil kommuner kunne trekke til seg bosetting ved å tilpasse sitt skattenivå og tjenestetilbud til det som befolkningen i det geografiske området etterspør. Er det en typisk industrikommune kan kommunen dersom den ønsker det eksempelvis finansiere støtteordninger gjennom skattedelen. En kommune i Utkant-Norge vil kunne velge å kun tilby de statlig finansierte ordningene, og dermed ha svært lav skatt og på denne måten tiltrekke seg bl.a. personer i etableringsfasen. Dette gir befolkningen mye makt.

Disse medlemmer vil påstå at Fremskrittspartiets kommunemodell fører makten over fra administratører i kommunen til befolkningen gjennom at politikerne nå må ta høyde for befolkningens ønsker og behov. Gjør de det ikke, flytter befolkningen til en kommune som gjør det. Fremskrittspartiets kommunemodellen innfører konkurranse mellom kommunene slik

at det blir viktigere å ha en så lav terskel som mulig mellom befolkningen og kommunal ledelse. Dette gir en medborgerbestemmelse som i dag ikke eksisterer.

Disse medlemmer erkjenner at Fremskrittspartiets kommunepolitikk er annerledes. Den er vågal og nytenkende. Mens mange av dagens ordførere klager over lave statlige tilskudd så ser svært få av de på alternative ordninger og løsninger, selv om flere faktisk også har sett og ser disse mulighetene. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet våger å tenke nytt, og har dermed kommet frem til en ordning som sørger for et godt, trygt og stabilt nivå på kommunale tjenester. Samtidig gjeninnfører Fremskrittspartiet ordningen "det kommunale selvstyre", og ikke minst den etterspurte lokalpolitiske debatten.

Disse medlemmer mener at kommunesammen- slåinger av små kommuner er fornuftig og nødvendig, men at de bør skje med frivillighet. Da blir det galt at statlige overføringer er innrettet slik at kommuner som burde slå seg sammen, ikke gjør det fordi de blir straffet økonomisk.

Disse medlemmer vil peke på de store byenes spesielle problemer, og støtter et utvidet storbytilskudd i 2003. Disse medlemmer avventer et nytt beregningssystem for pressområder og storbyer fra 2004.

Konkurransesetting

Disse medlemmer viser til at de 40 største norske kommunene har et besparingspotensial på opptil 1,6 mrd. kroner dersom de konkurransesetter. Det viser ferske tall fra Servicebedriftenes Landsforening (SBL).

Dette tallet fremkommer blant annet ved å støtte seg på en rapport fra Statskonsult, samt internasjonal erfaring med bruk av konkurransesetting.

Statskonsult sa i en rapport i 2001 at besparingspotensialet i norske kommuner er 20 pst. Internasjonale undersøkelser viser at man ved bruk av konkurransesetting sparer 10-30 pst. Det finnes liten konkret empiri på innsparingspotensialet ved konkurransesetting i norske kommuner, men 10 pst. synes å være et realistisk estimat. SBL har sett på innsparingspotensialet ved henholdsvis 10 og 20 pst. i grad av konkurransesetting.

Det har også brutt ned besparingspotensialet på kommunenivå. Eksempelvis kan Sandefjord kommune i Vestfold spare 11 mill. kroner ved 10 pst. konkurransesetting og 22 mill. kroner ved 20 pst. konkurransesetting, forutsatt at man i snitt får 10 pst. kostnadsbesparing. SBL mener at de 40 største norske kommuner på kort sikt kan nå 10 pst., og på litt lengre sikt nå 20-tallet. I dag ligger graden av konkurransesetting i norske kommuner i følge en undersøkelse NHO har gjort, på 2,6 pst. SBLs undersøkelse viser at dette kan økes til 8,5 pst. utelukkende ved at de 40 største norske kommunene konkurransesetter 20 pst. av sin virksomhet. Det forutsetter da at de øvrige 394 kommuner i landet ikke konkurransesetter noe som helst. Svenske kommuner lå i 2001 til sammenligning på 8,6 pst. i grad av konkurransesetting. Dette viser hvor viktig de 40 største kommunene er. De utgjør bare 10 pst. av

kommunene, men har til sammen 42,5 pst. av de totale kommunale utgiftene i Norge.

(Tallene er angitt i mill. kroner)

Kommune	10 pst. konk.	20 pst. konk.
Oslo	270,2	540,5
Stavanger	31,4	62,8
Bergen	74,2	148,5
Trondheim	42,3	84,7
Halden	7,6	15,2
Moss	8,3	16,7
Sarpsborg	13,2	26,4
Fredrikstad	19,1	38,2
Ski	6,7	13,5
Oppegård	6,3	12,7
Bærum	31,3	62,7
Asker	13,5	27,0
Lørenskog	7,6	15,2
Skedsmo	10,3	20,6
Hamar	7,9	15,8
Ringsaker	8,7	17,4
Lillehammer	7,3	14,7
Gjøvik	7,2	14,4
Drammen	17,7	35,5
Kongsberg	6,3	12,6
Ringerike	7,8	15,6
Lier	5,7	11,4
Borre	6,7	13,5
Tønsberg	10,6	21,3
Sandefjord	11,0	22,0
Larvik	10,4	20,9
Porsgrunn	9,7	19,4
Skien	14,9	29,8
Arendal	10,5	21,0
Kristiansand	21,0	42,1
Sandnes	14,5	29,0
Haugesund	8,9	17,9
Karmøy	9,3	18,7
Molde	6,4	12,9
Ålesund	9,9	19,9
Steinkjer	5,9	11,8
Bodø	11,1	22,3
Rana	7,3	14,7
Harstad	6,7	13,5
Tromsø	17,4	34,8

Fylkeskommunen

Disse medlemmer ser på fylkeskommunen som et nødvendig forvaltningsnivå og går inn for å nedlegge fylkeskommunen, men beholde fylkesmannsembetet. Det er viktig å påpeke at vi ønsker en fylkesmann med mindre makt. Disse medlemmer anser all planlegging av storregioner eller sammenslåinger av fylker som en trenering av en endelig nedleggelse av fylkeskommunen. Dette koster store ressurser og skaper stor usikkerhet blant de ansatte som ikke tjener noen. Disse medlemmer vil også påpeke at den

"nye fylkeskommunen" med rollen som utviklingsaktør er meget diffus, og vil sannsynligvis skape økt frustrasjon både hos de ansatte og i forholdet mellom fylkeskommunen og primærkommunene. Disse medlemmer står fast ved at beslutningen om en nedleggelse av fylkeskommunen burde vært tatt i forbindelse med fylkes- og kommunevalget i 2003. En nedleggelse av fylkeskommunen og en mindre "regjerende" fylkesmann, vil etter disse medlemmers syn styrke primærkommunenes selvrådrett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at det i forbindelse med fylkes- og kommunevalget i 2003 avholdes en folkeavstemning om fylkeskommunens videre eksistens."

Arbeidsmarkedet

Disse medlemmer viser til at arbeidsledigheten er sterkt økende, og at dette sannsynligvis vil videreføres inn i 2003. Tusenvis av industriarbeidsplasser legges ned, norsk næringsliv "flagger" ut. Nye signaler forteller at det er høyt kompetente mennesker som nå inntar arbeidsledighetskøen. Disse medlemmer mener denne utviklingen er bekymringsfull, og finner det merkelig at flertallet på Stortinget er bundet i "Handlingsregelen".

Disse medlemmer mener at i de nedgangskonjunkturer som nå truer burde det være i alles interesse å bruke noe av oljeformuen for å skape økt vekst. Disse medlemmer registrerer at det er mange områder det offentlige kunne gå foran for å skape vekst og arbeidsplasser. I første rekke dreier dette seg selvfølgelig om det unødige rammeverk og kostnadsnivået vårt næringsliv er belastet med. Et høyt skatte- og avgiftsnivå fører naturligvis til at arbeidstakerne krever å opprettholde kjøpekraften. For å dempe kostnadsvekst, og kanskje dempe den i forhold til de land vi konkurrerer med burde det være sannsynligvis fortsatt vil være relativt stramt, med mangel på arbeidskraft i mange sektorer. Spesielt innenfor offentlig sektor vil mangelen på spesialisert arbeidskraft være stor. Dette gjelder både omsorg, helse og utdanningssektoren. Disse medlemmer viser til at det enten er iverksatt eller under utarbeidelse spesielle rekrutteringsprogram på disse sektorene. Langsiktige tiltak langt utover arbeidsmarkedspolitikken er nødvendig for å sikre rekrutteringen til disse yrkene. Samtidig er det nødvendig med tiltak som bidrar til å løse kortsiktige problemer. Disse medlemmer vil peke på at den gjentatte kampen for å endre sysselsettingsloven for å skape mer fleksibilitet i arbeidsmarkedet nå synes å få gjennomslag ved at utleie av arbeidskraft og privat arbeidsformidling nå generelt blir lovlig. Disse medlemmer viser til at det er en privat oppgave å formidle arbeid for friske mennesker. Dette er ikke en offentlig oppgave. Det er også store muligheter til å frigjøre arbeidskapasitet innenfor flere områder i dagens offentlige sektor.

Arbeidsmarkedstiltak

Disse medlemmer er ikke av den oppfatning at det er statens oppgave å drive arbeidsformidling for friske mennesker generelt sett og ønsker derfor å avslutte slik virksomhet innenfor det offentlige.

Disse medlemmer ønsker isteden en satsning på spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede og langtidsledige da dette er en gruppe som er viktig å få ut i arbeidslivet, både av menneskelige og økonomiske grunner. Potensialet i å aktivisere denne gruppen er stort, spesielt med det vanskelige arbeidsmarkedet som i dag eksisterer. Det å komme i arbeid har særdeles mye å si for livskvaliteten til disse menneskene.

Ansvarsfordeling

Disse medlemmer viser til at staten pålegger kommunene en lang rekke oppgaver, og bestemmer også i stor grad deres inntekter. Det er kommunene som formelt fatter vedtak om hvordan pengene skal brukes samtidig som de selv utfører oppgavene. Dette systemet fører til at når oppgaver som staten har pålagt kommunene blir utilfredsstillende utført, skylder staten på kommunepolitikernes prioriteringer, og kommunene på manglende overføringer fra staten. Og det er brukerne som taper.

Øremerking

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet er uenig i dagens modell for finansiering av kommunesektoren, men mener at innen dagens system bør staten ta det fulle økonomiske ansvar for finansieringen av primæroppgavene gjennom øremerkede tilskudd til kommunene. Målet må være å få et tilnærmet likt og akseptabelt tilbud innen områdene omsorg, helse og skole over hele landet. På andre områder bør kommunene få full frihet til å løse oppgavene, samtidig som de blir gitt mulighet til å påvirke sine egne inntekter gjennom tilrettelegging for næringsliv og til å redusere sine utgifter ved å redusere driften og gjennom å konkurranseutsette kommunale oppgaver.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ønsker å gi kommunene full økonomisk handlefrihet, og føre en politikk som vil bidra til økte kommunale inntekter og reduserte kommunale utgifter. Dette kan oppnås gjennom skatte- og avgiftsreduksjoner som vil føre til økt sysselsetting og økt verdiskaping.

2.4 Generelle merknader frå Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstrepartis opplegg for kommunene har som hovedmål å sikre et samfunn med små forskjeller, en moderne kvalitets-skole, og god kvalitet og tilgjengelighet til velferd og omsorg til de som trenger det.

Disse medlemmer mener fokuset skal ligge på å videreutvikle god kvalitet på fellesløsningene og på en rettfærdig fordelingspolitikk som sikrer det finansielle grunnlaget for flere og bedre tjenester uavhengig av personlig økonomi og hvor en bor.

Regjeringens budsjettopplegg vil virke i stikk motsatt retning. Det vil bidra til økte forskjeller og fortsatt offentlig fattigdom. Regjeringen legger opp til økt egenbetaling for offentlige tjenester, mens skattelettelsene går til næringslivet og de med midlere og høye inntekter.

Disse medlemmer vil vise til Sem-erklæringen som sier:

"Samarbeidsregjeringen har som målsetting å holde den reelle, underliggende utgiftsveksten i statsbudsjettet i perioden lavere enn veksten i verdiskapingen for Fastlands-Norge."

Etter disse medlemmers oppfatning er dette grunnlaget for høyredreiningen av politikken som Regjeringen sammen med Fremskrittspartiet gjennomfører. Gjennom å føre en politikk der en stadig mindre andel av samfunnets ressurser forvaltes av fellesskapet samtidig som forskjellene mellom de med mest og de med minst blir stadig større, styrer Regjeringen mot et mindre demokratisk samfunn. I tillegg vil en slik politikk føre til at forskjellene mellom velstanden til den enkelte og det velferdsnivået det offentlige kan tilby bli stadig større. Etter disse medlemmers oppfatning vil dette etter noe tid stille det offentlige tjenestetilbud i vanry og føre til en sterkere etterspørsel etter private løsninger. Dermed vil ikke de dårligere stilte bare bli fattig på inntekt, men også fattig på tilbud, fordi de ikke vil ha råd.

Disse medlemmer vil vise til at i det offentlige andel av Fastlands-BNP er 55,1 pst. synkende fra 61,4 pst. i 1992. Som andel av samlet BNP utgjør det offentlige en andel på om lag 45 pst. I tillegg vil den samlede veksten i privat sektor neste år være 3,4 pst., om lag 7 ganger så høy som den halve prosent det offentlige vil komme til å ha. For årene fremover vil veksten i Privat konsum være 3,4 pst. mot bare 1,4 pst. i offentlig konsum. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen forsøker å tilslore tingenes tilstand når de forsøker å fremstille årets budsjett som helt ekstraordinært. Disse medlemmer mener Regjeringens tallfesting av fremtidige økonomiske størrelser viser at denne Regjering også i årene som kommer har tenkt å drive utarming av det velferdstilbudet kommunene her i landet skal få anledning til å gi til sine innbyggere.

Disse medlemmer vil vise til mangelen på kompensasjon for inntektssvikt, befolkningsvekst og til den store økning i egenbetaling for kommunale tjenester. Skatt på sjukdom øker, og det blir dyrere å gjøre bruk av offentlige fellesgoder. Dette rammer folk med dårlig råd.

Disse medlemmer viser til at 80 pst. av kommunene vil gå med underskudd i år i følge tall fra Kommunenes Sentralforbund. Kommunene planlegger kutt i undervisningen, i eldreomsorgen og i tilrettelagt undervisning, og det varsles om økte egenandeler til barnehage, skolefritidsordninger og til hjemmehjelp. Disse medlemmer kan ikke godta en slik nedbygging av våre velferdstjenester, og øker derfor kommuneøkonomien med 8,5 mrd. kroner i forhold til Regjeringens opplegg. Kommunenes frie inntekter økes med ca. med

4,1 mrd. kroner. I tillegg kommer øremerkede midler på en rekke områder.

Disse medlemmer vil også peke på at disse medlemmer i Innst. S. nr. 253 (2001-2002) gikk imot opptrapping i skatteandel til 50 pst. I et svar fra Regjeringen til Sosialistisk Venstreparti av 31. mai 2002, fremgår det at av fylkeskommunene er det bare Oslo og Akershus som vinner på opptrappingen, og av kommunene vil 17 vinne og resten tape. Av kommunevinnerne er 6 kommuner i Akershus, og de fleste av de rikeste kraftkommunene. Disse medlemmer finner det derfor urimelig å forsterke omfordelingen ytterligere uten at helheten er vurdert.

Disse medlemmer vil også påpeke behovet for å se helheten i omfordelingsvirkningene av mange ulike endringer i inntektssystemet de siste åra. Dette dreier seg om omlegging som følge av Rattsø og andre endringer. Disse medlemmer mener derfor at det må foretas en helhetlig gjennomgang av inntektssystemets fordelingsvirkning og skeivheter og problemer som har oppstått som følge av dette.

Disse medlemmer vil at gode, offentlige fellesløsninger skal videreutvikles, ikke avvikes, privatiseres og fragmenteres. For å få budsjettene til å gå opp, har mange kommuner vært nødt til å legge ned eller kutte i velferden eller redusere kvaliteten på tjenestetilbudene. Dårlig kvalitet eller mangel på offentlige velferdstjenester vil øke befolkningens misnøye og de med god råd vil søke mot private løsninger. Dette er en bevisst del av Regjeringens privatiseringsstrategi. Politikken er basert på ideologien om at private løsninger automatisk er bedre enn offentlige - og ikke på hva som faktisk er mest fornuftig eller på hva som gir hele befolkningen like muligheter og skaper mindre forskjeller og fattigdom. Erfaring viser at privatisering ikke fører til en mer fornuftig bruk av ressurser, bedre tilbud eller høyere kvalitet. Økt konkurranse betyr mindre langsiktighet og mindre fokus på kompetanse og på konkurranse, framfor samarbeid om helhetlige god løsninger for befolkningen.

Disse medlemmer vil spesielt advare mot at fellesarenaer for barn og unge utarmes og legges ned. I skolene og i barnehagene legges et viktig grunnlag for fellesskap og samfunnsforståelse. Her kan alle sosiale lag, kulturer, etniske grupper og religioner møtes og lære å leve sammen og forstå, respektere og dra fordel av forskjellene. I et moderne flerkulturelt samfunn er det derfor viktigere enn noen gang å styrke enhetsskolen og barnehagene. Er den offentlige skolen for dårlig og gir et snevert tilbud innen ulike pedagogiske metoder, vil mange som har økonomisk mulighet velge private løsninger. Er den offentlige skolen knyttet til en religion, støter den bort elever med annen tilhørighet.

Disse medlemmer vil hevde at Regjeringen har sviktet skolen. De private skolene er en budsjettvinner med økning på 34 pst. I tillegg foreslo Regjeringen å halvere ordningen med gunstige lån til opprustning av ungdomsskolene. For den offentlige skolen er det lite å se til løftene fra fjorårets valgkamp. Regjeringen har ikke fulgt opp den offentlige skolen med tilstrekkelige midler til å virkeliggjøre de nye læreplanene. Den

offentlige enhetsskolen svekkes, samtidig som det åpnes for stadig flere private skoler. Dette bryter med grunnlaget for enhetsskolen, og vil på sikt splitte opp samfunnet i enkeltindivider og grupper som har lite til felles. Skolen er den viktigste fellesarenaen for samfunnet og den viktigste investeringen i framtida.

Disse medlemmer vil påpeke at det er i den offentlige skolen grunnlaget for framtidens verdiskapning legges. Skolene skal ha god kvalitet, ha et mangfold av metoder og undervisningsformer som sikrer god læring og mestring hos alle elever. Skolen må være fullt på høyde teknologisk og kunnskapsmessig med samfunnet ellers, og ha ressurser til å holde god kontakt med samfunnet rundt seg.

Disse medlemmer viser til at Stortinget har vedtatt en kompetansereform for etter- og videreutdanning. Kommunesektoren er landets største arbeidsgiver. For at denne skal kunne gjennomføres, har disse medlemmer i utdanningsbudsjettet gått imot Regjeringens forslag om å kutte hele tilskuddet til fjernundervisning, som gir mange en mulighet for å ta kompetansegivende utdanning.

Disse medlemmer vil vise til at tilbudet til den enkelte pasient/bruker i helse- og omsorgssektoren er helt avhengig av tilstrekkelig bemanning, og kvalifikasjonene til dem som arbeider i sektoren. Rekruttering er en stor utfordring mange steder. Det er behov for en forsterket innsats på dette området. Disse medlemmer foreslår derfor å bevilge 50 mill. kroner til formålet. Disse medlemmer vil her vise til vedtak 12. desember 2001, jf. tilråding fra sosialkomiteen i Budsjett-innst. S. nr. 11 (2001-2002).

Disse medlemmer vil påpeke at dersom en slik rekrutteringsplan skal ha noen virkning og mening, må dette følges opp med tilstrekkelige rammer til kommunesektoren, slik at de kan ansette nok personell til å møte befolkningens behov.

Disse medlemmer vil påpeke at Regjeringens generelle politikk med privatisering, økte forskjeller og innstramning i velferden og manglende sosiale boligpolitikk skaper flere fattige. Neste års budsjett gjør de rike enda rikere, og tiltakene til de aller fattigste er alt for små og finansieres av økte egenandeler til syke og kutt i ytelser og hjelp til arbeidsledige.

Disse medlemmer vil vise til at barn i fattige familier rammes svært hardt av dårlig kommuneøkonomi, fordi de mer enn andre er avhengige av at det finnes gode tilbud som ikke er kommersielle og der ingen stenges ute fordi de ikke har råd. Regjeringens kommuneøkonomi vil gi kutt i skolebudsjettene, dyrere SFO og færre og dyrere fritidstilbud. Det vil ramme barn i fattige familier. Dårlig kommuneøkonomi vil også føre til kutt i sosialhjelpssatsene. De smale fattigdomstiløkene finansieres ved kutt i ytelser til arbeidsledige og økte egenandeler til syke.

Disse medlemmer viser til at statens satsing på kollektivtrafikk gjennom fylkeskommunene er altfor svak. I mange områder av landet er det nå kun skoleskyss igjen. Disse medlemmer viser til forslag i samferdselsbudsjettet om styrking av kollektivtrafikken med 329 mill. kroner, og til forslag om en egen post på samferdselsdepartementet for kollektivtransport i fylkene.

Disse medlemmer viser til sitt forslag i Dokument nr. 8:72 (2001-2002) om alternative veier fram til fagbrev. Et flertall i Stortinget støttet Sosialistisk Venstreparti i at det skal bli lettere å tegne lærekontrakt rett etter grunnskolen. Elever som av ulike grunner er lite skolemotiverte skal få tilbud om å fire år i lære, der de kombinerer teori og praksis på en annen måte enn etter hovedmodellen med to år i skole og to år i bedrift. Det er fortsatt videregående skole som skal ha ansvar for teoridelen i samspill med arbeidsplassen. Disse medlemmer vil påpeke at det trengs 30 mill. kroner til å dekke økte kostnader med ordningen.

Oversikt over Sosialistisk Venstrepartis økning i inntektene for kommunesektoren sammenliknet med forslaget fra Regjeringen (i mill. kroner)

Rammetilskudd	4 114
Rammetilskudd til kommuner	3 090
Rammetilskudd til fylkeskommuner	1 024
Øremerkede tilskudd til kommunesektoren	
Særlig ressurskrevende brukere	866
Økning i tall på kvoteflyktninger fra 750 til 1 500	115
Norskopplæring for asylsøkere	90
Endringene i krav om underhold ved familieforening	87
Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	550
Rekruttering av helsepersonell	50
Økning i psykisk helsearbeid i kommunene	100
Nasjonal Agenda 21	100
Kompensasjon opprustning av skolebygg	1 800
Rentekompensasjon skolebygg	-160
Skolefritidsordningen	470
Stipend, lærebøker i videregående skole	400
Diverse økninger (Oslo Øst, kulturskolene m.m.)	200
Sum økning i øremerkede tilskudd	4 868
Samlet vekst i kommunal sektor	8 982

2.5 Generelle merknader frå Senterpartiet

Dei økonomiske rammene for 2003

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet legg vekt på at det er i kommunane folk bur. Det er der det er behov for eit godt førebyggjande arbeid for å sikre trygge oppvekstmiljø. Barnehage, skule, kulturskule og eit breitt friviljug arbeid - att er avhengig av at kommunane har midlar til å utføre sin avgjerande viktige del av arbeidet for trygge og inkluderande nærmiljø.

Denne medlemmen vil vise til at det er i kommunane det no er naudsynt å arbeide for ei omsorg der folk blir møtt med verdighet og respekt.

Denne medlemmen vil også at kommunane skal ha ei viktig rolle som medspelar for å sikre eit variert næringsliv.

Denne medlemmen meiner det største problemet offentleg sektor no står framfor er ubalansen mellom inntektene kommunesektoren har til disposisjon og dei oppgåvene det er forventat at dei skal utføre. Hausten 2002 har vore fylt med meldingar i lokale media om dramatiske nedskjeringar i dei aller fleste kommunane. Kommunalkomiteen er også orientert om ei rekkje døme på det same, pr. brev. Tal tyder på at 80 pst. av kommunane må kutte i velferdstilbodet til innbyggjarane. Dette gjeld alle kommunestorleikar og i alle delar av landet.

Denne medlemmen vil peike på at utviklinga som har ført til denne situasjonen har vore kjent for Regjeringa og stortingsfleirtalet i lang tid. Diverre finst det ikkje fleirtal på Stortinget i dag med vilje til å syte for eit godt nok tenestetilbod til innbyggjarane. Kristeleg Folkeparti støttar no Høgre si linje i kommunalpolitikken, eit Høgre som lenge hatt som sentral målsetting å redusere det offentlege velferdstilbodet og heller la folk ordne opp sjølv alt etter kva den einskilde sin økonomi tillet.

Denne medlemmen meiner det blir eit skeivt bilete når ein bare ser på veksten i inntektene i kommunesektoren og ikkje på veksten i utgiftene. Stortinget og Regjeringa har gitt kommunar og fylkeskommunar nye oppgåver dei siste åra utan at pengar har fylgt med. Det er ansvarsfråskrivning når kommunar og fylkeskommunar no får skulda for at innbyggjarane ikkje får dei tenestene dei har krav på. Denne medlemmen viser til at dette skjer på område som er svært viktig for mange menneske. Det gjeld i særleg grad ei meir verdig omsorg, tilrettelagt undervisning og avlasting for barn med særskilde behov, tilstrekkeleg med undervisningsplassar i den vidaregåande skulen og ettervern på rusfeltet.

Denne medlemmen beklagar sterkt at både Regjeringa og stortingsfleirtalet synest å vere tilfreds med ein vekst i dei frie inntektene neste år på 1,2 mrd. kroner. Dette er eit godt døme på at ein ikkje tar nok omsyn til dei kommunale kostnadene. Kommunenes Sentralforbund (KS) oppgir ein kostnadsauke åleine knytta til naturlege endringar i befolkninga på mellom 1,2 og 1,5 mrd. kroner.

Denne medlemmen vil vise til den dramatiske utviklinga kommunesektoren no opplever når det gjeld auka i pensjonsutgifter. Dette er eit problem både på kort og på lang sikt. Denne medlemmen viser til merknader i Innst. S. nr. 253 (2001-2002) og dei forslag som er fremja der. For 2003 reknar KS ein auke i pensjonsutgiftene ut over normalnivå på i alt 2,1 mrd. kroner. Denne medlemmen meiner at desse ekstraordinære kostnadene er ei sterkt medverkande årsak til at tilbodet til folk no blir ramma uakseptabelt hardt.

Denne medlemmen viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har lagt inn ein kommunepakke på om lag 6,1 mrd. kroner. Dette er ei oppfølging av Senterpartiet sitt opplegg i handsaminga av Kommuneøkonomiproposisjonen 2003 (Innst. S. nr. 253 (2001-2002)).

Oversyn over Senterpartiet sine prioriteringar til kommunesektoren 2003 samanlikna med Regjeringa sitt opplegg (i mill. kroner)

Rammetilskot	4 800
Rammetilskot til kommunane	3 447,2
Rammetilskot til fylkeskommunane	702,8
Skjønnstilskot	650
Lokale og regionale kulturbygg	100
Tilskot skulefritidsordninga	217
Tilskot leirskuleopplæring	120
Tilskot musikk- og kulturskule	7,3
Tilskot norskopplæring innvandrarak	30
Barnehageavtalen	287
Tilskot lokale tenester og organisasjonar (SHD)	95
Regional næringsutvikling	394
Rentekompensasjon skulebygg	32
Lokal agenda 21	10
Tiltak Oslo Indre Øst	7
Auke talet kvoteflyktningar	34,3
Etterslep i tal busette flyktningar	-43,5
Total øyremarka tilskot	1 290
Total satsing på kommunal sektor	6 090,1

Denne medlemen vil vidare vise til merknader frå Senterpartiet i andre budsjettinnstillingar.

Hovudtrekka i denne satsinga er ein kraftig auke i dei frie inntektene til kommunane med om lag 4,8 mrd. kroner. 2,1 mrd. kroner av desse vil gå direkte til innbetaling av pensjonsrekningar og vil difor ikkje auke aktiviteten og presset i økonomien. Denne medlemen vil og peike på at budsjettavtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet har svekkja balansen i budsjettet tydeleg, slik at det no er brei semje i Stortinget om å bruke meir pengar, men stor usemje om kva områder som skal prioriterast.

Denne medlemen meiner at det trengst 2 mrd. kroner utover Regjeringa sitt opplegg for å dekke utgiftsveksten i kommunesektoren, knytta til demografisk utvikling og pålagde oppgåver.

Denne medlemen viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett der det blir gjort greie for innhaldet i kommunepakken. I tillegg til ei kraftig satsing på kommuneøkonomien er det òg funne rom for tilskott til SFO med 217 mill. kroner, tilskot øremerka til leirskuleopplæring med 100 mill. kroner, lokale og nasjonale kulturbygg med 100 mill. kroner, barnehagar med 287 mill. kroner, og regional utvikling med om lag 400 mill. kroner.

Denne medlemen viser også til at Senterpartiet tidlegare har gjort framlegg om å slette kommunal gjeld for 12 mrd. kroner. Ei slik løysing kan vere eit hensiktsmessig verkemiddel for å betre kommunane sin økonomi. Dette må skje etter objektive kriteriar slik at ikkje den einskilde kommune si gjeld vert avgjerande for kor mykje pengar den einskilde kommunen får. Dei kommunane som står framfor store investeringar og ikkje har mykje gjeld, kan setje pengane på fond og bruke desse som eigendel i nye investeringar. Denne medlemen meiner at ei slik sanering av gjeld vil ha mykje å seie for å vinne att handlefridomen i kommunar og fylkeskommunar.

2.6 Merknader om særlege temaer

2.6.1 *Sluttoppgjør for spesialisthelsetjenesten*

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil påpeke at hovudtrekkene i sykehusoppjøret ble presentert i Kommuneproposisjonen for 2002 av den daværende regjeringen Stoltenberg.

Disse medlemmer konstaterer at hovudtrekkene i oppjøret var at fylkeskommunene ved statens overtakelse av sykehusene skulle få redusert sine utgifter og sine tilsvarende inntekter. Siden fylkeskommunene var i ubalanse ble ubalansen fordelt forholdsmessig mellom helseforetakene og fylkeskommunen (60/40). Sykehusgjeld skulle slettes, men inntektene skulle også reduseres siden utgiftene til betjening av gjeld ble mindre.

Disse medlemmer vil påpeke at fylkeskommunene fikk 2,3 mrd. kroner til dekning av feriepengar og at Stortinget ved behandling av Kommuneproposisjonen gav sin tilslutning til disse hovudtrekkene, men økte skjønnsrammen til fylkeskommunene med 200

mill. kroner som bidrag for å rette opp ubalansen i fylkeskommunenes økonomi.

Disse medlemmer oppsummerer at sykehusoppjøret samlet har gitt vel 18 mrd. kroner i gjeldslette til fylkeskommunene, i tillegg kommer 2,3 mrd. kroner til dekning av feriepengar.

Disse medlemmer konstaterer at som følge av at sykehusene fikk et betydelig underskudd i 2001 fikk fylkeskommunene samlet negative netto driftsresultat i størrelsesorden 1,5 mrd. kroner. Fylkeskommunene fremmet våren 2002 krav om at staten burde dekke disse underskuddene.

Disse medlemmer er tilfredse med at Regjeringen i Kommuneproposisjonen for 2003/Rnb for 2002 fremmet forslag om at fylkeskommunene skulle få en inntektsøkning på 100 mill. kroner på varig basis til dekning av økte renteutgifter som følge av det oppståtte underskuddet. Et underskudd på 1,5 mrd. kroner som dekkes ved lån vil gi en årlig renteutgift på ca. 100 mill. kroner. Disse medlemmer henviser til at departementet høsten 2001 gav fylkeskommunene anledning til å dekke inn akkumulerte underskudd ved bruk av gjeldslettepengar. Konsekvensene av dette ble at fylkeskommunene ble sittende igjen med en høyere gjeld enn det de ellers vil ha hatt.

Disse medlemmer mener at kombinasjonen av inntektsøkning på 100 mill. kroner og den generelle adgangen til å bruke gjeldspenger til dekning av akkumulerte underskudd har samlet sett for de fleste fylkeskommuner gitt et godt resultat.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet viser til sine merknader i Innst. S. nr. 253 (2001-2002) kap. 3.3.2.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at fylkeskommunene ikke er kompensert fullt ut for underskuddet som ble opparbeidet i sykehussektoren i 2001. Disse medlemmer vil vise til merknader og forslag i Innst. S. nr. 253 (2001-2002), hvor disse medlemmer foreslo at Regjeringen skal kompensere fylkeskommunene fullt ut for underskuddet som ble opparbeidet i sykehussektoren i 2001, og for alle andre utgifter som er relatert til virksomheter som staten nå har tatt ansvar for. Disse medlemmer registrerer at dette ikke ligger inne i Regjeringens opplegg for 2003. Disse medlemmer vil påpeke at følgene av å ikke kompensere fullt ut for opparbeidet underskudd, blir årelang investeringstørke og klassekutt i videregående skole.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i revidert nasjonalbudsjett legge frem en ordning hvor fylkeskommunene kompenseres over 5 år med en sum tilsvarende det underskuddet fylkeskommunene har opparbeidet i sykehussektoren i 2001, og som de statlige helseforetakene i sin helhet har lagt inn igjen i fylkeskommunen,

og for alle andre utgifter som er relatert til virksomheter som staten nå har tatt ansvar for.

Første avdrag legges inn i Revidert nasjonalbudsjett for 2003."

2.6.2 *Friare skattøre*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at dette spørsmålet har vært behandlet av Stortinget i Kommuneøkonomiproposisjonen for 1999, St.prp. nr. 60 (1997-1998).

Flertallet kan se fordeler ved et slikt tiltak, men mener dette ikke er egnet for forsøksvirksomhet. Friere skattøre er et prinsipielt spørsmål, og det er naturlig å se dette i sammenheng med en helhetlig vurdering av inntektssystemet.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti meiner det lokale sjølvstyret må styrkjast. Dette handlar om å betre tilhøva for demokrati og lokalt engasjement og å sikre at dei som har lokal kjennskap får moglegheit til å utforme lokale løysingar tilpassa lokale behov. Desse medlemmene meiner kommunane i større grad enn i dag må ha høve til å utvikle sin eigen politikk. Ein føresetnad for dette er mindre detaljstyring frå staten og ein friare økonomiske situasjon for kommunane.

Desse medlemmene fremjar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for forsøk med friare lokalt skatteøre. Målsettinga med ei slik ordning må vere at kommunar i periodar kan auke skattlegginga for å gjennomføre viktige politiske prioriteringar."

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet vil streke under at ei slik ordning ikkje skal nyttast til å saldere kommunale driftsbudsjett, men gje høve til å føreta viktige prosjekt. Denne medlemmen meiner ein slik modell vil auke interessa for politikk.

2.6.3 *Interkommunalt samarbeid*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti ser med tilfredshet på en utvikling hvor mange kommuner utvikler forpliktende interkommunalt samarbeid for å gi bedre tjenester til innbyggerne, sikre god utnyttelse av knappe offentlige ressurser og å legge grunnlag for sterke fagmiljøer som tiltrekker kompetent arbeidskraft til kommunesektoren. Disse medlemmer er fornøyd med at departementet gir fylkesmennene anledning til å bruke mer av skjønnsmidlene til lokale utviklingsprosjekt, og konstaterer at om lag 40 pst. av denne delen av skjønnsmidlene i 2002 har gått til prosjekter med interkommunalt samarbeid og modernisering som tema. Disse medlemmer legger til grunn at fylkesmennes kunnskap om lokale forhold gjør disse godt egnet til å avgjøre hvordan disse skjønnsmidlene best kan benyt-

tes for å stimulere til omstilling og modernisering i enkeltkommuner og i interkommunale samarbeidsløsninger.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet vil peike på at den økonomiske situasjonen i kommunesektoren i sterk grad medverkar til å presse kommunane inn i samanslutningsprosessar. Denne medlemmen ynskjer ein kommunestruktur med rom for både små og store kommunar. Nærleik og oversiktlege einingar gjev gode resultat både når det gjeld tenester og demokratisk deltaking. Denne medlemmen viser til NIBR prosjektrapport 2001:19 Kommunale oppgaver - Hvorfor varierer omfang og kvalitet? som slår fast at små kommunar er sær s gode når det gjeld tenesteutføring.

Denne medlemmen meiner ei omfattande strukturmoglegging av kommunestrukturen vil gje uynskte konsekvensar for innbyggerane sine tenestetilbod. Denne medlemmen meiner det er grunn for å hevde at kostnadene ved samanslutningsprosessar kan vere så store at kommunane ikkje kan hente ut effektiviseringsgevinst.

Denne medlemmen ser at mange små kommunar slit med å kunne tilby fagleg utfordrande og attraktive arbeidsmiljø. Det er derfor viktig at kommunesektoren og i framtida skal ha moglegheit til å rekruttere nødvendige kompetanse.

Denne medlemmen vil peike på at desse utfordringane kan løysast gjennom ulike former for interkommunalt og regionalt samarbeid. Dette er eit sær s godt alternativ til kommunesamanslutningar.

Denne medlemmen fremjar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa opprette ein eigen tilskotspost for å fremje interkommunalt samarbeid i samband med kommuneoposisjonen for 2004."

2.6.4 *Konsultasjonsordninga*

Fleirtalet i komiteen, medlemmene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet meiner at ei utviding av dagens konsultasjonsordning mellom staten og kommunesektoren er ein sentralt reiskap for å vidareutvikle det offentlege tenestetilbodet og lokaldemokratiet. Gjennom konsultasjonsordninga kan ein avvege statleg politikk og økonomiske prioriteringar. For at dette skal vere mogleg, er auka rammer ein føresetnad. Dette krev sameinte kostnadsutrekningar for kva økonomiske konsekvensar løpande utgiftsvekst, iverksetjing av rettighetslover og reformar vil gi. Fleirtalet vil påpeike at kommunesektoren på si side må ta eit stort ansvar for å medverke til gjennomføring av reformar i det offentlege. Ei utvida konsultasjonsordning må vidare bidra til å legge meir av kommunesektoren sine inntekter inn i rammefinansieringa.

Fleirtalet fremjar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa bidra til at konsultasjonsordninga mellom staten og kommunesektoren blir gjort meir forpliktande slik at dei totale ressursane innan

offentleg sektor kan nyttast betre, ikkje minst gjennom at ein i fellesskap tek eit større ansvar for gjennomføring av statleg politikk."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil vise til at det fra og med 2001 har vært praktisert en ordning med konsultasjoner mellom staten ved Regjeringen og kommunesektoren ved Kommunenes Sentralforbund om det kommunaløkonomiske opplegget. Et viktig tema for konsultasjonsordningen er effektivitet og effektiviseringsmuligheter i kommunesektoren. Disse medlemmer viser til at Regjeringen samarbeider med Kommunenes Sentralforbund om å videreutvikle konsultasjonsordningen, herunder muligheten for utvikling av ordningen i mer forpliktende retning på enkeltområder, uten at det rokker ved rollefordelingen mellom regjering og storting.

2.6.5 Pensjonsutgifter i kommunesektoren

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at dei auka pensjonsutgiftene kan få store følgjer for kommunal verksemd og vil peike på følgjande:

AUKE I DEN GJENNOMSNIITTELEGE PENSJONSPREMIEN

Fleirtalet viser til at ei arbeidsgruppe med representantar frå staten og kommunesektoren har vurdert utviklinga i pensjonskostnadene for kommunesektoren i tida framover. Arbeidsgruppa reknar med at dei auka pensjonskostnadene vil bli vidareførte i åra som kjem. Gruppa legg til grunn ein meirkostnad på mellom 0,5 og 2,5 mrd. kroner i året. Det er stor utryggleik knytt til pensjonspremiene, som er avhengig både av avkastninga i pensjonsfondet og lønsnivået. Arbeidsgruppa peiker vidare på at det i dei nærmaste åra blir ein sterk auke i talet på tilsette i kommunal sektor som tilhøyrrer ein årsklasse der avtalefesta pensjon (AFP) er aktuelt. Det vil seie at sjølv om den delen som tek ut AFP ikkje aukar, vil kostnadene til ordninga auke sterkt.

KOMPENSASJON FOR AUKE I DEN GJENNOMSNIITTELEGE PENSJONSPREMIEN

Fleirtalet viser til at den kommunale deflatoren er eit uttrykk for kostnadsauken i kommunesektoren knytt til auka prisar og lønningar. Den blir brukt for å indikere kor mykje staten må kompensere kommunane for at dei skal halde oppe same aktivitetsnivå som før. Pensjonsutgiftene går inn som ein del av lønskostnadene. Det fører til at dersom pensjonskostnadene prosentvis aukar like mykje som den årslønsveksten som er lagt til grunn for budsjettet, vil det bli gitt full kompensasjon for pensjonsutgiftene. Dersom pensjonskostnadene prosentvis aukar meir enn lønsveksten, får kommunane meirutgifter det ikkje er gitt dekning for. Andre faktorar som har noko å seie for pensjonskostnadene i kommunesektoren, er avkastninga på pensjonskapitalen, reguleringstidspunktet for lønsoppgjering og underliggjande forhold som auka uføregrad og auka tidlegpensjonering.

Fleirtalet meiner at det i den forventta løns- og prisveksten må bli teke omsyn til fleire av dei underliggjande forholda som skaper vekst i pensjonskostnadene i kommunesektoren. Fleirtalet peiker derfor på at det må leggjast vekt på følgjande forhold:

- Auka pensjonskostnader knytt til eit auka tal uføre.
- Auka pensjonskostnader knytt til ein aukande del eldre arbeidstakarar og andre underliggjande demografiske forhold.
- Statleg initierte endringar i pensjonsreglane (samordningsreglane, utrekningsreglane i folketrygda og i dei lovfesta tenestepensjonsordningane).

Fleirtalet meiner dessutan at det må bli teke omsyn til auka kostnader til AFP i kommunar og fylkeskommunar som skuldast at kommunesektoren får fleire eldre arbeidstakarar.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet meiner at svingingane i finansavkastninga skal løysast gjennom fond/lån frå staten, ikkje gjennom deflatoren. Det same gjeld oppbygging av bufferfond i livselskapa og pensjonskassene. Reguleringstidspunktet har noko å seie for pensjonspremiene i det enkelte året, men jamnar seg ut over tid. Derfor er dette heller ikkje naturleg å ta omsyn til i deflatoren.

REGULERING AV SVINGINGANE I PENSJONSKOSTNADENE

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at arbeidsgruppa peiker på at det er usikkert korleis den langsiktige utviklinga i premiebehovet vil utvikle seg. Dessutan blir det poengtert at det er stor risiko for at kostnadene i enkelte år eller for ein to- til tre-års periode vil svinge kraftig. Svingingane er knytte til auka risiko ved ein høg aksjedel for å betre den langsiktige avkastninga, generell utryggleik i finansmarknadene og svingingar i lønsoppgjeringa, inkludert korleis dei påverkar behovet for avsetning til pensjonar.

Den auka risikoen knytt til avkastning i finansmarknaden fører til at det er behov for auka bufferkapital i livselskapa og pensjonskassene. Bufferkapitalen i desse selskapa er no på eit lågt nivå og må byggjast opp igjen.

Det har vore tradisjon for at dei kommunalt eigde pensjonsinnretningane har klart å handtere risiko knytt til svingande avkastning i finansmarknaden og til regulering av løn og grunnbeløp. Auka risiko i finansforvaltninga og sviktande finansavkastning dei seinare åra har endra på dette forholdet. Det er derfor behov for å finne løysingar som jamnar ut svingingane også i lønsvekst og regulering av grunnbeløp.

I privat sektor eksisterer det rekneskapsreglar som inneber at det berre er dei gjennomsnittlege pensjonsutgiftene som blir dekka over driftsbudsjettet. Svingingane i forhold til gjennomsnittet blir ført rett i balansen eller kapitalrekneskapa. Med ein slik regel vil pensjonskostnader utover det normale gi likviditetsbelast-

ning, men blir ikkje ført som driftskostnad det aktuelle året. Det fører til at ein pensjonspremie over gjennomsnittet heller ikkje vil føre til eit eventuelt underskot på driftsbalansen.

Sjølv om dei kommunale rekneskapsreglane blir endra, vil mange kommunar få problem med å få nok likviditet til å dekkje pensjonspremien. Ein grunn til dette er at kommunesektoren frå før har relativt stor gjeld. Arbeidsgruppa meiner at samla netto gjeld i kommunar og fylkeskommunar kan stipulerast til 70 mrd. kroner etter at staten har overteke sjukehusa. Fleirtalet meiner derfor at staten må yte sitt for at kommunesektoren skal ha likviditet til å handtere svingingane i pensjonskostnadene.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet meiner at staten sitt bidrag kan skje gjennom ei låneordning eller eit fond eller på andre måtar. Kommunesektoren må få hjelp til å dekkje pensjonspremien i år med høgare pensjonspremie enn gjennomsnittet. I år med lågare premie enn gjennomsnittet må kommunesektoren betale tilbake på lånet eller føre midlar tilbake til fondet.

REDUKSJON I TENESTETILBODET KAN BLI RESULTATET AV SVINGINGANE

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at dei framtidige store svingingane i pensjonspremien kan føre til reduksjon i kommunale tenester. I rapporten frå arbeidsgruppa heiter det mellom anna:

"Dersom kommuner/fylkeskommuner velger å ikke holde denne bufferkapitalen, vil variasjonen i de årlige kostnadene kunne slå ut i tjenestetilbudet. Det vil gjelde kommuner og fylkeskommuner uten økonomisk handlefrihet, hvor økte utgifter på ett område vil innebære reduserte utgifter på andre områder."

(Kommunesektorens pensjonsutgifter, Rapport fra en arbeidsgruppe med representanter fra staten og kommunesektoren (H-2132), april 2002)

SITUASJONEN I 2002

Fleirtalet viser til at i 2002 er pensjonspremien blitt spesielt høg. Det er fleire årsaker til dette: Pensjonspremiene er blitt undervurderte dei seinare åra, låg avkastning i finansmarknadene som gjer at bufferkapitalen i livselskapa og pensjonskassene er på eit lågt nivå og må byggjast opp igjen, og at lønsoppgjeret er blitt dyrare enn rekna med. Kommunenes Sentralforbund meiner at ein i 2002 vil få ekstra pensjonskostnader på 5,9 mrd. kroner. Av dette beløpet utgjer 2,3 mrd. kroner auka skift i pensjonspremien på mellomlang sikt, 1,7 mrd. kroner som skuldast lønsvekst utover 4,5 pst. og 1,9 mrd. kroner til ekstra bufferoppbygging.

Kommunar og fylkeskommunar er no i den situasjonen at dei må redusere sterkt i velferdstilbudet for å dekkje pensjonskostnadene sine. For fleirtalet er dette uakseptabelt.

Fleirtalet meiner at staten må ta ansvar for at desse kostnadene kan dekkjast utan reduksjon i tenestetilbudet i kommunal sektor.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet meiner dette kan gjerast utanfor budsjetttramma ved ei statleg låneordning eller ei fondsordning. Desse medlemene understrekar at dette ikkje fører til aktivitetsvekst som aukar presset i norsk økonomi, men representerer ei normalisering til det aktivitetsnivået som var føreset. I denne samanhengen viser desse medlemene til Arbeidarpartiets merknader og forslag i Innst. S. nr. 255 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002.

Desse medlemene viser til framstillinga ovanfor og fremmar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa snarast fremme forslag om ei statleg låneordning eller ei fondsordning som gjer at kommunane kan dekkje pensjonspliktene sine. Formålet med ei slik ordning er at kommunar og fylkeskommunar kan låne midlar av staten eller trekkje på fondet når pensjonspremien er over gjennomsnittet, men må betale tilbake eller inn til fondet når pensjonspremien er under gjennomsnittet. Det skal ikkje takast omsyn til kommunane og fylkeskommunane sin bruk av ordninga når den økonomiske situasjonen i kommunane blir vurdert i forhold til retten til å ta opp andre lån i marknaden."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener ulike metoder for dekking av løpende og svingende pensjonsutgifter og endrede regnskapsrutiner må utredes. Disse medlemmer vil imidlertid ikke konkludere med hensyn til om dette er den riktige løsningen på noen av problemene før utredningen foreligger. Kommunesektoren har i utgangspunktet behov for økte inntekter og ikke behov for mer låneopptak som ikke er knyttet til nødvendige investeringer i tjenester. Disse medlemmer viser til egne forslag om økning i rammene.

Disse medlemmer viser til at pensjonskostnader er kommunesektorens ansvar, men staten har et overordnet ansvar for å sikre kommunesektoren rammer som gjør det mulig å tilby minst like gode pensjonsvilkår som i statlig virksomhet.

Disse medlemmer mener pensjonskostnader skal drøftes i de årlige konsultasjonene om statsbudsjettet mellom staten og kommunesektoren, og at det skal gis full kompensasjon for økte pensjonsutgifter som følger av statlig initierte endringer i pensjonsregler.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet meiner at kommunane må setjast i stand til å dekkje sine pensjonsforpliktingar gjennom ei betring i kommuneøkonomien. Denne medlemen viser til Senterpartiets alternative budsjett og til Senterpartiet sine prioriteringar ved handsaminga av Innst. S. nr. 255 (2001-2002). Denne medlemen er kjend med at det no er sendt ut forslag til nye reglar for føring av kommunale rekneskap og at desse er meinte å gje meir forutsigbare utgifter på driftsbudsjetta. Denne medlemen er gjort kjend med at det så langt har kome

mange negative reaksjonar på høyringsutkastet. Denne medlemen ber difor Regjeringa syte for at dei nye reglane blir slik utforma at kommunane kan handtere dei. Denne medlemen meiner at nye reglar krev fastsetjing av det langsiktige pensjonsnivået. Regjeringa må derfor ta pensjonsutgifter inn som ein del av berekningsgrunnlaget i kommunedeflatoren. Dette vil gje ein betre samanheng mellom Finansdepartementet sine berekningar for utgiftsbehovet i kommunesektoren og dei faktiske utgiftene.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremjar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa i samarbeid med kommunesektoren å stipulere den gjennomsnittlege pensjonspremien i 2003 og 2004 og fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 og i Kommuneproposisjonen for 2004 om korleis det skal takast omsyn til denne premien."

"Stortinget ber Regjeringa i den forventa løns- og prisveksten for kommunesektoren ta omsyn til andre forhold enn lønsveksten som har relevans for pensjonskostnader i kommunesektoren. Følgjande forhold må det leggjast vekt på:

- Auka pensjonskostnader knytt til eit auka tal uføre.
- Auka pensjonskostnader knytt til ein aukande del eldre arbeidstakarar og andre underliggjande demografiske forhold.
- Statleg initierte endringar i pensjonsreglane (samordningsreglane, utrekningsreglane i folketrygda og i dei forventa tenestepensjonsordningane).

Stortinget ber Regjeringa også vurdere å ta omsyn til eventuelle andre forhold som har noko å seie for pensjonskostnadene i kommunesektoren."

"Stortinget ber Regjeringa i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 å fremme forslag om korleis auken i dei gjennomsnittlege pensjonskostnadene kan løysast."

"Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om ei permanent ordning om korleis svingingane i pensjonspremiar i kommunesektoren kan jamnast ut over tid."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til den foreslåtte forskriftsendring som nå er på høring. Disse medlemmer mener at dette forslaget fra Regjeringen innebærer at unormale svingninger i pensjonskostnadene ikke vil påvirke kommunenes tjenesteproduksjon, men skape stabile og forutsigbare betingelser for sektoren. Disse medlemmer mener derfor at Regjeringens forslag vil ha samme effekt i kroner og øre for kommunene som i Arbeiderpartiets forslag. For kommunene blir det nøyaktig det samme om de låner penger i Kommunal-

banken eller andre banker, slik Regjeringen foreslår, eller om kommunen låner penger i statlige fond. Det ville kun være en forskjell dersom forslaget skulle innebære en rentekompensasjon eller annen subsidiering av vilkårene. Disse medlemmer vil påpeke at en slik subsidiering ikke synes å være inkludert i Arbeiderpartiets forslag. Dermed skiller forslaget seg ikke fra Regjeringens forslag i annet enn at Arbeiderpartiets forslag vil gi økt offentlig byråkrati.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker det kommunale ansvaret for sikring av pensjonsutbetalingene til kommunalt ansatte, men påpeker videre at det er nødvendig å gjøre noe med kostnadene på dette området.

Disse medlemmer mener at arbeidsgivere i kommunal sektor må sikres reell frihet i valg av tjenestepensjonsleverandør, slik at den frie konkurransen i pensjonsmarkedet sikres.

Disse medlemmer er positive til en vurdering av hvorvidt statlige pålegg har påført kommunesektoren økte utgifter.

2.6.6 *Opptrappingsplan for kommunesektoren*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at det er behov for å auke dei frie inntektene til kommunane. Dette er avgjerande for å sikre nødvendig kvalitet på dei offentlege tenestene og for å hindre reduksjon i tenestetilbodet. Fleirtalet konstaterer at det ikkje er samsvar mellom dei midlane som kommunesektoren får til disposisjon, og dei oppgåvene som den same sektoren skal løyse. Regjeringa må derfor etter fleirtalet sitt syn straks utarbeide ein plan for korleis ubalansen kan rettast opp. Fleirtalet fremmar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa om å innleie drøftingar med kommunane om ein plan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren. Rammene for og dei økonomiske konsekvensane av ein slik plan må leggjast fram for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003."

For å styrke det lokale selvstyret er komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti svært positive til å øke de frie inntektene til kommunene på bekostning av øremerking. En forutsetning for at dette skal kunne realiseres er at Stortinget ikke fatter vedtak som er i strid med denne målsetting. Disse medlemmer vil vise til at det i budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er enighet om å be Regjeringen komme tilbake med en vurdering av rammene for kommunesektoren i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 når prognosene for skatteinntektene foreligger. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at overføringene til kommunene også må ligge innefor de rammer som er nasjonaløkonomisk forsvarlig.

2.6.7 Kompensasjon til Rødøy kommune

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Stortinget har vedteke å stanse utbygginga av Melfjord-, Bjøllåga- og Beiarnvassdraget. I den samanhengen har Rødøy kommune søkt om statleg kompensasjon på grunn av vern av Melfjordvassdraget.

Fleirtalet viser dessutan til at søknaden blei vurdert i St.prp. nr. 24 (2001-2002) Om endringar av løyvingar på statsbudsjettet for 2001 m.m. under Olje- og energidepartementet og utbygging, anlegg og drift av Kristinfeltet. Regjeringa foreslo at søknaden frå Rødøy kommune blei avslått.

Fleirtalet peiker på at i Innst. S. nr. 68 (2001-2002) uttaler energi- og miljøkomiteen følgjande:

"Komiteen viser til at det tidligere ble gitt økonomisk kompensasjon til kommuner hvor vassdrag ble vernet. Stortinget har gjort vedtak om å avvikle denne typen kompensasjonsordninger. Det ble i 1997 etablert en overgangsordning som varte fram til 1999.

Komiteen viser til at konsesjon for utbygging av Melfjord ble gitt i 1987. Komiteen viser til at Rødøy kommune har kommet i en spesiell situasjon etter at Melfjordutbyggingen ble stanset i 2001. Etter at konsesjonen ble gitt i 1987 er det skapt store forventninger både til inntekter, sysselsetting og næringsutvikling i Rødøy kommune.

Komiteen viser til at Statkraft SF og Nordland fylkeskommune vil motta kompensasjon for manglende utbygging av Beiarn, Bjøllåga og Melfjord.

Komiteen mener ut i fra rimelighetsbetraktninger at Rødøy kommune bør motta kompensasjon for manglende utbygging av Melfjord.

Komiteen vil derfor be om at Regjeringen tar saken opp på nytt som et særtilfelle innenfor ordningen med kompensasjon til kommuner for ikke-utbygging. Komiteen forutsetter at en kompensasjon skal ligge innenfor de økonomiske rammer som har vært gjeldende for denne ordningen."

Fleirtalet har merka seg at Stortinget har gjort følgjande vedtak i saka:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere saken om kompensasjon til Rødøy kommune på nytt - og som et særtilfelle innenfor ordningen med kompensasjon til kommuner for ikke-utbygging. Det forutsettes at en kompensasjon skal ligge innenfor de økonomiske rammer som har vært gjeldende for denne ordningen." (jf. Innst. S. nr. 68 (2001-2002))

Fleirtalet konstaterer at Regjeringa avviser å gi Rødøy kommune kompensasjon (jf. St.prp. nr. 63 (2001-2002)).

Fleirtalet viser til Innst. S. nr. 255 (2001-2002) der eit fleirtal i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre, uttaler følgjande:

"Flertallet finner det kritikkverdig at Regjeringen ikke har fulgt opp Stortingets enstemmige merknader og vedtak vedrørende kompensasjon til Rødøy kommune.

Flertallet forventer at Regjeringen følger opp Stortingets enstemmige vedtak i statsbudsjettet for 2003 og

gir Rødøy kommune kompensasjon for ikke-utbygging."

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, konstaterer at det i St.prp. nr. 1 (2002-2003) ikkje er foreslått kompensasjon til Rødøy kommune - trass i samrøystes merknader og vedtak i Stortinget. Dette fleirtalet viser til ovanstående framstilling og ber Regjeringa snarast å fremme sak for Stortinget med forslag om kompensasjon til Rødøy kommune.

Dette fleirtalet fremmar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa snarast fremme forslag om kompensasjon til Rødøy kommune for ikkje-utbygging av Melfjordvassdraget. Det blir lagt til grunn at kompensasjonen skal liggje innanfor dei økonomiske rammer som har vore gjeldande for denne ordninga."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil påpeke at kompensasjon til kommuner i forbindelse med vern eller ikke-utbygging av vassdrag er et budsjettmessig spørsmål, og at forslag om eventuell kompensasjon til Rødøy også krever forslag til inndekning.

Disse medlemmer vil imidlertid vise til at denne problemstilling ikke bare gjelder Rødøy, men også Grane, Vevelstad, Hægebostad og Brønnøy, kommuner som under regjeringen Stoltenberg fikk avslag på sine søknader om kompensasjon for ikke-utbygging av vassdrag, men har fremmet saken på nytt. Disse medlemmer har forståelse for at manglende kompensasjon til disse kommuner, sett i lys av at andre kommuner i lignende situasjon har fått kompensasjon, kan oppleves som forskjellsbehandling. Disse medlemmer mener imidlertid at denne problemstillingen burde vært rettet opp av regjeringen Stoltenberg, og at det av budsjettmessige årsaker ikke er mulig å løse i 2003-budsjettet.

2.6.8 Regionaltilskudd

Komiteen er oppmerksom på at kommuner som mister regionaltilskuddet på bakgrunn av at de ikke lenger fyller vilkårene får en betydelig reduksjon i inntekten. Komiteen mener derfor det er viktig å vurdere tiltak som kan ivareta dette inntektstapet både på kort og lang sikt, og viser i den forbindelse til at Regjeringen fra og med 2003 har lagt inn en gradvis nedtrapping av tilskuddet over 5 år for de kommuner hvor befolkningstallet overstiger 3 000 innbyggere. De kommuner som mister regionaltilskuddet som følge av at skatteinntektene overstiger 110 pst. av landsgjennomsnittet vil Regjeringen vurdere i forbindelse med skjønnstildelingen. Komiteen mener at disse tiltakene vil være verdifulle, men ønsker en vurdering av eventuelle andre tiltak som kan være enda mer treffsikre for kommuner i denne situasjonen. Komiteen ber derfor Regjeringen legge fram en proveny-nøytral modell som er folketallsbasert når det gjelder nedtrap-

pingen av regionaltilskuddet, når folketallet overskrider 3 000 innbyggere, i forbindelse med kommuneproposisjonen for 2004.

2.6.9 *Inntektssystemet*

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er gjort store endringar i inntektssystemet sidan 1997. Når ordningar som skulle dempe dei største verknadene av omfordelinga no vert fjerna, kan dette få utilsikta følgjer. Ikkje minst kan nedtrappinga av tapskompensasjonen frå og med 2002 verke særleg negativt.

På denne bakgrunn fremjar fleirtalet følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa i kommuneproposisjonen for 2004 vise omfordelinga mellom kommunar som har skjedd som fylgje av endringar i inntektssystemet frå 1997 til og med vedteke budsjett for 2003."

2.6.10 *Inntektsutjevning*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merket seg brev av 4. november 2002 fra finansminister Foss om at kommunesektorens skatteinntekter for 2002 vil bli 1 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i Revidert budsjett for 2002, og at årets skatteinngang kan komme til å påvirke neste års skatteanslag. Flertallet vil påpeke at denne informasjonen kommer på et tidspunkt hvor kommuner og fylkeskommuner er i en vanskelig økonomisk situasjon. Flertallet vil også peke på at Regjeringen ikke viderefører merskatteveksten på 1 mrd. kroner i 2002 til 2003. I St.prp. nr. 1 (2002-2003) Kommunal- og regionaldepartementet står det:

"Reduksjonen i de frie inntektene har hovedsakelig sammenheng med at merskatteveksten på 1 mrd. kroner i 2002 ikke videreføres i 2003."

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at sett i sammenheng med økende arbeidsledighet og redusert skatteinngang, vil det i sum bety at kommunene også etter forliket har fått redusert sine inntekter noe i forhold til forutsetningene da budsjettet ble lagt fram.

Dette flertallet forutsetter derfor at Regjeringen følger opp saken i nysalderinga av budsjettet for 2002.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til rapport fra KS i Vestfold og flere av Vestfoldordførerne om en mer rettferdig symmetrisk modell for inntektsutjevning. Dagens skjevfordelende inntektsutjevningssystem sammen med at kommuneskatteandelen av inntektene øker bidrar til å øke forskjellene mellom fattige og rike kommuner.

Særlig rammer dette en del av byene som sliter med store utfordringer, lave inntekter og store investeringsutgifter.

Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en vurdering av en mer symmetrisk inntektsutjevning i forbindelse med kommuneproposisjonen.

2.6.11 *Særleg ressurskrevjande brukarar*

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive merknader og forslag om særleg ressurskrevjande brukarar i Innst. S. nr. 253 (2001-2002), kap. 1, 6 og 11.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti har spesielt funnet rom for ekstra tilskudd til særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester. Dette er mennesker som er helt avhengig av døgnkontinuerlig hjelp og pleie, og som ofte krever spesialisert personale. Disse medlemmer vil øremerke 866 mill. kroner ekstra til denne gruppen utover det som ligger i skjønnstilskuddet til særlig ressurskrevende brukere og viser til forslag i kommuneøkonomien for 2003 om en statlig toppfinansiering av alle kommunale utgifter over 600 000 pr. bruker.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til Regjeringens forslag til toppfinansieringsordning for særlig ressurskrevende brukere, som er planlagt iverksatt fra 2004.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til framlegg frå Senterpartiet i Innst. S. nr. 253 (2001-2002) om å etablere ei statleg toppfinansiering for særleg ressurskrevjande brukarar. Denne medlemmen vil påpeike at det er viktig, særleg for små kommunar, å få på plass ei slik forutsigbar og stabil finansieringsordning. Omsorg for tunge brukarar er kostnadskrevjande og kan leggje beslag på ein ikkje ubetydeleg del av ressursane i ein kommune. Det er uverdigg og uakseptabelt at denne gruppa brukarar blir salderingspost på kommunale budsjett. Denne medlemmen vil peike på at Regjeringa ikkje følgjer opp tidlegare stortingsvedtak om å etablere ei slik ordning frå 1. januar 2003. Tvert imot er inngangsbilletten for å bli vurdert heva frå kostnader over 600 000 kroner i dagens ordning til 700 000 kroner.

Denne medlemmen fremjar forslag om å auke skjønnspotten med 600 mill. kroner for 2003.

Denne medlemmen vil og peike på målsettinga om å få unge funksjonshemma ut av sjuke- og aldersinstitusjonar og set av 30 mill. kroner til dette.

2.6.12 *Kollektivtrafikk*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det på lik linje

med andre områder som er kommunesektorens ansvar, er behov for at det blir rapportert i kommuneproposisjonen om pris, tilgjengelighet og kvalitet på kollektivtrafikken i fylkeskommunene. Transporttjenesten for funksjonshemmede er en viktig del av dette. Flertallet ber Regjeringen legge opp til en slik årlig rapportering.

2.6.13 Eiendomsskatten

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslagene fra Zimmer-utvalget og ber om at det blir mulig for kommuner å innføre eiendomsskatt på eiendommer i hele kommunen. Det virker helt urimelig på innbyggere i en kommune når kommunen kun krever eiendomsskatt av noen av innbyggeren all den tid alle mottar det samme tilbud om brøyting, veibygging og veibelysning all den tid kommunale tjenester betales kostpris for. Utvides skattegrunnlaget ville det være mulig å senke skatten for svært mange innbyggere og på den måte sikre et mer rettferdig skattelegging.

2.6.14 Krisesentrene

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker det store behovet for å sikre krisesentrene en tilfredsstillende og forutsigbar finansiering, slik at tilbudet kan samsvare med det reelle behovet for beskyttelse og hjelp, både når det gjelder omfang og kvalitet.

Flertallet viser til at krisesentrene står ovenfor store utfordringer når det gjelder å etablere bedre hjelpetiltak for voldsutsatte barn og ta hånd om et økende antall voldsutsatte kvinner fra etniske minoriteter. Flertallet mener en ny kostnadsmodell må ta høyde for en nødvendig kompetanseutvikling, og at krisesentrene kan utvikles til også å nå de voldsutsatte kvinnene som krisesentrene ikke når i dag.

Flertallet har merket seg at det pågår et arbeid i departementet om innlemmelse av tilskudd i inntektsystemet fra 2004, hvor også de statlige tilskuddene til krisesentrene er en del av innlemmelsen. Uavhengig av finansieringsmodell er det en forutsetning at finansieringen sikrer at krisesentrene ikke blir rammet av nedskjæringer.

Flertallet mener at det i kommuneproposisjonen for 2004 må legges fram en helhetlig finansieringsplan for landets krisesentre.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2004 legge fram forslag til statens finansiering og kommunesektorens medfinansiering av landets kri-

sesentre, slik at tilbudet kan samsvare med det reelle behovet for beskyttelse og hjelp, både når det gjelder omfang og kvalitet."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at dette temaet er behandlet i Innst. S. nr. 40 (2002-2003) den 2. desember 2002 og vil vise til merknader der.

2.6.15 Lokal Agenda 21

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at Norge har en unik mulighet og et særskilt internasjonalt ansvar for å nå målene om en bærekraftig utvikling. I Rio ble man enige om den såkalte Agenda 21. Hvert enkelt land skulle følge opp med nasjonal politikk for bærekraftig utvikling og konkretisere hvordan man skulle tenke globalt og handle lokalt. Norske regjeringer siden 1992 sviktet totalt i oppfølgingen.

Regjeringen har lovet at Norges Nasjonale Agenda 21 skal framlegges samtidig med Nasjonalbudsjettet for 2004. 13 år etter Rio skal altså Norge ha sin Nasjonal Agenda 21 på plass. Regjeringen har et spesielt ansvar for å gjøre arbeidet med å lage agendaen bredt og inkluderende, og ikke la det bli et interdepartementalt pliktlop inn i nærmeste arkivskuff. Arbeidet må organiseres som en bred og omfattende samfunnskontrakt. Disse medlemmer viser til finansinnstillinga der disse partier styrker dette arbeidet med 10 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at mange kommuner har lagt ned en betydelig innsats i arbeidet med den lokale oppfølginga av Lokal Agenda 21. Det er behov for å styrke både det regionale og det lokale arbeidet med omlegging av produksjons- og forbruksmønster. Nasjonal Agenda 21 skal bygge videre på LA21-arbeidet i kommunene. Dette arbeidet risikerer nå å stoppe opp på grunn av svak kommuneøkonomi.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt forslag under Miljøverndepartementets budsjett om å opprette et investeringsprogram for Lokal Agenda 21-arbeid på 100 mill. kroner (ny post 65) som skal administreres av Miljøverndepartementet. Disse medlemmer viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått at denne posten finansiert som et spleiselag mellom Kommunal- og regionaldepartementet (20 mill. kroner fra kap. 571), Miljødepartementet (kap. 1400 post 65) og fra Olje- og energidepartementet (kap. 1825 post 65, 60 mill. kroner).

Disse medlemmer viser for øvrig til merknader og forslag i finansinnstillingen.

3. RAMMEOMRÅDE 6 INNVANDRING, REGIONAL UTVIKLING, BOLIG OG ARBEID

I

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 6

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 m/ Tillegg nr. 9 og 14
Utgifter i hele kroner			
<i>Kommunal- og regionaldepartementet</i>			
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)	197 357 000
	1	Driftsutgifter.....	163 166 000
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	9 549 000
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene, <i>kan overføres</i>	1 142 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 481 000
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd.....	18 019 000
502		Valguttgifter	29 000 000
	1	Driftsutgifter.....	29 000 000
503		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503)	12 000 000
	1	Driftsutgifter.....	10 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter	1 500 000
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)	1 490 270 000
	1	Driftsutgifter.....	372 980 000
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.....	1 051 220 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	66 070 000
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	3 111 914 000
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 952 811 000
	62	Kommunale innvandreriltak.....	42 450 000
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging ..	2 440 000
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	43 733 000
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	11 300 000
	73	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet.....	22 420 000
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.....	1 560 000
	75	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	35 200 000
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522).....	6 300 000
	1	Driftsutgifter.....	6 300 000
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)	3 800 000
	1	Driftsutgifter.....	3 800 000
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)	104 870 000
	1	Driftsutgifter.....	91 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling.....	13 370 000
526		Nasjonale minoriteter	2 805 000
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 805 000
540		Sametinget (jf. kap. 3540)	134 450 000
	50	Sametinget.....	129 800 000
	54	Avkastning av Samefolkets fond.....	4 650 000
541		Tilskudd til samiske formål	3 800 000
	70	Tilskudd til samiske formål.....	1 300 000
	72	Samisk språk, informasjon, o.a	2 500 000
542		Kompetansesenter for urfolks rettigheter	1 900 000
	1	Driftsutgifter.....	1 900 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 m/ Tillegg nr. 9 og 14
551		Regional utvikling og nyskaping	1 166 500 000
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 166 500 000
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	347 000 000
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv.	10 000 000
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	337 000 000
580		Bostøtte	1 932 800 000
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 932 800 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	837 700 000
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst.....	50 000 000
	71	Tilskudd til boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	74 000 000
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	2 200 000
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	665 000 000
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 100 000
	79	Tilskudd til radonforebyggende tiltak i boliger, <i>kan overføres</i>	10 400 000
582		Skoleanlegg	160 000 000
	60	Rentekompensasjon.....	160 000 000
585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585)	4 650 000
	1	Driftsutgifter.....	4 650 000
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	3 210 300 000
	60	Oppstartingstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 943 900 000
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 266 400 000
587		Statens bygnings tekniske etat (jf. kap. 3587)	34 700 000
	1	Driftsutgifter.....	34 700 000
<i>Arbeids- og administrasjonsdepartementet</i>			
1570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)	270 700 000
	1	Driftsutgifter.....	267 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000
1571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571)	126 500 000
	1	Driftsutgifter.....	120 800 000
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening.....	1 500 000
	71	Tilskudd til Norsk Elektrotekniske Komité.....	2 700 000
1573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573)	71 725 000
	1	Driftsutgifter.....	60 761 000
	21	Oppdrag.....	6 900 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 064 000
1574		Arbeidsforskningsinstituttet	2 000 000
	70	Tilskudd til AFI AS	2 000 000
1575		Forskning og utredning	50 000 000
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m., <i>kan overføres</i>	9 000 000
	50	Norges forskningsråd	40 200 000
	70	Tilskudd til forskning og informasjon.....	800 000
1577		Norges brannskole (jf. kap. 4577)	44 244 000
	1	Driftsutgifter.....	43 244 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000
1590		Aetat (jf. kap. 4590)	1 809 566 000
	1	Driftsutgifter.....	1 759 039 000
	21	Spesielle driftsutgifter	1 767 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	48 760 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 m/ Tillegg nr. 9 og 14
1594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4594).....	4 086 190 000
	21	Evaluering, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	23 148 000
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 203 609 000
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 70</i>	2 749 851 000
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres,</i> <i>kan nyttes under post 71</i>	72 178 000
	74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	37 404 000
1595		Ventelønn mv. (jf. kap. 4595)	440 000 000
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	440 000 000
<i>Statsbankene</i>			
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)	299 300 000
	1	Driftsutgifter.....	262 300 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000
	72	Rentestøtte.....	32 000 000
		Sum utgifter rammeområde 6.....	19 992 341 000
Inntekter i hele kroner			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)	504 676 000
	2	Gebyr nødvisum	90 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	504 586 000
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)	76 790 000
	1	Tilbakevending for flyktninger.....	11 300 000
	3	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	34 496 000
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	30 994 000
3540		Sametinget (jf. kap. 540)	4 650 000
	51	Avkastning av Samefolkets fond.....	4 650 000
3585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585).....	200 000
	1	Gebyrer.....	200 000
3587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587).....	12 700 000
	4	Gebyrer, godkjenningssordning for foretak for ansvarsrett	12 700 000
4570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570)	20 568 000
	1	Diverse inntekter	1 668 000
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	4 200 000
	5	Tvangsmulkt.....	1 600 000
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	13 100 000
4571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571)	96 600 000
	2	Gebyrer.....	96 600 000
4573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573).....	9 000 000
	1	Laboratorievirksomhet	1 000 000
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting.....	1 100 000
	3	Oppdrag.....	6 900 000
4577		Norges brannskole (jf. kap. 1577)	7 400 000
	1	Diverse inntekter	7 400 000
4590		Aetat (jf. kap. 1590).....	44 356 000
	4	Salgsinntekter m.m.....	356 000
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	30 000 000
	81	Innfordret feilutbetalte attføringsytelser	14 000 000
4594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1594).....	11 377 000
	2	Opplærings tjenester	1 777 000
	60	Refusjon fra Verdal kommune.....	9 600 000

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 m/ Tillegg nr. 9 og 14
4595		Ventelønn mv. (jf. kap. 1595)	86 000 000
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	86 000 000
5312		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	32 826 000
	1	Gebyrer m.m.	32 826 000
5327		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene mv.	90 000 000
	50	Tilbakeføring av tilskudd	70 000 000
	51	Tilbakeføring av tapsfond	20 000 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	7 341 000 000
	80	Renter	7 341 000 000
		Sum inntekter rammeområde 6	8 338 143 000
		Netto rammeområde 6	11 654 198 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 522 post 1	kap. 3522 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet	40,6 mill. kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	200,1 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	3 161,5 mill. kroner

IV

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2003. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2003, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under

kap. 520 Utlendingsdirektoratet post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

V

Husbankens avdragsvilkår

Stortinget samtykker i at punkt 1.2 Avdragsvilkår i gjeldende bestemmelser om Husbankens rente- og avdragsvilkår av 14. desember 1995, jf. St.prp. nr. 16 (1995-1996) Om endringer i Husbankens rente- og avdragsvilkår og Innst. S. nr. 83 (1995-1996), endres til "Lån til utleieboliger kan ha en samla løpetid på inntil 50 år".

VI

Bustadordninga

Stortinget samtykkjer i at stortingsvedtaket av 12. juni 1972 om ordning med bustønad, § 2 Boliger, med seinare endringar, blir endra til:

§ 2 Boliger som omfattes av bostøtteordningen:

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter under minstepensjon pluss 30 pst. gjelder ikke noen bostedsavgrensning. Bostøtte gis ikke til beboere i institusjoner hjemlet i lov om helse-tjenesten i kommunene § 1-3 annet ledd pkt. 5 og lov om sosiale tjenester mv. § 4-2 bokstav d.

For barnefamilier stilles ingen finansieringskrav til boligen.

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter over minstepensjon pluss 30 pst. gjelder følgende finansieringskrav til boligen:

1. Boliger som er oppført med lån frå Husbanken eller Bustadbanken/Landbruksbanken, jf. lov av 30. oktober 1947 om omorganisering av Bustad-

banken, så lenge lånet hviler på boligen.

2. Boliger som har ervervslån fra Husbanken eller som har utbedringslån fra Husbanken eller Bustadbanken/Landbruksbanken og som er innvilget i 1963 eller seinare. Dette gjelder også boliger som har utbedringslån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken til dette formålet.
3. Kommunale leieboliger og leieboliger som er underlagt leieregulering etter kapittel II i lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering mv. for boliger, samt andre leieboliger innenfor det samme stedlige virkeområde, som er oppført før 8. april 1940.
4. Boliger som har etableringslån, boligtilskudd eller startlån fra Husbanken. Dette gjelder også boliger som har etableringslån eller startlån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken til dette formålet.
5. Omsorgsboliger som er oppført med oppstartings-tilskudd fra Husbanken.
6. Alle boliger i borettslag.

VII

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1570 post 1	kap. 4570 postene 1, 6, 7
kap. 1571 post 1	kap. 4571 post 6
kap. 1573 post 1	kap. 4573 post 2
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 3
kap. 1577 post 1	kap. 4577 post 1

VIII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

1. Omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
2. Omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 1590 Aetat post 1 Driftsutgifter, jf. omtale under kap. 1590 post 1.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1594		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	363,781 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	533,782 mill. kroner

X

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

XI

Fullmakt til å selge aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet gis fullmakt til å:

1. Selge inntil 100 pst. av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS.
2. Inntektsføre uten bevilgning salg av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS under kap. 4574 Arbeidsforskningsinstituttet post 90 Salg av aksjer.

3.1 Hovedprioriteringar for rammeområde 6**3.1.1 Innleiing**

Komiteen har ved Stortinget sitt vedtak 15. oktober 2002 fått tildelt kapittel under rammeområde 6 Kommunal- og regionaldepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Finansdepartemen-

tet, jf. Innst. S. nr. 1 (2002-2003). Ved Stortinget sitt vedtak 2. desember 2002 er netto utgiftsramme for rammeområde 6 fastsett til kr 11 499 198 000, jf. Budsjett-innst. S. I Tillegg nr. 1 (2002-2003).

Komiteen viser til at i samsvar med forretningsordenen § 19 femte ledd, jf. Innst. S. nr. 243 (1996-1997), skal berre dei forslaga som summerer seg til ramma for rammeområde 6, som er vedtatt ved handsaminga av Budsjett-innst. S. I (2002-2003), takast opp til votering ved handsaminga av denne innstillinga.

Komiteen viser til at det går fram av tabell 1 at forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti summerer seg til den nettosum som er vedteken for rammeområde 6 ved handsaminga av Budsjett-innst. S. I Tillegg nr. 1 (2002-2003).

Komiteen viser til at forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti er ført opp under Tilråding frå komiteen under kapittel 7 i innstillinga.

Tabell 1 Forslag til disponering av ramme 6

Tabellen viser det justerte budsjettforslaget til Høgre og Kristeleg Folkeparti. Avvik frå forslag til beløp i St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14 i parentes. Berre kapittel med avvik frå Regjeringa sitt forslag er med. Tal i tusen kroner.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14	H og KrF
Utgifter (i hele tusen kroner)				
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd	2 952 811	2 865 811 (-87 000)
	62	Kommunale innvandringstiltak	42 450	41 850
	71	Kunnskapsutvikling.....	45 733	44 333
	75	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	35 200	31 200 (-4 000)
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 166 500	1 116 500 (-50 000)
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	337 000	287 000 (-50 000)
582		Skoleanlegg		
	60	Rentekompensasjon.....	160 000	192 000 (+32 000)
		Sum utgifter rammeområde 6	19 992 341	19833 341 (-159 000)
Inntekter (i hele tusen kroner)				
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	3	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	34 496	30 496 (-4 000)
		Sum inntekter rammeområde 6	8 338 143	8 334 143 (-4 000)
		Sum netto rammeområde 6	11 654 198	11 499 198 (-155 000)

3.1.2 Merknader frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, konstaterer at de vedtatte rammer for rammeområde 6 og 7 i så vesentlig grad avviker fra det disse partier mener er en nødvendig innsats for å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, motvirke arbeidsledighet og bedre botilbudet at det ikke gir et rimelig bilde av disse partiers politikk å fremme forslag til fordeling av rammene. Dette er rammer som regjeringspartiene bare kunne få støtte til fra Fremskrittspartiet. Det er da også naturlig at de partiene som står bak de vedtatte innstrammingene også foreslår innretningen av dem.

Flertallet vil ut fra dette ikke fremme egne forslag til rammedisponering under rammeområde 6, men viser til de forslag som er fremmet av sine respektive partifraksjoner i finansinnstillingen.

3.1.3 Hovedprioriteringar frå Arbeidarpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, Budsjett-innst. S. I (2002-2003) hvor Arbeiderpartiets økonomiske politikk er presentert. Arbeiderpartiets forslag i finansinnstillingen vedrørende rammeområde 6 framgår av tabell 2. Disse medlemmer viser til oversikten nedenfor som viser avvikene mellom Arbeiderpartiets forslag, Regjeringens forslag og forliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti på områder innenfor rammeområde 6.

Oversikt over Arbeiderpartiets økonomiske opplegg for 2003 i forhold til regjeringens budsjettforslag og forliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre (i mill. kroner).

Kap.	Post	Formål:	AP i forhold til forliket mellom H, FRP, KRF og V.	AP i forhold til regjeringen
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	+ 38,3	- 52,7
	60	Integreringstilskudd	+ 34,3	- 52,7
	75	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	+ 4	0
551		Regional utvikling og nyskaping	+ 230	+ 180
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	+ 230	+ 180
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	+ 50	0
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	+ 50	0
580		Bostøtte	+ 63	+ 63
	70	Bostøtte	+ 63	+ 63
581		Bolig- og bomiljøtiltak	+ 137	+137
	71	Tilskudd til boligkvalitet	+ 25	+ 25
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	+ 112	+112
582		Skoleanlegg	0	+ 32
	60	Rentekompensasjon	0	+ 32
1590		Aetat (jf. kap. 4590)	+ 77,2	+77,2
	1	Driftsutgifter	+ 77,2	+77,2
1594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4594)	+ 195,4	+195,4
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	+ 109,6	+109,6
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	+ 85,8	+ 85,8
		Sum utgifter rammeområde 6	+ 790	+ 631,9
Inntekter rammeområde 6				
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)	+ 4	0
	3	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	+4	0
5615		Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	+ 32	+32
	80	Renter	+ 32	+ 32
		Sum inntekter rammeområde 6	+ 36	+ 32
		Sum netto rammeområde 6	+ 754	+ 599,9

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet foreslår en tiltakspakke på nærmere 2,3 mrd. kroner for å sikre og skape arbeidsplasser. Mye av denne innsatsen vil ha stor betydning for næringsliv og arbeidsplasser i distriktene. Det foreslås herunder å øke den

direkte bevilgningen til næringsutvikling i distriktene med 180 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet mener det er nødvendig med en kraftig opptrapping av tiltakene i arbeidsmarkedet. Det foreslås derfor 1 000

nye ordinære tiltaksplasser og 700 nye tiltaksplasser for yrkeshemmede utover Regjeringens forslag og 50 mill. kroner mer til Aetat for å redusere køen til yrkesrettet attføring. Arbeiderpartiet går mot Regjeringens forslag til svekkelse av dagpengeordningen og permitteringsordningen.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet foreslår å øke boligbyggingen og å styrke boligtilbudet til ungdom og økonomisk vanskeligstilte. Arbeiderpartiet foreslår å øke utlånsrammen i Husbanken med 2 mrd. kroner utover Regjeringens forslag. Arbeiderpartiet vil videre øke bevilgningene til boligsektoren med 200 mill. kroner utover Regjeringens forslag slik at en kan øke grensen for hvor høy inntekt barnefamilier kan ha for å kunne motta bostøtte, innføre månedlig utbetaling av bostøtte, øke tilskuddet til utleieboliger og bedre tilgjengeligheten til boliger for eldre og uføre.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet går mot Regjeringens forslag om å redusere mottaket av kvoteflyktninger. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i tilleggsinnstillingen til finansinnstillingen har funnet det forsvarlig å støtte forslaget i budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om reduksjon i utgifter til familiegjengforening og etterslep i antall bosatte flyktninger.

Disse medlemmer viser for øvrig til sine merknader under de enkelte kapitler og poster.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo en netto utgiftsramme for rammeområde 6 som var 754 mill. kroner høyere enn forslaget fra regjeringspartiene, som var identisk med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Under behandlingen i Stortinget fikk regjeringspartienes forslag flertall.

Disse medlemmer viser til merknader under 1.2 og vil ut fra dette ikke fremme eget forslag til rammedisponering.

3.1.4 Hovedprioriteringar frå Høyre og Kristeleg Folkeparti

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil særlig understreke Regjeringens vektlegging av bostøtteordningen gjennom å oppheve kravet om Husbankfinansiering for barnefamilier samt en heving av satsene. Hele 5 000 barnefamilier vil med dette få en bedret økonomisk situasjon etter den største økningen i bostøtte noensinne. Disse medlemmer vil vise til at dette er en del av Regjeringens sterke satsning i kampen mot fattigdom. Disse medlemmer vil understreke betydningen av slike målrettede tiltak og viktigheten av Regjeringens totale fattigdomssatsing. Disse medlemmer vil vise til at Regjeringen i forbindelse med den varslede boligmeldingen vil foreta en gjennomgang av regelverket for bostøtte. Disse medlemmer støtter Regjeringens prioritering av unge i etableringsfasen og vanskeligstilte innenfor boligpolitikken gjennom blant annet målrettede tiltak som styrking av bostøtteordningen, innføring av Startlånet og heving av Husbankens utlånsramme til 14,5 mrd. kroner, inkludert den nye satsningen i sydlige land.

Disse medlemmer vil berømme denne regjeringen for å ha tatt tak i innvandrings- og integreringsfeltet med en helt ny giv. Disse medlemmer har merket seg at Regjeringens politikk har god virkning. Tallet på grunnløse asylsøkere har blitt kraftig redusert. Integreringsarbeidet får nå et forsterket fokus gjennom det kommende forslag til lov om introduksjonsordning. Disse medlemmer vil særlig støtte Regjeringens utvikling av en mer helhetlig politikk overfor enslige mindreårige asylsøkere. Likeledes støttes styrkingen av kompetansen i kommunenes integreringsarbeid i forbindelse med innføring av lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere. Disse medlemmer er også positive til Regjeringens satsing på kvalitetsheving av tolketjenestene, etableringen av et tolkeregister og utvikling av utdanningstilbudet for tolker.

Disse medlemmer ønsker velkommen Regjeringens forslag om desentralisering av de regionalpolitiske virkemidlene og styrkingen av fylkeskommunenes rolle som regional utviklingsaktør gjennom ledelse av det regionale partnerskapet. Disse medlemmer viser til at den nye budsjettstrukturen gjør at fylkeskommunene får ansvaret for selv å prioritere de regionale grep som vil ha størst effekt. Dette forsterker muligheten til å mobilisere for regional utvikling og ansvar for egen framtid. Disse medlemmer mener at desentraliseringen av de regionalpolitiske virkemidlene til fylkeskommunene er et viktig ledd i moderniseringen av offentlig sektor. Samtidig er det en god mulighet for fylkeskommunene til å utvikle sin rolle som regional utviklingsaktør forut for Regjeringens kommende evaluering av den nye fylkeskommunen mot slutten av denne stortingsperioden.

Disse medlemmer er positive til Regjeringens satsning på samisk språk, blant annet gjennom styrking av kompensasjon for ekstrautgifter i forbindelse med tospråklig i de samiske kommunene. Disse medlemmer støtter også etableringen av kompetansesenteret for urfolks rettigheter.

3.1.5 Hovedprioriteringar frå Framstegspartiet

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader under de ulike programområdene i innstillingen og til oversikten over sitt alternative budsjett i tabell 2.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen, jf. merknader under kap. 1.1 og støtter det justerte budsjettforslaget fra Høyre og Kristelig Folkeparti slik dette fremkommer i tabell 1 i kap. 3.1.1 i denne innstillingen.

3.1.6 Hovedprioriteringar frå Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår å øke rammeområde 6 med 1 311 mill. kroner i forhold til Regjeringens budsjettopplegg. Disse medlemmer viser for øvrig til sine innledende merknader og til sine merknader og

forslag i finansinnstillinga og til merknader og forslag under alle kapitler i denne innstillinga.

3.1.7 Hovedprioriteringar frå Senterpartiet

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett og foreslår 12 401 698 000 kroner til ramme 6.

DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKKEN

Denne medlemen meiner det trengst ei heilskapleg og offensiv satsing på distrikta for å stanse sentraliseringa av kunnskap, busetjing og kapital. For Senterpartiet er det viktig at folk opplever ein reell valfridom når det gjeld bu- og arbeidsstad. Denne medlemen vil peike på at Noreg er i ein spesiell situasjon med mange lokalsamfunn med lågt folketal og store avstandar. Mange av våre viktigaste ressursar ligg i desse områda. Det er nødvendig å føre ein politikk som medverkar til å nytte dei rike ressursane vi har både på land og i havområda våre.

Denne medlemen meiner dette krev ein offensiv distriktpolitikk slik at heile landet får høve til ei positiv utvikling.

Denne medlemen vil særleg peike på behovet for auka midlar på område som samferdsel, næringsutvikling, kommunal velferd, breibånd og tiltak retta mot ungdom og kvinner.

Denne medlemen er sterkt kritisk til den manglande vilje Regjeringa har vist i distrikts- og regionalpolitikken. Ei nedbygging av aktive verkemidlar er eit sterkt bidrag til å forsterke sentraliseringsprosessane. Dette er ein politikk Senterpartiet vil arbeide imot. Denne medlemen er prinsipielt samd i omlegginga av dei regionalpolitiske verkemidla som regjeringa legg opp til. Større fridom til fylkeskommunane innanfor dei regionale utviklingsoppgåvene, vil verke som ein god stimulans og truleg ha god effekt.

Denne medlemen er likevel djupt usamd i nivået på dei løyvingane som Regjeringa foreslår. Regjeringa overfører ei rekkje tunge verkemiddelområde og oppgaver utan å følgje opp med tilstrekkelege midlar. Enda verre blir det når regjeringspartia og Framstegspartiet kuttar ytterlegare 100 mill. kroner i desse løyvingane. Denne medlemen vil på det sterkaste åtvare mot ein politikk der oppgaver vert lagt på andre politiske nivå utan at det følgjer pengar med.

Denne medlemen vil særleg peike på løyvingane til kommunale næringsfond og program for vassforsyning som to tunge område der ansvaret no er overført til fylkeskommunane. Denne medlemen meiner fylkeskommunane skal ha reell moglegheit til å følgje opp og desse områda. Denne medlemen viser til at Senterpartiet aukar løyvingane med om lag 500 mill. kroner til regional utvikling innanfor kap. 551 og kap. 552 i forhold til opplegget i budsjettavtalen.

Denne medlemen viser vidare til at Senterpartiet mellom anna foreslår å vidareføre kompensasjon for endringar i arbeidsgivaravgifta i 14 kommunar med 74 mill. kroner. Denne medlemen ser på ei løyving til 14-kommunegruppa som ei oppfølging av

lovnader som vart gjevne då desse kommunane vart pålagde høgare arbeidsgjevaravgift.

INNVANDRINGS- OG INTEGRERINGSPOLITIKKEN

Denne medlemen finn det oppsiktsvekkjande at Regjeringa reduserer talet på kvoteflyktningar overført frå UNHCR. Denne medlemen meiner Noreg må oppretthalde sin del av det internasjonale fellesansvaret vi er ein del av. Denne medlemen stiller seg også avvisande til Regjeringa sitt framlegg om å fjerne tilskotet til norskopplæring for asylsøkjjarar. Dette kan gje store ekstra samfunnskostnader på sikt av di integreringsprosessane kjem seinare i gong. Det er og viktig at dei som sit i mottak får et positivt innhald i kvar dagen.

Denne medlemen vil vise til den viktige innsatsen ulike organisasjonar gjer i integreringsarbeidet. Fleire organisasjonar medverkar til å skape møteplassar som gir gjensidig forståing, respekt og samarbeid. Senterpartiet aukar difor løyvingane til lokalt integreringsarbeid med 5 mill. kroner.

BUSTAD- OG BUMILJØ

Denne medlemen vil at det skal førast ein aktiv bustadpolitikk og held fast ved at Husbanken er eit av våre beste bustadpolitiske verkemiddel. Denne medlemen er sterkt kritisk til signal frå Regjeringa om å endra Husbanken til ein førsteheimsbank. Dette vil verke negativt for andre grupper, og særleg i dei delar av landet der private bankar ikkje finn det tenleg å medverke til finansiering av husbygging. Denne medlemen vil fremje forslag om å setje Husbanken si låneramme for 2003 til 16,5 mrd. kroner, noko som inneber 2,5 mrd. kroner utover Regjeringa sitt framlegg.

Denne medlemen viser og til at Senterpartiet foreslår å auke bustadtilskotet, tilskotet til bumiljø og bustøtta med til saman 200 mill. kroner.

ARBEIDSMARKNADEN

Denne medlemen vil peike på at Noreg står overfor store utfordringar på arbeidsmarknaden. Ledigheita aukar og delar av næringslivet slit tungt. Denne medlemen vil peike på at Senterpartiet sitt opplegg møter denne situasjonen med ei rekkje tiltak som vil resultere i fleire hender i arbeid og viser i denne samanhang til forslag andre stader i denne innstillinga samt i Innst. S. nr. 8 og 13 (2002-2003).

Denne medlemen viser til at Senterpartiet vil styrke Aetat med 25 mill. kroner og tilføre 25 mill. kroner meir til arbeidsmarknadstiltak. Senterpartiet foreslår òg ei særskilt arbeidsmarknadspakke for verftsindustrien på 50 mill. kroner for å ivareta og utvikle nødvendig kompetanse i ein vanskeleg overgangsperiode.

Denne medlemen vil også peike på dei viktige oppgåvene Arbeidstilsynet har for å sikre eit meir inkluderande arbeidsliv. Senterpartiets alternative opplegg inneber ei løyving på 10 mill. kroner meir enn Regjeringa til Arbeidstilsynet.

Tabell 2 Oversikt over dei alternative budsjetta til fraksjonane

I tabellen er det gjeve ei oversikt over dei alternative budsjetta til hhv. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet på rammeområde 6 slik det framgår av Budsjett-innst. S. I (2002-2003). Avvik frå Regjeringa i parentes. Tabellen viser også det justerte budsjettforslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14	H og KrF	AP	FrP	SV	Sp
Utgifter (i hele tusen kroner)							
500	Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)	197 357	197 357	197 357	221 172	187 357	197 357
			(0)	(0)	(+23 815)	(-10 000)	(0)
1	Driftsutgifter	163 166	163 166	163 166	191 000	153 166	163 166
			(0)	(0)	(+27 834)	(-10 000)	(0)
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	9 549	9 549	9 549	8 549	9 549	9 549
			(0)	(0)	(-1 000)	(0)	(0)
50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	18 019	18 019	18 019	15 000	18 019	18 019
			(0)	(0)	(-3 019)	(0)	(0)
503	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503)	12 000	12 000	12 000	11 000	12 000	12 000
			(0)	(0)	(-1 000)	(0)	(0)
21	Spesielle driftsutgifter	1 500	1 500	1 500	500	1 500	1 500
			(0)	(0)	(-1 000)	(0)	(0)
520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)	1 490 270	1 490 270	1 490 270	1 154 056	1 490 270	1 490 270
			(0)	(0)	(-336 214)	(0)	(0)
1	Driftsutgifter	372 980	372 980	372 980	250 980	372 980	372 980
			(0)	(0)	(-122 000)	(0)	(0)
21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 051 220	1 051 220	1 051 220	850 220	1 051 220	1 051 220
			(0)	(0)	(-201 000)	(0)	(0)
22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	66 070	66 070	66 070	52 856	66 070	66 070
			(0)	(0)	(-13 214)	(0)	(0)
521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)	3 111 914	3 020 914	3 059 214	2 121 476	3 235 914	3 073 414
			(-91 000)	(-52 700)	(-990 438)	(+124 000)	(-38 500)
60	Integreringstilskudd	2 952 811	2 865 811	2 900 111	2 002 811	3 067 811	2 909 311
			(-87 000)	(-52 700)	(-950 000)	(+115 000)	(-43 500)
62	Kommunale innvandrertiltak	42 450	41 850	42 450	21 225	42 450	42 450
			(0)	(0)	(-21 225)	(0)	(0)
71	Kunnskapsutvikling	43 733	44 333	43 733	10 000	43 733	43 733
			(0)	(0)	(-33 733)	(0)	(0)
72	Tilbakevending for flyktninger	11 300	11 300	11 300	61 300	11 300	11 300
			(0)	(0)	(+50 000)	(0)	(0)
73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	22 420	22 420	22 420	0	25 420	27 420
			(0)	(0)	(-22 420)	(+3 000)	(+5 000)
74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 560	1 560	1 560	1 500	1 560	1 560
			(0)	(0)	(-60)	(0)	(0)
75	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	35 200	31 200	35 200	22 200	41 200	35 200
			(-4 000)	(0)	(-13 000)	(+6 000)	(0)
522	Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)	6 300	6 300	6 300	2 000	6 300	6 300
			(0)	(0)	(-4 300)	(0)	(0)
1	Driftsutgifter	6 300	6 300	6 300	2 000	6 300	6 300
			(0)	(0)	(-4 300)	(0)	(0)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14	H og KrF	AP	FrP	SV	Sp
523	Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)	3 800	3 800	3 800	1 000	3 800	3 800
			(0)	(0)	(-2 800)	(0)	(0)
1	Driftsutgifter	3 800	3 800	3 800	1 000	3 800	3 800
			(0)	(0)	(-2 800)	(0)	(0)
524	Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)	104 870	104 870	104 870	0	109 870	104 870
			(0)	(0)	(-104 870)	(+5 000)	(0)
1	Driftsutgifter	91 500	91 500	91 500	0	91 500	91 500
			(0)	(0)	(-91 500)	(0)	(0)
21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	13 370	13 370	13 370	0	18 370	13 370
			(0)	(0)	(-13 370)	(+5 000)	(0)
525	Human Rights Service	0	0	0	1 500	0	0
			(0)	(0)	(+1 500)	(0)	(0)
1	Driftsutgifter	0	0	0	1 500	0	0
			(0)	(0)	(+1 500)	(0)	(0)
526	Nasjonale minoriteter	2 805	2 805	2 805	0	2 805	2 805
			(0)	(0)	(-2 805)	(0)	(0)
70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 805	2 805	2 805	0	2 805	2 805
			(0)	(0)	(-2 805)	(0)	(0)
540	Sametinget (jf. kap. 3540)	134 450	134 450	134 450	74 450	134 450	144 450
			(0)	(0)	(-60 000)	(0)	(+10 000)
50	Sametinget	129 800	129 800	129 800	69 800	129 800	139 800
			(0)	(0)	(-60 000)	(0)	(+10 000)
541	Tilskudd til samiske formål	3 800	3 800	3 800	1 300	3 800	3 800
			(0)	(0)	(-2 500)	(0)	(0)
72	Samisk språk, informasjon, o.a.	2 500	2 500	2 500	0	2 500	2 500
			(0)	(0)	(-2 500)	(0)	(0)
542	Kompetansesenter for urfolks rettigheter	1 900	1 900	1 900	0	1 900	1 900
			(0)	(0)	(-1 900)	(0)	(0)
1	Driftsutgifter	1 900	1 900	1 900	0	1 900	1 900
			(0)	(0)	(-1 900)	(0)	(0)
551	Regional utvikling og nyskaping	1 166 500	1 116 500	1 346 500	666 500	1 716 500	1 386 500
			(-50 000)	(+180 000)	(-500 000)	(+550 000)	(+220 000)
60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 166 500	1 116 500	1 346 500	666 500	1 716 500	1 386 500
			(-50 000)	(+180 000)	(-500 000)	(+550 000)	(+220 000)
552	Nasjonalt samarbeid for regional utvikling	347 000	297 000	347 000	187 000	347 000	521 000
			(-50 000)	(0)	(-160 000)	(0)	(+174 000)
21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv.	10 000	10 000	10 000	0	10 000	10 000
			(0)	(0)	(-10 000)	(0)	(0)
63	Kompensasjon arbeidsgiveravgift 14 kommuner	0	0	0	0	0	74 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+74 000)
72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	337 000	287 000	337 000	187 000	337 000	437 000
			(-50 000)	(0)	(-150 000)	(0)	(+100 000)
580	Bostøtte	1 932 800	1 932 800	1 995 800	1 932 800	1 964 800	1 995 800
			(0)	(+63 000)	(0)	(+32 000)	(+ 63 000)
70	Bostøtte	1 932 800	1 932 800	1 995 800	1 932 800	1 964 800	1 995 800
			(0)	(+63 000)	(0)	(+32 000)	(+ 63 000)
581	Bolig- og bomiljøtiltak	837 700	837 700	974 700	837 700	1 376 700	974 700
			(0)	(+137 000)	(0)	(+539 000)	(+137 000)
60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000	50 000	50 000	50 000	53 000	50 000
			(0)	(0)	(0)	(+3 000)	(0)
71	Tilskudd til boligkvalitet	74 000	74 000	99 000	74 000	104 000	99 000
			(0)	(+25 000)	(0)	(+30 000)	(+25 000)
75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	665 000	665 000	777 000	665 000	1 115 000	777 000
			(0)	(+112 000)	(0)	(+450 000)	(+112 000)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14	H og KrF	AP	FrP	SV	Sp
76	Bostedsløse	0	0	0	0	50 000	0
			(0)	(0)	(0)	(+50 000)	(0)
77	Økobygg	0	0	0	0	6 000	0
			(0)	(0)	(0)	(+6 000)	(0)
582	Skoleanlegg	160 000	192 000	192 000	220 000	0	192 000
			(+32 000)	(+32 000)	(+60 000)	(-160 000)	(+32 000)
60	Rentekompensasjon	160 000	192 000	192 000	220 000	0	192 000
			(+32 000)	(+32 000)	(+60 000)	(-160 000)	(+32 000)
1570	Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)	270 700	270 700	270 700	240 700	280 700	280 700
			(0)	(0)	(-30 000)	(+10 000)	(+10 000)
1	Driftsutgifter	267 000	267 000	267 000	237 000	277 000	277 000
			(0)	(0)	(-30 000)	(+10 000)	(+10 000)
1590	Aetat (jf. kap. 4590)	1 809 566	1 809 566	1 886 766	926 000	1 835 398	1 834 566
			(0)	(+77 200)	(-883 566)	(+25 832)	(0)
1	Driftsutgifter	1 759 039	1 759 039	1 836 239	900 000	1 784 871	1 784 039
			(0)	(+77 200)	(-859 039)	(+25 832)	(+25 000)
21	Spesielle driftsutgifter	1 767	1 767	1 767	1 000	1 767	1 767
			(0)	(0)	(-767)	(0)	(0)
45	Større utstysranskaffel- ser og vedlikehold	48 760	48 760	48 760	25 000	48 760	48 760
			(0)	(0)	(-23 760)	(0)	(0)
1594	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4594)	4 086 190	4 086 190	4 281 590	3 830 190	4 281 721	4 161 190
			(0)	(+195 400)	(-256 000)	(+195 531)	(+75 000)
21	Evaluering, utviklingstil- tak mv.	23 148	23 148	23 148	17 148	23 148	23 148
			(0)	(0)	(-6 000)	(0)	(0)
70	Ordinære arbeidsmar- kedstiltak	1 203 609	1 203 609	1 313 209	903 609	1 313 235	1 253 609
			(0)	(+109 600)	(-300 000)	(+109 626)	(+50 000)
71	Spesielle arbeidsmar- kedstiltak	2 749 851	2 749 851	2 835 651	2 749 851	2 835 756	2 774 851
			(0)	(+85 800)	(0)	(+85 905)	(+25 000)
73	Investeringer i skjermede tiltak	72 178	72 178	72 178	122 178	72 178	72 178
			(0)	(0)	(+50 000)	(0)	(0)
1595	Ventelønn mv. (jf. kap. 4595)	440 000	440 000	440 000	220 000	440 000	440 000
			(0)	(0)	(-220 000)	(0)	(0)
1	Driftsutgifter	440 000	440 000	440 000	220 000	440 000	440 000
			(0)	(0)	(-220 000)	(0)	(0)
2412	Den Norske Stats Hus- bank (jf. kap. 5312 og 5615)	299 300	299 300	299 300	299 300	299 300	339 300
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+40 000)
72	Rentestøtte	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	72 000
			(0)	(0)	(0)	(0)	(+40 000)
	Sum utgifter ramme- område 6	19 992 341	19 833 341	20 624 241	16 521 263	21 303 704	20 739 841
			(-159 000)	(+631 900)	(-3 471 078)	(+1 311 363)	(+747 500)

Inntekter (i hele tusen kroner)

3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)	504 676	504 676	504 676	604 676	504 676	504 676
			(0)	(0)	(+100 000)	(0)	(0)
4	Refusjon av ODA-god- kjente utgifter	504 586	504 586	504 586	604 586	504 586	504 586
			(0)	(0)	(+100 000)	(0)	(0)
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)	76 790	72 790	76 790	121 790	76 790	76 790
			(-4 000)	(0)	(+45 000)	(0)	(0)
1	Tilbakevending for flykt- ninger	11 300	11 300	11 300	61 300	11 300	11 300
			(0)	(0)	(+50 000)	(0)	(0)
3	Transport av flyktninger / reiseutgifter til og fra utlandet	34 496	30 496	34 496	19 496	34 496	34 496
			(-4 000)	(0)	(-15 000)	(0)	(0)
4	Refusjon av ODA-god- kjente utgifter	30 994	30 994	30 994	40 994	30 994	30 994
			(0)	(0)	(+10 000)	(0)	(0)

Kap. Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14	H og KrF	AP	FrP	SV	Sp
5615	Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412)	7 341 000	7 341 000	7 373 000	7 341 000	7 341 000	7 341 000
			(0)	(+32 000)	(0)	(0)	(0)
80	Renter	7 341 000	7 341 000	7 373 000	7 341 000	7 341 000	7 341 000
			(0)	(+32 000)	(0)	(0)	(0)
	Sum inntekter ramme- område 6	8 338 143	8 334 143	8 370 143	8 483 143	8 338 143	8 338 143
			(-4 000)	(+32 000)	(+145 000)	(0)	(0)
	Sum netto ramme- område 6	11 654 198	11 499 198	12 254 098	8 038 120	12 965 561	12 401 698
			(-155 000)	(+599 900)	(-3 616 078)	(+1 311 363)	(+747 500)

4. MERKNADER FRÅ KOMITEEN TIL DEI ENKELTE KAPITLA UNDER RAMME-OMRÅDE 6

Med omsyn til dei kapitla som ikkje er omtalte nedanfor har komiteen ingen merknader og sluttar seg til Regjeringa sitt forslag.

4.1 Programkategori 13.10 Administrasjon m.m.

4.1.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.10 - Sammendrag

For programkategori 13.10 som består av kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet, kap. 502 Valg-utgifter og kap. 503 Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m., foreslås en bevilgning for 2003 på 238,4 mill. kroner. Dette er en økning på 9,5 pst. i forhold til saldert budsjett 2002. Det er særlig valgutfiftene som bidrar til reell økning.

KOSTRA (kap. 500 post 22) har vært et flerårig utviklingsprosjekt innen offentlig statistikk, finansiert med særskilt bevilgning over kap. 500. KOSTRA-modellen innebærer elektronisk rapportering, forvaltning og publisering av kommunal styringsinformasjon og statistikk. I 2002 har samtlige kommuner og fylkeskommuner rapportert etter KOSTRA's opplegg. 2003 vil være første ordinære driftsår for Statistisk sentralbyrå. På kap. 1620 foreslås 12,6 mill. kroner til dette formålet i 2003, jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003) for Finansdepartementet. For 2003 foreslås den særskilte bevilgningen på kap. 500 post 22 redusert til 1,1 mill. kroner.

Valgutfiftene under kap. 502 dekker statens utgifter i forbindelse med gjennomføringen av kommunestyre- og fylkestingsvalget i 2003. Det foreslås bevilget 29 mill. kr på denne posten i 2003. Kommuner og fylkeskommuner har hittil fått dekket sine utgifter ved stortingsvalg gjennom en refusjonsordning under kap. 502. I samsvar med Stortingets vedtak ved behandlingen av Kommuneproposisjonen for 2003, vil denne refusjonsordningen innlemmes i inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene fra og med 2003.

4.1.2 Kap. 500 Kommunal- og regionaldepartementet

Forslag 2003: kr 197 357 000. Saldert budsjett 2002: kr 195 650 000.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet der det er foretatt et driftskutt for alle departementene på til sammen 150 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at departementet kan rasjonaliseres betydelig. Administrasjonen må gjøres så enkel og kostnadseffektiv som mulig. Departementet må se på sine kostnader og arbeidsoppgaver, og nøye vurdere hvor det kan spares inn og kritisk vurdere hvilke arbeidsoppgaver som skal prioriteres. Dette vil etter disse medlemmers syn føre til at flere ressurser går til aktiv tjenesteproduksjon. I tillegg er det urimelig at det ikke kreves at departementet og gjennomgår det samme rasjonalisering som landets kommuner. Disse medlemmer viser derfor til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en reduksjon på post 1 med 12,166 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til at de ikke støttet opprettelsen av en utlendingsnemnd for klagesaker på vedtak i Utlendingsdirektoratet, men mener at behandlingen av klager fortsatt skal tilligge departementet. Disse medlemmer viser derfor til sitt alternative budsjett, hvor post 1 økes med 40 mill. kroner i forhold til Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser videre til sitt alternative budsjett, hvor det kuttes 1 mill. kroner og 3,019 mill. kroner i hhv. post 21 og post 50. Dette medfører at netto økning av kap. 500 i Fremskrittspartiets alternative budsjett er på 23,815 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er oppsiktsvekkende at Regjeringen ikke setter de samme effektivitetskrav til departementene som til kommunene. Disse medlemmer mener dette viser at også Regjeringen innser at generelle innsparings- og effektivitetsgevinster ikke lar seg gjennomføre i praksis der en har god oversikt over ressursbehovet i forhold til oppgaver. Disse medlemmer mener at generelle uspesifiserte kutt er like useriøse i kommunesektoren som de vil være i departementene.

4.1.3 *Kap. 502 Valutgifter*

Forslag 2003: kr 29 000 000. Saldert budsjett 2002: kr 10 400 000.

Komiteen viser til at endringane i reiseutgiftene til nominasjonsmøte er ei oppfølging av forslag i vallova, jf. Ot.prp. nr. 45 (2001-2002) og Innst. O. nr. 81 (2001-2002).

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet vil peike på at Senterpartiet røysta mot denne endringa.

4.1.4 *Kap. 503 Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m.*

Forslag 2003: kr 12 000 000. Saldert budsjett 2002: kr 11 550 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker ikke på dette tidspunktet å utrede kollektiv arbeidsrett ytterligere. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen til post 21 reduseres med 1 mill. kroner.

4.2 Programkategori 13.20 Innvandring

4.2.1 *Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.20 - Sammendrag*

De største utgiftspostene innenfor programkategori 13.20 Innvandring er knyttet til integreringstilskuddet (kap. 521 post 60) som utbetales til kommuner ved bosetting av flyktninger, utgifter til drift av mottak for asylsøkere (kap. 520 post 21) og til drift av Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda (kap. 520 post 1 og kap. 524 post 1 og 21). Bevilgningsbehovet på feltet er i stor grad avhengig av antallet personer som søker asyl i Norge. Integreringstilskuddet er i tillegg avhengig av antall bosatte i 2003 samt antallet bosatte de fire foregående årene. Som følge av høye ankomsttall har utgiftene under programkategorien økt de siste årene, fra 2,7 mrd. kroner i 2000 til 3,6 mrd. kroner i 2001 og 4,5 mrd. kroner i 2002. Budsjettforslaget for 2003 er på 4,7 mrd. kroner. I tillegg er det en bevilgning på om lag 132 mill. kroner under kap. 571 post 68 Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd.

I budsjettforslaget for 2003 er det lagt inn midler til en styrking av kunnskapsnivået og kompetansen i kommunene med tanke på at det skal innføres en ordning med et obligatorisk individtilpasset introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere. Programmet skal være målrettet, slik at nyankomne så raskt som mulig skal komme i arbeid eller utdanning og bli økonomisk selvhjulpne.

En velfungerende utlendingsforvaltning står sentralt i Regjeringens moderniseringsprogram. Det vil derfor også i 2003 være fokus på saksbehandling, produktivi-

tet og service både i Utlendingsdirektoratet og i Utlendingsnemnda.

Som et mer langsiktig tiltak for å sikre en rask, smidig og korrekt behandling av saker etter utlendingsloven, er det i 2003-budsjettet lagt inn midler til en særlig satsing på utvikling og kvalitetssikring av tolketjenester.

Videre vil Regjeringen utvikle et mer helhetlig tilbud til enslige mindreårige både i mottaks- og bosettingsfasen. Særlig er det aktuelt å vurdere alternative modeller for mottak og bedre oppfølgingen av dem som bor hos slektninger. En ordning for enslige mindreårige som kan erstatte eller komme i tillegg til dagens vergeordning, er også nødvendig. I 2003 vil det bli bevilget midler til utprøving av en alternativ vergeordning og modeller for bosetting av enslige mindreårige.

4.2.2 *Generelle merknader*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at målet for flyktninge-, innvandrings- og integreringspolitikken er regulert innvandring, beskyttelse av flyktninger, samt likestilling, deltakelse og integrering i samfunnet.

Flertallet vil bemerke at Norge de seneste årene har opplevd en kraftig økning i antallet asylsøkere som kommer til landet. I 1997 kom det ca. 2 271 asylsøkere. I år forventes det å komme ca. 18 000 asylsøkere. I tillegg kommer familiegjenforening. I år forventes det i underkant av 4 000 personer på familiegjenforening til herboende som mottar integreringstilskudd.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at UDI har iverksatt en rekke tiltak for raskt å kunne håndtere det høye antallet asylsøkere, deriblant differensiert saksbehandling og differensierte tilbud i mottak. Dette flertallet viser til sine respektive merknader om UDI, jf. 4.2.5 kap. 520.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil påpeke at det er mellom 35-40 mill. flyktninger eller internt fordrevne mennesker på flukt i verden. Dette er av de største menneskelige tragediene verdenssamfunnet står overfor og som Norge må ta sitt medansvar for. Norsk asyl og flyktningepolitikk må bygge på oppfyllelse av våre internasjonale forpliktelser, reell rettssikkerhet og en aktiv og inkluderende integreringspolitikk. Norge må stille krav til myndighetene i konfliktrammede land om ikke å hevde suverenitetsprinsippet for å hindre hjelp og beskyttelse av internt fordrevne flyktninger. Flertallet viser til sine respektive merknader i Innst. S. nr. 197 (2000-2001).

Flertallet vil påpeke at selv om antallet asylsøkere varierer fra år til år, er det ingenting i situasjonen i verden som tilsier at behovet vil minske. Arbeid med

både utlendingssakene, inkludering og integrering er ikke et midlertidig og kortsiktig behov, men er en permanent og varig oppgave. Hele statsforvaltningen og offentlig sektor må omstilles i forhold til et flerkulturelt samfunn og tilegne seg nødvendig kunnskap og kompetanse.

Flertallet vil påpeke at det norske samfunnet kommer til å være mer mangfoldig og flerkulturelt i framtida. All politikk må ha dette som et positivt utgangspunkt og legge til rette for respekt og inkludering av minoriteter i samfunn og fellesskap. Holdninger og verdisyn og normer er ulike. Dette stiller store krav til toleranse og åpenhet både fra majoritet og minoritet.

Flertallet vil påpeke at kun 30 pst. av de 24 460 som kom til Norge og fikk varig oppholds- og arbeidstillatelse var flyktninger, asylsøkere som får opphold på humanitært grunnlag eller deres familie. Omkring halvparten av de som innvandret i 2001, 12 095, kom på familiegjenforening, mens 4 967 fikk arbeids og oppholdstillatelse som spesialister eller som EØS-borgere. Utover dette kommer alle andre fra de nordiske landene. Dette understreker at behovet for en aktiv integreringspolitikk ikke er avgrenset til kun å omfatte flyktninger og dem som får opphold på humanitært grunnlag.

Flertallet understreker at det norske samfunn bygger på respekt for menneskerettighetene og demokratiske prinsipper. Dette er helt grunnleggende verdier og premisser for all politikk. Alle som bor i Norge, uavhengig av hva slags bakgrunn de har, skal ha like rettigheter, plikter og muligheter i alle deler av samfunnet og til å bruke sine ressurser. I praksis betyr dette at ulike individ og grupper trenger ulike tiltak og rammebetingelser for å kunne nytte og fylle sine retter og plikter fullt ut. En politikk for likestilling må derfor ha et stort spekter av virkemidler for å oppnå reell likeverdighet.

I tillegg til en bedre og mer inkluderende politikk for flyktninger, asylsøkere og personer som kommer på familiegjenforening, er det etter flertallets oppfatning et stort behov for å få på plass et helhetlig lovverk mot rasisme og etnisk diskriminering. Både arbeidsløshet, problemer på boligmarkedet, sosiale konflikter og segregering kan ha sin rot i diskriminering. Flertallet vil vise til at Regjeringen nå vil fremme et slikt helhetlig lovverk mot diskriminering innen årsskiftet 2003/2004.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener en hovedutfordring i integreringspolitikken er å skape større forståelse og aksept. Alle mennesker skal først og fremst behandles som enkeltindivider - ikke som del av en gruppe. Dette flertallet mener at den offentlige fellesskolen er den viktigste arenaen for integrering av barn og unge med minoritetsbakgrunn. Kultur bør også brukes som et aktivt og berikende virkemiddel i integreringspolitikken.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at de to mest sentrale elementer i integreringspolitikken skal være arbeid og norskopplæring. Flertallet viser til Innst. S. nr. 129 (2001-2002) der Regjeringen ble pålagt å snarest mulig innføre et obligatorisk introduksjonsprogram både for flyktninger og de som får opphold på humanitært grunnlag. Flertallet har merket seg at Regjeringen følger opp dette. Manglende språkkunnskaper og problemer med å få jobb er de største problemene den etniske minoritetsbefolkningen har i dag. Flertallet mener det er nødvendig å gi tilstrekkelig og obligatorisk norskopplæring av god kvalitet og bedre godkjenningsordninger for studiekompetanse fra utlandet.

Flertallet viser til at arbeidsløsheten er høyere blant personer med minoritetsbakgrunn enn befolkningen for øvrig, og mange er overkvalifiserte for de jobbene de har. Blant de med de laveste inntektene, er personer med minoritetsbakgrunn overrepresentert. Særlig gjelder dette kvinner. Flertallet mener at det offentlige skal ha et spesielt ansvar for å rekruttere bredt fra hele befolkningen. Om det er kvalifiserte søkere med minoritetsbakgrunn til offentlige stillinger, skal minst en av disse innkalles til intervju.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med at god og tilstrekkelig opplæring i norsk og samfunnskunnskap er viktig for å gi like muligheter både i arbeidsmarkedet og i oppvekstmiljøet. Slik opplæring må være obligatorisk, og ikke noe man kan velge bort.

Dette flertallet kan ikke godta en utvikling hvor mennesker med minoritetsbakgrunn systematisk sliter med å komme inn på boligmarkedet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at integrering og verdimangfold ikke betyr aksept for intoleranse og diskriminering. Det norske samfunn bygger på noen grunnleggende normer og verdier som ingen har rett til å bryte. Overgrep som tvangsekteskap og kjønnslemlestelse er krenkende og undertrykkende og flertallet tar sterk avstand fra slike handlinger. Flertallet aksepterer ikke at kultur eller religion brukes som begrunnelse for manglende frihet og manglende likestilling.

Flertallet mener at det er behov for en helhetlig gjennomgang av asyl-, innvandrings- og integreringspolitikken og vil avvente Regjeringens gjennomgang.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at Regjeringen har forslag til lov om etnisk diskriminering på høring og at Regjeringen har skissert tiltak i sin handlingsplan mot rasisme.

4.2.3 Særlige temaer

4.2.3.1 ETNISK DISKRIMINERING OG RASISME

Komiteen er kjent med at Regjeringen i oktober sendte på høring et forslag om rettslig vern mot etnisk diskriminering. Her ber Regjeringen om innspill til den pågående utredningen av et felles håndhevingsapparat, et Diskrimineringstilsyn. Diskrimineringstilsynet vil i første omgang være felles for diskriminering på grunnlag av kjønn og etnisitet. Men det tas også høyde for at andre diskrimineringsgrunnlag kan inkluderes: religion eller tro, funksjonshemming, alder, seksuell orientering. Komiteen imøteser høringsuttalelsene.

Komiteen vil slå fast at prinsippene om likestilling mellom kjønnene og prinsippet om ikke-diskriminering er en viktig del av vårt verdigrunnlag. Disse verdiene er ikke kultur- eller religionasrelativistiske. Dette verdigrunnlaget er en helt nødvendig forutsetning for et likeverdig samfunn og for å kunne lykkes arbeidet med å ivareta interessene til minoriteter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er også positive til de tiltak Regjeringen iverksetter for å styrke arbeidet med likestilling mellom kvinner og menn på innvandringsfeltet. Flertallet er enig i at økonomisk selvstendighet er en forutsetning for likestilling mellom kjønnene, og viser i den forbindelse til intensjonene med innføringen av den obligatoriske introduksjonsordningen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil fremheve at alle mennesker er født frie og like i verdighet og rettigheter, uavhengig av rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse eller oppfatninger.

Disse medlemmer mener bedømmelse av andre mennesker må derfor bygge på hva de gjør, snarere enn på hvem de er eller hvilken bakgrunn de har. En persons egenskaper er knyttet til det enkelte menneske, ikke til hudfarge, religion og opprinnelse. Fordi alle mennesker er født forskjellige, mener disse medlemmer at et samfunn som bygger på likeverd må respektere menneskers ulike egenart, kultur, holdninger, erfaringer og livsførsel.

Alternativet til mangfold er ensartethet, mener disse medlemmer, og en politikk for ensretting innebærer å legge føringer eller begrensninger på menneskers liv. En politikk for toleranse og respekt for mangfold åpner derimot for at vi som enkeltmennesker kan leve i tråd med vår individuelle egenart, at vi kan tro, mene og ytre det vi ønsker, velge mellom alternativer, søke å realisere våre personlige drømmer og la oss berike av de impulser mangfoldet rundt oss bringer med seg.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har som motto uttrykket: "Min frihet slutter der din begynner". Dette betyr at vi ønsker å tillate mennesker å leve sine egne liv, så lenge det ikke går ut over andre. Dette gir stor grad av frihet, men er samtidig innskrenkende.

Dette innebærer at disse medlemmer ikke aksepterer at man for eksempel kan leve ut sin kultur og religion hvis dette medfører krenkelse eller overgrep mot medmennesker. Da velger vi å stå opp for det enkelte menneske og mot den kultur, livsoppfatning eller religion som tillater at noen mister sin frihet. Det må alltid være hensynet til det enkelte mennesket og dets frihet og rettigheter som må være avgjørende for den politikk som føres.

Disse medlemmer viser til at Aslam Ashan, som kom til Norge rundt 1970, har flere ganger nevnt at i begynnelsen av 1970-årene følte han seg meget velkommen i Norge, og ble møtt med varme og vennlighet overalt hvor han han beveget seg.

Innflytelsesrike kretser forsøker å fortelle oss at rasismen er på fremmarsj, men dette er ikke en forklaring, men en bortforklaring. Hvis det norske folk hadde vært rasistisk hadde antagelig Aslam Ashan merket det allerede i 1970-årene.

Disse medlemmer mener at det neppe er rasisme som preger dagens situasjon, men kanskje en økende skepsis mot innvandringen, som det antas har to hovedårsaker.

Disse medlemmer vil først peke på det store volumet på innvandringen.

Professor Stein Ringen (eneste nordmann som er fast engasjert ved Oxford University) har beregnet antallet til omkring 30 000 årlig, det må antas at han her også har tatt med arbeidsinnvandrerne fra EØS-land som Sverige og Danmark. En ny undersøkelse i 2002 viser at Norge ligger på andreplass i Europa når det gjelder antall innvandrere i forhold til folketallet.

Til sammenlikning er antallet fødsler i Norge omkring 60 000 årlig, og dette tallet omfatter selvfølgelig barn av foreldre med ikke-vestlig bakgrunn. I Oslo har omkring 32 pst. av elevene i grunnskolen fremmedspråklig bakgrunn. Dette viser at den etniske sammensetningen av Norge forandres meget raskt.

I 1999 alene økte antall innvandrere i Norge med 22 000 mennesker, noe som er den største økningen som noen gang er registrert ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB).

Følgende hypotese kan fremsettes: Skepsis mot innvandrere (som noen kaller rasisme) øker proporsjonalt med antall innvandrere.

For det andre mener disse medlemmer at det er mange som er skremt av den relativt høye kriminaliteten blant ikke vestlige utlendinger (eller norske borgere av ikke vestlig opprinnelse). Dessverre er det slik at kriminaliteten er uendelig mye mer synlig enn lovlydigheten.

I samfunnsdebatten er det flere som forsøker å skape en myte om at innvandrere ikke er mer kriminelle enn nordmenn, men dette er feil. I Oslo begår mannlige innvandrere dobbelt så mye kriminalitet som norske menn, relativt til antallet i hver kategori. Særlig når det gjelder vold, narkotikaforbrytelser og bedragerier er innvandrerne sterkt overrepresentert.

Disse medlemmer viser til at det fremgår av Oslo politikammers kriminalitetsrapport for 1998 at de fleste ran i Oslo blir begått av personer med innvandrere-

bakgrunn fra et ikke-vestlig land. Tallet er 54 pst., og når man tar i betraktning at ikke vestlige innvandrere utgjør under en fjerdedel av byens befolkningen kan man trygt konkludere at tallet er skremmende høyt.

Disse medlemmer mener at man på arbeidsmarkedet ser mer på kompetanse enn på hudfarge. Problemet til mange ikke vestlige innvandrere er at den kompetansen de måtte ha ikke er tilpasset et moderne norsk arbeidsliv. Unge innvandrere som tar sin utdanning i Norge og derved får norske vitnemål bør normalt ikke ha problemer hvis de ellers er tilpassningsdyktige og behersker norsk men de må selvfølgelig konkurrere på samme grunnlag som nordmenn, ikke kvoteres.

Konklusjonen er at det vanskelig kan ses at Norge er et lukket land for innvandrere, men det kreves vilje, evne og tilpassningsdyktighet hos innvandrere, noe ikke alle med bakgrunn fra ikke-vestlige land besitter i like stor grad.

4.2.3.2 FAMILIEGJENFORENING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, støtter Regjeringen i å ville gjeninnføre underholds krav ved familie-gjenforening, slik det var krav om før 1997. Det betyr at personer som har fått oppholdstillatelse i Norge, og som ønsker å få familien sin hit, må kunne forsørge sin familie. Flertallet viser til at det er to hovedgrunner til at Regjeringen nå endrer politikk på dette området. For det første er det ønskelig å få flere personer med innvandrerbakgrunn i arbeid. Dessuten er det ønskelig å redusere tilstrømmingen av asylsøkere til Norge.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, vil presisere at regler om underholds krav skal gjelde for personer som har fått oppholdstillatelse på humanitært grunnlag. Dette flertallet vil understreke at det ikke gjelder for kvoteflyktninger eller personer som får asyl, i forhold til de krav FN's Høykommissær for flyktninger stiller. Dette flertallet vil også fremheve at det i noen tilfeller vil kunne være sterke hensyn som tilsier at en person bør gjenforenes med sin nærmeste familie uavhengig av om vedkommende kan forsørge familien. I disse tilfeller bør det fortsatt være mulig å kunne gi dispensasjon fra underholds kravet. Dette flertallet støtter Regjeringen i at kravet skal gjelde de tre første årene de er i landet, og at ordningen med gjeninnføring av underholds krav skal evalueres etter to år.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at forliket mellom Regjeringen og Fremskrittspartiet innebærer et kutt på 87 mill. kroner. Halve beløpet refererer seg til gjeninnføring av forsørgelseskrav ved familie-gjenforening for personer med opphold på humanitært grunnlag. Resten refererer seg til antatt mindre utgifter til bosetting som følge av reduserte prognoser.

Disse medlemmer vil vise til at det ikke er foretatt noen analyse av hvilket nivå dette kravet skal ligge

på eller hvilke unntak som skal gjøres fra kravet. Det er ingen dokumentasjon på hvordan en er kommet fram til antallet, hvor mange som vil rammes av et slikt generelt påbud og hvordan barns rettigheter til å kunne vokse opp med begge foreldre skal ivaretas. Disse medlemmer vil også påpeke at denne innstrammingen ikke er et tiltak rettet mot å forhindre tvangsekteskap, men et konkret tiltak for å begrense innvandringen. Disse medlemmer mener Regjeringen med dette misbruker debatten rundt tvangsekteskap vinteren 2002, hvor Regjeringen i sin tiltakspakke i Innst. S. nr. 129 (2001-2002) sa at de ville foreslå endringer i utlendingsforskriftens bestemmelser om krav til underhold ved søknad om familie-gjenforening på grunnlag av ekteskap. Dette tiltaket er etter disse medlemmers oppfatning noe helt annet enn det krav om underhold som nå ligger i budsjettforliket, som er et forslag som direkte rammer asylsøkere som har fått opphold på humanitært grunnlag fra land som for eksempel Etiopia, Somalia og Irak. Disse medlemmer er også svært kritiske til at Regjeringen foreslår denne innstrammingen uten å vurdere konsekvensene for den enkelte som får opphold på humanitært grunnlag. Disse medlemmer vil her blant annet vise til at det er vanskeligere å bosette enslige flyktninger enn flyktninger med familier, spesielt i områder utenfor sentrale strøk. I tillegg er disse medlemmer bekymret for hvilke konsekvenser dette vil ha for gjennomføringen av introduksjonsprogram for den enkelte, siden familieforholdene forblir uavklart. Disse medlemmer mener derfor det ikke er i tråd med prinsipper om forsvarlig saksforberedelse å fremme en sak av så prinsipiell karakter i forbindelse med et budsjettforlik. Disse medlemmer ber om at saken utredes i sin helhet og legges fram for Stortinget.

4.2.3.3 OVERFØRINGSFLYKTNINGER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen har foreslått å redusere antallet kvoteflyktninger med 750 for neste år. Flertallet viser til sine respektive forslag til alternativt budsjett der det foreslås å ta imot 750 overføringsflyktninger flere enn det Regjeringen foreslår. Flertallet støtter derfor ikke Regjeringen forslag om å redusere antall kvoteflyktninger. Flertallet viser til at kvoten ikke er benyttet foregående år. Flertallet viser til at det er behov for å få flere velstående vestlige land til å påta seg ansvar for flere flyktninger. Flertallet av verdens flyktninger er flyktninger til land med egne store fattigdomsproblemer. Flertallet vil peke på at overføringsflyktninger er de verst stilte av verdens flyktninger. Disse menneskene har flyktet fra sitt hjemland og de kan ikke vende hjem igjen. De kan heller ikke bosette seg på permanent basis i det landet der de nå midlertidig bor. Flertallet vil derfor foreslå at kvoten overføringsflyktninger opprettholdes på 1 500.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er kjent med at om lag

1 700-1 800 personer i dag bor i mottak og venter på bosetting. Neste år er det behov for å bosette 7 000 personer. Familiegjeforente vil komme i tillegg. Kommunene makter ikke å bosette så mange det er behov for. Disse medlemmer er enige med Regjeringen i at kvoten for overføringsflyktninger for 2003 settes til 750 plasser. Dette innebærer at kvoten for 3-årsperioden 2001-2003 reduseres med 750 plasser. Grunnet fleksibel vurdering av kvoten innenfor treårsperioder og ubrukte plasser i 2001 og 2002, vil ca. 500 plasser kunne overføres til 2003. Dette vil totalt gi 1 250 plasser neste år.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i tillegg har foreslått at midler tilsvarende 50 kvoteplasser kan brukes til arbeid for å gjøre gjenbosettingsarbeidet mer effektivt både i og utenfor Norge. Dette vil kunne styrke arbeidet med å få flere land til å tilby gjenbosettingsplasser og for alternative varige løsninger for utsatte flyktninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil understreke at Norge fortsatt må samarbeide nært med UNHCR om bruken av kvoteplassene. Ved uttak skal det som tidligere år, tas utgangspunkt i den enkelte flyktnings bakgrunn, behov for å bli bosatt i et nytt land og muligheten for å kunne delta og klare seg selv i det norske samfunnet. Flertallet vil understreke viktigheten av å legge opp til en tett dialog med UNHCR om hvem Norge prioriterer for gjenbosetting. Flertallet er enig i at utsatte kvinner er blant dem som bør tas ut, og at det tas særlig hensyn i saker som inkluderer barn.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet har i sitt alternative forslag til budsjett ført opp en økning under kap. 521 på 34,3 mill. kroner.

4.2.3.4 ARBEIDSTILLATELSE OG NORSKOPPLÆRING FOR ASYLSØKERE UNDER VENTING PÅ VEDTAK

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til sine respektive merknader i Innst. S. nr. 22 (2001-2002). Flertallet er uenig i at asylsøkere med kjent identitet skal fratas midlertidig arbeidstillatelse mens de venter på vedtak. Flertallet vil påpeke at ventetiden i mottak fremdeles er svært lang. UDIs egen statistikk fra oktober 2002 viser at mens 37 pst. av asylsøkerne i januar var antatt grunnløse, så hadde andelen sunket til 15 pst. i oktober. Dette medfører at en stor del av de som kommer vil få lenger opphold i mottak før endelig avgjørelse. Flertallet vil også vise til at omgjøringsprosenten etter klage er stor, særlig for de som får sin sak til full nemndsbehandling, der omgjøringsprosenten i 2001 var 39,4 pst. og hittil i år er over 40 pst. Dette er personer som i mange tilfeller har lange opphold i mottak. Mange av de som nå ikke får språktrening vil altså komme til å få opphold. Flertallet vil vise til at

lange perioder i passivitet er negativt. Erfaring tilsier at jo før en kommer i gang med tiltak, kompetanseheving og språkopplæring, jo bedre er det. De som blir sittende lenge i mottak blir både sosialt og arbeidsmessig satt tilbake, og muligheten til å lykkes med å inkludere og integrere flyktingene i samfunnet reduseres kraftig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at uansett om asylsøkeren får innvilget opphold eller ikke, vil et opphold som innebærer aktivitet og opplæring gjøre situasjonen lettere for alle parter. Det er en fordel enten opphold blir innvilget eller ikke. Dagens praksis må endres til mer opplæring og ikke mindre. Språk- og arbeidslivsopplæring må settes inn på et langt tidligere tidspunkt enn i dag. Disse medlemmer mener det er viktig å bryte en negativ spiral med arbeidsledighet og sosialhjelp som viktigste inntektskilde, spesielt fordi det kan få følger for flere generasjoner. Foreldrene bør være gode forbilder for sine barn og spesielt er det viktig for integreringen i det norske samfunnet at voksne innvandrere og flyktninger kommer i aktivitet og tar del i arbeidsliv og samfunnsniv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, påpeker at endringen Regjeringen foreslår er stikk i strid med alle signaler om å lære norsk og å komme i gang med opplæring og arbeidstrening så raskt som mulig. Dette er en kortsiktig og skadelig innsparingspolitikk. I tillegg kan reduksjonen i meningsfulle tilbud og oppbremsingen i integreringsarbeidet trolig føre til en økning i utgiftene til psykisk helsevern for beboerne i mottakene. Dette vil virke mot målsettingen om å få flere kommuner til å ta imot flyktninger fordi kostnadene ved skolegang og integrering utsettes og overføres til kommunene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at gjennomsnittlig behandlingstid for asylsaker til søker som er antatt grunnløse er på 5-6 måneder (per 30. september 2002), men at saksbehandlingstiden for enkelte kan være betydelig lengre. Disse medlemmer finner grunn til å tro at kommunene vil vegre seg for å ta imot flyktninger som har sittet passive uten norskopplæring over en så lang periode. Regjeringen vil med forslaget sabotere for en effektiv bosetting av flyktinger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil gi uttrykk for at det er svært viktig at personer som får oppholdstillatelse og bosetter seg i Norge lærer seg norsk. Det er viktig for at man skal kunne delta aktivt i samfunnet. Det er viktig for barna at foreldrene kan følge opp skolegangen. Og særlig viktig er det for kvinner å kunne lære seg norsk, slik at det blir lettere å engasjere seg i lokalmiljøet og ellers i samfunnet. Disse medlemmer støtter derfor Regjeringen i at det er viktig å sette inn ressursene der det totalt sett

gir størst gevinst for samfunnet og for den enkelte. Disse medlemmer slutter seg også til forslaget fra Regjeringen om at voksne asylsøkere med avslag på søknad fra neste år ikke skal få tilbud om norskopplæring i mottak. I dag får alle norskopplæring i mottak. Disse medlemmer er kjent med at bare i overkant av 20 pst. av søkerne får innvilget opphold eller asyl i Norge. Disse medlemmer minner også om at saksbehandlingstiden for asylsøknader er redusert, og at oppholdstiden i mottak nå er kortere enn tidligere.

Disse medlemmer vil presisere at asylsøkere som får innvilget opphold skal få norskopplæring så snart vedtaket foreligger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener det er svært viktig å aktivisere dem som sitter i mottak og vil bemerke at Regjeringen har lagt inn et beløp på 4,8 mill. kroner til å styrke aktivitetstilbudet til denne gruppen asylsøkere. Det må være et ansvar for det enkelte mottak å gi et kvalitativt godt og meningsfullt aktivitetstilbud til beboerne. Disse medlemmer slutter seg videre til Regjeringens ønske om å opprette en ordning der frivillige organisasjoner gir informasjon til asylsøkeren om asylsaksbehandlingen. Til dette formålet har Regjeringen avsatt 5,2 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener de to mest sentrale elementene i integreringspolitikken skal være arbeid og norskopplæring. Manglende språkkunnskaper og problemer med å få jobb er av de største problemene den etniske minoritetsbefolkningen har i dag. Flertallet mener derfor at Regjeringens forslag om å fjerne norskopplæring i asylmottak er uakseptabel. Flertallet viser til sine respektive partiers merknader i Innst. S. nr. 12 (2002-2003).

4.2.3.5 ARBEIDSINNVANDRING

Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det synest underleg at Regjeringa ikkje engasjerer seg meir for at dei om lag 100 000 ledige og dei mange funksjonshemma og eldre arbeidstakarar som ynskjer tilknytning til arbeidslivet, får høve til det. Fleirtallet vil peike på at SSB sine tal nå fortel om ei urovekkjande høg og aukande ledigheit blant innvandrarak som alt er i Norge. Fleirtallet vil be Regjeringa intensivere innsatsen for å sikre at fleire av desse kjem i arbeid før ein i 2003 nyttar den kvoten som stortingsfleirtallet har opna for.

Komiteens medlemmer frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet meiner det no er ein anna situasjon enn då ein opna for ufaglært arbeidskraft utanfor EØS-området. For desse partia har det vore viktig å ha ei grundig utgreiing av konsekvensane av auka arbeidskraftinnvandring frå låg-inntektsland.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen fører en økonomisk politikk med henblikk på å redusere arbeidsledigheten og skape et mer inkluderende arbeidsliv. Disse medlemmene viser også til at Regjeringen innen kort tid vil lansere en ordning med introduksjonsprogram som skal gjøre det lettere for nyankomne flyktninger å komme i arbeid. Disse medlemmer viser videre til Regjeringens Handlingsplan mot fattigdom hvor Regjeringen foreslår å opprette 300 ekstra tiltaksplasser til arbeidsmarkedsrettet kvalifisering for at flere innvandrere skal komme i jobb.

Disse medlemmer vil vise til at arbeidsledigheten for øyeblikket er økende i Norge, og da særlig blant innvandrere. Disse medlemmer viser videre til at det likevel i mange sektorer i dag er behov for arbeidskraft. På grunn av tregheter i arbeidsmarkedet, blant annet knyttet til omskolering og mangelfull geografisk mobilitet, er det derfor behov for å hente ufaglært arbeidskraft utenfor EØS-området. Disse medlemmer vil understreke at det i dagens arbeidsmarked i mange tilfeller er umulig å finne arbeidskraft innenlands eller innen EØS-området til stillinger for ufaglærte. Derfor mener disse medlemmer at det er nødvendig å vurdere nye løsninger slik at arbeidsgivere har en god reell mulighet for å rekruttere ufaglært arbeidskraft når dette er umulig innenlands eller innen EØS.

Disse medlemmer vil understreke betydningen av å ha et regelverk som er så fleksibelt at arbeidsgiver har en god mulighet for å rekruttere ufaglært arbeidskraft. Disse medlemmer mener det er viktig at lønns- og arbeidsvilkårene i Norge ikke undergraves. De som er ledige i Norge og som om nødvendig kan flytte på seg for å finne annet arbeid, skal ikke bli fortrengt av dem som rekrutteres fra utlandet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, er positive til at Regjeringen har åpnet for at en kvote på 5 000 spesialister kan få arbeidstillatelse i Norge årlig. Det er avgjørende for mange sektorer at Norge klarer å tiltrekke seg kompetanse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet viser til at Regjeringen ønsker en oppmyking av reglene for arbeidsinnvandring.

Disse medlemmer er opptatt av at økt arbeidsinnvandring ikke skjer på bekostning av de nesten 100 000 arbeidsledige her i landet.

Disse medlemmer mener at økt arbeidsinnvandring av ufaglærte også må vurderes opp mot at det er mange innvandrere her i landet som er arbeidsledige. Disse medlemmer mener at det først og fremst må settes i gang tiltak for å få de ledige ut i arbeidslivet. Disse medlemmer forutsetter at Stortinget får seg forelagt saken om oppmyking av regelverket dersom det er aktuelt med endringer av dagens regler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet foreslår å øke tiltaksplassene med 1 700 i forhold til regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at personer som i dag får tillatelse til å jobbe i Norge, må som utgangspunkt ha en kompetanse det er spesielt behov for. Før innvandringsstoppen, som ble innført i 1975, var reglene relativt liberale således det i praksis var fri arbeidsinnvandring.

Dette lokket mange innvandrere til Norge. Man trodde vel i utgangspunktet at innvandrerne ville reise tilbake til sine hjemland etter at de hadde lagt seg opp penger i Norge, men erfarte etter hvert at innvandrene fant Norge mer attraktivt enn sine egne hjemland og at de ikke bare ble i Norge, men hentet koner fra hjemlandet og fikk barn her.

Disse medlemmer viser til at ved innvandringsstoppen opphørte den frie innvandringen, men Norge var bundet av avtaler med de øvrige nordiske land, noe som innebar at det i Norden var et fritt arbeidsmarked som også omfattet Norge, også etter 1975. Ved inngåelse av avtalen om det europeiske økonomiske samarbeidsområde i 1994 (EØS-avtalen) gjelder i praksis samme rettigheter for borgere av land tilsluttet avtalen, som for nordiske borgere.

Utlendinger fra land som ikke er tilsluttet EØS-avtalen må ha arbeidstillatelse. Dette gjelder dermed også for borgere av land som USA, Canada, Australia og New Zealand.

Når man søker om arbeidstillatelse i Norge, må man ha et konkret tilbud om arbeid fra en arbeidsgiver i Norge. Dette gjelder også hvis utlendingen søker ny arbeidstillatelse for å skifte arbeid.

Arbeidsgiveren må garantere arbeid med samme lønns- og arbeidsvilkår som for nordmenn i tilsvarende arbeid. Den utenlandske arbeidstakeren må også ha skaffet seg bolig i Norge for den tiden søknaden gjelder. Arbeidstilbudet må stå åpent inntil søknaden om arbeidstillatelse er behandlet.

Disse medlemmer registrerer at som hovedregel skal søknaden fremmes ved norsk utenriksstasjon i hjemlandet eller i det land der søkeren har hatt arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse de siste seks måneder. Tillatelsen må være gitt før søkeren reiser til Norge. Når søknaden er ferdigbehandlet, får søkeren melding fra utenriksstasjonen der søknaden er levert.

Arbeidstillatelsen er knyttet til et bestemt arbeidsforhold og gjelder bare et begrenset tidsrom, vanligvis ett år. Utlendingen må derfor søke om fornyelse av arbeidstillatelsen i god tid før den utløper.

Noen av arbeidstillatelsene og oppholdstillatelsene er av en slik art at de anses for å danne varig tilknytning til Norge. Disse tillatelsene kan danne grunnlag for bosettingstillatelse. En bosettingstillatelse gir rett til varig opphold og generell adgang til å arbeide i hele Norge uten tidsbegrensning.

Selv om en innvandrer har arbeidstillatelse, kan vedkommende ikke uten videre starte egen næringsvirksomhet i Norge.

EØS-borgere og deres familiemedlemmer har ifølge EØS-avtalen en utvidet og enklere adgang til å ta opphold og arbeid i Norge. Utlendinger som er omfattet av EØS-avtalen kan reise til Norge og både være her og arbeide i inntil seks måneder uten tillatelse. Når oppholdet eller arbeidet varer i mer enn seks måneder må man ha oppholdstillatelse, men innvilgelsen av denne tillatelsen er en ren formalitet.

Disse medlemmer viser til at det store flertallet av utlendinger fra land utenfor EØS-området som får arbeidstillatelse i Norge, får forskjellige tidsbegrensede tillatelser. For at en spesialisttillatelse skal kunne innvilges, må søkerens kompetanse være absolutt nødvendig for bedriften. Det må også være umulig å dekke kompetansebehovet med innenlandsk arbeidskraft, disse medlemmer mener dette er en funksjonell praksis.

Disse medlemmer viser til at arbeidsledigheten for alle innvandrergrupper er sterkt økende. Arbeidsledigheten er økt fra 7,8 pst. til 9,2 pst. det siste året. Blant innvandrere fra Afrika er arbeidsledigheten fem ganger så stor som resten av befolkningen, dette er en økning på 2,8 pst. til hele 17,4 pst. Det viser tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB). Samme undersøkelse viser for henholdsvis Asia og Øst-Europa, 12,4 pst. og 9,7 pst. Ved utgangen av august i 2002 var det registrert 13 799 arbeidsledige innvandrere, dette utgjør altså 17 pst. eller hver sjettede person. 11 564 av disse kommer fra ikke-vestlige land, noe som utgjør 84 pst. Dette bekrefter etter disse medlemmers mening, påstander om at integreringspolitikken, sammen med en ønsket liberal innvandring har vært totalt feilslått.

Disse medlemmer viser til at i løpet av de siste årene har det norske arbeidsmarkedet endret seg, fra stramhet ser prognosene til å gå i retning av økende ledighet. I denne sammenhengen finner disse medlemmer det direkte uansvarlig at regjeringen fortsatt arbeider for å myke opp reglene for arbeidsinnvandring ytterligere.

Disse medlemmer vil påpeke at det er vanskelig å anslå hvor stor innvandringen til Norge vil bli i årene framover. Som følge av EØS-avtalen er Norge en del av det felles europeiske arbeidsmarkedet som sikrer fri bevegelse av arbeidstakere mellom medlemslandene. EU landene har 380 mill innbyggere. Den gjennomsnittlige arbeidsledigheten er på ca. 10 pst. Det utgjør 16,3 mill. personer. Innenfor gruppen av arbeidsledige mener disse medlemmer det er mange som har kvalifikasjoner som er etterspurt i Norge.

Disse medlemmer vil også vise til at EU er i gang med utvidelsesforhandlinger med flere av de øst-europeiske landene. Når det europeiske arbeidsmarkedet åpnes for østeuropeiske borgere, forventes økt arbeidsvandring fra Øst-Europa til Vest-Europa som følge av lavere levestandard i øst. Vi antar at også Norge vil bli et utvandringsmål for østeuropeerne når de nye søkerlandene blir innlemmet i det felles arbeidsmarkedet.

Bygger man på den store interessen som personer fra disse landene har vist mht. å søke arbeidstillatelser under ordningen med gruppearbeidstillatelser for land-

bruks- og hagebrukssektoren og helsesektoren, synes det derfor å kunne bli økte muligheter for å hente inn arbeidskraft fra et framtidig utvidet EØS-arbeidsmarked.

Disse medlemmer viser til at rekruttering av arbeidskraft utenlands også har virkninger utenfor arbeidsmarkedet. Det er ikke bare arbeidskraft som kommer hit, men mennesker med varierende behov for bl.a. bolig og offentlige tjenester.

Disse medlemmer mener at, i den grad det legges opp til økt arbeidsinnvandring av varig karakter og åpnes for familiegjenforening, blir de samfunnsmessige virkningene mer omfattende. Etterspørselen etter utenlandsk arbeidskraft er gjerne størst i perioder med generelt press i økonomien, høye boligpriser og økt flytting til sentrale strøk. Rekruttering av utenlandsk arbeidskraft til virksomhet i pressområdene vil kunne forsterke problemene, dette vil selvfølgelig få forsterket virkning når vi ikke sysselsetter de mennesker som allerede er ledige.

Disse medlemmer viser til at et hovedprinsipp i norsk politikk er at alle som bor i Norge skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet og bruke sine ressurser. Det er bare noen få unntak der rettigheter/plikter er knyttet til norsk statsborgerskap. Prinsippet gjelder innvandrere som er bosatt her, men kun i begrenset utstrekning for personer som oppholder seg i Norge midlertidig, for en kort periode - på besøk eller for å utføre et bestemt oppdrag.

Disse medlemmer mener man bør se på fleksible ordninger for rekruttering av utenlandsk arbeidskraft som innebærer at de som kommer får en midlertidig og kortvarig tilknytning til Norge. De må reise ut igjen når det ikke lenger er behov for deres arbeidskraft.

Disse medlemmer mener i tillegg at det bør legges opp til at det offentliges ansvar og den enkeltes rettigheter er svært begrenset den første tida, eventuelt under hele oppholdet. Det betyr at det må gjøres flere og større unntak fra hovedprinsippet om like rettigheter osv.

Disse medlemmer mener det økte behovet for arbeidskraft kan dekkes på mange måter. Historisk har innenlandsk arbeidskraft i hovedsak blitt mobilisert, selv om også utenlandsk arbeidskraft har vært med på å dekke innenlandsk behov for arbeidskraft. Dette tilsier at bruk av utenlandsk arbeidskraft også i framtida vil kunne være med på å dekke behovet i næringer hvor det er mangel på arbeidskraft.

Rekruttering av arbeidskraft fra utlandet kan skje på ulike måter. Man kan:

- Legge bedre til rette for at virksomheter har anledning til å rekruttere hele eller deler av arbeidsstokken utenlands for å utføre et tidsavgrenset oppdrag, f.eks et byggeoppdrag eller en vedlikeholdsjobb, eventuelt bruke private formidlings- eller utleiefirmaer.
- Endre regelverket slik at det åpner for mer bruk av sesongarbeidskraft i løpet av hele eller deler av året.

- Satse på å rekruttere nordisk arbeidskraft som er fleksibel i forhold til svingninger i tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft. Mange reiser hjem igjen når etterspørselen dempes.
- Formidle mer arbeidskraft fra andre EØS-land, som også i stor grad reagerer på konjunktursvingninger.
- Utvide adgangen til å hente inn spesialister og l fra land utenfor EØS, enten avgrenset til bestemte regioner eller generelt.

Disse medlemmer finner det også riktig å peke på at det i Norge, foruten de registrerte arbeidsløse har en meget stor arbeidskraftreserve. Norge ligger med god margin på verdenstoppen når det gjelder antall uførhetstrygdete i forhold til folketallet, og så vidt disse medlemmer har forstått øker antallet (relativt) raskere enn i noe annet land. For tiden er antallet på nærmere 300 000 mennesker. Disse medlemmer mener at det i denne gruppen utvilsomt er mange som kunne tilbakeføres (atføres) helt eller delvis til arbeidsmarkedet. Også blant langtidssykemeldte er det en arbeidskraftreserve, som kunne ha vært aktivisert ved å fremskynde operasjoner. Et mer effektivt helsevesen ville ha kunnet bidra til å frigjøre arbeidskraft. Det er kostbart for samfunnet i månedsvis å ha mennesker ventende på en operasjon som kunne ha gjort dem arbeidsføre.

Disse medlemmer mener videre at dagens skattesystemet og skattenivået virker som en bremse når det gjelder å friste deltidsarbeidende til å arbeide mer, samt å aktivisere pensjonister som kunne tenke seg å spe på pensjonsinntekten.

Videre mener disse medlemmer at vi kan frigjøre arbeidskraft med å reduserer offentlige overføringer til næringslivet, og ikke minst ved en effektivisering innen det offentlige forvaltningsapparat. Nedleggelse av fylkeskommunen kan nevnes som et eksempel.

Disse medlemmer finner det også riktig å fokusere på at innvandring trekker arbeidskraft ut av markedet da innvandring i seg selv virker sysselsettende: Utlendingsdirektoratet m/ 700 ansatte, innvandringskonsulenter, advokater, politi, domstoler og fengselsvesen, samt sosialvesen, helsevesen, skole og arbeidsmarkedseteat bruker mye tid på innvandrere eller innvandrersrelaterte saker.

Disse medlemmer mener det er en helt klart mye større utfordring å ta ut den arbeidskraft som allerede er til stede, enn å ta inn flere innvandrere fra ikke-vestlige land når vi ikke klarer å sysselsette de vi allerede har, dette er ikke veloverveid, ansvarlig politikk. I Norge har man i særdeles liten grad vært i stand til å nyttiggjøre seg den arbeidskraften man har i landet. Det er dette som er problemet, og det er dette problemet som først må løses.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at det er behov for å gi asylsøkere med avslag, mulighet

til å søke arbeidstillatelse som spesialist eller fagarbeider på linje med andre.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil ellers vise til egne forslag om en Green Card-ordning.

Disse medlemmer viser til Regjeringens svar på spørsmål fra stortingsrepresentant Heidi Grande Røys til kommunalministeren om å utvide ordningen med oppholds- og arbeidstillatelse til ufaglærte i fiskeindustrien i Finnmark, til å gjelde fiskeindustrien mer generelt.

Disse medlemmer mener Regjeringens begrunnelse er svak og ikke er hensiktsmessig verken for industriens behov eller for behov for en mer åpen arbeidsmarkedspolitik i forhold til våre naboland i øst. Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen vurdere på nytt om regelen kan utvides til å omfatte omsøkte behov.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen fra 1. juli dette år åpnet for å utvide adgangen for russisk ufaglært arbeidskraft fra Barentsregionen i fiskeindustrien til også å gjelde Nordland, mot før bare Finnmark og Troms. I tillegg ble tiden man kan arbeide utvidet fra 1 til 2 år, etter ønske fra fiskerinæringen.

4.2.3.6 DNA-TESTING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil bemerke at det er UDI som betaler søkers DNA-gebyr. Flertallet mener DNA-testing er viktig for å kunne dokumentere slektskap. Dette gjelder særlig i forhold til land hvor det ikke finnes sentrale registre, f.eks. Somalia.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det i flere land ikke finnes eller er svært liten tilgang på DNA-testing og at å dokumentere slektskap gjennom slik test er ekstremt kostbart. Dette medfører stor forskjellsbehandling utfra hvilket land en kommer fra og personlig økonomi hos søker. Måten dette kravet blir framsatt på i dag må derfor gjennomgås og endres slik at metoden ikke diskriminerer eller totalt utelukker personer som ellers ville hatt rett til familiejenforening.

4.2.3.7 KJØNNBASERT FORFØLGELSE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener det haster med å få på plass forskrifter til utlendingslovens bestemmelser for å klargjøre hva som gir grunnlag for flyktningestatus, slik som kjønnsrelatert forfølgelse, religionsforfølgelse, tilhørighet til særlig sosial (etnisk) gruppe, barn som sosial gruppe, krigsflyktninger, internt fordrevne og forfølgelse fra ikke-statlige aktører. Dette vil sikre likebehandling og

forutsigbarhet og bidrar til å få en nødvendig politisk avklaring av viktige prinsipielle avveininger som nå er lagt til Utlendingsnemnda.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener dette feltet er ivarettat idet Lovutvalg for ny utlendingslov, Utlendingslovutvalget, ble opprettet ved kgl. res. i statsråd 14. desember 2001. Utvalgets hovedoppgave er å utrede og utarbeide forslag til ny utlendingslov innen 31. desember 2003.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil spesielt vise til at situasjonen for kvinner som risikerer forfølgelse og drap dersom de sendes tilbake etter samlivsbrudd, er akutt. Avgjørelser i slike saker bør ikke tas før avklaringen i forskriften er på plass.

Disse medlemmer vil på den bakgrunn fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å stille i bero effektivisering av vedtak basert på bestemmelsen om oppholdstillatelse for kvinner etter samlivsbrudd eller de som hevder at de har vært utsatt for kjønnsbasert forfølgelse inntil gjennomgangen av lovverket er gjennomført."

4.2.3.8 TILTAK MOT TVANGSEKTESKAP

Komiteen viser til at myndighetene har ansvar for å sikre ungdom og kvinner retten til selv å ta sine valg uavhengig av tradisjonelle maktstrukturer, inkludert det å tørre å stå imot familiens pålegg om for eksempel valg av ektefelle. Nærmiljø og hjelpeapparat må yte den hjelp og støtte det er behov for for å sikre dette.

Problemene må møtes ved å by på hjelp i akutte situasjoner og ved en omfattende serie av tiltak, både juridiske, økonomiske og av holdningsskapende art. For de fleste vil et brudd med familien være totalt og med påfølgende tap av nettverk og rammer rundt livet og ofte med sterke trusler hengende over seg. Komiteen vil understreke viktigheten av at ungdom i en så kritisk fase ikke blir overlatt til seg selv eller til kollektiver bare med ungdom i samme situasjon. De trenger voksne som bryr seg og er til stede for dem. Komiteen vil understreke at det er et sterkt behov for fosterhjem for ungdom som bryter ut av familien. I tillegg trengs boliger med god sikkerhet. Det er en absolutt nødvendighet for å sikre liv og helse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig legge fram helhetlige planer for finansiering av nødvendige krisetiltak, herunder:

- fosterhjem og kriseboliger med sikkerhet
- nødvendig personellressurser i ulike etater og opplæring av disse."

Flertallet mener at støtte til organisasjoner vil måtte pågå i mange år i samspill mellom myndigheter og minoriteter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen har iverksatt en rekke tiltak for å øke deltakelsen i samfunnet for barn og unge med innvandrerbakgrunn. Disse medlemmer vil vise til følgende hovedpunkt i tiltaksplanen:

- Bedre språk- og samfunnskunnskaper hos barn og foreldre, og mer foreldresamarbeid.
- Bedre oppfølging av enslige mindreårige.
- Større deltakelse fra innvandrerungdom i kultur og idrett.
- Bedre kriminalitetsforebyggende arbeid i forhold til innvandrerungdom.
- Selvstendigjøring for bedre helse.

Disse medlemmer viser også til "Handlingsplanen mot rasisme og diskriminering" (2002-2006). Disse medlemmer mener at en effektiv innsats mot rasisme og diskriminering krever et kontinuerlig, fokusert og langsiktig arbeid. Handlingsplanen er et ledd i et slikt arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å innføre krav om disponering av egen egnet bolig for den herboende ektefellen som betingelse for familiegjenforening i Norge med utenlandsboende ektefelle."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening i Norge for ektepar med mindre begge ektefeller har fylt 24 år."

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening for utenlandske ektefeller når det dreier seg om tvangsekteskap."

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om at familiegjenforening skal skje i det land der en familie totalt sett har størst tilknytting."

4.2.3.9 STATSLØSE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, vil bemerke at Norge har og fortsatt skal ha en human politikk overfor dem som trenger beskyttelse. I forhold til de som ikke trenger beskyttelse er en best tjent med å føre en restriktiv politikk.

Alle asylsøkere som har fått endelig avslag skal reise ut av landet. Flertallet mener det er viktig å fastholde dette prinsippet, både av hensyn til likebehandling og rettferdighet, men også av preventive hensyn. Det skal ikke kunne lønne seg bevisst å skjule sin identitet. Flertallet vil bemerke at forholdene blir godt tilrettelagt for frivillig hjemreise. Blant annet er det

inngått et samarbeid med den internasjonale organisasjonen IOM, som organiserer hjemreise på en verdig måte. Disse medlemmer vil påpeke at situasjonen for barnefamilier vurderes spesielt når det fattes vedtak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at statsløse flyktninger kan bli værende svært lenge i Norge, uten at det er mulig å returnere. Det er behov for å få satt tidsfrister for hvor lenge en slik midlertidighet skal vare. Disse medlemmer ber Regjeringen fremme forslag om slike tidsfrister.

Disse medlemmer vil også påpeke det uakseptable i at barn født under slike forhold heller ikke får statsborgerskap i noe land. Norge må på selvstendig grunnlag utrede og etablere en praksis på dette området som sikrer at barn som er født i Norge av statsløse foreldre får et statsborgerskap.

4.2.3.10 FRITT RETTSRÅD I ASYLSAKER

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at asylsøkere har krav på fritt rettsråd og støtter Regjeringens forslag til endringer i ordningen. Disse medlemmer vil også vise til at det er nedsatt en arbeidsgruppe som skal gjennomgå advokatordningen for asylsøkere.

Disse medlemmer merker seg at Justisdepartementet mener det er grunn til å redusere salærsatsene til advokater i asylsaker i første instans fra fem til tre ganger salærsatsen pr. sak.

Videre vil disse medlemmer påpeke at frivillige organisasjoner i statsbudsjettet gis midler til økt informasjonsvirksomhet overfor asylsøkere om asylsaksbehandlingen. Det vises også til at Statsbudsjettet styrker tolketjenesten, noe som vil styrke asylsøkernes rettsikkerhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til at ordningen med fritt rettsråd er en viktig del av norsk rettsikkerhetssystem og tradisjon.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen går inn for å redusere salærsatsen til advokater i asylsaker i første instans fra fem til tre ganger salærsatsen. I det fremlagte budsjettforslaget opplyser ikke Regjeringen noen grunn for å redusere den aktuelle advokathjelpen, som er en forutsetning for en human og rettferdig forvaltning av asylsakene. Flertallet vil peke på at spørsmålet om færre advokattimer i asylsaker er ute til høring. En slik høring vil ikke få noen reell betydning når de budsjettmessige konsekvensene allerede vil inntreffe 1. januar 2003. Flertallet er av den oppfatning at en slik fremgangsmåte fra Regjeringens side er svært betenkelig fordi den demokratiske prosessen ved lovendringen blir illusorisk. Flertallet vil påpeke at den samlede rettshjelpen til asylsøkere kvalitativt sett må være god. Flertallet forventer derfor

at den bebudede endringen av rettshjelpen overfor asylsøkere tar fullt ut hensyn til dette.

4.2.3.11 INTERNASJONALT SAMARBEID

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, understreker viktigheten av at internasjonalt samarbeid må ta utgangspunkt i beste praksis og oppfyllelse av internasjonale forpliktelser. Politikk-utforming må skje i så tett samarbeid med UNHCR og norsk tolkning at flyktningebegrepet må være like vid som den UNHCR legger til grunn i sin håndbok.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at medlemskapet i Schengen har bidratt sterkt til å gjøre det lettere å drive med grenseoverskridende kriminalitet fordi det ikke lenger skal føres kontroll på grensene. På tross av svært strenge regler innen Schengen, må en anta at svært mange befinner seg ulovlige innvandrere innenfor grensene og mange med beskyttelsesbehov utenfor. Dette fordrer at det tas en grundig analyse av situasjonen og virkemidlene. Det er mye som tyder på at dagens regler og praksis rammer de med reelt beskyttelsesbehov, men byr på små hindringer for kriminelle. Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at Norges innsats både bilateralt og gjennom internasjonalt samarbeid også må rettes mot årsakene til migrasjon som skyldes fattigdom, nød og forfølgelse. Fattigdom, korrupsjon og maktmisbruk må bekjempes. Det må satses langt mer på konfliktforebyggende tiltak, forsoning og metoder for beskyttelse av menneskerettighetene. Norge må i alle internasjonale fora og organisasjoner arbeide for at handels-, finansierings- og utviklingsregimer må ha rettferdig fordeling, kamp mot fattigdom og bærekraftig miljø som hovedmålsetting.

Disse medlemmer vil påpeke at konsekvensen av felles visumpolitikk i praksis gjør det umulig for flyktninger å komme lovlig til Norge. Disse medlemmer vil vise til sine merknader i forbindelse med behandlingen av Ot.prp. nr. 19 (2002-2003) om innføring av gebyrer på visumbehandling m.m.

4.2.3.12 KIRKEASYL

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke behovet for å få en avklaring på hvordan myndighetene skal håndtere kirkeasyl, spesielt med hensyn til barn.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil understreke at barn i kirkeasyl har de samme rettigheter og de samme tilbud som andre barn i det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at den 5. juli 1993 sendte Justisdepartementet ut et skriv hvor politiet ble pålagt ikke å hente ut asylanter med makt. Dermed var ordningen med kir-

keasyl et faktum i Norge. Kirkeasyl hindrer iverksettelse av lovlig fattede vedtak og setter vårt lov- og retts-system til side.

Disse medlemmer vil minne om at norsk lov også gjelder inne i kirkebygningene.

Disse medlemmer viser til at kirkeasyl var en ordning som tilhørte den katolske kirke og forsvant i Norge med reformasjonen. I enkelte land besto asylpraksisen også etter reformasjonen, men ble sporadisk brukt og under forhold som ikke er sammenlignbare med dagens norske forhold.

Disse medlemmer viser til at kirkeasyl ikke var noen etablert ordning i Norge før det ble skapt av albanerne i 1993. I løpet av våren 1993 strømmet albanerne inn i kirker og bedehus. I løpet av dette året befant det seg i overkant av 600 i kirkeasylanter i Norge. Istedenfor å ta dette problemet ved roten, sendte Justisdepartementet ut en instruks datert 5. juli 1993 til landets politimestere hvor disse ble pålagt ikke å hente ut asylanter fra kirkene. Disse medlemmer mener at utfallet av dette var at myndighetene ikke ville håndheve norsk (utlendings-) lov i kirkebygninger.

Etter 1993 har tallet på kirkeasylanter variert, noe som bl.a. skyldes at de sittende justisministrene ved gjentatte anledninger har latt kirkeasylantene få gjenopptatt sine saker, noe som har ført til at nesten samtlige har fått opphold til slutt på tross av sitt opprinnelige avslag, disse medlemmer mener dette har vært meget uheldig og vil advare mot denne type praksis.

Disse medlemmer peker på at det i dag sitter svært få i kirkeasyl, selv om ordningen i dag ikke omhandler et stort antall, kan dette raskt endres ettersom uroligheter i verdensbilde kan gi betydelig økning i presset mot Norge og myndighetene gir amnesti til dagens kirkeasylanter.

Disse medlemmer mener kirkeasyl er en ulovlig inngripen som hindrer iverksettelse av lovlig fattede vedtak og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake skriv av 5. juli 1993 fra Justisdepartementet, om at politiet ikke skal kunne gripe inn i kirker og bedehus for å hente folk med makt."

4.2.4 Kap. 520 Utlendingsdirektoratet

Forslag 2003: kr 1 490 270 000. Saldert budsjett 2002: kr 1 552 627 000.

BEVILGNINGSBEHOV

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti, ser at bevilgningsbehovet på innvandringsfeltet vil måtte reguleres i forhold til antall personer i mottak, og at dette antallet igjen er avhengig av antall personer som søker asyl, saksbehandlingstid i asylsaker, andel innvilgelser og avslag, samt bosettingstakt og effektivering av avslag. Selv om det er iverksatt mange gode tiltak, vil nødvendigvis kostnadsanslag på dette området være usikre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er derfor enig med Regjeringen i at bevilgningsbehovet på kap. 520 post 21 vil kunne endre seg i løpet av budsjettperioden. Flertallet viser til forslag IV fra Regjeringen om fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger, og flertallet støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til partiets generelle merknader og påpeker at med Fremskrittspartiets politikk ville det vært et vesentlig lavere antall asylsøknader, og derfor heller ikke et like stort behov for ressurser til å behandle slike søknader. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen til under kap. 520 reduseres med 336 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i revidert budsjett om å nedjustere årets budsjetterte mottak av asylsøkere fra 16 000 til 8 000."

"Stortinget ber Regjeringen innføre en "hurtigparagraf" i utlendingsloven slik at asylsøknader som er "åpenbart grunnløse" avslås uten ankerett. Asylsøkere fra medlemsland i Europarådet skal avhøres på ankomststedet umiddelbart, og avgjørelsen skal som hovedregel tas umiddelbart etter at avhøret er slutført. Dersom dette av praktiske grunner er vanskelig, skal asylsøkeren holdes i forvaring til avgjørelsen tas."

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag som sørger for at asylsøkere som har fått avslag på asylsøknad umiddelbart sendes ut av landet."

UTLENDINGSFORVALTNINGEN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg oppgave- og ansvarsdelingen mellom Kommunal- og regionaldepartementet, Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda. Flertallet vil understreke viktigheten av at Norge følger opp våre internasjonale forpliktelser på innvandringsfeltet.

Flertallet er kjent med at UDI tidligere hadde store kapasitetsproblemer og altfor lange ventetider for svært mange søkere. Flertallet registrerer at det nå er lagt opp til systemer som gir hurtigere saksbehandling og som skal tilpasses den enkelte søker.

Flertallet er kjent med at UDI vil overta en del av ankomstregistreringen av asylsøkere fra politiet. Flertallet er enig i dette fordi det vil gi en bedre og mer helhetlig saksbehandling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet gikk imot å overføre intervjuene for asylsøkere til Utlendingsdirektoratet.

Disse medlemmer mener videre at Utlendingsdirektoratet bør igjennom en effektiviserings- og rasjonaliseringsprosess.

ANTATT GRUNNLØSE ASYLSØKNADER

Komiteen finner det riktig at personer med antatt grunnløse søknader om asyl nå blir plassert i egne mottak og at det ikke gis norskopplæring for denne gruppen søkere. Komiteen bifaller at søknadene fra denne gruppen søkere blir behandlet i løpet av 2 uker i gjennomsnitt, og at de som får avslag skal returnere raskt til hjemlandet.

Komiteen viser til at det er iverksatt en rekke tiltak for å redusere strømmen av antatt grunnløse asylsøkere til Norge. Komiteen mener det er nødvendig med informasjonstiltak, og viser til at UDI og Utenriksdepartementet har innledet samarbeid med utenriksstasjonene i en rekke land. Komiteen er enig i at informasjonstiltak som opplyser om vilkårene for å få asyl i Norge, kan være med på å forhindre at folk reiser for å søke asyl i Norge på et feilaktig grunnlag. Komiteen er positiv til at innsatsen på dette feltet styrkes.

Komiteen vil likevel be Regjeringen arbeide for enda raskere saksbehandling av antatt grunnløse asylsøkere. Det mest korrekte signalet vi kan gi til nye grunnløse asylsøkere er hurtig saksbehandling og uttransportering uten venteperiode. Denne hurtigheten er også viktig av hensyn til den enkelte.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at antallet grunnløse asylsøkere bør reduseres. Derfor bør det innføres en hurtigbehandling for asylsøkere fra enkelte land hvor det med sikkerhet kan fastslås at det ikke finnes grunner for å få innvilget asyl. Dette for å frigjøre saksbehandlingsressurser til å behandle de asylsøknadene som har et reelt innhold. Disse medlemmer vil understreke at hurtig behandling av antatt grunnløse asylsøkere er nødvendig ut fra menneskelige hensyn for den enkelte som skal tilbake til sitt hjemland. Det er dessuten et viktig signal å gi til nye grunnløse søkere. Disse medlemmer vil be Regjeringen arbeide fram mot en hurtigst mulig saksbehandling uten unødige forsinkelser, med 48 timers saksbehandling som et mål for opplagt grunnløse søknader, slik som andre land klarer å gjennomføre i opplagte tilfeller. Disse medlemmer forutsetter selvfølgelig at den enkeltes søknad fortsatt vurderes individuelt og forsvarlig, og at den hurtige saksbehandlingen ikke går på bekostning av rettsikkerheten.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at rask saksbehandling ikke må gå på bekostning av rettsikkerheten til den enkelte asylsøker. Disse medlemmer er her spesielt bekymret for om etniske grupper, som sigøynene, fra noen av de landene som kategoriseres som antatt grunnløse land, får vurdert sin søknad om asyl på riktig grunnlag.

STATLIGE MOTTAK

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil hevde at kvalitet i mottakene må gå foran krav til geografisk spredning. Flertallet vil vise til at det er svært varierende kvalitet i mottaket og at enkelte eiere har svært store fortjenester. Flertallet ber Regjeringen kvalitetssikre kravene til mottakene, hva slags forutsetninger de bør ha og hva kan de tilby.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det må settes grenser for fortjenestemargin.

Disse medlemmer mener prinsippet om anbudsutsetting av drift av asylmottak med konkurranse på pris ikke sikrer kvalitet i mottaket samtidig som det gir en rekke asylmottak som er plassert på steder der grunnlaget for integrering er mangelfull.

Disse medlemmer vil vise til at SINTEF-rapporten fra 1999 avslørte at mange som bor i mottak opplever ren fattigdom.

Kommunal- og regionaldepartementet skriver i svar til komiteen av januar 2001 at "I visse tilfeller fører dette til at beboere ikke har råd til nødvendige helsetjenester og medisiner".

Disse medlemmer kan ikke se at det på noen måte er tatt tak i og rettet opp i dette forholdet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at alle barn i mottak i alderen fire til fem år skal ha halvdagsplass i barnehage. Flertallet ber om at ordningen utvides til også å gjelde yngre barn og til heldagstilbud. Det er helt avgjørende for barna å lære seg norsk språk og kultur i tidlig alder. Det er også helt avgjørende at de voksne kan være trygge for at barna har det bra og får nødvendig opplæring samtidig som de sjøl kan dra full nytte av introduksjonsprogram eller annen type arbeid eller opplæring.

Flertallet understreker at kvinner er spesielt utsatt i mottak der mange bor tett sammen og det er mye frustrasjon. Regjeringen må straks opprette tiltak for å beskytte kvinner mot uønsket oppmerksomhet fra menn i alle mottak. Alle som bor i mottakene må få entydig informasjon om hvilke rettigheter kvinner har til selvbestemmelse og det må også etableres rutiner for kontakt med lokale krisesenter og myndigheter hvis slike situasjoner oppstår.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, er tilfreds med at Regjeringen har fulgt opp St.meld. nr. 17 (2000-2001) i forhold til at det må være en prioritert oppgave å sikre kvaliteten på driften av og standarden på mottakene, særlig der det bor barn.

Dette flertallet er kjent med at UDI har utarbeidet et nytt driftsreglement som skal gjelde for ordinære mottak og mottak med øremerkede plasser for enslige mindreårige. Det nye driftsreglementet med tilhørende

kravspesifikasjoner skal erstatte gjeldende driftsreglement, plan- og økonomiinstruks og plankalender. Dette flertallet er positive til at tilsynsinstruksen er fjernet som styringsdokument for mottakene fordi det er en del av UDIs kvalitetsarbeid med statlige mottak. Styringsdokumentene for mottak vil fra 1. januar 2003 bestå av det nye driftsreglementet med tilhørende kravspesifikasjoner, det årlige føringsbrevet og penge-reglementet. Flertallet er videre kjent med at det vil bli utarbeidet et eget reglement for transittmottakene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil i tillegg vise til sine merknader i Innst. S. nr. 22 (2001-2002) hvor disse medlemmer sa seg enig i at det er et behov for å skjerme andre asylsøkere og resten av samfunnet fra asylsøkere som bedriver kriminelle handlinger i søkerfasen, og støttet at det etableres egne ordninger for innkvartering av disse. Disse medlemmer sa seg derimot ikke enig i at nevnte gruppe skal plasseres i samme mottak som lovlidige asylsøkere som antas å ha grunnløs søknad. De har like stort behov for skjerming som alle andre.

REGELVERK

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at Regjeringen har iverksatt mange tiltak for å forbedre rutinene og bruke eksisterende lovverk mer effektivt og målrettet. Flertallet er også enig med Regjeringen i at det fortsatt er rom for ytterligere slike tiltak. For flertallet er det viktig at det fortsatt legges stor vekt på hurtig behandling av saker etter utlendingsloven og rettssikkerheten til den enkelte asylsøker.

Flertallet viser til at "15-månedersregelen" fra 1. august 2002 er blitt forskriftsfestet. Den er samtidig presisert til å kun gjelde dem som kan fremvise gyldig legitimasjon når de melder seg for norske myndigheter. Dette innebærer at for personer som ikke legger fram identitetspapirer gjelder ikke 15-månedersregelen. Flertallet vil i denne sammenheng vise til at saksbehandlingstidene er sterkt redusert det siste året og at de langt fleste saker nå behandles hurtigere enn 15 måneder.

Flertallet vil understreke viktigheten av at det ikke må lønne seg å ikke legge alle fakta på bordet for norske myndigheter når man søker asyl i Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil her vise til sine merknader i Innst. S. nr. 255 (2001-2002), hvor disse medlemmer sluttet seg til en forskriftsfesting av 15-månedersregelen og forutsatte at det i forskriften tas nødvendig forbehold om at det i enkelte land er umulig for asylsøkere/flyktninger som er forfulgt å få identitetspapirer.

Disse medlemmer har i hovedsak støttet Regjeringens opplegg til differensiert opplegg for asylsaksbehandling. Imidlertid er disse medlemmer kri-

tisk til praksisen med å sende asylsøkere som hevder å være tsjetsjenere med gresk visum til Hellas.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet har fremmet forslag om å endre enkelte paragrafer i utlendingsloven.

Disse medlemmer mener at 15-månedersregelen skal oppheves.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fjerne "15-måneders regelen for opphold på humanitært grunnlag", uten unntak."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at norske kommuner ikke mot sin vilje pålegges å motta asylsøkere."

"Stortinget ber Regjeringen intensivere etablering av "utvidede", lukkede UDI-mottak."

"Stortinget ber Regjeringen opprette særskilte asylmottak organisert slik at det kan innføres sterk begrensning i bevegelsesfriheten eller full forvaring av de asylsøkere som myndighetene innfører slike begrensninger for."

I grove trekk ønsker Fremskrittspartiet følgende endringer:

1) Familiegjenforeningssaker - krav om at herboende skal kunne forsørge de det søkes om oppholdstillatelse for, og også at herboende kan tilby høvelige boforhold:

Disse medlemmer mener at man ved strengere krav enn de som praktiseres i dag vil oppnå flere ting. For det første vil man unngå import av mennesker som vil kunne ligge samfunnet til byrde og i verste fall vil være sosialklienter resten av livet. For det andre vil man anspore de herboende til å ta utdanning og arbeid og derved fungere bedre i det norske samfunn. For det tredje vil dette være et viktig virkemiddel mot tvangsekteskap. For det fjerde vil det være et virkemiddel mot bigami eller flerkoneri, som praktiseres i enkelte innvandremiljøer i Norge, og for det femte kan det begrense antallet pro forma ekteskap. Dette er en type ekteskap hvor en utenlandsk mann "kjøper" en norsk kone, ved at han betaler henne en viss sum for ekteskap. Partene vil da late som de bor sammen i tre år inntil mannen får bosettingstillatelse. Da kan partene skille seg og mannen er likevel sikret fortsatt opphold i Norge. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet og regjeringspartiene i budsjettforliket for 2003 vil kreve "forsørgelsesgaranti". Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig, og disse medlemmer vil komme tilbake med ytterligere forslag når introduksjonsproposisjonen foreligger.

2) Beholde asylretten, men begrense muligheten for innvilgelse av oppholdstillatelse på humanitært grunnlag

Disse medlemmer ønsker selvfølgelig at Norge må overholde de internasjonale avtaler landet har gitt sin tilslutning til uten at man glemmer at Norge faktisk har nasjonal suverenitet over sitt territorium. Det forekommer egentlig noe dristig å gi utlendinger en form

for rett til opphold som automatisk kan utløses, ikke minst tatt i betraktning at antallet potensielle asylsøkere i verden kan være på mange hundre millioner mennesker. Disse medlemmer mener norsk praksis går langt utover de internasjonale avtaler Norge har underskrevet. Retten til asyl må ikke misforstås med at Norge har en plikt til å gi asyl.

Disse medlemmer mener utvandringspotensialet fra verdens fattige land er enormt.

Underlig nok er det kun et mindretall av asylsøkerne som søker ved norsk grense. De fleste kommer seg ulovlig inn i Norge og søker om asyl ved et politikammer. Dermed starter svært mange asylsøkere sitt opphold i Norge med en ulovlig handling, samtidig som de lettere kan skjule sin reiserute eller andre forhold som kan ha betydning for vurderingen av asylsøknaden.

Disse medlemmer antar at grunnen til at flertallet av asylsøkerne søker om asyl først etter at de ulovlig har passert grensen er at de er blitt smuglet inn i landet. Menneskesmugling er en kriminell geskjeft i sterk vekst. Et påbud om at asyl må søkes ved norsk grense antas effektivt å stoppe en stor del av menneskesmuglingen til Norge.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at asylsøknader blir å rette til norske utenriksstasjoner eller til myndighet ved norsk grense."

3) Ikke behandle asylsøknader hvor det ikke er helt klart at søkeren har oppgitt riktig identitet og nasjonalitet

Disse medlemmer viser til data fra Oslo politidistrikt som tilsier at 7 av 10 asylsøkere uten reisedokumenter (billetter) eller dokumenter som kan bekrefte deres identitet (som for eksempel pass eller nasjonalt identitetskort). Bare i 2001 registrerte Oslo politidistrikt over 3 000 tilfeller hvor det var grunn til å tvile på utlendingers identitet. Identifisering av utlendinger er meget ressurskrevende, og med de høye tallene det dreier seg om står norske utlendingsmyndigheter overfor et formidabelt problem. I mange tilfelle kreves det et omfattende og vanskelig etterforskningsarbeid for å kunne fastslå hvem utlendingen egentlig er og hvor han eller hun kommer fra. I mange tilfeller er utlendingen samarbeidsvillig og man klarer med rimelig stor grad av sikkerhet å fastslå identitet og opprinnelsesland. I andre tilfelle, og det er ikke få, dekker utlendingen sin virkelige identitet og er lite samarbeidsvillig.

Disse medlemmer mener man kan undre seg over hvorfor utlendinger som søker om asyl og derved ønsker å slå seg ned i Norge og er avhengig av norsk velvilje, ikke vil samarbeide med norske myndigheter når det gjelder et så selvfølgelig krav fra myndighetenes side som det å avklare hvem utlendingen egentlig er. Disse medlemmer mener det nærliggende svaret er at utlendingen ønsker å skjule noe for norske myndigheter, og da vil det neste spørsmålet være: Hva ønsker utlendingen å skjule? Antagelig er det forhold knyttet til asylsøknaden og som kan svekke denne, men

det kan også være forhold knyttet til kriminalitet og terrorisme.

Falske opplysningene kan skjule forhold som alvorlig kriminalitet, tilknytning til en terroristorganisasjon, eller sogar tilknytning til en fremmed stats etterrettingsvesen. Enkelte utlendinger, som er bosatt i Norge, og kom hit som asylsøkere føler seg utrygge i Norge fordi de mener at enkelte miljøer av tidligere asylsøkere er infiltrert av etterrettingsagenter fra sine tidligere hjemland.

I lys av den risikoen Norge løper ved gjennom asylordningen å ta imot mange utlendinger som kan ha en tvilsom bakgrunn, bør reglene skjerpes overfor de som ikke vil oppgi riktig identitet. Det enkleste og mest effektive vil være å avslå å behandle asylsøknadene fra disse medlemmer.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen innføre en nødvendig adgang eller hjemmel for utlendingsmyndighetene til å holde særskilte asylsøkere i asylmottak med sterke begrensninger i bevegelsesfriheten eller full forvaring på asylmottaket inntil søknaden er ferdig behandlet."

3) Utvisning av kriminelle utlendinger

Disse medlemmer mener det egentlig ikke burde være særlig kontroversielt å utvise kriminelle utledninger da det gjøres i alle land. Uenigheten i Norge dreier seg om hvor strenge vi skal være. Norsk praksis er forholdsvis streng, men disse medlemmer ønsker å gjøre praksisen enda strengere, da utlendingsloven § 29 annet ledd har gitt rom for tolkninger og skjønn som har ført til at personer som har begått alvorlige kriminelle handlinger likevel har fått bli i Norge.

Disse medlemmer mener det går et markert skille mellom kriminelle utlendinger som har skaffet seg en familie i Norge og de som ikke har det. Når det gjelder ugifte, enslige utenlandske kriminelle praktiseres loven relativt konsekvent. For de som er gift og har barn er det et sjansespill. Hvis man har en god advokat og gode støttespillere er det gode muligheter for fortsatt opphold i Norge.

Disse medlemmer mener at utlendinger som dømmes til ubetinget fengselsstraff i tre måneder eller mer skal utvises.

Dette vil kunne forebygge kriminalitet, og det må tilføyes at det er ikke mange effektive kriminalitetsforebyggende tiltak som er blitt iverksatt i Norge i de senere år.

Disse medlemmer mener at en streng utvisningspraksis vil redusere kriminaliteten blant utlendinger, noe som også vil bidra til at utlendinger i mindre grad blir assosiert med kriminalitet, og derved i mindre grad blir stigmatisert som kriminelle. Det kan knapt fremheves sterkt nok hvor viktig en streng utvisningspraksis er som kriminalitetsforebyggende tiltak. Mange kriminelle utlendinger frykter utvisning mye mer enn norsk fengselsstraff, som av mange knapt oppfattes som straff.

4.2.5 Kap. 3520 Utlendingsdirektoratet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, støtter at visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger er godkjent som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet kan ikke støtte at midler avsatt til humanitær innsats og til utviklingshjelp, skal brukes for at Norge skal slippe å ta hånd om flyktninger i Norge. Dette er midler som må brukes utfra utviklingspolitiske mål for våre samarbeidsland og ikke som et pressmiddel for å øke gjenbosetting eller tilbakevending.

Disse medlemmer støtter ikke praksisen med å ta penger fra bistandsbudsjettet og bruke dem på innenlandsk oppfølging av flyktninger. Ordningen blir ikke bedre av at den er lovlig og praktiseres av alle vestlige land. Disse medlemmer vil forslå at denne praksis opphører og at slik bruk av ODA-godkjente midler fases utover en periode på maksimalt 3 år og fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at bruken av ODA-godkjente midler til bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere fases utover en periode på inntil 3 år."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at man i økt grad skal dekke kostnader med integrering gjennom gjennom økte ODA-godkjente utgifter. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor post 4 under kap. 3520 økes med 100 mill. kroner.

4.2.6 Kap. 521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere

Forslag 2003: kr 3 111 914 000. Saldert budsjett 2002: kr 2 809 340 000.

4.2.6.1 INTEGRERING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, støtter målsettingen om at alle flyktninger skal bosettes innen 6 måneder etter at de har fått opphold i Norge, og at enslige mindreårige må bosettes før det har gått 3 måneder.

Flertallet viser til den nye bosettingsstrategien som ble innført fra 2001, der kommunene har sagt seg mer villige til å ta imot mange flere flyktninger enn tidligere, spesielt i sentrale strøk. En av årsakene til at kommunene har vært mer positive er tanken om en rask, god og stabil bosetting under en viss form for kontroll og samarbeid mellom kommunene og staten.

Flertallet er imidlertid bekymret over at det nok fortsatt er vanskelig for kommunene, særlig i Østlandsområdet, å skaffe et tilstrekkelig antall boliger og ber

Regjeringen om fortsatt å legge forholdene til rette for rask og god bosetting.

Flertallet vil vise til at manglene i boligmarkedet i Norge er årsak til at mange asylsøkere og andre med dårlig økonomi får store problemer både ved første gangs bosetting og ved seinere flytting. Flertallet vil vise til at mange kommuner melder at å finne bolig til rimelig pris er ett av de største problemene i integreringsarbeidet. Flertallet merker seg også at det er trolig foregår omfattende diskriminering av etniske minoriteter på boligmarkedet og ser frem til Regjeringens forslag til lov mot diskriminering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag om dette i Dokument nr. 8:82 (2000-2001), i Dokument nr. 8:91 (2000-2001) om strakstiltak for bostedsløse og i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2000-2001) om et statlig boliginvesteringsselskap.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at mangelen på egnede boliger er en vesentlig årsak til at kommuner vegrer seg mot å ta imot flyktninger. Flertallet viser til at integreringstilskuddet er ment å dekke utgifter også til bolig. Imidlertid har boligmarkedet, både eie- og leie-markedet, de siste årene blitt så presset at det er vanskelig å finne egnede boliger. Flertallet viser til at Regjeringen overfor kommunene har lovet boligfinansiering gjennom Husbanken til å fremskaffe et tilstrekkelig antall boliger til bosetting av flyktninger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener imidlertid at de foreslåtte bevilgninger til boligtilskudd ikke engang er tilstrekkelig til å dekke de innkomne søknader om tilskudd til bostedsløse og flyktninger. Dette flertallet viser til sine respektive merknader under 4.5.3 og 4.6.5.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det nå sitter ca. 1 800 personer i mottak som har fått oppholdstillatelse, men venter på å få bosetting i en kommune. Kommunene har problemer med å ta imot flyktningene på grunn av mangel på hensiktsmessige boliger. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett der boligtilskuddet er økt med 112 mill. kroner og lånerammen i Husbanken med 2 mrd. kroner.

Disse medlemmer vil påpeke at en slik økning av boligtilskuddet og Husbankens rammer vil kunne bidra til raskere bosetting.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at Regjeringen foreslår en bevilgning på 30 mill. kroner for å styrke kompetansen i kommunenes integreringsarbeid, og at dette gjøres i

forbindelse med lov om introduksjonsordning for nyankomne flyktninger. Flertallet vil fremheve at målet med introduksjonsprogrammet er at nyankomne så raskt som mulig skal komme i arbeid eller i gang med utdanning og bli økonomisk selvhjulpne. Flertallet vil også fremheve at formålet med loven er å vri inntektssikringen fra passiv sosialstønad til andre kvalifiseringstiltak. Hensikten er å gi kommunene et bedre redskap i integreringsarbeidet for nyankomne innvandrere.

Flertallet er positive til at det i budsjettforslaget for 2003 er lagt inn midler til styrking av kunnskapsnivået og kompetansen i kommunene slik at introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere kan iverksettes. Flertallet er videre kjent med at Regjeringen i denne forbindelse fremmer forslag om en lov om introduksjonsordning der målet er at nyankomne så raskt som mulig skal komme i arbeid eller i gang med utdanning, og bli økonomisk selvhjulpne. Flertallet mener introduksjonsordningen vil styrke kommunenes integreringsarbeid og bidra til å sikre like muligheter for alle innvandrere. Flertallet stiller seg videre positive til Regjeringens uttalelse om å utnytte bedre den utdanningen og den yrkeserfaringen som flyktningene besitter og som kan være svært verdifull for det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke hvor viktig og avgjørende integreringen er for at samspillet mellom mennesker med forskjellig bakgrunn og kultur skal fungere optimalt. Disse medlemmer vil vise til Fremskrittspartiets kamp for at staten skal dekke de utgiftene som er knyttet til utplassering av flyktninger i kommunene.

Disse medlemmer vil vise til forslag fra Fremskrittspartiet i Innst. S. nr. 197 (2000-2001) om at flyktninger som er utplassert i en norsk kommune med statlig integreringstilskudd, ikke kan gis offentlig støtte til livsopphold dersom de bosetter seg i en annen norsk kommune.

Disse medlemmer vil videre vise til Fremskrittspartiets alternative budsjett for 2003, hvor bevilgningen til dette kapittel reduseres betydelig som en følge av Fremskrittspartiets innstramming i innvandringspolitikken.

Disse medlemmer viser til at Norge i mange år har hatt en ikke tallrik, men innflytelsesrik gruppe som har snakket varmt om innvandring og lovprist det kulturelle mangfold og det farverike fellesskap. Utviklingen i 1990-årene har vist at drømmen om det farverike fellesskap var basert på en myte, og derfor snakkes det lite om det farverike fellesskap i dag. Det har etter hvert gått opp for mange i de fleste partier at nøkkelen til en noenlunde harmonisk sameksistens mellom folkegrupper med til dels meget ulik kulturell bakgrunn er at minoriteten forsøker å tilpasse seg majoriteten. Nøkkelen til en forhåpentlig fredelig fremtidig sameksistens er integrasjon, mener disse medlemmer.

Disse medlemmer vil vise til at det finnes flere grader av integrasjon. Eksempelvis har både Canada og USA en relativt liberal innvandringspolitikk og lan-

dene kan definitivt ikke karakteriseres som innvandreriendtlige. Likevel representerer de to landenes modeller for integrasjon av innvandrere ytterpunkter. Canada ønsker at innvandrerne skal føle seg hjemme i landet, forankret i sin egen kultur, mens det i USA tilstrebes en form for enhetlig samfunn med samling om felles verdier.

Disse medlemmer mener det er viktig å ha som utgangspunkt at nyankomne innvandrere er typiske eksempler på ikke-integrerte. Ikke kan de norsk, ikke har de kunnskaper om Norge, ikke kjenner de norsk kultur, ikke har de sosiale ferdigheter i det norske samfunn.

Hvordan innvandreren utvikler seg i det norske samfunn er avhengig av en rekke faktorer, som innvandrers personlighet og tilpasningsevne, kunnskapsnivå og læreevne, sosiale omgivelser og hvordan hun eller han blir mottatt i sitt nye land.

Disse medlemmer viser til at det normalt vil skje en viss grad av tilpasning til det norske samfunn over tid, men det finnes mange eksempler på innvandrere som i liten grad klarer dette. De mest åpenbare eksemplene er eldre innvandrere som ferdige med sitt yrkesliv og verken har behov eller lyst, eller kanskje evne, til å tilpasse seg nye forhold, samt innvandrerkvinner som blir holdt mer eller mindre innestengt, og som derfor har liten kontakt med det norske samfunn.

Disse medlemmer vil peke på at det ikke er klare skiller mellom de forskjellige nivåer av integrasjon, men flytende overganger. Integrasjon som begrep kan betraktes ut fra summen av en rekke kriterier, eller verdier på forskjellige skalaer.

Indikasjonene som forteller noe om graden av integrasjon er, som tidligere berørt, språk, landkunnskap, sosiale og kulturelle ferdigheter, verdiorientering, sammensetning av eventuell vennekrets, og tilpasning til yrkeslivet.

Disse medlemmer vil peke på at i mange tilfeller vil grad av integrasjon også henge sammen med grad av fortsatt tilknytning til hjemlandets (opprinnelseslandets) kultur og verdioppfatning, men ikke nødvendigvis. Man kan ta vare på sitt hjemlands kultur og bli integrert, men i mange tilfelle vil en sterk tilknytning til hjemlandets kultur og verdioppfatning være et hinder for integrasjon.

Disse medlemmer registrerer at Utlendingsdirektoratet i sin årsberetning for 1999 definert begrepet integrering som følger:

"Gjeldende prinsipp i norsk innvandringspolitikk som vanligvis betyr at innvandrere og flyktninger blir funksjonsdyktige deler av majoritetssamfunnet, men uten at de mister sin kulturelle eller etniske identitet."

Disse medlemmer mener det virker litt pussig nærmest å stille et krav i en definisjon av begrepet integrering at innvandreren ikke har mistet sin kulturelle eller etniske identitet, når det klart viktigste elementet er innvandrers funksjonsdyktighet i det norske samfunn.

Disse medlemmer mener vi bør nøye oss med en definisjon hvor:

"En integrert innvandrere er en innvandrere som er funksjonsdyktig i det norske samfunn."

Slik disse medlemmer ser det, er poenget at det ikke er nok å bo i Norge for å kunne fungere i samfunnet. Arbeid er også et signal om integrasjon, men skal man bli fullt ut integrert forutsettes det også at man aksepterer det norske samfunnets kultur og blir en del av denne, uten at dette nødvendigvis betyr at egen kultur og identitet behøver å lide.

Slik disse medlemmer ser det, er det svært sjelden at første generasjons innvandrere blir assimilert, hvis de ikke er i besittelse av eksepsjonelle språklige og sosiale ferdigheter.

Disse medlemmer mener annen og tredje generasjons innvandrere burde bli assimilert, men det skjer ikke nødvendigvis. Det er avhengig av foreldrenes tilknytning til det tidligere hjemlandets kultur, og hvordan de formidler informasjon til sine barn om det landet de har slått seg ned i. Det er dessverre ikke helt uvanlig at Norge og nordmenn omtales i temmelig nedsettende vendinger i enkelte innvandrermiljøer, noe som selvfølgelig vil forme den oppvoksende generasjons holdninger til sine norske omgivelser.

Hva innebærer det å være assimilert? Slik disse medlemmer ser det, innebærer dette kort sagt det å fungere som en nordmann. Foruten fullkommen beherskelse av språket innebærer det også aksept av norske verdier, lover og regler.

Disse medlemmer vil påpeke at integrasjonen har en sosial side og en økonomisk side. Utlendinger som kommer til Norge for å bosette seg burde ha en egeninteresse av å klare seg best mulig i sitt nye land gjennom å skaffe seg et arbeid og forsørge seg selv og eventuell familie. I mange festtaler og i utallige skrifter omtales innvandrere som en ressurs, mens virkeligheten dessverre viser at mange har store problemer med å klare seg i det norske samfunn og derfor er avhengig av sosialhjelp eller trygd. Litt polemisk kan man si at hvis innvandrerne skal bli oppfattet som en ressurs, så får de vise at de er det og da får myndighetene stille de krav som er nødvendig.

Disse medlemmer mener at det er mange grunner til at integrasjon er viktig. Innvandreren vil føle at han eller hun behersker forholdene i et nytt land, noe som er en forutsetning for trivsel. For det norske samfunn vil innvandreren kunne bli en aktiv ressurs og ikke en utgiftspost i offentlige budsjetter. Videre vil muligheten for motsetning mellom folkegrupper bli vesentlig redusert når alle slutter opp om de samme verdier. Egentlig er hudfarve og etnisk opprinnelse irrelevant når alle stort sett er enige om grunnleggende verdier i et samfunn.

En ikke-integrert innvandrere uten språk, sosiale ferdigheter eller arbeid kan ikke anses som en ressurs for det norske samfunnet, men kan selvfølgelig bli det gjennom et samspill mellom innvandreren og det norske samfunn. Integrasjonsprosessen er nøkkelen til å endre en passiv ressurs til en aktiv ressurs, mener disse medlemmer.

Disse medlemmer tror at de fleste innvandrere ønsker aksept i det norske samfunn, men aksepten henger på mange områder sammen med graden av integrasjon. Vi må vel kunne konkludere at integrasjon derfor er av vesentlig betydning både for innvandrerene selv og det norske samfunnet.

Disse medlemmer mener at best mulig integrasjon av flest mulig av de utlendinger som har lovlig opphold i Norge burde være et politisk mål for alle partier, liksom det er for Fremskrittspartiet, som har konkret omtalt det i sitt program.

Disse medlemmer vil også påpeke at innvandrerne er en meget sammensatt gruppe. Mens det norske samfunn i verdensmålestokk har vært klart blant de mest homogene, så kommer innvandrerne fra forskjellige nasjoner, forskjellige folkegrupper, forskjellige språkgrupper og forskjellige religiøse og kulturelle grupper. Asylsøkerne har kommet fra alle befolkede verdensdeler, også fra USA er det kommet noen få. Denne meget heterogene folkegruppens eneste fellesnevner er at de ikke kommer fra Norge.

Hindringer for integrasjon kan deles i to hovedgrupper:

- 1) Hindringer som skyldes forhold i det norske samfunn
- 2) Hindringer som skyldes innvandrerne selv

Disse medlemmer vil påstå at den foreløpig innfallsvinkelen til problemstillingen har vært å fokusere meget sterkt på det første, mens disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet har vektlagt det siste.

Disse medlemmer finner det også riktig på at innvandrernes eneste felles kjennetegn er at de ikke er norske, og dermed finner man også et meget vidt spektrum av holdninger overfor det norske samfunn. Ikke bare holdninger har stor betydning, men også tilpasningsevne og forankring i egen kultur

Disse medlemmer vil påpeke at alle disse forholdene vil påvirke tilpasningsdyktigheten, og det er temmelig klart at enkelte grupper skiller seg ut både i positiv og i negativ retning, men til tross for de milliarder av kroner som hvert år bevilges til norsk forskning, herunder også samfunnsforskning, er det forbausende lite informasjon om dette viktige området, mener disse medlemmer.

Disse medlemmer viser til at det er stor villighet i alle tenkelige sammenhenger å fremheve innvandrerne som en ressurs for Norge, men å studere og konkretisere årsaker til at disse ressursene ikke blir tatt ut, forekommer i liten grad. Grunnen til dette er åpenbar – man ønsker ikke å stigmatisere enkelte grupper ved å skrive noe negativt om dem.

Likevel finnes det enkelte grove indikasjoner, som fremkommer i statistikken for arbeidsløshet blant innvandrere, fordelt etter opprinnelsesregion. Ikke overraskende er arbeidsløsheten størst blant innvandrere fra ikke vestlige land. Tallene fra august 2002 er som følger:

Afrika:	17,4 pst.
Øst-Europa:	10,6 pst.
Asia:	12,4 pst.
Syd- og Mellom-Amerika:	9,7 pst.

Disse medlemmer vil videre vise til at arbeidsløsheten blant ikke-vestlige innvandrere er vesentlig høyere enn for den øvrige befolkning, og det i en tid da arbeidsledigheten er sterkt økende.

Disse medlemmer vil også peke på enkelte forhold som kan virke som sperrer for integrasjon:

- Uvilje mot å lære norsk
- Uvilje mot å tilegne seg kunnskaper om norske samfunnsforhold
- Uvilje mot norsk kultur og norske verdier
- Uvilje mot likestilling mellom kjønnene
- Religiøse anfektelser av en art som vanskeliggjør arbeid
- Kulturell etnosentrisitet (egen kultur er overlegen)
- Uvilje mot kontakt med nordmenn (holder seg til sine egne)

Disse medlemmer peker på at det er svært vanskelig å endre menneskers holdninger, og hvis man ikke får incitamenter til å endre holdninger er det stor mulighet for at det ikke skjer. Dessverre synes det som om dette har vært situasjonen i Norge. I streben etter å opprettholde myten om det farverige fellesskap har forsøkene på å integrere innvandrerne vært lunkne og lite effektive.

Disse medlemmer mener manglende integrasjon skyldes dels et system hvor man deler ut penger uten å stille noen krav, og dels at man står overfor individer og grupper av innvandrere som upåvirket kan kultivere sin egen motvilje mot deltagelse i det norske samfunnsniv.

Det er bevilget og brukt hundrevis av millioner kroner på integrasjonstiltak i Norge, men likevel synes det som om man i realiteten har latt det flyte. Pengene har vært brukt uten at det har vært noen krav verken til den enkelte innvandrere eller til resultater av virksomheten.

Disse medlemmer mener nøkkelen til bedre integrasjon kan formuleres i ett enkelt ord: Krav.

Vi må i vesentlig større grad stille krav til innvandrerne. Krav om å lære norsk, krav til kunnskap om norske samfunnsforhold, krav til tilpasning til arbeidslivet og krav om respekt for norske verdier, som f.eks. likestilling mellom kjønnene og unge menneskers rett til å velge egen ektefelle. Hvis innvandrere ikke ønsker å føye seg etter dette, mener disse medlemmer at de bør stille seg spørsmål om de har kommet til riktig land.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i mange år konkret har foreslått følgende tiltak for å bedre integrasjonen av ikke vestlige innvandrere:

- Bedre og mer omfattende norskopplæring
- Større vekt på opplæring om norske samfunnsforhold
- Inspirere til skolegang og videre utdanning
- Knytte økonomisk bistand til deltagelse på opplæringstiltak
- Bistå innvandrere med å finne arbeid (gjærne utenfor Oslo)

Disse medlemmer er derfor særdeles fornøyd med at Regjeringen er pålagt av Stortinget å komme tilbake med et obligatorisk introduksjonsprogram for ankomne flyktninger.

INTRODUKSJONSPROGRAMMER

Komiteen vil påpeke nødvendigheten av å få på plass ordningen med introduksjonsprogram og introduksjonsstønning raskt og ber Regjeringen sørge for dette. Komiteen vil understreke at norskundervisningen må være behovsbasert og at det er viktig å kvalitetssikre introduksjonsprogrammene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til høringsuttalelsene i forbindelse med høring om lov om introduksjonsprogrammer der UDI gikk inn for at introduksjonsprogrammene for å sikre integrering burde tilbys alle som kommer til Norge uavhengig av bakgrunn og dermed også som hovedregel burde gjelde de som kommer hit ved familiegjenforening. Det vises i den anledning til at 1/4 av alle inngåtte ekteskap for nordmenn ble inngått med folk med ikke-norsk statsborgerskap. Flertallet viser til Innst. S. nr. 129 (2001-2002) (jf. Dokument nr. 8:50 (2001-2002)) der stortingsflertallet ber om å få dette forslaget økonomisk og praktisk utredet i forbindelse med Regjeringens framlegging av lov om introduksjonsprogrammer.

ENSLIGE MINDREÅRIGE ASYLSØKERE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener det må være et prioritert mål å rette innsatsen mot barn og unge. Flertallet støtter Regjeringens forslag om å avsette 9,5 mill. kroner til oppfølging av handlingsplanen "Tiltak for å øke deltakelsen i samfunnet for barn og unge med innvandrerbakgrunn". Stadig flere barn og unge kommer til Norge for å søke asyl, og flertallet mener at den største satsingen på asylfeltet må rettes mot enslige mindreårige asylsøkere. For enslige mindreårige er rask bosetting svært viktig, og flertallet vil understreke betydningen av at Regjeringen fortsatt legger stor vekt på å unngå lang saksbehandlingstid og lang ventetid på bosetting i kommunene. Flertallet er kjent med at Regjeringen allerede er i gang med dette arbeidet, og at det er satt i verk både straktiltak og etablert nye og bedre rutiner for å fange opp de ulike problemstillingene som de mindreårige asylsøkerne er omfattet av.

Det er spesielt behov for å etablere en ordning som kan erstatte eller komme i tillegg til dagens vergeordning.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil hevde som prinsipp at alle barn som kommer til Norge uten foreldre eller foresatte er en bekymrings sak og derfor et ansvar for barnevernet. Praksis nå diskriminerer enslige asylsøkere i forhold til norske barn, både når det gjelder nivå på omsorg og tilsyn i mottak, oppfølging ved plassering hos slektninger, ettersøking ved forsvinning og mulighet til å gjenforenes med sine foreldre dersom det er mulig. Enslige mindreårige asylsøkere må likestilles med norske barn uten foreldre eller foresatte som kan ta hånd om dem. Enslige mindreårige asylsøkere har ulikt behov for oppfølging, men deres behov skal vurderes og dekkes på lik linje med norske barn uten foreldre eller foresatte. Disse medlemmer vil derfor fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at enslige mindreårige asylsøkere automatisk skal være et ansvar for barnevernet og ha et tilbud på lik linje med norske barn under omsorg fra barnevernet."

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at mottak for enslige mindreårige asylsøkere gis status som barnevernsinstitusjoner."

For å følge opp dette forslaget foreslår komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett å opprette en ny post under kap. 521 post 61 til styrket bemanning og tiltak for enslige mindreårige asylsøkere, på nivå med tiltak for barn under barnevern med 50 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at noen enslige mindreårige asylsøkere bosettes som privat plassering hos slektninger eller personer med samme etniske bakgrunn som dem selv, uten vedtak etter Lov om barnevern. Barnevernet har i liten grad har fulgt opp disse barna og familiene har ikke fått veiledning eller tilsyn. Dette er en ordning som har vesentlig lavere økonomiske kostnader for myndighetene. Ordningen er ikke tilfredsstillende og det er stor grunn til å stille seg kritisk til den slik det fungerer i dag. Flertallet viser til at dette har vært kjent lenge og er kritiske til at Regjeringen ennå ikke har fått på plass alternative modeller og flere fosterhjem etter samme kriterier som for norske barn. Flertallet ber Regjeringen få fortgang i utredningen om å benytte SOS Barnebyers modell for enslige mindreårige asylsøkere.

Flertallet påpeker at det er kritikkverdige rutiner for barnefaglig vurdering ennå ikke er på plass, selv om dette har vært påpekt i flere år.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Sen-

terpartiet vil også påpeke at mangelen på verger er en flaskehals i behandlingen av disse sakene. Disse medlemmer er derfor positive til at Regjeringen gjør en innsats for å skaffe flere frivillige verger og vurdere å innføre ordning med avlønning av vergene eller tilskudd til organisasjoner som forplikter seg til å stille med verger. Disse medlemmer mener det må etableres en ny vergeordning med faste honorar og opplæring av vergene.

HELSE

Komiteen vil påpeke at behovene innen psykiatrien er store og at det er behov for slike tjenester ved alle mottak og der flyktninger bosettes. Tilgjengelighet på slike tjenester må økes og tillegges stor vekt i mottaksplassering og bosetting. Usikkerheten knyttet til opprettelse og nedleggelse av flyktningemottak gjør at kommunene har liten mulighet for langsiktig planlegging av tilstrekkelig gode helsetjenester til beboerne på mottak. I tillegg kommer kommunens kostnader som i mange tilfeller ikke kompenseres tilstrekkelig.

Mangelen på fagfolk innen dette feltet gjør at det er behov for at Regjeringen og KS i samarbeid lager en rekrutteringsplan og at denne er forpliktende og følges opp i årsbudsjettene.

OMDISPONERING AV MIDLER TIL BARNEHAGER

Komiteen har merket seg at det ikke er så stort behov som antatt for midler til halvdagsplass i barnehage for fire- og femåringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er derfor enig i at noen av midlene omdisponeres til tiltak for barn i ventetransitt. Flertallet vil be Regjeringen sørge for at transittmottakene blir barnefaglig sikret.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil imidlertid vise til Innst. S. nr. 133 (2001-2002), hvor flertallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, skrev at de

"vil understreke viktigheten av at alle barn i denne aldersgruppen faktisk får dette tilbudet, med de intensjonene som ligger bak tilbudet. "Barnebaser", som vi nå finner i enkelte mottak, vil etter flertallets mening, ikke kunne gi barna et tilstrekkelig godt opplærings tilbud. Det må derfor sikres at også barn i mottak får et tilbud etter de krav som er satt om opplæring i barnehager. Flertallet vil her påpeke viktigheten av full barnehagedekning."

Flertallet forutsetter at tilbudet blir gitt alle.

4.2.6.2 MIDLER TIL KUNNSKAPSUTVIKLING OG FRIVILLIGE ORGANISASJONER

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti viser til avtalen mellom de tre partier om å sikre at Human Rights Service får prosjektmidler, jf. 1.1 foran. Midlene skal kun utdeles etter søknad, og etter gjeldende regelverk for slike søknader. På dette grunnlaget fremmer disse medlemmer følgende forslag.

"Stortinget ber Regjeringen gi Human Rights Service etter søknad prosjektutviklingsmidler på 1,1 mill. kroner fra kap. 521. post 71 Kunnskapsutvikling."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i budsjettforliket under rammeområde 6 er blitt enige om å bevilge 1,1 mill. kroner til Human Rights Service for neste år. Flertallet har merket seg at disse partiene allerede nå prioriterer en organisasjon foran andre. Flertallet vil vise til at dette også skjedde under behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2002. Flertallet er betenkt over at Regjeringen nå er med på å etablere en slik praksis. Flertallet mener en slik behandling er uheldig, uten at man er kjent med eller har den fulle oversikt over søknadene til neste år. Flertallet viser til at Statskonsult så sent som i 2000 evaluerte tilskudd for innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet, for at tildelingen skulle bli ryddig og rettferdig. Ut ifra denne evalueringen er det nå utarbeidet nye retningslinjer, med presiseringer av bl.a. målformuleringer og kriterier. Regjeringen må da allerede nå sannsynlig se bort i fra disse reglene. Flertallet vil påpeke behovet for å gi støtte til et mangfold av organisasjoner med ulik tilnærming og metode i arbeidet med integrering, kunnskapsoppbygging, flerkulturell forståelse og konfliktløsning. Flertallet vil påpeke at det er et stort ansvar for Regjeringen å sørge for at myndighetene har et ryddig forhold til alle organisasjoner og bidrar til bedre samarbeid mellom dem. Behandlingsmåten Regjeringen og Fremskrittspartiet nå benytter, virker motsatt og kan bidra til konflikt mellom organisasjonene.

Flertallet vil gå inn for at Regjeringen fordeler kap. 521 post 71 og 73 etter de nye retningslinjene som gjelder fra neste år.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil vise til mye godt integreringsarbeid rundt om i de enkelte lokalsamfunn. Disse medlemmer mener det må legges til rette for å øke stimuleringen til lokalt integrasjonsarbeid. Disse medlemmer viser til Vardmodellen fra Haugesund som ett av flere eksempler på prosjekter med overføringsverdi. Det er ikke minst verdtfullt å få fram gode eksempler som også kan benyttes andre steder i landet.

Disse medlemmer mener det frivillige arbeidet er avgjørende for integrering og for å fremme innvanderens interesser i storsamfunnet. Disse medlemmer mener bevilgningene til organisasjonene og det frivillige arbeidet burde bli økt, spesielt fordi flere av organisasjonene er for små eller ikke har tilstrekkelig

utbredelse til å komme inn under andre ordninger for nasjonale organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der bevilgningen på post 73 foreslås økt med 4 mill. kroner.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett som inneholdt 5 mill. kroner til lokalt integreringsarbeid.

4.2.6.3 STATSAUTORISASJONSORDNINGEN FOR TOLKER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at mangelen på tolker er en flaskehals i asylbehandlingen, og flertallet er tilfredse med at det ligger inne en økning i budsjettet, slik at tolketjenesten kan styrkes. Flertallet er kjent med at det i dag er stor mangel på kvalifiserte tolker, og at økningen i antallet asylsøkere har ført til et større behov for tolketjenester.

Flertallet er positive til den særlige satsingen på utvikling og kvalitetssikring av tolketjenester og støtter at utdanningen konsentreres om de språkene det er mest behov for. Det er dessuten viktig at det innføres en ordning med kvalitetssikring av tolketjenestene. Flertallet støtter planene om å etablere et tolkeregister som skal kontinuerlig oppdateres og dermed sørge for en mer effektiv bruk av de tolkene som finnes.

De høye kravene vi har hatt til statsautorisasjon av tolker har medført at denne tolkegruppa bare utgjør en liten del av behovet for tolker. Mange tolkeoppdrag er imidlertid slik at en kan bruke tolker med mindre kompetanse, men Norge mangler et tilbud for kvalifisering til denne gruppa. Flertallet er derfor tilfreds med at Regjeringen i dette budsjettet bevilger midler for å rette opp denne situasjonen.

4.2.6.4 TRANSPORT AV FLYKTNINGER/REISEUTGIFTER TIL OG FRA UTLANDET

Det er etter komiteens mening positivt at UDI og politiet samarbeider tett om uttransportering av asylsøkere som har fått avslag på søknaden om opphold. Komiteen ser det som helt vesentlig at personer som er kriminelle er prioritert i dette arbeidet med hensyn på raskest mulig utsendelse.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg at UDI har innledet et samarbeid med IOM (International Organisation of Migration) i returarbeidet. Flertallet er enig i mål om at flest mulig asylsøkere med avslag returnerer frivillig, og flertallet er kjent med at dette samarbeidet med IOM både kan gi en mer verdig hjemreise og reduserer utgifter til polititransport.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil be Regjeringen vurdere om organiseringen av uttransporteringen av asylsøkere etter endelig avslag kan gjøres mer effektiv. Dette er viktig både av hensyn til den enkelte asylsøker og de høye, unødvendige kostnadene ved å ha folk gående og vente lenge etter endelig avslag. Videre er kombinasjonen av rask behandling og uttransportering det beste signalet vi kan gi til nye grunnløse søkere. Dette flertallet ber derfor om en vurdering av mulige nye tiltak innen 1. mars 2003. Dette må inkludere arbeidet i den nedsatte gruppen mellom Justisdepartementet, Utenriksdepartementet og Kommunal- og regionaldepartementet, med ventet ferdigstillelse i januar 2003.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil be Regjeringen om en vurdering av om det er nødvendig at politiet bistår ved all uttransportering. Disse medlemmer vil understreke at smidig samarbeid, også inkludert nye måter å arbeide på, må inngå i disse nye tiltakene.

4.2.7 *Kap. 3521 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere*

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å intensivere arbeidet med å sende flyktninger hjem til sitt hjemland. I samsvar med OECD/DACs statistikkdirektiv kan utgifter til dette godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Post 1 under dette kapitlet bør derfor etter disse medlemmers syn økes med 50 mill. kroner.

Disse medlemmer ønsker imidlertid ikke å bruke midler på å betale reiseutgifter til/fra utlandet over u-landsbudsjettet og kutter derfor inntektene under post 3 med 15 mill. kroner.

Disse medlemmer ønsker at en større andel av utgiftene knyttet til integreringstilskuddet blir rapportert inn for godkjenning som offisiell utviklingshjelp, jf. ovennevnte direktiv, slik at inntektene under post 4 økes med 10 mill. kroner.

4.2.8 *Kap. 522 Senter mot etnisk diskriminering*

Forslag 2003: kr 6 300 000. Saldert budsjett 2002: kr 6 000 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at SMED etter 3 års drift har opparbeidet seg et godt erfarings- og kunnskapsgrunnlag som er tilgjengelig for alle. Flertallet mener også at rettshjelpsvirksomheten fungerer bra og at det er helt nødvendig at slik rettshjelp er tilgjengelig, slik at de som har behov for hjelp får det. Flertallet mener at det forekommer diskriminering på flere områder i det norske samfunnet og at det er et stort behov for å opprettholde et slikt senter.

Flertallet mener det ikke er mulig å anta at domstolene kan fylle denne rollen, i og med at det ikke eksisterer et helhetlig lovverk mot diskriminering. Det vil også være uhensiktsmessig og uklokt uansett å legge opp til en praksis der flere saker enn nødvendig skulle gå til domstolene. Det er derimot svært viktig at samfunnet har andre mekanismer og ordninger som kan sette lys på diskriminering, forebygge og bidra til løsning av konflikter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet understreker at Fremskrittspartiet var imot å opprette Senter mot etnisk diskriminering, og ønsker å legge ned driften. Disse medlemmer mener at domstolene kan ivareta oppgaven som dette senteret søker å oppfylle.

Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor tilskuddet reduseres med 4 mill. kroner. Disse medlemmer ønsker på sikt å fjerne hele tilskuddet. Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å legge ned Senter mot etnisk diskriminering."

4.2.9 Kap. 523 Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene

Forslag 2003: kr 3 800 000. Saldert budsjett 2002: kr 3 650 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Kontaktutvalget (KIM) har vært igjennom en evaluering og at Regjeringen foreslår å videreføre KIM i henhold til konklusjonene i evalueringen. Flertallet er enig i det. Det flerkulturelle samfunnet i Norge øker. Flertallet mener at utvalget er nødvendig for kontakt og dialog mellom ulike parter slik at vi får til en bedre integrering både på lang og kort sikt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at Fremskrittspartiet var imot å opprette kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene. Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, hvor bevilgningen til utvalget kuttes med 2,8 mill. kroner, med sikte på å legge det ned.

Disse medlemmer mener integrering og forståelse for innvandringsgrupper best kan ivaretas på fellesarenaer hvor alle grupper uansett etnisitet eller opprinnelse kan delta. Disse medlemmer mener videre at deltakelse i den generelle samfunnsorganiseringen er den beste måte å videreutvikle dialogen mellom innvandrere og offentlig myndighet.

4.2.10 Kap. 524 Utlendingsnemnda

Forslag 2003: kr 104 870 000. Saldert budsjett 2002: kr 109 800 000.

Komiteen er kjent med at evalueringen av Utlendingsnemnda (UNE) ble påbegynt høsten 2001 og at sluttrapporten vil foreligge i løpet av første halvår 2003.

Komiteen vil avvente resultatet av denne gjennomgangen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil bemerke at antall innkomne saker til UNE er avhengig av antall negative vedtak i UDI. UNE er et frittstående, domstollignende klageorgan, og flertallet vektlegger at verken Stortinget, Regjeringen eller departementet kan instruere UNE om lovtolkning, skjønnsutøvelse eller avgjørelsen av den enkelte sak. Unntaket fra denne regelen er saker som vedrører rikets sikkerhet eller utenrikspolitiske hensyn.

Flertallet har merket seg at Utlendingsnemnda har iverksatt flere egne prosjekter for å redusere antall ubehandlede saker. Dette som ledd i arbeidet med å redusere saksbehandlingstiden i utlendingssaker. Flertallet er positiv til at både UDI og UNE har økt kapasiteten og behandlet flere saker pr. måned enn tidligere år.

Flertallet har merket seg at restansene i den senere tid har vist en nedadgående tendens. Det er likevel en økning året sett under ett.

Flertallet har registrert at omgjøringsprosenten i UNE ikke har endret seg vesentlig siden UNE ble etablert, og at den ligger noe lavere enn da klagesakene ble behandlet av Justisdepartementet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil vise til at Fremskrittspartiet var imot å opprette en egen utlendingsnemnd som skulle overta klagesaksbehandlingen etter utlendingsloven.

Disse medlemmer mener bakgrunnen for å etablere Utlendingsnemnda først og fremst var å flytte ubehaget ved å måtte ta stilling til enkeltsaker vekk fra de politiske myndigheter. Disse medlemmer viser derfor til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor hele bevilgningen under kap. 524 kuttes og ekstra midler blir tilført departementet, slik at de kan gjenoppta klagesaksbehandlingen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Utlendingsnemnda."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at utgangspunktet var at Utlendingsnemnda ble opprettet for å styrke rettssikkerheten for asylsøkere og andre utenlandske borgere og for å bedre tilliten til utlendingsforvaltningen gjennom en mer smidig saksbehandling (se bl.a. Ot.prp. nr. 38 (1995-1996), Innst. O. nr. 24 (1996-1997), Innst. O. nr. 42 (1998-1999)), og at man dermed må kunne legge til grunn at nemnda ville legge vekt nettopp på å oppfylle disse intensjonene

både i utarbeidelse av prosedyrer og i sitt daglige virke. Disse medlemmer har få holdepunkter for å se om intensjonene er oppfylt. Disse medlemmer viser til at langt færre saker enn det som var anslått blir behandlet i full nemnd og viser til at resultatet av behandlingsprosedyre er svært ulik.

Disse medlemmer viser til at i 2001 var omgjøringsprosenten totalt 8,7 pst. I nemnda fordelte avslagene seg på følgende måte. Nemndleder alene 4,2 pst., sekretariatet 6,2 pst., nemnd med og uten personlig frammøte 39,4 pst. Foreløpige tall fra 2002 viser det total antall på omgjøringer var på 13 pst., nemndleder alene 2,2 pst., sekretariat 8,8 pst., full nemnd med personlig frammøte 51,4 pst. og uten personlig frammøte 43,2 pst.

Disse medlemmer er klar over at det kan være ulike grunner til de store ulikhetene. Disse medlemmene vil allikevel uttrykke stor uro for at UNE ikke gir den rettssikkerhetsgevinsten som var forutsatt ved nyordningen.

Disse medlemmer viser til at nemndleder er gitt anledning til å behandle kurrante saker på egen hånd uttrykket "kan-regel" er brukt. Det er og sagt at den skal brukes med forsiktighet. Disse medlemmer viser til hvordan det totale antall omgjøringer fordeler seg og mener det er behov for å påpeke betydningen av behandling i full nemnd samt anledning til personlig frammøte.

4.3 Programkategori 13.21 Nasjonale minoriteter

4.3.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.21 - Sammendrag

Det er et overordnet mål for Regjeringen at alle skal ha like muligheter til å delta i samfunnet og at personer som hører til minoriteter, skal gis mulighet til å uttrykke, opprettholde og videreutvikle sin identitet.

Som nasjonale minoriteter regnes etniske, religiøse eller språklige minoriteter med langvarig tilknytning til landet de bor i. I Norge regnes kvener, romanifolket, rom, skogfinner og jøder som nasjonale minoriteter. Etter Sametingets ønske omfattes ikke samene av politikken overfor nasjonale minoriteter.

Politikken overfor nasjonale minoriteter skal videreutvikles i dialog med minoritetenes organisasjoner. Tilskuddsordningen for nasjonale minoriteter skal blant annet være med å legge til rette for slik dialog.

4.3.2 Kap. 526 Nasjonale minoriteter

Forslag 2003: kr 2 805 000. Saldert budsjett 2002: kr 2 700 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at politikken overfor de nasjonale minoritetene skal ha som siktemål å følge opp eksisterende norsk lovgivning på området og Norges internasjonale forpliktelser. Flertallet ser det derfor som positivt at det finnes tilskuddsordninger

som støtter virksomhet som bidrar til aktiv samfunnsdeltakelse for etniske, religiøse og/eller språklige minoriteter i landet.

Flertallet mener at kulturelt mangfold er en rikdom for fellesskapet. Flertallet vil at alle, uansett bakgrunn, skal ha like muligheter, rettigheter og plikter til å delta i samfunnet og bruke sine ressurser både innenfor sin egen gruppe og i møte med storsamfunnet. Flertallet mener at de frivillige organisasjonene er svært viktige når det gjelder å ivareta interessene til nasjonale minoriteter, ikke minst når det gjelder dialog og samarbeid med offentlige myndigheter. Flertallet vil i den sammenheng påpeke at tilskuddsordningen nettopp er tiltenkt til å støtte opp om driften av frivillige organisasjoner, samt prosjektstøtte til prosjekter som tar sikte på formidling og dokumentasjon av kunnskap om minoritetenes situasjon, holdningsskapende arbeid, selvhjelpsvirksomhet, internasjonal kontakt og samarbeid m.m.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at det ikke er ønskelig fra deres ståsted å gi noen spesiell støtte til noen enkelte minoritets- eller etniske grupper. Disse medlemmer mener videre at offentlige midler til frivillige organisasjoner bør gis på en måte som ikke ekskluderer noen, men gjør det mulig for alle å søke på et likt og rettferdig grunnlag.

Disse medlemmer viser derfor til sitt alternative budsjett, hvor hele bevilgningen over kap. 526 fjernes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil vise til merknader i Innst. S. nr. 145 (2000-2001) og til at Regjeringen vil legge fram en plan for gjennomføringen av tiltakene i løpet av 2003 og forutsetter at saken legges fram for Stortinget.

Flertallet vil særlig påpeke behovet for å vurdere om gjeldende erstatningsordninger er dekkende for behovet samfunnet har for å rette eventuelle overgrep eller forsømmelser som er begått, og dekkende for det behov personer med minoritetsbakgrunn, som har vært utsatt for overgrep, har for å få prøvd sin sak.

Flertallet viser til at mange forhold gjør at det er vanskelig å nå fram med slike saker. Dette kan dreie seg om reglene om forelding av krav, statens praksis ved søknad om frafall av påstand om forelding, vanskeligheter med å dokumentere i tilstrekkelig grad de overgrep som har hendt fordi flere relevante arkiv er blitt destruert, og/eller at viktige dokumenter er blitt borte fra de ulike arkivene som i dag finnes i Riksarkivet og at beviskravene i slike saker kan være så tungt at det i realiteten er vanskelig å få tilkjent erstatning.

En enstemmig komité ba i Innst. S. nr. 145 (2000-2001) Regjeringen om i samråd med Billighetserstatningsutvalget å foreta en vurdering av beviskrav og kravet til sammenlignbarhet i forhold til hva som var akseptert på den tiden overgrepene ble begått og melde tilbake om dette på egnet måte.

Et annet flertall, komiteens medlemmer fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil vise til at i Innst. S. nr. 145 (2000-2001) ba komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Høyre Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti Regjeringen om å utrede å innføre en lignende ordning som ble opprettet i Sverige i 1999. Årsaken til at man innførte en slik ordning var at overgrepene/steriliseringsinngrepene var gjennomført med hjemmel i lov. Riksdagen i Sverige følte i den forbindelse et særlig ansvar for å så langt det lar seg gjøre bøte på uretten. Norge bør på samme måte se sitt ansvar og få på plass ordninger der disse sakene kan bli prøvet.

Komiteen viser til at Regjeringen utreder en mulig innføring av den svenske modellen. Komiteen ber Regjeringen legge utredningen fram for Stortinget så snart som mulig.

4.4 Programkategori 13.40 Samiske formål

4.4.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.40 - Sammendrag

Budsjettforslaget for 2003 er på 140,15 mill. kroner, mot 133,1 mill. kroner i saldert budsjett 2002. En vesentlig del av økningen skyldes at Sametinget får overført ytterligere 5 mill. kroner til tospråklighetsarbeidet i kommuner og fylkeskommuner.

Grunnloven § 110 a og sameloven er grunnlaget for Regjeringens målsetting om å legge forholdene til rette for at den samiske befolkningen kan sikre og utvikle sitt eget språk, samfunnsliv og sin egen kultur. Regjeringen ønsker å gi Sametinget økt innflytelse og selvstendighet i budsjettsammenheng. Det foreslås at bevilgningen over Miljøverndepartementets budsjett til samisk kulturminnevern bevilges på en 50-post. Bevilgningen kan deretter overføres til Sametinget. Med dette er det fem departementer som overfører midler til Sametinget over 50-poster, noe som vil øke Sametingets ansvar og frihet med hensyn til ressursdisponeringen.

For å øke kunnskapen om urfolk og denne delen av menneskerettighetene i både Nord-Norge og i landet for øvrig er det opprettet et kompetansesenter for urfolks rettigheter.

Regjeringen vil i 2003 videreføre satsingen på samisk språk og informasjon om samiske forhold. Det er satt av 2,5 mill. kroner til dette formålet i 2003.

4.4.2 Generelle merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at Kommunal- og regionaldepartementet har samordningsansvaret for statlig samepolitikk, men at prinsippet om departementenes sektoransvar gjelder på alle fagområder, også når det gjelder å følge opp samepolitikken innenfor sine sektorer.

Flertallet er enig med Regjeringens overordnede mål om å legge forholdene for at den samiske folkegruppen kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv og at dette kan oppnås gjennom:

- økt myndighet til Sametinget
- styrke samiske næringer
- mer aktiv bruk av samisk språk
- økt samisk forskning og kunnskapsutvikling
- motvirke negative holdninger, diskriminering og rasisme mot samer
- styrke nordisk og internasjonalt urfolkssamarbeid.

Flertallet vil særlig påpeke at Sametingets rolle er av stor betydning når det gjelder å fremme samisk kultur. Flertallet har merket seg at alle tilskuddsordningene og oppgavene som er delegert til Sametinget siden etableringen i 1989, er av særlig betydning for den samiske kulturs stilling.

Flertallet har merket seg at det skal legges til rette for at samiske næringer skal styrkes gjennom fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør og ved stabile rammebetingelser for reindriftsnæringen.

Videre er flertallet enig med Regjeringen i at bevilgningen til kommuner og fylkeskommuner som har særlige utgifter i forbindelse med tospråklighet må styrkes.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil påpeke at utgifter til tospråklighet må dekkes fullt ut.

4.4.3 Kap. 540 Sametinget

Forslag 2003: kr 134 450 000. Saldert budsjett 2002: kr 127 500 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at Sametingets rolle bør styrkes, både som premissleverandør overfor Regjeringen og som ansvarlig organ for utviklingen av det samiske samfunnet. Flertallet mener derfor at overføring av myndighet og ansvar til Sametinget må vurderes fortløpende. Flertallet vil spesielt peke på at det er viktig at Sametinget involveres på et tidlig stadium i prosessen i lovarbeid og lignende med tanke på å sikre mulighet til reell innflytelse og medbestemmelse. Flertallet er derfor enig i at Regjeringen må vurdere endring av rutiner ved oppnevning av lovutvalg, slik at Sametinget gis mulighet til representasjon, eventuelt mulighet til å oppnevne eksperter til utvalg hvor saker som særlig berører den samiske folkegruppen skal utredes.

Flertallet har merket seg at det er en økning i bevilgningen til Sametinget på 5,5 pst. fra 2002 til 2003, og at bevilgningen bl.a. omfatter en økning på 5 mill. kroner som skal fordeles til kommuner og fylkeskommuner med særlige utgifter til tospråklighet, jf. Kommuneproposisjonen (St.prp. nr. 64 (2001-2002), punkt 19.11.2) og Innst. S. nr. 253 (2001-2002). Flertallet

tallet har videre merket seg at Sametinget vil fra 2003 forvalte ca. 30 mill. kroner til samme formål. I denne sammenheng vil flertallet påpeke at det bør satses på en jevnlig dialog mellom Sametinget og de aktuelle kommuner og fylkeskommuner om strategier, målsettinger og resultater for utviklingen av tospråklig forvaltning og tjenesteyting. Flertallet deler derfor Regjeringens syn om at Sametinget i samråd med kommunene og fylkeskommunene bør etablere forutsigbare tildelingskriterier for ordningen med tanke på å oppnå effektiv og planmessig satsing på tospråklig.

Flertallet har merket seg at Regjeringen foreslår at Miljøverndepartementets bevilgning til Sametinget overføres over en ny post 50 Tilskudd til samisk kulturminnevernarbeid og at bevilgningen økes fra 1 mill. kroner til 2 mill. kroner i 2003.

Flertallet er kjent med, og mener det er en god og hensiktsmessig ordning, at Sametinget fordeler bevilgningen fra de ulike departementene etter egne prioriteringer, men innenfor de rammer som er lagt i Stortingets budsjettvedtak.

Flertallet viser til Stortingets vedtak av 16. juni 2000 om å bevilge 75 mill. kroner til et "Samefolkets fond", og at formålet med fondet var at avkastningen skal gå til forskjellige tiltak som vil styrke samisk språk og kultur. Stortingets vedtak omtaler fondets opprettelse som en kollektiv erstatning for de skadene og den uretten fornorskningspolitikken har påført det samiske folk. I budsjett for 2003 er avkastningen beregnet til ca. 4,6 mill. kroner.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg Sametingets vedtak i forbindelse med behandlingen av utkast til vedtekter til fondet, der Sametinget ser på Samefolkets fond som et første ledd i forsoningen mellom staten og samene, under forutsetning av at staten i samarbeid med Sametinget iverksetter et arbeid for å utvikle nye samarbeidsformer og tiltak overfor samene, og at Regjeringen setter i gang et arbeid for å løse saken for de utdanningsskadelidte etter andre verdenskrig. Dette flertallet viser til at Regjeringen nå ser nærmere på saken og situasjonen som har oppstått, og vurderer på hvilke måter det er mulig og ønskelig å imøtekomme Sametingets vedtak innenfor de rammer som er gitt i Stortingets vedtak om opprettelsen av Samefolkets fond.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at Sametinget bør nedlegges. Dette har sin bakgrunn i motstand mot en positiv forskjellsbehandling basert på etniske og kulturelle kriterier som i seg selv skaper grunnlag for konflikter.

Disse medlemmer konstaterer at det politiske flertall sin politikk synes å være gradvis å øke Sametingets innflytelse over utviklingen av store deler av Finnmark. Økt samisk makt og innflytelse bidrar til å tilspisse konfliktsituasjonen i den opphetede debatten om retten til land og vann i Finnmark.

Disse medlemmer mener det riktige er at alle skal ha lik rett til land og vann i Finnmark, da dette er den beste og mest rettferdige løsningen for alle som bor i dette store fylket. Prinsippet om lik rett for alle er det utgangspunktet som er det minst konfliktskapende alternativet for Finnmark.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer vise til sitt alternative budsjett, hvor bevilgningene under kap. 540 reduseres med 60 mill. kroner.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Sametinget."

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet meiner Sametinget sitt høve til å drive utviklingsarbeid innanfor dei samiske områda må styrkjast. Dette gjeld vidareføring av vedteken politikk, generelt informasjonsarbeid, tiltak for likestilling samt ei prisjustering av tiltak på Sametingets budsjett. Denne medlemmen viser til Senterpartiets alternative budsjett der løyvingane til Sametinget vert auka med 10 mill. kroner for 2003.

4.4.4 *Kap. 541 Tilskudd til samiske formål*

Forslag 2003: kr 3 800 000. Saldert budsjett 2002: kr 5 600 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er kjent med at 1,3 mill. kroner er satt av til tilskudd til samiske institusjoner og organisasjoner med det formål å bevare, utvikle og fremme samisk identitet, kultur og samfunnsliv. Flertallet er enig i Regjeringens forslag om at ved tildeling av midlene i 2003 skal ungdomstiltak prioriteres.

Flertallet er enig i Regjeringens satsing på samisk språk og informasjon. Særlig gjelder dette satsingen på å muliggjøre samisk tegnsett i IT-sammenheng og å etablere et samisk språkvalg på ODIN. Etter flertallets vurdering er dette et viktig virkemiddel for å oppnå målsettingene om økt bruk av samisk i det offentlige rom og øke andelen offentlig informasjon til samer på samisk.

Flertallet er opptatt av det holdningsskapende arbeidet i forhold til samer og samiske forhold. Det er derfor viktig at Regjeringen satser på forskningsarbeid med tanke på å kartlegge årsaker til negative holdninger til samer og det samiske, og hvordan de kan motvirkes. Flertallet vil påpeke at informasjon om samiske forhold til allmennheten er viktig i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjett, hvor bevilgningen til samiske formål reduseres. Fremskrittspartiet ønsker ikke å gi etniske minoriteter spesielle tilskuddsordninger.

Disse medlemmer vil påpeke at minoritetene må søke støtte på lik linje med alle innbyggerne i samfunnet.

4.4.5 Kap. 542 Kompetansesenter for urfolks rettigheter

Forslag 2003: kr 1 900 000. Kapitlet er nytt fra budsjettåret 2003.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg at denne posten er overført fra kap. 541 fra og med 2003 og at det i tillegg til bevilgningen fra Kommunal- og regionaldepartementet foreslås en bevilgning fra Utenriksdepartementet på 1,2 mill. kroner.

Flertallet sier seg tilfreds med at det er opprettet kompetansesenter for urfolks rettigheter der hensikten er å øke kunnskapen om denne delen av menneskerettighetene både i Nord-Norge og i landet for øvrig. Det er videre ønskelig fra flertallets side at senteret skal skape et faglig nettverk til andre institusjoner som arbeider med urfolksspørsmål både nasjonalt og internasjonalt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker ikke å støtte opprettelsen av et eget kompetansesenter for urfolks rettigheter. Alle mennesker er født frie og like med de samme rettigheter og plikter.

Disse medlemmer mener at å gi enkelte grupper særordninger er bare med på å forsterke motsetninger i samfunnet, og ønsker derfor å kutte bevilgningen under dette kapitlet.

4.5 Programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk

4.5.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 13.50 - Sammendrag

Bevilgningen på programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk foreslås satt til 1 513,5 mill. kroner for 2003. Dette er en nominell økning på 100 mill. kroner i forhold til 2002.

Prioriteringene på programkategorien er i samsvar med kommunal- og regionalministerens redegjørelse holdt i Stortinget 30. april 2002 og Stortingets behandling av St.meld. nr. 19 (2001-2002) Nye oppgaver for lokaldemokratiet - regionalt og lokalt nivå.

Målet for Regjeringens regional- og distriktspolitikk er å sikre bosetting og levedyktige lokalsamfunn over hele landet. Målet med bevilgningen på programkategori 13.50 er å bidra til regional utvikling gjennom å utløse mer av det verdiskapingspotensialet som finnes i regionene og å skape mer attraktive regionale miljøer. For å nå ambisjonene i regional- og distriktspolitikken vil Regjeringen arbeide etter flere strategier. De fire viktigste strategiene er:

- bedre rammebetingelsene for verdiskaping
- konsentrere den næringsrettede innsatsen mer mot innovasjon og nyskaping
- legge til rette for utvikling av vekstkraftige regioner over hele landet
- desentralisere virkemidler til regionalt nivå

For budsjettåret 2003 foreslås det innført en ny budsjettstruktur for programkategori 13.50 for å møte behovet for større regional frihet til å tilpasse virkemiddelbruken til regionale utfordringer og behovet for forenkling og modernisering av offentlig sektor. Programkategori 13.50 vil fra 2003 bestå av to kapitler med til sammen tre poster, samt ett inntektskapittel. Vel 3/4 av bevilgningen foreslås fordelt til fylkeskommunene på kap. 551 post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling. Fylkeskommunene skal, i samarbeid med regional partnerskap, fordele rammer til operative aktører som blant annet SNDs distriktskontor. Fylkeskommunene og det regionale partnerskapet vil få større frihet til å foreta vurderinger basert på lokale og regionale forhold.

Kap. 552 post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling skal benyttes til nasjonale programmer og utviklingstiltak. Bevilgningen skal nyttes på områder der det er formålstjenlig med nasjonal koordinering og samarbeid om regional utvikling. Dette gjelder bl.a. områder hvor det er kostnadseffektivt å tilby nasjonale fellesløsninger, der den enkelte region alene vil ha begrenset kapasitet og kompetanse eller der det er behov for nasjonal/internasjonal spisskompetanse. Kunnskapsgrunnlaget for regional verdiskaping skal også utvikles bl.a. gjennom internasjonal og nasjonal god praksis, utredninger og programmer av eksperimentell karakter. Midlene vil i hovedsak bli forvaltet av nasjonale virkemiddelaktører som SND, SIVA og Norges Forskningsråd.

På kap. 552 post 21 Kunnskapsutvikling, informasjon, mv. foreslås en bevilgning på 10 mill. kroner for 2003.

4.5.2 Generelle merknader

REGIONAL- OG DISTRIKTPOLITIKKEN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, har merket seg at målet for Regjeringens regional- og distriktspolitikk er "å sikre bosetting og levedyktige lokalsamfunn over hele landet, slik at den enkelte opplever frihet til å bosette seg der han eller hun ønsker". Flertallet har videre merket seg at Regjeringen uttaler at i "et tjuårs perspektiv er visjonen en mer balansert og egenbasert utvikling, der alle landsdeler har befolkningsvekst".

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil framheve at disse partienes hovedmål for distrikts- og regionalpolitikken er

å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og legge til rette for likeverdige levekår over hele landet.

Dette flertallet mener at Regjeringens ambisjon er for passiv. Dette flertallet viser til at det i de siste tjue år har vært befolkningsvekst i alle landsdeler. Det har ikke forhindret at det har vært en betydelig befolkningsnedgang i enkelte fylker og regioner. I Nord-Norge har for eksempel landsdelen utenom Tromsø by hatt en klar nedgang i folketallet. Befolkningsveksten i Tromsø har imidlertid vært så stor at landsdelen samlet sett har hatt vekst i folketallet. Tilsvarende utviklingstrekk ser vi også i andre regioner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er tilfreds med at Regjeringen har en aktiv og realistisk holdning til befolkningsutviklingen, blant annet har disse medlemmer merket seg at innvandrere ikke bor i distriktene i samme grad som de som er født der. Innvandrere slår seg primært ned i sentrale strøk, noe som også virker sentraliserende for totalbefolkningen.

Disse medlemmer vil vise til folketallsutviklingen i perioden 1980-2002, der de perifere områder av landet har hatt størst tilbakegang. Disse medlemmer vil påpeke at denne utviklingen har skjedd i en periode der Arbeiderpartiet har hatt regjeringmakten i store deler av perioden, og vil bemerke at dette tyder på at det er lite samsvar mellom partiets praktiske politikk i posisjon og den politikk det blir argumentert for i opposisjon.

Komiteen viser til at mange krefter i samfunnet virker sentraliserende. Flertallet av befolkningen bor i byer eller bynære områder. Mange distrikter opplever nedgang i folketallet. Komiteen mener at utfordringen blir å møte de behov som befolkningsveksten i bysentra medfører, samtidig som det gjøres attraktivt å bo i distrikter og utkantstrøk. Komiteen ønsker en aktiv bypolitikk som tar vare på byens kvaliteter og funksjoner og en distriktpolitikk som ivaretar mangfold i alle deler av landet.

Komiteen mener at byenes rolle i forhold til positiv regional utvikling må ivaretas og utnyttes bedre. Komiteen er kjent med at Regjeringen våren 2003 vil legge frem en egen storbymelding og forventer at det i denne drøftes nærmere hvordan storbyene i større grad kan være med å utvikle sitt omland, sin region og sin landsdel.

Komiteen vil peke på at byene og distriktene har ulike roller i den nasjonale verdiskapingen, og at de representerer ulike kulturelle og naturmessige verdier i det norske samfunnet. En vesentlig del av verdiskapingen skjer med basis i ressurser som i stor grad ligger i distriktene. Samtidig trenger vi bredere handels- og tjenestetilbud som vi finner i byene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er tilfreds med Regjeringens offensive hovedmål for distrikts- og regionalpolitikken og støtter en politikk som skal dempe opp for en

utvikling der Osloregionen fortsetter å vokse langt raskere enn og på bekostning av resten av landet. En bedre balanse regionene i mellom, vil sikre at landet vårt kan opprettholde et desentralisert bosettingsmønster. Disse medlemmer gir sin tilslutning til Regjeringens hovedstrategi i distriktpolitikken hvor det arbeides etter fire hovedlinjer; gode levevilkår i alle deler av landet, internasjonalt konkurransedyktige rammebetingelser for norsk næringsliv, forstreket innovasjonsevne og sterkere satsing på regioner og sentra hvor vekstkraften er til stede.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at innsatsen for å virkeliggjøre målene for distrikts- og regionalpolitikken må bygge på to hovedgrep. For det første utvikling av samfunn som er mer robuste for framtidige endringer. For det andre mobilisering for en bred felles innsats for regional utvikling.

Flertallet mener at en vesentlig strategi for å oppnå dette er å utvikle robuste arbeids-, bo- og serviceregioner hvor befolkningen kan finne et mest mulig helhetlig tilbud som dekker deres ønsker og behov.

Flertallet mener at det samtidig må rettes inn en særlig innsats overfor småsamfunn med stor nedgang i folketallet og lang avstand til sentra.

Flertallet mener at en annen vesentlig strategi er utvikling av et konkurransedyktig regionalt næringsliv, hvor det legges vekt på å utnytte regionale fortrinn og utvikle regionale verdiskapingsmiljøer.

Flertallet mener videre at mer makt og myndighet må gis til regionalt nivå slik at innsatsen i større grad tilpasses lokale og regionale forutsetninger.

Flertallet vil komme tilbake til en bredere drøftelse av strategiene i distrikts- og regionalpolitikken i tilknytning til den varslede stortingsmeldingen om distrikts- og regionalpolitikken.

Flertallet viser til at det velferdstilbudet som gis gjennom kommunene er av avgjørende betydning for å sikre likeverdige levekår i alle deler av landet og for å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret.

Flertallet mener også derfor at det er nødvendig å styrke kommunesektorens økonomi. Flertallet viser til sine respektive merknader om kommuneøkonomien under kap. 2 foran.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at næringslivet trenger positive signaler for å skape optimisme og utløse investeringslyst i sentrale som rurale strøk. Disse medlemmer viser til at hovedfundamentet i partiets markedsliberalistiske politikk vil gi slike signaler. Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av en betydelig reduksjon i skatte- og avgiftstrykket, effektivisering av den offentlige tjenesteproduksjon, privatisering av fellesskapets oppgaver, sterk reduksjon i de offentlige utgifter, og systematisk deregulering og avbyråkratisering for å finansiere skatte- og avgiftslettelse.

Disse medlemmer vil understreke at Norge er et land dominert av småbedrifter hvor hele 96 pst. av alle

virksomheter har under 20 ansatte. Disse medlemmer mener at det derfor må skapes en næringspolitikk som også ivaretar slike virksomheters interesser. Små bedrifter har vanligvis mindre muligheter til risikospredning. Derfor er stabile rammevilkår spesielt viktig for nyetableringer, med lønnsom utvikling i slike virksomheter.

Disse medlemmer viser videre til Fremskrittspartiets kraftige kutt i drivstoffavgiften. Et slikt kutt vil begunstige de som bor i distriktene og som ferdes over store avstander.

Disse medlemmer mener at en fremtidsrettet distriktpolitikk er å investere i infrastruktur på en slik måte at dette mobiliserer kunnskap og arbeidskapital på en optimal måte. Utbygging av et landsomfattende bredbåndsnettverk, opprustning av veinettet samt legge til rette for reell konkurranse innenfor samferdselsområdet, må i denne sammenheng sees som viktige.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede alternativ finansiering av de videregående skolene og institusjonene innen sosialomsorg, med basis i en stykkprisfinansiering."

"Stortinget ber Regjeringen endre mandatet til planlovutvalget slik at ny plandel i plan- og bygningsloven baseres på at fylkesplanlegging avvikles."

"Stortinget ber Regjeringen iverksette forsøk hvor kommuner som ønsker det kan få overta ansvaret for kollektivtrafikk og tilhørende midler."

"Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner og interkommunale samarbeidsorganer får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling."

"Stortinget ber Regjeringen innvilge forsøk med at kommuner overtar ansvaret for videregående skoler hvis enkeltkommuner ønsker dette."

"Stortinget ber Regjeringen praktisk iverksette forsøk med å overlate fylkeskommunens oppgaver til kommunene og avvikle fylkeskommunen hvis et flertall av befolkningen og kommuner i et fylke ønsker å delta i et slikt forsøk."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener folk må få bo der de vil og at det er et politisk ansvar å gjøre det mulig. Distriktpolitiske hensyn må derfor vurderes i alle saker. Mer markedsstyring fører til økt sentralisering og gir folk mindre valgfrihet i valg av bosted. Desto færre distriktshensyn som legges inn i generell økonomisk politikk, i finanspolitikken, i sektorpolitikken, jo vanskeligere og dyrere blir det å opprettholde og utvikle en god distriktpolitikk gjennom spesielle distriktpolitiske tiltak.

God distriktpolitikk forutsetter at en vet hvordan politikk på forskjellige områder slår ut i distriktene. Disse medlemmer viser til at det skal nedsettes en distriktskommisjon. Den vil gi tilrådinger i forhold til

nye virkemidler, effekten av virkemidler og generell politikk. Imidlertid er det umiddelbart behov for at de distriktpolitiske konsekvensene av omlegginger av generell politikk må utredes før vedtak fattes.

Disse medlemmer viser til forslag om dette.

Disse medlemmer vil påpeke at Regjeringen har endret bosettingsmålet til at det kun skal være en balansert befolkningsutvikling i alle landsdeler. Men å få folk til å flytte til Oslo, Bergen, Trondheim eller Stavanger, er ikke distriktpolitikk. Østerdalen, Lierne og Karasjok er distrikt. De trenger og har nytte av gode byer og regioner, men de kan ikke overleve av det, særlig ikke når all politikk ellers gjør det vanskeligere å være der. En god distriktpolitikk fører til mindre press i byene, og lavere boligpriser.

Disse medlemmer vil påpeke at store deler av industrien og verdiskapningen i Norge skjer i distriktene. Disse medlemmer vil føre en solidarisk politikk med flere og kraftigere virkemidler til bedrifter som skal starte opp, omstille eller utvikles og større volum på virkemidler til disposisjon for lokale og regionale folkevalgte aktører.

Det må satses mer på rådgivning og risikolån. Det er større risiko i distriktene, og det er færre tilbydere av lån til små gründere. Kombinert med Sosialistisk Venstrepartis forslag om stor satsing på utdanning og forskning, vil dette være langt mer innovativt og nyskapende enn Regjeringens politikk som gir store skatteletter til bedrifter som allerede går godt og skattefritak på aksjeutbytte.

Det er ingen empirisk dokumentasjon på sammenhengen mellom skattenivå og økonomisk utvikling.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er svært tilfreds med at den urettferdige dobbelbeskatningen av aksjeutbytte er opphevet fra 2002 og at aksjeutbytte nå beskattes på linje med andre kapitalinntekter. Disse medlemmer viser til at finanskomiteen 1998 sa følgende i Innst. S. nr. 133 (1997-1998) om det som av Sosialistisk Venstreparti framstilles som "gaver til de rike":

"Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til departementets grundige gjennomgang av negative følger det vil få for norsk økonomi og eierskap hvis man innfører dobbeltbeskatning av aksjeutbytte.

Flertallet er enig med departementet når man understreker at en ekstra utbytteskatt vil diskriminere aksjeutbytte i forhold til bankinnskudd, som ikke beskattes når pengene tas ut av banken. En slik dobbeltbeskatning av utbytte vil dessuten trolig føre til at aksjeeierne velger å tilbakeholde overskuddet istedenfor å betale det ut. Utbytte som deles ut til privatpersoner og andre foretak kan brukes i alternative anvendelser som styrker verdiskapningen og gir bedre samfunnsmessig avkastning."

Disse medlemmer konstaterer at betingelsene for god kapitalgang til næringsutvikling i Distrikts-

Norge forbedres betydelig gjennom fjerning av dobbelbeskatningen på utbytte.

Disse medlemmer er tilfreds med den nye skattefradragssystemet for forskning som omfatter alle bedrifter, og som også gir bedrifter som ikke er i skatteposisjon mulighet til å ta del i ordningen. Disse medlemmer er av den oppfatning at den ordningen er et viktig bidrag til større fokus på kunnskapsbasert innovasjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til de kraftige kuttene i distriktpolitikken som Regjeringen la inn i budsjett for 2002. Forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet om årets budsjett kutter ytterligere 100 mill. kroner og forsterker sentraliseringen. Føringer for strukturpolitikken i forliket øker privatiseringspresset i offentlig sektor. Sammen med kuttene i distriktpolitikken vil dette ramme de delene av landet der det ikke er befolkningsgrunnlag eller tilbydere som gir grunnlag for konkurranse ennå hardere enn i sentrale områder. Urealistiske beregnede innsparinger som Regjeringen forventer som følge av privatisering, vil ikke kunne innfris. Det vil tvinge fram dyrere og dårligere offentlige velferdstilbud og som rammer distriktsbefolkningen hardt og bidrar til misnøye og fraflytting.

En god distriktpolitikk fordrer mer samarbeid, både innad i offentlig sektor og mellom offentlig og privat sektor. Mer konkurranse fokuserer ikke på helhet, totaltilbud, kostnad og virkning for befolkningen, men på driftsresultatet i enkeltheter. Disse medlemmer vil påpeke at dette er helt motstridende med det totalkostnadsprinsipp som Regjeringen varslet i sin moderniseringsredegjørelsen 31. januar 2002.

Disse medlemmer vil vise til at lokale næringsfond har vært en forutsetning for å drive næringsutviklingsarbeid i mange små utkantkommuner. Slike samfunns hovedproblemer er manglende næringsetablering og utvikling. De befinner seg i områder som har liten tilgang på lokal kapital og kommunens mulighet til å bidra til slike etableringer er derfor helt avgjørende.

Disse medlemmer har merket seg at evalueringen av kommunale næringsfond har vist at mange gode prosjekter ikke ville blitt realisert hvis kommunen ikke hadde hatt næringsfondene. Rapportene fra 2001 viser at det ble etablert 851 nye bedrifter og skapt 1 520 nye arbeidsplasser gjennom ulike prosjekter med oppstartsmidler fra kommunale næringsfond. Disse medlemmer forutsetter at kommunale næringsfond kan få tilskudd innenfor tilskuddsrammen til fylkeskommunen.

Disse medlemmer er spesielt opptatt av at staten fører en politikk som bidrar til utvikling der behovene er størst. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) er svært sentral i arbeidet for innovasjon og nyskaping i distriktene, og disse medlemmer har derfor hele tiden vært svært kritiske til Regjeringens tidligere forslag til svekkelser i SND. Disse medlemmer vil styrke SNDs rolle i som tilrettelegger og bidragsyter for verdiskaping i distriktene, og viser til

finansinnstillingen der rammene over næringsbudsjettet for SNDs virksomhet økes med 500 mill. kroner utover Regjeringas forslag.

Disse medlemmer er tilfreds med at det i Regjeringens budsjettinnstilling er satt av tapsmidler til den nye distriktsmilliarden.

Disse medlemmer vil vise til følgende satsinger på Næringsdepartementets budsjett som vil ha stor betydning for distriktpolitikken:

- 28 mill. kroner ekstra til HØYKOM-satsing.
- 4 mill. kroner til et arbeid for økt koordinering av nettutbyggingene, samt en nasjonal høring omkring disse spørsmålene.
- Øke bevilgningen til internasjonal markedsføring av Norge som reisemål med 8 mill. kroner.
- 60 mill. kroner til forsknings- og utviklingskontrakter i SND.

Disse medlemmer vil spesielt understreke viktigheten av en langt mer offensiv forskningspolitikk, og beklager sterkt at Regjeringen har kuttet i bevilgninger til forskning på miljøvennlig energi og til ENOVA.

Disse medlemmer viser til at bioenergi er en stor ressurs for innlandet og en viktig miljøvennlig energikilde. På dette området hvor god miljøpolitikk og god distriktpolitikk går hånd i hånd, er det svært viktig å få i gang mange nok prosjekter for å få mer lønnsomhet og å få på plass et avgiftsregime som gjør at bioenergi og annen fornybar miljøvennlig teknologi kan bli konkurransedyktig i energisektoren. Da vil mye ny miljøvennlig energi være tilgjengelig og mange nye framtidsrettede arbeidsplasser bli skapt i distriktene.

Disse medlemmer viser til at det må etableres et mer miljø og distriktsvennlig regime for fiskerinæringen. Disse medlemmer ønsker å styrke kystflåten relative andel av fiskeressursene. Disse medlemmer vil vise til at erfaringene fra samlekvalter er svært positive og ber om at Regjeringa foretar en vurdering og utrede de distriktpolitiske konsekvenser av å utvide ordningen til hele kystflåten.

Disse medlemmer viser til at Regjeringens forslag om drifts- og stimuleringsordninger i kystflåten ikke er konsekvensutredet. Det betyr at Regjeringen hverken har oversikt over eller vil synliggjøre eventuelle innvirkninger disse forslagene får hvis de blir gjennomført slik de foreligger. Disse medlemmer mener dette er uakseptabelt og viser til forslag om å utrede distriktpolitiske konsekvenser. Forslaget er også i strid med uttalte målsettinger i norsk samepolitikk.

Disse medlemmer viser til at verftsstøtten, som en følge av EUs regelverk og EØS-avtalen, ble avvirket fra 1. januar 2001, og at det således ikke ble bevilget midler til dette i 2003. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at dersom EU innfører verftsstøtte, må Norge vurdere systemet på nytt.

Disse medlemmer viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. I (2002-2003).

Disse medlemmer vil peke på situasjonen i Indre Finnmark og vil påpeke at de tiltakene Regjeringen viser til i meldingen på ingen måte kan rette opp virkningen av Regjeringens usosiale fordelingspolitikk og manglende satsing på fellesgodene. Regjeringens politikk øker de sosiale ulikhetene og derfor vil ramme i områder med opphoping av sosiale problemer særlig hardt. Regjeringens kommuneøkonomi vil gi kutt i skolebudsjettene, dyrere SFO og færre og dyrere fritidstilbud. Det vil ramme barn i fattige familier hardt fordi de mer enn andre er avhengig av at det finnes tilbud der ingen stenges ute fordi en ikke har råd. Regjeringen mangler tiltak for å møte økende arbeidsledighet, har usosiale kutt i ledighetstrygden og svært store økninger i egenandeler for syke. Disse medlemmer viser til merknader og forslag i budsjettet for 2003.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet vil vise til at målsetjingane i distrikts- og regionalpolitikken er blitt endra til å vere mindre offensive enn tidlegare. Denne medlemmen meiner hovudmålsetjinga i distrikts- og regionalpolitikken skal vere spreiding av makt, kapital og busetting. Gjennom å arbeide for gode lokalsamfunn både i by og bygd, ynskjer denne medlemmen å legge til rette for ein slik politikk. Denne medlemmen legg vekt på at lokalsamfunna utgjer kjernen i Distrikts-Norge. Ein god distriktspolitikk vil difor vere ein politikk som utviklar robuste og gode lokalsamfunn. Ein viktig føresetnad for dette er ei optimal desentralisering av det offentlege tenestetilbodet. Kort avstand til basistene er viktig for velvære og tryggleik. Dette er og ein naudsynt føresetnad for utvikling av næringsverksemd og arbeidsplassar.

Denne medlemmen meiner det må vere god balanse mellom småsamfunn og regionale sentra. Distrikts-Norge er avhengig av velfungerande regionsentra, men denne medlemmen finn likevel grunn for å streke under at ressursar for å utvikle desse ikkje må medføre senka ambisjonar for mindre stader.

Denne medlemmen ynskjer ein distrikts- og regionalpolitikk som inneheld verkemidlar til å utvikle robuste samfunn gjennom utvikling av felles arbeidsmarknads-, bu- og serviceregionar. Det er og naudsynt med spesiell innsats for å utvikle perifere småsamfunn og motverke sterk befolkningsnedgang og sentralisering.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil vise til at mange politiske avgjerder har innverknad på distriktspolitikken. Dette gjeld både den økonomiske politikken, modernisering av offentleg sektor og ei rad andre saker.

Fleirtalet vil difor fremje følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for rutinar ved saksutgreiinga som sikrar at konsekvensane for distriktspolitikken kjem med som ein del av beslut-

ningsgrunnlaget når Stortinget skal avgjere om politikken innanfor ulike samfunnsområde skal leggjast om."

BREDBÅND

Komiteens flertall, medlemene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil vise til at Regjeringen har varslet fremleggelse av egen stortingsmelding om anvendelse og utbredelse av bredbånd, og vil be om at bl.a. utvikling i markedet for bredbåndstjenester og eventuelle statlige bredbåndsinvesteringer omtales i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet registrerer at det i dag skjer en ukoordinert utbygging av fem ulike bredbåndnett i Norge, uten at Regjeringen tar ansvar for helheten eller koordineringen. Lik tilgang og pris på digital motorveg i hele landet er en forutsetning for like muligheter til utdanning og bedriftsetablering i distriktene.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet vil vise til Dokument nr. 8:113 (2001-2002) frå Odd Roger Enoksen og Marit Arnstad om breibandspolitikken. Denne medlemmen viser òg til forslag frå Senterpartiet i Budsjett-innst. S. nr. 8 (2002-2003).

DISTRIKTSKOMMISSJON

Komiteen har merket seg at Regjeringen vil nedsette en politisk sammensatt distriktskommisjon tidlig i 2003. Komiteen ser positivt på det.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, støttar arbeidet med å sette ned ein distriktskommisjon. Fleirtalet vil peike på at ein slik kommisjon ikkje må føre til at vidareutvikling og nødvendige endringar i distriktspolitikken blir utsett i påvente av kommisjonen sine konklusjonar. Fleirtalet viser til at det finst tunge utgreiingar både frå embetsverk og forskarmiljø som gir eit godt grunnlag for å vurdere ulike tiltak og omfanga av desse. Fleirtalet er ikkje nøgd med at kommisjonen enno ikkje er oppnemnd. Dette kan ikkje tolkast på anna måte enn at Regjeringa er lite viljuge til å prioritere slikt arbeid.

Fleirtalet vil understreke at det avgjerende vil vere om det er vilje til å setje inn økonomiske ressursar gjennom ein aktiv bruk av distriktspolitiske verkemidlar. Fleirtalet konstaterer at Regjeringa støtta av Framstegspartiet har gjennomført ei kraftig svekking av verkemidla. Dette vil forsterke problema i distrikta.

DIFFERENSIERT ARBEIDSGIVERAVGIFT

Komiteens flertall, medlemene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at den differensierte arbeidsgiveravgiften er det sterkeste og mest treffsikre dis-

triktspolitiske virkemidlet vi har. Flertallet mener det er av fundamental betydning for norsk distriktspolitikk at Regjeringen arbeider for å videreføre ordningen ut over 2003.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet understreker den sentrale plassen den differensierte arbeidsgiveravgiften har i norsk distriktspolitikk. En eventuell fjerning eller reduksjon av denne differensieringen vil ha dramatiske konsekvenser for næringsliv og bosetting i distriktene. EFTA-domstolens vedtak av 20. mai 1999 slo fast at den geografisk differensierte arbeidsgiveravgiften er å betrakte som statsstøtte i henhold til EØS-avtalen. EØS-avtalen har et generelt forbud mot statlig støtte til næringsvirksomhet, og konsekvensen er at hele ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift som statsstøtte samtidig ble kjent ulovlig. Ordningen kunne imidlertid videreføres etter EFTAs retningslinjer for regional støtte (transportstøtte) fram til 2003 og må heretter forvaltes som en regionsalstøtteordning underlagt EUs statsstøtteregulering.

Dommen innebærer fundamentale og prinsipielle endringer som tar ordningen ut av nasjonale hender og overfører beslutningene til EU. Utvidelsen av EU østover vil vri EUs regionalpolitikk i retning som legger mindre vekt på forhold som er mest relevante i Norge, som avstander, klima og fraflytting.

Inntil 2003 kan ca. 95 pst. av ordningen videreføres.

Disse medlemmer er glad for at Regjeringen omsider har innledet arbeidet for å finne en videreføring av dagens ordning etter utløpet av dagens ordning ved utgangen av 2003. Å få beholde den differensierte arbeidsgiveravgiften til 2006 vil gi oss et pusterom i forberedelsene til en eventuell oppheving fra 2007.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil erstatte ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift med egne helse- og trygdepremier.

Endringer av budsjettstrukturen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at flertallet i kommunalkomiteen i innstillingen om distrikts- og regionalpolitikken (Innst. S. nr. 318 (2000-2001)) uttalte:

"Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, er enig i at fylkeskommunen si rolle vert styrka, og at fylkeskommunen no blir ein politisk hovudaktør i den utviklingspolitikken ein formar regionalt"

Flertallet viser til at komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, i budsjettinnstillinga for inneværende år uttalte:

"Flertallet mener at den distrikts- og regionalpolitiske innsatsen i større grad må tilpasses lokale og regionale forutsetninger. Flertallet mener derfor at fylkeskommunene bør få større frihet til å foreta regionale og

lokale prioriteringer innenfor rammen av nasjonale mål og strategier."

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser videre til flertallets innstilling om nye oppgaver for lokaldemokratiet - regionalt og lokalt nivå (Innst. S. nr. 268 (2001-2002)) hvor flertallet, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, uttalte at de var

"... enig i at fylkeskommunen skal styrkjast som regional utviklingsaktør. Det vil gjøre den til ein viktigare samarbeidspartner for næringsliv, kommunar og regionale statlege styresmakter. Fleirtallet slutter seg dessutan til at fylkeskommunen skal få utvida ansvar og mynde når det gjeld forvaltninga av distrikts- og regionalpolitiske verkemiddel. Fylkeskommunen bør spele ei sentral rolle i det regionale partnerskapet."

Dette flertallet viser til at Regjeringen i tråd med dette foreslår at det fra budsjettåret 2003 blir innført en ny budsjettstruktur for programkategori 13.50 Regional- og distriktspolitikk. Hovedtyngden av midlene foreslås i sin helhet disponert av fylkeskommunene. I denne posten, kap. 551 post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling, inngår formål som tidligere var omfattet av ulike poster. De fleste øvrige tidligere tiltak under denne programkategorien samles i en ny kap. 552 post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling. Dette flertallet er enig i Regjeringens forslag til ny budsjettstruktur.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti støtter derfor at virkemidlene foreslås samlet i en overføring til fylkeskommunene. Dette er helt i tråd med det Sosialistisk Venstreparti har foreslått tidligere. Volumet på virkemidlene er imidlertid for lite til at de skal kunne gi en kraftig nok impuls til egenutvikling og motkraft mot de sterke incitamentene til sentralisering. Disse medlemmer støtter at det gis større frihet til å foreta lokale og regionale prioriteringer.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er tilfreds med at fylkeskommune gjennom en omfattende desentralisering av virkemiddelbruk fra staten, forsterker sin posisjon som utviklingsaktør og rolle som leder av det regionale partnerskapet. Denne ansvarsreformen er en viktig del av moderniseringsarbeidet i offentlig sektor, hvor viktige prinsipper er delegering og desentralisering. Disse medlemmer er tilfreds med at den nye budsjettstrukturen flytter viktige beslutninger nærmere innbyggerne, at saksbehandlingsrutiner blir forenklet og byråkratiet redusert til fordel for utviklingsarbeidet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, viser til at den nye budsjettstrukturen innebærer at fylkeskommunene får ansvaret for å tilpasse tiltak til egne utfordringer og selv prioritere grep som

regionalt vil ha størst effekt. Flertallet mener dette vil gi større mulighet til å mobilisere for regional utvikling og underbygge vekstkraft.

Flertallet vil ikke legge for sterke føringer på fylkeskommunene sine prioriteringer.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at kommunalkomiteen kan mene mye om strategier for regionalutvikling. Disse medlemmer vil likevel understreke at også komiteen bør følge opp den budsjettreform som er vedtatt. Ansvar for disse midlene er overført fra nasjonalt nivå til fylkeskommunene, som på denne måten fritt skal lede regionale partnerskap for regional utvikling.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, er enig i at fylkeskommunene må ha lederskapet i de regionale partnerskapene og må ta de nødvendige initiativ for å videreutvikle dem. Dette flertallet vil samtidig understreke at fylkeskommunene må legge opp til et nært samarbeid med kommunene, regionale statlige myndigheter, forsknings- og utdanningsinstitusjonene, næringslivet, fagbevegelsen og andre i det regionale utviklingsarbeidet. Sametinget må delta i partnerskapet i områder der det er naturlig.

Dette flertallet ser det som viktig at ulike statlige institusjoner deltar i utviklingsarbeidet med sine ressurser og sin kompetanse. I tillegg til SND må dette også gjelde SIVA, Norges Forskningsråd, Norges Eksportråd, Eksportutvalget for fisk og andre tunge aktører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ser det som viktig at fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør ikke avgrenses til å forvalte de distrikts- og regionalpolitiske virkemidlene. Dersom en skal utvikle et sterkt næringsliv i regionen er også utvikling av kompetanse, kommunikasjoner og kultur av stor viktighet. Fylkeskommunen må derfor i det regionale utviklingsarbeidet har ansvar for og fokus mot en bred utviklingspolitikk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at gjennom ledelse av det regionale partnerskapet har fylkeskommunene ansvar for å koordinere politikkområder og virkemidler, slik at ulike aktørers innsats styrer mot felles regionale mål. Partnerskapet må utvikles innenfor de rammer og oppgavefordeling som er lagt til grunn ved behandlingen av St.meld. nr. 19 (2001-2002).

Komiteen viser til at den fylkeskommunale potten nå også omfatter midler til finansiering av direkte bedriftsrettede tiltak gjennom SNDs distriktskontorer. Komiteen er enig i at SND på denne måten gis en todelt rolle som aktiv samarbeidspartner og premissleverandør i det regionale partnerskapet og samtidig som

operatør gjennom forvaltning av de direkte bedriftsrettede tiltakene på vegne av fylkeskommunen.

Komiteen legger stor vekt på den kompetansen som er utviklet i SND. Komiteen ser det som viktig å bevare og utvikle denne kompetansen på tvers av fylkesgrensene. Gjennom SNDs samarbeidsavtale med bl.a. SIVA, Norges forskningsråd, Eksportrådet og Norsk designråd, får næringslivet tilgang til et bredt sammensatt virkemiddelapparat.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det ville være svært uheldig om de enkelte fylkeskommunene skulle utvikle andre systemer og bruke andre aktører enn SND for å forvalte bedriftsrettede tiltak. SNDs lokale, regionale og nasjonale kompetanse og system som over tid er bygd opp, vil da bli svekket og brutt opp. Flertallet legger derfor til grunn at selv om fylkeskommunene delegeres myndighet til å bestemme hvor mye av bevilgningene som skal gå til bedriftsrettede tiltak, så må forvaltningen av alle bedriftsrettede tiltak skje gjennom SND.

Flertallet fremmer i tråd med dette følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle direkte bedriftsrettede tiltak som tildeles med grunnlag i fylkeskommunens disponering av bevilgningene over kap. 551 post 60, skal forvaltes gjennom Statens nærings- og distriktsutviklingsfond."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti legger til grunn at fylkeskommunene som regionale utviklingsaktører skal ha et strategisk hovedansvar mens ulike deler av virkemiddelapparatet skal utøve det operative ansvaret. Disse medlemmer erkjenner at budsjettreformen på programområde 13.50 innebærer store endringer for fylkeskommunene.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det i en situasjon med store forandringer må unngås unødige uro i viktige og kompetente deler av virkemiddelapparatet. Disse medlemmer vil på denne bakgrunn understreke at det er SND som i 2003 forvalter de bedriftsrettede tiltakene mens fylkeskommunens rolle begrenses til å beslutte rammen for de bedriftsrettede tiltakene i det enkelte fylket. Disse medlemmer vil understreke at dette ikke vil være til hinder for at man på et senere tidspunkt åpner for konkurranse om hvem som skal forvalte de bedriftsrettede tiltakene.

Komiteen har merket seg at departementet i proposisjonen opplyser:

"For at budsjettreformen isolert sett ikke skal innebære en svekkelse av budsjettbalansen i framtidige statsbudsjett, vil framtidige utgifter på rammeområde 13.50 bli redusert i takt med inntektsreduksjoner på tilbakeføringsposten på kap. 5327."

Departementet har i brev til komiteen av 31. oktober 2002 opplyst:

"Fra og med 2007 vil imidlertid tilbakeføringen av tilsagn som ikke kommer til utbetaling i det alt vesentlige falle bort, og fra og med 2008 falle bort i sin helhet. Regnskapstall viser at det ble tilbakeført tilsagn som ikke kom til utbetaling med 138 mill. kr i 1999, 104 mill. kr i 2000 og 122 mill. kr i 2001."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, kan ikke slutte seg til departementets forutsetning om at det i årene framover skal skje en reduksjon i bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikk på vel 100 mill. kroner på årsbasis. Flertallet vil ta stilling til bevilgningsnivået i de årlige budsjettene.

Flertallet viser til at det har vært bred enighet om at de sterkeste virkemidlene i distriktpolitikken må rettes inn mot de områder som har de største utfordringene blant annet knyttet til nedgang i folketallet.

Flertallet har merket seg at departementet i proposisjonen legger til grunn at fylkenes rammer til regional utvikling vil bli fastsatt etter både objektive og skjønsmessige kriterier. I tråd med utfasing av inngåtte forpliktelser vil de objektive kriteriene ifølge proposisjonen utgjøre en økende del av tildelingen.

Flertallet tar ikke nå stilling til de detaljert tildelingskriteriene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti legger til grunn at departementet legger opp til dialogformer med fylkeskommunene som sikrer en fordeling som gjenspeiler de ulike fylkers utfordringer i distrikts- og regionalpolitikken hvor objektive kriterier kan suppleres med skjønsmessige vurderinger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at departementet i brev av 31. oktober 2002 har belyst utviklingen i bevilgningene til de enkelte fylker for tiltak som omfattes av ny kap. 551 post 60. Flertallet har merket seg at oversikten viser at fylker med betydelige distriktpolitiske utfordringer med automatikk kan få store reduksjoner i bevilgningene til distriktpolitiske tiltak dersom det skjer en fordeling alene etter de kriterier som departementet mener å legge til grunn. Dertil kommer den reduksjonen i totalnivået som er varslet framover, jf. omtalen av tilbakeføring av tilskudd.

Flertallet ser det ikke som akseptabelt at det innføres en fordeling etter objektive kriterier som rent automatisk svekker bevilgningene til utsatte områder. Flertallet går derfor mot en slik overgang til rent objektive kriterier. Flertallet mener at fordelingen av rammene mellom fylkene må være fleksibel i forhold til utviklingen i de enkelte regioner.

Flertallet har merket seg at ny kap. 551 post 60 også er foreslått å omfatte eventuelle tilskudd til områder med spesielle omstillingsutfordringer som tidligere ble fordelt av departementet. Flertallet viser til at slike særskilte utfordringer ikke vil være jevnt fordelt mellom fylkene, kan variere mellom år og kan oppstå

raskt. Flertallet er enig i at fylkeskommunene skal delegeres ansvar for å følge opp kommuner med omstillingsstatus. Flertallet mener imidlertid at det at et område i en nasjonal sammenheng må anses å ha særskilte omstillingsproblemer, i seg selv må begrunne særskilte bevilgninger. Flertallet mener derfor at departementet fortsatt må ha ansvaret for å avklare om en kommune i nasjonal sammenheng skal anses å ha særskilt omstillingsstatus, og i så fall tilføre den aktuelle fylkeskommune ekstraordinære midler for å følge opp denne utfordringen.

Flertallet viser til at det i fordelingen for 2003 ifølge departementet er tatt høyde for oppfølging av kommuner med omstillingsstatus. Flertallet ber departementet eventuelt komme tilbake til behov for ytterligere bevilgninger i revidert budsjett dersom departementet ser behov for å gi flere kommuner slik status.

Flertallet viser videre til at utfordringene i fylkeskommunene kan variere mellom år bl.a. ved at det i enkelte år kan være aktuelt med særskilt store etableringer som krever ekstraordinær tilrettelegging eller ekstraordinært store bevilgninger av investeringstilskudd. Slike variasjoner er tidligere ivaretatt gjennom den nasjonale potten under departementet og SND. Flertallet understreker at en fordeling på fylkesnivå ikke må skape en stivhet som gjør at ikke kan legge til rette for slike store uttelling i enkeltår.

Flertallet har merket seg at departementet i brev til komiteen av 31. oktober 2002 uttaler at reformen vil

"...gjøre det mulig for den enkelte fylkeskommune å bygge opp "buffer" (fond e.l.) som kan nyttes til større satsinger rettet mot særskilte områder og/eller investeringsprosjekter."

Flertallet finner det rimelig at fylkeskommunene over tid bygger opp slike buffer. I en situasjon hvor rammene er betydelig redusert og blir ytterligere redusert i 2003, mener flertallet imidlertid at det er lite rimelig å se for seg at fylkeskommunene kan foreta en rask oppbygging av fond. Det eksisterer heller ikke fond ved etableringen av ordningen. Flertallet mener at det over tid må vurderes om det er nødvendig å holde en del av bevilgningen i beredskap for slike særskilte behov for enkelte fylkeskommuner i enkelte år. Flertallet ber departementet følge særskilt nøye med i situasjonen i fylkeskommunene i 2003 hvor det ikke eksisterer noen oppbygde buffer for å ta slike utfordringer, og komme tilbake med en redegjørelse i tilknytning til revidert budsjett. Flertallet ber videre departementet vurdere en særskilt konsultasjonsordning mellom fylkeskommunene før rammene for det etterfølgende år fastsettes.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti legger vekt på at ny budsjettstruktur flytter beslutninger fra nasjonal til regional nivå i forhold til innretningen av distrikts- og regionalpolitiske virkemidler. Dette innebærer at fylkeskommunene påtar seg ansvaret for prioritering av virkemidler og resultatene som skapes. Denne ansvars-

reformen innebærer også at fylkeskommunene må ta ansvar for å vurdere omstillingsbehovet i enkeltkommuner eller regioner, og prioritere eventuelle tiltak og omfanget av disse rettet mot omstillingsområder. Disse medlemmer forutsetter at det i dialogen mellom departementet og fylkeskommunene fanges opp endringer i omstillingsbehov og at den årlige fylkesvise fordelingen gjenspeiler slike endringer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil vise til nettverkskreditt som et spennende og velegnet virkemiddel for næringsutvikling. Flertallet viser til kvinnebanken Norgesnett som et vellykket opplegg for å etablere kvinnearbeidsplasser og bygge nettverk mellom en- og fåpersonsforetak. Flertallet er opptatt av å ha bredde i de næringspolitiske virkemidlene og anser nettverkskredits oppbygning og funksjon som verdifull. Flertallet viser til at fylkeskommunene nå skal prioritere bruken av regionalmidlene.

Bevilgningene for 2003

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at et flertall i kommunalkomiteen i innstillinga om distrikts- og regionalpolitikken (Innst. S. nr. 318 (2000-2001)) gikk inn for at innsatsen i distrikts- og regionalpolitikken skulle være minst så sterk som regjeringen Stoltenberg la opp til i meldingen. Flertallet viser til at regjeringen Bondevik II til tross for dette i sitt forslag til budsjett for 2002 foreslo betydelige reduksjoner i forhold til det forslag som var lagt fram av regjeringen Stoltenberg. Flertallet viser til sine respektive partiers merknader om dette i fjorårets budsjettinnstilling.

Flertallet viser til at Regjeringen i sitt forslag for 2003 i hovedsak viderefører de kutt som er gjennomført for 2002.

Flertallet har merket seg at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet betyr at bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikk reduseres med 100 mill. kroner i forhold til Regjeringens budsjettframlegg for 2003. Det innebærer at bevilgningsnivået i 2003 reelt blir redusert med ytterligere 50 mill. kroner utover det store kuttet som ble gjennomført for inneværende år. Innsatsen i distrikts- og regionalpolitikken er betydelig svekket.

Flertallet viser til den store utfordringen vi nå står overfor som følge av den alvorlige svekkelsen av industri og annen konkurranseutsatt virksomhet. Det siste halve året er om lag 2 000 industriarbeidsplasser gått tapt hver måned. Svekkelsen av det konkurranseutsatte næringslivet vil få klart størst konsekvenser for distriktene. Flertallet mener at denne utfordringen må møtes med en langt mer offensiv politikk for arbeid og verdiskaping enn den Regjeringen legger opp til i sitt budsjettforslag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti oppsummerer at den samlede innsatsen på programområdet vil være på 1,414 mrd. kroner etter budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Dette er om lag samme nivå som for 2002. Disse medlemmer legger til grunn at midlene vil benyttet mer treffsikkert og bidra til bedre distrikts- og regionalpolitiske resultater gjennom budsjettreformen som flytter beslutningene fra sentrale myndigheter til fylkeskommunene. En god distriktspolitikk avgjøres ikke av bevilgningsnivå alene, men i stor grad av hvordan midlene blir brukt i forhold til målet om balansert regional vekst og utvikling. Disse medlemmer konstaterer at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjettforslag for 2003 foretar et kutt i bevilgningene på programområde 13.50 i forhold til regjeringens Stoltenbergs budsjettforslag for 2002 på 80 mill. kroner. I forhold til budsjettet for 2001 foreslår Arbeiderpartiet å redusere bevilgningen med 262 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at den omtalte nedgangen fra 2001 i stor grad skyldes lånetransaksjoner, kapitalinnskudd, ekstraordinære poster og bevilgningstekniske endringer. Når en ser bort fra dette, foreslo regjeringen Stoltenberg å videreføre bevilgningen til programområde distrikts- og regionalpolitikk om lag på samme nivå i 2002 som i 2001.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at det har vært svært viktig for Regjeringen å holde et stramt budsjett for å gi næringslivet gode konkurransevilkår.

Disse medlemmer har merket seg at næringslivet selv støtter dette og vil i den forbindelse vise til NHOs pressemelding datert 23. november 2002:

"Budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er en viktig avklaring for norsk næringsliv. Det er gledelig at hensynet til konkurranseutsatt sektor preger forliket."

Videre vil disse medlemmer vise til at NHO i pressemeldingen påpeker at budsjettet har en riktig innretning. Det bidrar til å øke produktiviteten i både offentlig og privat sektor, og at det bidrar til å gjøre norske rammebetingelser konkurransedyktige med utlandet.

Disse medlemmer vil i tillegg påpeke at Regjeringen øker satsingen på forskning og utvikling i næringslivet, noe som etter disse medlemmers mening er en forutsetning for et leve- og konkurranse-dyktig næringsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått en tiltakspakke på nærmere 2,3 mrd. kroner til næringsliv og arbeidsmarked. Disse med-

Lemmer viser til Arbeiderpartiets merknader i Budsjett-innst. S. I (2002-2003). Disse tiltakene vil i vesentlig grad ha virkning for næringsliv og sysselsetting i distriktene. Som ledd i tiltakspakken foreslås å øke bevilgningene til Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og til regional utvikling med 400 mill. kroner for 2003, hvorav 180 mill. kroner bevilges over kap. 551 post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet med dette foreslår en bevilgning til distrikts- og regionalpolitikk som ligger 280 mill. kroner over det nivået som følger av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er samlede næringsrelaterte prioriteringer presentert og summerer seg til 1,5 mrd. kroner mer til et grønnere og mer innovativt næringsliv enn det Regjeringen foreslår.

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett, der satsinga på næringsutvikling og distrikt vert betydeleg auka. Denne medlemmen viser til merknader frå Senterpartiet i Budsjett-innst. S. I (2002-2003), der det mellom anna vert føreslege ei løyving til kap. 2420 SND Post 70 Landsdekkende innovasjonsordning med om lag 190 mill. kroner ut over Regjeringa sitt opplegg. Dette er ei nivå på løyvingane som SND meiner kan skape 6 000 nye arbeidsplassar i året. Denne medlemmen viser og til at Senterpartiet vil styrkje kap. 551 og 552 med i alt 420 mill. kroner ut over den framforhandla budsjettavtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet.

Komiteen har merket seg at Regjeringen vil vurdere virkemidlene og innsatsen i tiltakssonen for Nord-Troms og Finnmark.

4.5.3 Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping

Forslag 2003: kr 1 166 500 000. Kapitlet er nytt fra budsjettåret 2003. Kapitlet hadde tidligere betegnelsen Regional næringsutvikling i fylker og kommuner. Fra og med 2003 vil bevilgningen bli tildelt over kap. 551.60, kap. 551.21 og kap. 552.72.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til sine merknader over om endringene i budsjettstrukturen, herunder bevilgningene til omstilling, ekstraordinære behov i enkeltår og SNDs forvaltning av de direkte bedriftsrettede virkemidlene.

Flertallet ser det som viktig at kommunene trekkes aktivt med i det regionale utviklingsarbeidet. Flertallet mener at kommunale næringsfond kan være et godt virkemiddel i et slikt arbeid.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at de offentlige virkemidlene de senere år er dreid mer over mot å støtte opp under nyskaping og innovasjon istedenfor generell investeringsstøtte. Dette flertallet mener at støtte til nyskaping er viktig. Dette flertallet ser det imidlertid som et selvstendig mål å skape aktivitet i distriktene selv om virksomheten ikke er nyskappende. Det tilsier etter dette flertallets syn at det fortsatt må gis generell investeringsstøtte til næringsvirksomhet i distriktene som er slik innrettet at det trekker investeringer til virkeområdet. De distriktpolitiske virkemidlene favoriserer lokalisering i områder med høyere støttesats ved at de motvirker ulemper disse områdene har blant annet med lange avstander. Dette flertallet mener at dersom den generelle investeringsstøtten avvikles eller trappes ned vil virkemidlene for lokalisering i de minst attraktive områdene svekkes.

Dette flertallet understreker at når de politiske myndighetene har fastlagt ulike maksimale støttegrenser i ulike områder, så må også virkemiddelapparatet innrette bruken i tråd med dette. Dette flertallet mener derfor at ordinær differensiert investeringsstøtte må videreføres. For at virksomheten skal ha konkurransekraft vil det imidlertid alltid være viktig at den er basert på moderne og framtidsrettet teknologi.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti støtter Regjeringens arbeid med økt satsning på innovasjon, nyskaping og entreprenørskap. Offentlige virkemidler må kompensere for markeds- og systemsvikt og ikke benyttes på områder hvor det private kapitalmarkedet fungerer tilfredsstillende. Offentlige virkemidler må understøtte omstilling og endring og ikke bidra til å sementere virksomhet med redusert lønnsomhet og dårlige fremtidsutsikter. Disse medlemmer mener øket satsing på innovasjon og nyskaping vil skape større vekstkraft i Distrikts-Norge, sikre øket verdiskaping i hele landet og legge grunnlaget for at hovedtrekkene i bosettingsmønsteret kan videreføres. Måltrettet bruk av offentlige virkemidler må bidra til at flere gode ideer utvikles til kommersiell aktivitet, både innenfor etablert virksomhet og nye foretak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor det foreslås at bevilgningen på denne posten økes med 180 mill. kroner. Økningen er i særlig grad begrunnet i ønske om å styrke de bedriftsrettede virkemidlene gjennom SND. I den samlede bevilgningen er det forutsatt å være rom for at fylkeskommunene kan foreta bevilgninger til kommunale næringsfond.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er prinsipielt imot statlige lokale og sentrale næringsfond. Disse medlemmer viser til at med Fremskrittspartiets politikk vil private ha muligheten til å opprette egne fond, uavhengig av det offentlige.

Dette vil etter disse medlemmers syn også føre til en mer fornuftig bruk av midlene.

Bruken av næringsfond viser også at det er helt vilkårlig hvilke tiltak som får støtte; bygging av slalåmbakker, parkanlegg og oppkjøp av melkekvoter er eksempler som etter disse medlemmers syn bekrefter offentlige næringsfond ikke bidrar til næringsutvikling og etablering av nye arbeidsplasser.

En satsning på bedrifter og virksomheter som fungerer, gjennom skatte- og avgiftslettelser og et løft på infrastruktur, vil gi flere og stabile arbeidsplasser samt skape incitament til nybrottsarbeid.

Disse medlemmer mener og det er med på kuns-ting å bevare fylkeskommunen som forvaltningsnivå at denne nå skal få nye oppgaver. På denne bakgrunn ønsker Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett å kutte i bevilgningene under kapitlet med 500 mill. kroner.

Disse medlemmer vil ikke fjerne hele tilskuddet i inneværende budsjett pga. at Fremskrittspartiet ser at det er nødvendig at en slik omstilling skjer over flere år samtidig som det også må legges midler igjen til allerede igangsatte prosjekter.

Disse medlemmer viser og til sine merknader i Innst. S. nr. 268 (2001-2002) samt Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor det opprettes et landsdekkende såkornfond som kan bidra med kapital til nyskappingsprosjekter over hele landet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag og bevilgninger i finansinnstillinga med økninger til SND på 500 mill. kroner.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett, der kap. 571 vert auka med 320 mill. kroner ut over budsjettavtalen mellom regjeringenspartia og Framstegspartiet. Denne medlemen vil innanfor denne løyvinga gje rom for løyvingar til kommunale næringsfond og til merkantilt kompetanseprogram for utkantbutikker.

4.5.4 Kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling

Forslag 2003: kr 347 000 000. Kapitlet er nytt fra budsjettåret 2003. Kapitlet hadde tidligere betegnelsen Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling. Fra og med 2003 vil bevilgning bli tildelt over kap. 551.60, kap. 552.21 og kap. 552.72.

Komiteen mener at det i tillegg til de virkemidler som forvaltes og disponeres gjennom fylkeskommunene også er behov for nasjonale tiltak. Dette gjelder blant annet gjennom arenaer for læring og erfaringsoverføring og gjennom nyskapende prosjekter som har nasjonal interesse.

Komiteen vil peke på betydningen av strategiske programsatsinger som kan bidra til å øke verdiskapingen i særskilte næringer eller sektorer og satsinger som kan bidra til utvikling utover det enkelte fylke.

Komiteen har merket seg at det kan være en vanskelig grensedragnning mellom hvilke tiltak som naturlig må vurderes i forhold til den fylkeskommunale potten og hvilke tiltak som naturlig må vurderes i forhold til den nasjonale poten. Komiteen mener at tiltak som først og fremst er av betydning i en enkelt region naturlig må vurderes i forhold til den fylkeskommunale potten, og at tiltak under den nasjonale potten som hovedregel må ha en betydning av mer strategisk eller nasjonal karakter. Komiteen ber departementet i den varslede stortingsmeldingen om distrikts- og regionalpolitikken å foreta en klarere grensedragnning mellom formålene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å avvikle statens rolle som næringsutvikler på den måten som det legges opp til igjennom tiltak under kap. 552. Disse medlemmer viser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag, som inneholder langt mer virkningsfulle grep for å tilstrebe vekst i norsk næringsliv og sikre at næringslivets rammebetingelser er så gunstige at det våges å satse alternativt og fremtidsrettet.

Disse medlemmer vil ikke fjerne hele tilskuddet i inneværende budsjett pga. at Fremskrittspartiet ser at det er nødvendig at en slik omstilling skjer over flere år samtidig som det også må legges midler igjen til allerede igangsatte prosjekter.

Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets generelle merknader samt merknader under kap. 551.

Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt en opptrapping av den norske forskningsinnsatsen, slik at de totale utgiftene til FoU i prosent av bruttonasjonalprodukt når minst OECD-nivå innen 2005. Komiteen vil peke på at det er viktig at en betydelig del av opptrappingen knyttes opp til næringslivets utviklingsbehov, og at det bidrar til å øke samspill og samarbeid mellom næringslivet, høyskoler og universiteter. Komiteen er kjent med at Landsdelsutvalget for Nord-Norge og Nord-Trøndelag har invitert næringsliv og FoU-miljø innenfor fem av de mest interessante og kompetansekrevene næringssektorene i nord for å beskrive sektorenes verdiskapingspotensial og næringslivets utviklingsbehov. Dette arbeidet skal lede frem til konkrete forslag om næringsstyrte forsknings- og utviklingsprogrammer. Komiteen ser det som viktig at næringslivet inviteres til å definere sitt utviklingsbehov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ber Regjeringen komme tilbake til dette i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2003.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett, der løyvingane til kap. 552 er auka med 174 mill. kroner ut over Regjeringa sitt opplegg. Dette er 224 mill. kroner

meir enn budsjettavtalen mellom regjeringspartia og Framstegspartiet.

Av dette er det ei auka løyving på 150 mill. kroner til post 72 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling. Denne medlemen viser og til at Senterpartiet vil løyve 74 mill. kroner til kompensasjon for tapt arbeidsgjevaravgift til 14-kommunegruppa.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil vise til Innst. S. nr. 318 (2000-2002) om distrikts- og regionalpolitikken der det heiter:

"Fleirtalet ber Regjeringa syte for at erfaringar frå ulike vellukka samarbeidsprosjekt og -nettverk vert samla i ein erfaringsbase, som kan nyttast til idébank for andre."

På bakgrunn av dette fremjar fleirtalet følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa etablere ein nasjonal erfaringsbase/idébank der erfaringar frå gode lokale og regionale samarbeidsprosjekt vert samla og formidla til andre."

4.6 Programkategori 14.10 Bustad og bomiljø

4.6.1 Hovedtrekk i budsjettforslaget under programkategori 14.10 - Sammen drag

Regjeringen følger opp Sem-erklæringen innenfor programkategori 14 Bolig, bomiljø og bygningsaker. Regjeringens holder fast ved målsetningene om at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø og at bygg og anlegg skal holde god kvalitet.

Regjeringen har i sitt arbeid med Tiltaksplan mot fattigdom, lagt vekt på målretting og en individuell tilrettelegging av offentlige virkemidler. Som et ledd i tiltaksplanen mot fattigdom foreslår Regjeringen å forbedre bostøtteregele gjennom å avvikle boligfinansieringskravet for målgruppen barnefamilier i sin helhet fra 1. terminutbetaling 2003. Kravet om at boligen skal ha en nøktern og god standard gjelder imidlertid fortsatt.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 14 (2002-2003) er det forslått endring av stortingsvedtaket om bostøtteordninga som følge av utviklingen av finansieringskravet for bostøtteordninga og innføring av startlån, jf. romertallsforslag VI.

Innsatsen for bostedsløse er prioritert innenfor ordninga med boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger. Bruken av hospits for bosetting av barnefamilier skal reduseres.

Boligpolitiske virkemidler skal også aktivt brukas for å bidra til bosetting av flyktningar i kommunene.

Innenfor en samlet låneramme på 14 mrd. kroner skal Husbanken prioritere etablering og bygging av boliger for vanskeligstilte. Regjeringen har opprettet en ny låneordning, Startlån, som skal bidra til etablering for unge og vanskeligstilte som har problemer med å oppnå kreditt på det ordinære kredittmarkedet. Finansiering av nye barnehageplasser er også høyt prioritert

innenfor neste års låneramme. Husbanken skal disponere lånerammen til oppføring av boliger jevnt over året.

Regjeringen vil forlenge løpetiden på lån til utleieboliger fra 30 til 50 år slik at nedbetalingen blir fordelt over flere år og at husleien dermed kan bli redusert.

Regjeringen har i Ot.prp. nr. 63 (2001-2002) Om lov om endringer i lov av 4. februar 1960 nr. 2 om borettslag og lov 23. mai 1997 nr. 31 om eierseksjoner (eierseksjonsloven), sørget for at frivillige organisasjoner som engasjerer seg i å skaffe botilbud som alternativer til hospits for sosialt vanskeligstilte, lettere kan erverve boliger i sameier og borettslag.

4.6.2 Generelle merknader

HOVEDPRINSIPPER

Komiteen mener det er et mål at alle skal kunne disponere en rimelig bolig i et godt bomiljø.

Komiteen mener at for å klare dette må det føres en sosial boligpolitikk som både fremmer nyboligbygging og som hjelper enkeltmennesker med å etablere seg i boligmarkedet.

Komiteen vil påpeke at tilrettelegging for at flest mulig kan eie sin egen bolig vil være hovedstrategien i boligpolitikken også i fremtiden.

Komiteen mener at Husbanken er et viktig virkemiddel i boligpolitikken. Komiteen viser til merknader under kapittel 4.6.3.

Komiteens flertall, medlemene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener boutgiftene må stå i rimelig forhold til inntekten. Flertallet mener at boligbygginga framover må dekke etterspørselen på det ordinære boligmarkedet, samtidig som det må gis tilbud til grupper med spesielle behov. Dette er ikke situasjonen i dag. Flertallet er kjent med at Husbanken i inneværende år hadde brukt opp utlånsrammen sin allerede på ettersommeren, og at mange søknader er skjøvet over til 2003.

Flertallet ser det som særlig viktig å sørge for økt nybygging og etablere et fungerende utleiemarked. På den måten kan boligspekulasjon motvirkes og prisene gå ned. Flertallet er kjent med at unge mennesker som skal etablere seg for første gang, mange steder møter et boligmarked med svært dyr inngangsbillett. Dette bidrar til å skape forskjeller mellom de som har kapital til å betjene store lån, og de som ikke har. Også andre har problemer i et boligmarked preget av høyere etterspørsel enn tilbud av boliger, der særlig mindre leiligheter og boliger til en rimelig pris er mangelvare. Ikke alle klarer å finansiere bolig på egen inntekt. Flertallet mener at markedet alene ikke er i stand til å sikre alle gode boliger og boforhold og at Husbanken og Husbankens virkemiddel er viktige for å utjevne folks muligheter for rimelige boutgifter.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er spesielt opptatt av å føre en boligpolitikk som

gir mulighet for vanskeligstilte å få til en bolig. Disse medlemmer mener også at det er viktig å sikre god oppfølging for å mestre en bosituasjon. Disse medlemmer mener også at det er viktig å gi unge med liten egenkapital mulighet til å etablere seg i boligmarkedet. Disse medlemmer vil også påpeke at det er viktig at de boligpolitiske virkemidlene er tilstrekkelig fleksible slik at tiltakene når dem som har behov for bistand for å mestre sin bosituasjon.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at det er to faktorer som styrer boligmarkedet mer enn noen andre, utlånsrenten og menneskers personlige økonomi. Disse medlemmer er derfor svært glad for det stramme budsjettet som kan bidra til at renten bli senket. I tillegg er disse medlemmer positive til Regjeringens arbeid for å forkorte saksbehandlingstiden for byggesaker og vil vise til disse medlemmers merknader til Ot.prp. nr. 112 (2002-2003), jf. Innst. O. nr. 38 (2002-2003).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil vise til Arbeiderpartiets alternative budsjett som er strammere enn det budsjettet Høyre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Venstre sikrer flertall for. Disse medlemmer mener derfor at Arbeiderpartiets alternativ er et bedre bidrag for å få senket renten enn flertallets budsjett.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til svar fra Finansdepartementet på spørsmål nr. 32 og 33 fra Arbeiderpartiet vedrørende budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, hvor det fremgår:

"I Nasjonalbudsjettet 2003 pekes det på at også sammensetningen av budsjettets utgifts- og inntektsside har betydning for hvordan budsjettet samlet sett påvirker norsk økonomi, noe som følger av at ulike budsjettposter har ulik betydning for atferden til andre økonomiske aktører.

Arbeiderpartiets budsjettforslag har både høyere inntekter og høyere utgifter enn budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. På utgiftssiden er det særlig offentlig forbruk (sum stat og kommune) som må antas å ligge høyere. Dette virker isolert sett ekspansivt. Nettoskattene (dvs. skatter justert for overføringer) ligger også betydelig høyere i Arbeiderpartiets forslag, som isolert sett virker kontraktivt på økonomien. En økning i skattene virker imidlertid mindre kontraktivt på økonomien enn en reduksjon i offentlig forbruk. Når en tar hensyn til dette, tilsier sammensetningen av Arbeiderpartiets budsjett at det samlet sett ikke vil gi noe svakere vekst i samlet sysselsetting enn det som følger av budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Det vil dermed heller ikke bidra til en lavere lønns- og prisvekst."

NYBOLIGBYGGING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er nødvendig å sette større fart i boligbyggingen og at dette er en forutsetning for å få prisene ned. Det vil kreve innsats

både fra offentlige og fra private aktører. Kommunesektoren må fortsatt være et viktig redskap for å nå våre politiske mål. Flertallet ser at utfordringene er forskjellige fra kommune til kommune og at det i mange kommuner er mangel på byggeklare tomter.

Flertallet mener at hver enkelt kommune bør utarbeide en helhetlig boligplan som dekker behovet for boligbygging i samarbeid med private utbyggere og boligkooperasjonene.

Flertallet vil understreke at Husbankens ordning med lån til oppføring av nye boliger er et av de viktigste tiltakene for å sikre høy boligbygging og unngå ytterligere press på boligprisene. Flertallet mener at Regjeringens politikk om at Husbankens ramme til neste år stort sett skal brukes til kjøp av boliger blir feil. Dette vil hindre nybygging og dermed medvirke til at færre boliger blir bygd.

Flertallet har merket seg at Statistisk sentralbyrå melder om en sterk nedgang i nyboligbyggingen med 14-15 pst. nedgang pr. 3. kvartal 2002. Parallelt med dette har prisene på boligmarkedet fortsatt å stige langt sterkere enn den generelle prisstigningen i samfunnet med det resultat at terskelen for unge og andre som skal kjøpe sin første bolig blir stadig høyere. Dette flertallet viser i den anledning til NOU 2:2002 om boligmarkedene og boligpolitikken som viser til at det har vært sterk prisstigning det siste tiåret særlig i pressområdene og særlig i Oslo-området.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener dette henger sammen med økt kjøpekraft i befolkningen og sterke sentraliseringstendenser i samfunnet, men skyldes særlig at det ikke har vært ført en sosial boligpolitikk for å tilrettelegge for boligbygging der behovet har vært størst. Disse medlemmer mener sentrale og lokale myndigheter må dele ansvaret for ubalansen i boligmarkedet mellom folks boligbehov og tilbudet av boliger i markedet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, merker seg Regjeringens holdning til at slik ubalanse best lar seg rette opp ved å forkorte saksbehandlingstiden i byggesaker. Flertallet viser i den anledning til de fremlagte forslagene i Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) om frister og forenklinger i byggesaksbehandlingen og viser til sine respektive merknader i forbindelse med behandling av saken. Flertallet viser imidlertid til at det ikke er tilstrekkelig å få ned saksbehandlingstiden på boligprosjekter for at disse skal realiseres. I Oslo har boligbyggingen gått ned, på tross av en økning i antall innvilgede igangsettillatelser i 2002.

Flertallet har i den anledning merket seg at utbyggere har vansker med å få finansiert boligprosjekter i private banker når Husbankens lånerammer er brukt opp.

Flertallet ønsker ikke at lånerammen i Husbanken skal være så knapp at det bremser boligbyggingen, og viser til merknader om Husbanken under 4.2.6.

Komiteen vil påpeke at det er store forskjeller mellom boligmarkedet i Norge og de andre nordiske landene. Det vises til at det norske boligmarkedet har en langt større grad av eierboliger enn for eksempel det svenske og at det har vært bred støtte til denne politikken siden andre verdenskrig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er av den oppfatning at denne politikken har vært svært vellykket, og mener derfor at en direkte sammenligning vil være misvisende.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det norske boligmarkedet skiller seg fra det øvrige nordiske markedet på to vesentlige områder: Andelen av befolkningen som eier eller har leierett til leiligheten de bor i er høyere enn i våre naboland og ligger på 79 pst. Andelen av ikke-kommersielle utleieboliger er vesentlig lavere enn i våre naboland og ligger på 4 pst. Den øvrige delen av markedet, 17 pst., utgjøres av private mer eller mindre kommersielle utleiende. Andelen av ikke-kommersielle utleieboligene som har lav leie er i virkeligheten enda lavere all den tid flere kommuner, som Oslo og Bergen, velger å leie ut til gjengs leie eller markedsleie.

Dette flertallet mener ubalansen på boligmarkedet med lav nyboligbygging og manglende satsing på ikke-kommersielle utleieboliger skaper flere vanskeligstilte og bostedsløse på boligmarkedet. Dette flertallet mener derfor det må satses aktivt for å oppnå en høy nyboligbygging både av ordinære boliger og ikke-kommersielle utleieboliger og lavinnskuddsboliger. For å få til dette kreves det en plan for finansiering av boliger med fastsettelse av rammer for husbanklån og tilskudd.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener det er på sin plass å si at store deler av prisen på en gjennomsnittsbolig er skatter og avgifter. Så dersom man ønsker et høyere nivå på boligbyggingen her til lands kunne man redusere skatte- og avgiftsnivået. Dette er og tiltak som ville gi unge og vanskeligstilte en større økonomisk handlefrihet, og dermed frigjøre midler til boligutgifter.

Disse medlemmer mener vider at det er grunn til å avdramatisere det bildet som er oppstått at Norge har en lav boligdekning. Norge har en svært god boligdekning og er et av de landene med best boligdekning i Europa. På landets 4,5 mill. innbyggere har vi nærmere 1,9 mill. boliger, det gir en boligdekning på 2,3 (1995-tall). Videre er det slik at vi i Norge har 250 000 boliger som har potensiale for kjeller- eller sokkelleilighet. Ved å stimulere private boligeiere til å lage slike leiligheter vil man få tilgang på enorme mengder mindre boenheter.

BOSTEDSLØSE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er positive til at Regjeringen ønsker å satse på bostedsløse og viser til at NOU 2:2002 slår fast at det finnes flere enn 6 200 bostedsløse her til lands, og mener at dette er noe vi ikke kan være bekjent av. Flertallet mener imidlertid at kuttene på posten for boligtilskudd i budsjettet sammen med svake formuleringer i handlingsplanen mot fattigdom viser at Regjeringen ikke mener alvor når de varsler en slik satsing.

Flertallet mener av bruk at hospits er dyrt og dårlig og må avvikles. Flertallet mener det er nødvendig, med basis i de største byene, å gjennomføre et eget prosjekt for gode boliger og sosialtjenester til bostedsløse og andre som har vanskelig for å skaffe seg bolig i markedet.

Flertallet merker seg at Regjeringen som en oppfølging av NOU 2:2002 varsler en stortingsmelding om boligpolitikken til høsten 2003 og i den forbindelse varsler et fokus på bostedsløse.

Komiteen vil vise til at Regjeringen har utvidet "Prosjekt bostedsløse" til å gjelde de syv største byene og at frivillige organisasjoner nå også skal involveres. Komiteen er av den oppfatning at "Prosjekt bostedsløse" er et viktig tiltak for å utvikle en nasjonal strategi for bekjempelse av bostedsløshet. Komiteen viser til at i forbindelse med Handlingsplan mot fattigdom har Regjeringen foreslått å styrke oppfølgingen av bostedsløse gjennom bolig- og oppfølgingsopplegg. Komiteen vil også vise til at tilskudd til boliger til bostedsløse har topp prioritet innenfor ordningen med boligtilskudd.

VANSKELIGSTILTE PÅ BOLIGMARKEDET

Komiteen vil vise til Stortingets vedtak om at hospits ikke er egnet for barn og at barnefamilier og barn derfor ikke skal bo på hospits. På tross av dette bor barn i flere av landets kommuner på hospits per dags dato. Dette er ikke akseptabelt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil derfor be Regjeringen sørge for regelverk som sikrer at barn ikke blir henvist til å bo på hospits.

Flertallet mener det er Regjeringens ansvar å sørge for at Stortingets vedtak finansieres og settes ut i live.

Flertallet fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utforme regelverk som sikrer at barn og barnefamilier ikke blir henvist til å bo på hospits."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti, ber Regjeringen sikre at barn ikke plasseres i hospits. Disse medlemmer

ber samtidig om at barn og barnefamilier sikres et akutt kortsiktig botilbud.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til tidligere vedtak i Stortinget om å avskaffe all bruk av hospits for barnefamilier. Disse medlemmer ber Regjeringen i forbindelse med budsjettene legge frem dokumentasjon på at dette ikke forekommer.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at mange kommuner utarbeider eller har utarbeidet boligsosiale handlingsplaner som et verktøy i en aktiv kommunal boligpolitikk. De foreløpige tall viser at kommunenes kartlegging og innrapporterte behov langt overstiger hva Regjeringen stiller opp med av tilskuddsmidler og låneramme i neste års budsjett. Etter flertallets oppfatning kan en derfor ikke klage på at kommunen ikke oppfyller sine forpliktelser på boligområdet.

Flertallet viser til respektive merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:141 (2001-2002) om tiltak for unge og vanskeligstilte på boligmarkedet.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet meiner det er behov for å byggje opp ein skjermad marknad med bustader for personar som har problem med å skaffe seg bustad. I Innst. S. nr. 100 (1998-1999) seier fleirtallet i kommunalkomiteen at det er behov for å byggje 4 000-5 000 rimelege utleige- og låginnskotsbustader pr. år. For å setje i gang eit slikt program, er det nødvendig med ei stor løyving over tid. Desse medlemene meiner at personar under 30 år ikkje skal betale dokumentavgift ved kjøp av bustad.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet vil fremje følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa leggje fram for Stortinget forslag om at inntektene frå dokumentavgifta vert øyremerkd eit program for bygging av allmennyttige utleigebustader, låginnskotsbustader og andre subsidierte bustader underlagt prisregulering."

BOLIGTILSKUDD TIL OMSORGSBOLIGER

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det i år kommer til å bli gitt boligtilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser for neste år på 3,2 mrd. kroner. Hoveddelen av disse har gått til eldre. Disse medlemmer viser til at det til omsorgsboliger for neste år vil gis et samlet tilskudd på 926 000 kroner med eneste kriterium at boligen er forbeholdt eldre beboer. Tilskuddet er ikke rettet inn for å nå de som trenger det aller mest, slik Regjeringen begrunner andre tiltak. NOU 2:2002 viser klart at det er i aldersgruppen unge

og spesielt blant enslige at man finner dem som har sterkest behov for finansiering av boligtiltak.

Disse medlemmer mener derfor at Regjeringen ved nedtrapping av midler til eldrereformen og handlingsplanen for psykiatri tilsvarende må trappe opp midlene som ytes som tilskudd til bygging av utleieboliger blant annet for bostedsløse.

BOSTØTTE

Komiteens flertall medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at på grunn av prisutviklingen har spesielt mange unge og familier med én inntekt ikke økonomisk mulighet til å disponere egen bolig. Mange som har kjøpt bolig de siste årene, sliter med uforholdsmessig store låneutgifter og høy rente. Tall fra 1998 viser at 88 000 husstander mottok bostøtte og at 24 000 husstander mottok både sosialhjelp og bostøtte. Innvandrere, flyktninger og funksjonshemmede er overrepresentert i gruppene som mottar bostøtte og sosialhjelp. Familier i etableringsfasen er av de som sliter tyngst med store boutgifter. Flertallet mener at ved å heve inntektstaket for å motta bostøtte vil den økonomiske situasjonen for mange småbarnsfamilier bli bedret. Flertallet mener at man i dag må ha en inntekt som er svært lavt for å få bostøtte og vil gå inn for en økning av taket.

Flertallet er kjent med at mange får problemer med å betale husleia fordi bostøtten utbetales etter-skuddsvis for fire måneder av gangen. Flertallet mener det bør være en månedlig utbetaling av bostøtten. Det vil hjelpe husholdninger med svak økonomi, og er dermed et sosialt treffsikkert virkemiddel.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er positive til styrkingen av bostøtteordningen som ligger i budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Disse medlemmer mener det er positivt at kravet om Husbankfinansiering for barnefamilier i statsbudsjettet nå blir opphevet. Dette er etter disse medlemmers mening et målrettet tiltak som kommer vanskeligstilte boligfamilier til gode. I tillegg vil disse medlemmer vise til at bostøtten i statsbudsjettet for 2003 også får en generell styrking og ordningen har aldri omfattet flere enn i dag.

BOLIGTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at manglende betalingsevne kan avhjelpes gjennom tildeling av boligtilskudd. Boligtilskudd kan gis til utbygging av utleieboliger eller lavinnskuddsboliger og skal avskrives over tid. Dette er derfor et viktig bidrag for å sikre utbygging av lavinnskudds- og utleieboliger. Disse medlemmer vil derfor øke tilskuddene til å bygge utleieboliger for unge og vanskeligstilte og lavinnskuddsboliger vesentlig i forhold til Regjeringens og Fremskrittspartiets forslag.

LEIETAKERE

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser også til at leietakers rettigheter gjennom flere lovendringer de siste to stortingsperioder er blitt sterkt svekket ved innføring av tidsavgrensede leiekontrakter og avskaffing av husleieregulering, slik at Norge i dag har Nordens mest deregulerte boligmarked. Disse medlemmer viser til at det offentlige på denne måten verken bruker sin myndighet som lovgiver eller som stor aktør til å utøve innflytelse over prisdannelsen i leieboligmarkedet.

ÅLEINEBUANDE

Medlemmen i komiteen frå Senterpartiet viser til at åleinebuande blir ei stadig større gruppe i samfunnet. Dette medfører nye politiske utfordringer, mellom anna i bustad-, skatte- og avgiftspolitikken. Einslege har andre behov og problem enn tradisjonelle familiar. Ensliges Landsforbund viser til at einslege topar statistikkane for gjeldsbyrde og betalingsvanskar. Einpersonshushald har og ofte langt høgare buutgifter pr. person enn andre hushald. Denne medlemmen meiner Regjeringa bør utpeike ein statsråd som har samordningsansvaret for politikken overfor einpersonshushald.

Denne medlemmen viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett for 2003, som inneheld forslag om eit eige skattefrådrag på kr 1 000 for einpersonshushald med inntekt under 180 000 kroner.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet meiner det er behov for ein gjennomgang når det gjeld situasjonen for åleinebuande. Dette gjeld til dømes utforminga av bustadpolitikken og ulike avgiftssystem som betre enn i dag er sikra mot uønskte forskjellar. Desse medlemene fremjar følgjande forslag:

"Stortinget ber Regjeringa leggje fram ei eiga sak om einslege sin livssituasjon. Saka bør m.a. innehalde ei vurdering av særskilde bustadpolitiske tiltak samt ei vurdering av korleis offentlege avgifter kan utformast etter eit system som hindrar uønskte økonomiske forskjellar."

4.6.3 Kap. 2412 Den Norske Stats Husbank

Forslag 2003: kr 325 400 000. Saldert budsjett 2002: kr 313 400 000.

Forslag 2003 under Post 90 Lån til Husbanken, overslagsbevilgning: kr 12 671 000 000. Saldert budsjett 2002: 11 267 000 000. Post 90 behandles av finanskomiteen, utenfor rammesystemet, det vises til Budsjett-innst. S. nr. 6 (2002-2003).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener Husbankens rolle i boligfinansieringen må styrkes, slik at den kan bidra med tilbud om lån på rimelige vilkår og at den kan gjøre det mulig for alle å disponere en god bolig i et

godt bomiljø. En styrking av Husbanken vil være virkemiddel for å øke boligbyggingen.

Flertallet viser til at igangsatte boliger ved utgangen av 3. kvartal er redusert med 14-15 pst. i forhold til samme tidsrom i 2001. At den største nedgangen er i de største pressområdene med de høyeste boligprisene er urovekkende.

Flertallet mener boliger som oppfyller Husbankens krav til finansiering bør innvilges lån i Husbanken. Flertallet mener egne låne- og tilskuddsordninger for unge og vanskeligstilte må bedres slik at alle får mulighet til å eie eller leie en nøktern bolig. Samarbeid mellom kommuner, boligsamvirke og andre er viktig for å realisere målet om rimelige og nøkterne boliger for alle. Kommunene bør kunne tilby finansiering ved hjelp av startlån og lempe på kravet til behovsprøving.

Flertallet mener en stabil og høy bygging av nye rimelige boliger er den viktigste forutsetningen for balanse i boligmarkedet på sikt.

Flertallet mener rammene i Husbanken i Regjeringens forslag ikke gir grunnlag for å holde oppe den boligbyggingen som er nødvendig for landet som helhet. Det er også høyst usikkert hvor mye av lånerammene som vil kunne brukes til nybygging for neste år. Flertallet viser til at mens andelen av Husbankens lånemidler for nybygging og utbedring lå på ca. 80 pst. i årene 1995-1997, har trenden vært at andelen som har gått til nybygging og utbedring har vært synkende de siste årene. Flertallet frykter at denne tendensen vil føre til at Husbanken får en svekket rolle i nybyggingen.

Flertallet ber Regjeringen gå inn for at minst 8 mrd. kroner av den totale rammen for 2003 skal gå til oppførings- og utbedringslån for å motvirke en slik tendens.

Flertallet mener det er mange grunner for at vi skal opprettholde dagens Husbank og viser til at Husbanken har finansiert omtrent 50 pst. av all nybygging etter krigen:

- Husbanken medvirker til at det hvert år kommer et stort antall nøkterne boliger på markedet.
- Husbanken medvirker til nøktern ressursbruk.
- Husbanken er et svært viktig redskap for å drive motkonjunkturpolitikk og sikre at det bygges boliger også i nedgangstider.
- At det kan bli mye vanskeligere å finansiere boligbygging i distriktene uten Husbanken sine generelle boliglån.
- Det er viktig å opprettholde den brede kunnskap og kompetanse som Husbanken sitter med.
- Husbanken sine rentevilkår for generelle lån er uavhengig av inntektene til lånekunden og gir lavere rente uten at staten går inn og subsidierer.

Flertallet mener at en forutsigbar, tilstrekkelig og rimelig kreditttilgang er en forutsetning for å sikre langsiktig planlegging og bygging av nok boliger her til lands. Husbankens lån til oppføring og utbedring av boliger er av avgjørende betydning for å oppnå dette målet. Flertallet vil i den anledning vise til at i

underkant av halvparten av alle nyoppførte hus hadde finansiering av Husbanken.

Flertallet merker seg at selv om Husbankens lånerammer siden 1996 har øket betydelig har andelen av lånerammen som har gått til nyboligbygging gått ned og stadig større andel har gått til individrettede låneordninger i bruktboligmarkedet.

Flertallet mener Regjeringen fører en bevisst politikk for å styrke de private bankenes posisjon på bekostning av Husbanken og gjøre Husbanken til en bank for folk som etablerer seg i bruktboligmarkedet, på bekostning av Husbankens viktige rolle for å sikre en tilstrekkelig høy boligbygging. Innføring av startlånet fra 1. januar 2003 er nettopp et eksempel på dette. Dette er høyrepolitikk der fellesskapet skal overlate boligpolitikken til markedet.

Flertallet vil advare mot en slik politikk og viser til at Regjeringens vegring mot å føre en aktiv boligpolitikk, med for knappe lånerammer, har ført til at boligbyggere har problemer med å få finansiert boligprosjekter, med det resultat at boligbyggingen i 2002 år har gått ned mens prisene har fortsatt å stige. Dette fører etter flertallets oppfatning til at stadig flere støtes ut av boligmarkedet.

Flertallet viser til at Regjeringen selv i svar på spørsmål fra Sosialistisk Venstreparti beregner at Regjeringens økning i lånerammer til Husbanken kommer til å gå med til barnehagebygging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen går inn for at rammene for neste år skal være 14 mrd. kroner. Flertallet mener 14 mrd. kroner er for lave rammer til å opprettholde en stabil boligbygging og viser til at Husbanken for inneværende år hadde brukt opp størstedelen av bevilgningene allerede i sommer og at resten av lånesøknadene i stor grad måtte skyves over til 2003.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet sine alternative statsbudsjett der det foreslås en økning i Husbankens utlånsrammer med 2,5 mrd. kroner utover Regjeringens forslag, for å bidra til å snu trenden og nå et mål om 25 000 nye boliger neste år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil gå inn for at rammene utvides med ytterligere 2 mrd. kroner til 16 mrd. kroner for 2003.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er enig med Regjeringen i at lånerammen skal økes til 14 mrd. kroner. Denne lånerammen er godt tilpasset den generelle økonomiske situasjonen og situasjonen i boligmarkedet.

Disse medlemmer vil samtidig vise til budsjettforliket med Fremskrittspartiet, der Husbankens låneramme økes med 500 mill. kroner som er øremer-

ket sykehjemsplasser, eldreboliger og rehabiliteringsplasser i sydlige land.

Disse medlemmer vil vise til at Husbankens totale ramme i 2003 vil bli 14,5 mrd. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at regjeringen Stoltenberg foreslo en ordning med startlån som skulle være en ny og bedre ordning for unge og vanskeligstilte. Den skulle være enkel for låntakerne og kommunene. Låntakerne skulle få mulighet til å låne i Husbanken og komme inn på boligmarkedet til en rimelig pris. Det var Husbanken som skulle tilby kommunene å stå for den tekniske låneforvaltningen, gjeldsbrev, inkasso mv. Begrunnelsen for det var at svært mange kommuner i dag ikke har kapasitet/kunnskaper nok på området og at dette er dyrt å bygge opp for små kommuner. Dermed brukes fordyrende ledd som gjør at lånekundene får dyrere lån enn nødvendig. At ansvaret ble overført til Husbanken slik at det kunne håndteres ett sentralt sted, ville gi bedre effektivitet og rimeligere saksbehandling. Det ville bli en mindre byråkratisk ordning. Kommunene kunne konsentrere seg om å foreta selve innvilgningsarbeidet av lånene. Husbanken stod for resten av arbeidet, og risikoen skulle deles mellom staten og kommunene.

Flertallet viser til at Regjeringen foreslår en helt annen ordning der kommunene får større ansvar, økt risiko og må foreta hele saksbehandlingen med innkreving osv. Realiteten er at kommunene sitter igjen med topprisikoen for tap på inntil 25 pst. Flertallet mener dette vil føre til at færre kommuner vil benytte seg av ordningen og færre unge og vanskeligstilte vil kunne benytte seg av startlånet fordi en del kommuner ikke vil tilby slikt lån. Frem til 1. januar 2003 har disse hatt anledning til å ta opp kjøpslån direkte fra Husbanken.

Flertallet vil gå imot den risikofordelingen som Regjeringen legger opp til med 75 pst. risiko for staten, og slik at den mest risikoutsatte 25 prosentandelen blir et ansvar for kommunen. Flertallet går inn for en ordning der risikoen blir sidestilt og delt mellom staten og kommunene med 50 pst. risiko hver. Det vil bety at dersom det oppstår tap må de dekke 50 pst. hver fra første krone. Husbanken skal også avlaste kommunene slik at Husbanken kan ha hovedansvaret for startlånet etter at kommunen har innvilget lånet.

Flertallet fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om at ordningen med Startlån blir innrettet slik at:

- risikoen for stat og kommune blir sidestilt, slik at stat og kommune hver tar 50 pst. risiko fra første krone
- kommunen kan gi Husbanken ansvaret for forvaltning for Startlånet etter at kommunen har innvilget lånet."

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti er oppmerksomme på at mange nyetablerte sliter med høy gjeld på grunn av utdanning og bolig. Disse medlemmer vil derfor støtte en omlegging av Husbanken for i større grad å rette låneordningene inn mot førstegangsetablerere og vanskeligstilte. Det er videre viktig å legge til rette for at Husbanken også må kunne gi lånefinansiering til kjøp av brukt bolig og sørge for rimelig toppfinansiering for unge som etablerer seg.

Disse medlemmer er positive til at Regjeringen med virkning fra 1. januar 2003 har opprettet en ny låneordning, Startlån. Disse medlemmer har merket seg at ordningen med Startlån skal forenkle det offentlige lånesystemet for husholdninger som har problemer med å oppnå kreditt på det ordinære kredittmarkedet og som derfor har vansker med å komme inn på boligmarkedet.

Disse medlemmer viser til at den foreslåtte modellen har en stor grad av fleksibilitet i hensyn til lokale forhold og den enkelte søkers situasjon. Disse medlemmer mener at ordningen vil være et godt boligpolitisk virkemiddel for kommunene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at boligmarkedet i deler av landet er slik innrettet at nybygde boliger ikke har en markedsverdi som tilsvarer byggekostnaden. Dette innebærer i en del tilfeller at det er lettere å få husbanklån til oppføring av ny bolig fremfor banklån til kjøp og rehabilitering av eksisterende boliger fordi bankene mener pant i boligen ikke gir tilstrekkelig sikkerhet. Slik praksis er etter flertallets oppfatning dårlig samfunnsøkonomi. Flertallet mener derfor at det i slike områder burde være mulig for Husbanken å gi startlån og/eller utbedringslån til enkeltpersoner ved kjøp av eksisterende boliger.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at mange kommuner pålegger i disse dager en del eldre boliger å installere egne renseanlegg for kloakk. Disse anleggene koster opp mot 100 000 kroner pr. bolig og for mange eldre og vanskeligstilte kan det være svært vanskelig å kunne ta opp et slikt lån i en vanlig bank. Mange kan bli nødt for å selge boligen sin. Flertallet vil gå inn for at en slik utbedring i boligen kan inngå i kriteriene om utbedringslån fra Husbanken.

Komiteen viser til at Regjeringen foreslår å øke løpetiden for lån til utleieboliger fra 30 til 50 år og viser til at dette vil gi lavere boutgifter for leietakerne. Komiteen er enig i det.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener likevel at en forlengelse av løpetiden ikke kan komme som en erstatning for tilskudd til bygging av utleieboliger for

bostedsløse vanskeligstilte og ungdom. Å forlenge løpetiden fører til at summen som nedbetales dobles og gjør etter flertallets oppfatning boligene sårbare for kostnadene ved større oppussingsarbeider som slike hardt brukte utleieboliger må påregne med jevne mellomrom.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til flertallsmerknader i Innst. S. nr. 5 (2001-2002) der et flertall går inn for at regionkontoret i sør skal flyttes til Arendal og ber Regjeringen følge opp dette. Dette flertallet har merket seg at regionkontor sør i Arendal ikke er gjennomført, men at det er opprettet et servicekontor på samme sted. Dette flertallet ber Regjeringen følge opp vedtaket om regionkontor.

Dette flertallet viser til sine respektive forslag om boligtiltak for unge og vanskeligstilte i Dokument nr. 8:141 (2001-2002).

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at Husbanken høsten 2002 opprettet servicekontor i Arendal. Det vises til at arbeidet med oppbygging av et fullverdig regionkontor Sør i Arendal er i rute.

4.6.4 Kap. 580 Bostøtte

Forslag 2003: kr 1 932 800 000. Saldert budsjett 2002: kr 1 757 000 000.

Komiteen mener at bostøtteordningen er et treffsikkert personrettet virkemiddel for å hjelpe de som har problemer med høye bokostnader i forhold til inntekt. Det er ulike vilkår for bostøtte til trygdede og for andre målgrupper både når det gjelder hva slags boliger man kan ha, hva slags inntekt man kan ha og hva som inngår i beregningsgrunnlaget for bostøtta.

Komiteen viser til at i dag kan barnefamilier bare få bostøtte dersom de bor i boliger med påhvilende husbanklån. Komiteen er enig med Regjeringen i at dette bør avvikles fra neste år. Så lenge boligen ellers er innenfor de krav til nøkternhet som stilles av Husbanken, må det være inntekt og boutgift som skal være avgjørende for om du kan få bostøtte.

Komiteen støtter Regjeringens forslag om å justere satsene i regelverket i tråd med boutgifts- og inntektsutviklingen for bostøttetottakere.

Flertallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at på grunn av prisutviklingen har spesielt mange unge og familier med én inntekt fått problemer med å finansiere egen bolig. Mange som har kjøpt bolig de siste årene, sliter med uforholdsmessig store låneutgifter og høy rente. Tall fra 1998 viser at 88 000 husstander mottok bostøtte og at 24 000 husstander mottok både sosialhjelp og bostøtte. Innvandrere, flyktninger og funksjonshemmede er overrepresentert i gruppene som

mottar bostøtte og sosialhjelp. Familier i etableringsfasen er av de som sliter tyngst med store boutgifter. Flertallet mener at ved å heve inntektstaket for å motta bostøtte vil den økonomiske situasjonen for mange småbarnsfamilier bli bedret. Flertallet mener at man i dag må ha en inntekt som er svært lavt for å få bostøtte og vil gå inn for en økning av taket.

Flertallet mener at inntektstaket for å motta bostøtte i dag er lavt. Flertallet viser til at en enslig forsørger med inntekt på over 141 000/148 000 kroner i dag ikke har rett til bostøtte. Tilsvarende har en husstand med to voksne og et barn en øvre inntektsgrense på over 155 000/161 000 kroner. Flertallet mener denne grensen bør økes kraftig og at dette vil være et meget målrettet virkemiddel for å møte fattigdomsproblematikken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil øke inntektstaket for å motta bostøtte for barnefamilier med 30 000 kroner utover dagens grense. Dette medfører at flere får støtte og at de som får støtte i dag får mer støtte. Forslaget gis virkning fra 3. termin 2003.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative forslag til statsbudsjett foreslår 24 mill. kroner til å heve bokostnadstaket med 5 000 kroner i Oslo og 2 500 kroner i Bergen, Trondheim, Stavanger og Tromsø. I tillegg foreslås det å bruke 8 mill. kroner til heving av inntektstaket for barnefamilier utover Regjeringens forslag.

Disse medlemmer mener at det ved justering av inntekts-, bokostnads- og andre grenser for 2003 ikke må foretas økninger i andel rimelig boutgift for bostøttemottakeren slik som for 2002, da andelen rimelig boutgift økte fra 15-17 pst. Disse medlemmer mener andelen rimelig boutgift igjen må reduseres til 15 pst.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil øke bostøtten rettet mot barnefamilier. Flertallet mener at en overgang til månedlige utbetalinger av bostøtta er svært viktig og vil gjøre det lettere for de som sliter med boutgiftene i dag. Flertallet viser til at bostøtten utbetales for 4 måneder om gangen. Dette skaper likvide problemer for mange fordi man må forskuttere boutgiftene i 4 måneder før man får bostøtta utbetalt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at en omleggingen til månedlige utbetalinger kan ta noe tid og vil gå inn for at det foretas månedlige utbetalinger fra 3. termin 2003.

Disse medlemmer foreslår derfor i sitt alternative budsjett at kap. 580 økes med 63 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil vise til at det er Samarbeidsregjeringen som

har foreslått økninger av bostøtten de to siste år, og at det er med støtte fra Fremskrittspartiet at de har blitt vedtatt.

Disse medlemmer vil understreke at årets økning er den største økningen noen sinne til bostøtte. Bostøtten har aldri inkludert flere, og ytelsene har aldri vært større enn i dag.

Disse medlemmer viser til regjeringen Stoltenbergs forslag til statsbudsjett for 2002 medførte en reduksjon i bostøtten for alle i distrikts-Norge. Disse medlemmer viser i denne anledning til Samarbeidsregjeringens statsbudsjett for 2003 hvor alle får økt bostøtte.

Disse medlemmer konstaterer lite samsvar mellom Arbeiderpartiets manglende satsning og prioritering i posisjon og partiets retorikk i opposisjon.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at bostøtten er et godt målrettet og universelt rettighetsbasert system som fungerer for å støtte folk som har høye bokostnader. Ordningen er imidlertid i mange tilfeller ikke raus nok for dem den omfatter og omfatter ikke alle grupper som har uforholdsmessig stor bokostnadsandel av total inntekt. Spesielt er inntektstaket for barnefamilier og bokostnadstaket i storbyene ikke høye nok, samtidig som enslige, ofte med samværsrett med barn, ikke omfattes av ordningen. Disse medlemmer viser til at det i nasjonalbudsjettet regnes en prisstigning i boligmarkedet på 5 pst. samtidig som den tidelen av befolkningen med lavest inntekt og som ofte er blant dem som kvalifiserer for bostøtte, har hatt en negativ reallønnsutvikling siste år.

Disse medlemmer viser til at NOU 2:2002 slår fast at det i 2001 ble utbetalt 2,4 mrd. kroner i bostøtte gjennom sosialtjenesten og kommunale bostøtteordninger og bare drøyt 1,7 mrd. kroner gjennom den statlige bostøtteordningen. Disse medlemmer mener det må være et mål at bostøtte innvilges alle som har urimelig høy andel bokostnader, slik at disse slipper å henvende seg til sosialkontoret for å underlegges behovsprøving og skjønn. For å oppnå dette bør bostøtten gradvis åpnes for enslige som har samværsrett med barn, andre enslige og øvrige husholdninger.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 legge frem forslag for Stortinget for å gradvis åpne bostøtteordningen for enslige med samværsrett med barn, andre enslige og øvrige husholdninger."

Disse medlemmer viser ellers til merknader og forslag i forbindelse med behandlingen av Dokument nr. 8:141 (2001-2002) om boligtiltak for ungdom og vanskeligstilte.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at flere av våre naboland har valgt å etablere egne bostøtteordninger

for ulike målgrupper og at det også kan være hensiktsmessig også i Norge. Disse medlemmer viser til Dokument nr. 8:141 (2001-2002) som er til behandling i komiteen og som også tar opp denne problemstillingen.

4.6.5 **Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak**

Forslag 2003: kr 837 700 000. Saldert budsjett 2002: kr 863 150 000.

4.6.5.1 HANDLINGSPROGRAM FOR OSLO INDRE ØST

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, støtter Regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener handlingsprogrammet for Oslo indre øst kan vise til mange positive resultater for å bedre livskvaliteten for beboerne i bydelen, med en oppussing av gatelegeme og byrom. Samtidig har prosjekter knyttet til barn og unge gitt gode erfaringer, blant annet prosjektet med gratis barnehage som disse partier ønsker å videreføre.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ber imidlertid Regjeringen vurdere om en større andel av pengene som tildeles burde kanaliseres gjennom Husbanken.

Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der kap. 581 post 60 foreslås økt med 3 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til Budsjett-innst. S. nr. 2 (2002-2003) der disse partiene foreslår en økning med 7 mill. kroner.

4.6.5.2 TILSKUDD TIL BOLIGKVALITET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener tilskudd til boligkvalitet er en velfungerende ordning for å oppnå gode boliger og gode bomiljø gjennom nybygging og rehabilitering gjennom byfornyelse.

Flertallet merker seg at Regjeringen foreslår å kutte en tredjedel av aktivitetsnivået neste år samtidig som det ligger i kortene at byfornyelsen skal få en lavere profil.

Flertallet viser til at 80 pst. av dagens boligmasse vil komme til å være i bruk i år 2015 når eldrebølgen slår til for fullt. Flertallet mener derfor det er atskillig bedre samfunnsøkonomi i å gi små tilskudd til å oppgradere eksisterende boligmasse slik at flere kan bo hjemme i egen bolig enn det er å satse store penger på å bygge ny boligmasse når det nærmer seg 2015 etter mønster av eldreformen. Flertallet mener også at samfunnet står overfor store utfordringer i forbindelse med at store deler av etterkrigsboligmasser står foran gjennomgripende rehabilitering i tillegg til at det ennå er deler av førkrigsbebyggelsen som står i kø for å

motta tilskudd til byfornyelse. Store deler av denne bebyggelsen hoder ikke livsløpsstandard noe som kunne vært bøtet på dersom det hadde blitt avsatt tilskuddsmidler til heisbygging.

Tilskudd til bokvalitet har etter flertallets oppfatning vist seg å være svært effektivt virkemiddel for å utløse store private investeringer, slik regjeringen blant annet beskriver det i forbindelse med tilskudd til tilstandsvurdering.

Små tilskudd til boligkvalitet har også vist seg effektive ved at det blir lettere for boligbyggere å bygge inn kvaliteter som fjernvarme eller jordvarme, livsløpsstandard eller annet som gjerne nedprioriteres for holde investeringskostnadene nede for kjøper. Flertallet er av den oppfatning av at det er lettere å styre kvalitetsutviklingen på den samlede boligmassen ved hjelp av tilskuddsmidler enn utelukkende ved hjelp av forskrifter og kontroll.

Flertallet mener tilskuddsordningen for bokvalitet er viktig for å nå målet om gode boliger og godt bomiljø for alle. Særlig er det av betydning, etter avslutning av eldreformen, at det finnes låne- og tilskuddsordninger som kan bidra til å tilpasse flere boliger til bruk for eldre gjennom bedret tilgjengelighet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil derfor foreslå i sine alternative budsjett at kap. 581 post 71 økes med 25 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås en økning i tilsagnsrammen med 45 mill. kroner, en økning i tilsagnsfullmakten med 15 mill. kroner og en økning i bevilgningen med 30 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter Regjeringens forslag og vil vise til at kuttene må ses i sammenheng med den generelle individtilpasningen som Regjeringen legger opp til, også på dette området.

Disse medlemmer mener dette er langt mer målrettet og treffer dem som har det vanskeligst på boligmarkedet.

4.6.5.3 TILSKUDD TIL ØKOBYGG

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti mener at Økobygg gjør en viktig innsats for å skape en mer miljøvennlig byggebransje. Disse medlemmer viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett i finansinnstillingen der Sosialistisk Venstreparti foreslår en bevilgning på 6 mill. kroner til Økobygg for at Økobygg skal kunne videreutvikle sitt arbeid.

4.6.5.4 BOLIGTILSKUDD TIL ETABLERING, UTBEDRING OG UMLEIEBOLIGER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen

sammen med Fremskrittspartiet reduserer tilsagnsrammen på tilskuddene til etablering, utbedring og utleieboliger med 62 mill. kroner i forhold til rammene for 2002. Flertallet mener dette harmonerer dårlig med den varslede satsingen på bostedsløse, bosetningen av flyktninger og den i Sem-erklæringens omtalte satsing på utleieboliger for ungdom og vanskeligstilte.

Flertallet mener dessuten at det harmonerer dårlig med de innrapporterte behovene som fremkommer gjennom kommunens arbeid med de boligsosiale handlingsplanene.

Flertallet mener det er behov for en vesentlig investering for å oppnå et mål om at halvparten av utleiemarkedet, omkring 10 pst., skal være ikke-kommersielle utleieboliger. Flertallet mener Regjeringen og Fremskrittspartiet ikke gjennomfører det nødvendige løftet for å nå et mål om å avskaffe bostedsløshet.

Flertallet mener det må bygges flere utleieboliger og lavinnskuddsboliger for ungdom og vanskeligstilte enn det Regjeringen legger opp til for neste år. Dette vil gjøre det lettere for disse gruppene å komme inn på boligmarkedet i en tid der boligprisene på leiemarkedet er svært høye og er stigende.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er nødvendig å vurdere om kommuner og private som har mottatt tilskudd eller rentestøtte fra staten for å bygge rimelige boliger skal kunne ha anledning til å kreve markedspris for slike leiligheter, eller om dette strider mot intensjonen med tilskuddet. Disse medlemmer viser i den anledning til sine respektive merknader i forbindelse med behandling av Dokument nr. 8:141 (2001-2002) om boligtiltak for unge og vanskeligstilte.

Disse medlemmer mener det er et mål for fellesskapet å få mest mulig ut av tilskuddene som tildeles. I forbindelse med at Husbanken får anledning til å tildele lån med løpetid på 50 år mener disse medlemmer at tilskudd bør tildeles prosjekter på tilsvarende vilkår, nemlig ved at de bindes til prosjektet i 50 år. I dag bindes tilskuddene til prosjektene i 20 år, disse medlemmer finner grunn til å peke på at dette er en kort periode i et boligperspektiv.

Disse medlemmer mener at det må kunne vurderes tilsvarende i forhold til individrettede tilskudd som i dag nedskrives med likt årlig beløp over 10 år. I de tilfeller der leilighet som det er knyttet tilskudd til selges går ikke nedskrevet del av tilskuddet tilbake til kommunen. Dette skjer helt ubyråkratisk ved at tilskuddet ligger som en fordring knyttet til pantet på boligen. I de tilfeller der tilskudd tilbakeføres til kommunen deles dette ut til andre som har tilskuddsbehov. På den måten kan tilskuddet brukes flere ganger og komme dem til gode som trenger det. Etter disse medlemmers oppfatning må det være mulig å bli vurdert for boligtilskudd for annen gang når kommunen aksepterer flytting ut fra hensiktsmessighetsbetraktninger for den enkelte.

Det gis nå tilskudd til utleieboliger som avviker Husbankens minstekrav til areal ut fra en tankegang om at dette skal være leieboliger for unge i en begrenset fase av livet. Etter disse medlemmers oppfatning er det behov for å stille enda sterkere krav til at disse leilighetene forblir leieleiligheter utover de 20 årene som tilskuddet er bundet i prosjektet. Hvis ikke vil leilighetene om 20 år lett bli å finne på det ordinære boligmarkedet som 1-roms selveierleiligheter med understandard, med stor fortjeneste og lite varig utnyttelse av tilskuddsmidlene for fellesskapet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil øke tilskuddene til å bygge utleieboliger for unge og vanskeligstilte og lavinnskuddsboliger med 112 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der det foreslås en økning i tilsagnsrammen med 667 mill. kroner, en økning i tilsagnsfullmakten med 167 mill. kroner og en økning i bevilgningen med 500 mill. kroner. En slik økning vil kunne gi opp mot 3 000 boliger med 30 pst. tilskudd hvorav 50 mill. kroner av disse er øremerket bostedsløse med særlige behov for oppfølging.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti støtter Regjeringens prioriteringer av bostedsløse og flyktninger innenfor ordningen av boligtilskudd. Disse medlemmer vil også vise til at maksimal løpetid for lån er endret fra 30 til 50 år, noe som kan bidra til lavere husleie og bokostnader.

Disse medlemmer vil vise til Revidert nasjonalbudsjett for 2002 hvor posten boligtilskudd fikk en engangsbevilgning på grunn av spesielle utfordringer til flyktningeboliger. Disse medlemmer viser til at boligtilskuddet er økt og ikke svekket i forhold til statsbudsjettet for 2002.

4.6.6 Kap. 582 Skoleanlegg

Forslag 2003: kr 160 000 000 under post 60 Rentekompensasjon. Saldert budsjett 2002: kr 70 000 000.

Komiteen viser til at det for 2002 blei innført ei ny ordning med rentekompensasjon til kommunane og fylkeskommunane for å ruste opp skoleanlegg. Komiteen konstaterer at det i St.prp. nr. 1 (2002-2003) blir foreslått å redusere låneramma for 2003 med 50 pst. Regjeringa gjer framlegg om ei låneramme for 2003 på 1 mrd. kroner og ein rentekompensasjon på 160 mill. kroner.

Komiteen peiker på at ordninga skal stimulere kommunane og fylkeskommunane til å rehabilitere, ruste opp og leggje til rette for eksisterande skoleanlegg. Midlar kan også brukast til å føre opp nye skulebygg. Formålet er å gi elevane gode læringsforhold.

Komiteen meiner at behovet for midlar til rehabilitering, opprustning og tilrettelegging av eksisterande

skulebygg og midlar til oppføring av nye skuleanlegg er minst like stort i 2003 som i 2002.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet, Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet, meiner at låneramma til skuleanlegg i 2003 skal vere 2 mrd. kroner og at rentekompensasjonen utgjør 192 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative budsjettforslag, hvor utlånsrammen til kommunene for bygging av skuleanlegg økes med 4 mrd. kroner. Som en konsekvens av dette ønsker disse medlemmer å øke posten for rentekompensasjon med 60 mill. kroner, slik at posten tilsvarer den økte utlånsrammen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at om lag halvparten av norske skoler ikke tilfredsstillter kravene til forsvarlige skulebygninger. Forfalle klasserom med dårlig innelima ødelegger for elevenes helse, læring og trivsel. Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslo å redusere låneramma i låneordningen for opprustning av skulebygg fra 2 til 1 mrd. kroner for 2003, og er glad for at låneramma ble økt til 2 mrd. kroner igjen i budsjettforliket. Disse medlemmer mener likevel at dagens låneordning ikke er tilstrekkelig for å få fortgang i den nødvendige opprustningen av skolene. Mange kommuner har ikke råd til å betale avdrag på slike lån selv om rentene dekkes av staten. For å få fortgang i opprustningen av norske skulebygninger, slik at alle skoler raskt skal tilfredsstillte offentlige krav til forsvarlig bygninger og innelima, foreslår Sosialistisk Venstreparti en tilskuddsordning, der kommunene får kompensert sine utgifter til opprustning av skulebygg. Disse medlemmer vil her vise til sitt alternative budsjettforslag om 1,8 mrd. kroner i tilskudd til oppussing av skulebygg i Budsjett-innst. S. I (2002-2003)

4.6.7 Kap. 585 Husleietvistutvalget i Oslo

Forslag 2003: kr 4 650 000. Saldert budsjett 2002: kr 4 000 000.

Komiteen støtter Regjeringens forslag.

Komiteen merker seg at Regjeringen planlegger at Husleietvistutvalget skal få vesentlige midler til markedsføringstiltak i året som kommer. Kjennskap til utvalget og dens virksomhet er avgjørende for å kunne foreta en evaluering av om tiltaket er vellykket. Komiteen ser frem til å motta evalueringen våren 2003, men mener det er grunn til å vente med å foreta en endelig evaluering til etter 2003 når utvalget og dets arbeid er blitt mer kjent.

4.6.8 Kap. 586 Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser

Forslag 2003: kr 3 210 300 000. Saldert budsjett 2002: kr 2 761 800 000.

Komiteen viser til at Handlingsplanen for eldreomsorgen opprinnelig skulle gjennomføres og avsluttet i 2002 med i alt 24 400 boenheter. Dette ble imidlertid utvidet med 5 000 enheter i 2001, og ytterligere utvidet med 4 000 i 2002.

Komiteen viser til avtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet i kommuneproposisjonen 2003, hvor ble handlingsplanen ble utvidet med ytterligere 5 000. Minimum 3 000 av disse er øremerket sykehjemsplasser. Det totale måltallet er dermed 38 400 enheter. Komiteen viser til at det under opptrappingsplanen for psykisk helse skal bygges 3 400 omsorgsboliger.

Komiteen slutter seg til Regjeringens rammer, og at 3 000 enheter skal gis tilsagn i 2003 og måltallet for Opptrappingsplanen for psykisk helse blir på 900. Dette vil samlet gi et måltall på 3 900 boenheter i 2003.

Komiteen registrerer at Regjeringen varsler en gjennomgang av videre finansieringsmodell for eldreomsorgen i forbindelse med gjennomgangen av finansieringen av investeringer i kommunesektoren. Komiteen imøteser dette, og ber Regjeringen legge frem en slik modell i god tid før handlingsplanen avsluttes.

Komiteen imøteser også en stortingsmelding om kvaliteten i eldreomsorgen i 2003.

Medlemmen i komiteen fra Senterpartiet viser til at kommunane hadde eit innmeldt behov på 9 300 einingar. Denne medlemmen viser til Innst. S. nr. 253 (2001-2002), og Innst. S. nr. 263 (2001-2002) der det framgår at Senterpartiet ville imøtekomme alle desse søknadene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at det ved nedtrapping av eldreformen gradvis bør overføres tilskuddsmidler til bygging av utleieboliger for ungdom, bostedsløse og andre vanskeligstilte.

Komiteen viser til at mange kommuner melder om liten grad av fleksibilitet fra Husbankens side ved rehabilitering og ombygging av eksisterende institusjonsmasse til nye sykehjemsplasser. Dette kan i flere tilfeller ha ført til en dramatisk fordyring av prosjekter uten at ekstrakostnadene har stått rimelig forhold til den økte kvaliteten som er oppnådd. Komiteen mener Husbanken må strekke seg langt for å unngå at regelverk står i veien for en for samfunnet best mulig utnyttelse av knappe tilskuddsmidler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener det er behov for at Regjeringen foretar en gjennomgang av reguleringsregimene av borettslagsorganiserte omsorgsboliger. Det praktiseres forskjellige former for regulering av innskudd eller totalpris på boligen som kan skape store konflikter mellom beboere, kjøpere og eventuelle arvinger når de 20 årene nærmer seg. På det tidspunktet vil differensen mellom regulert pris og

markedspris være opp mot 1 mill. kroner som siste beboer får beholde.

4.7 Programkategori 14.20 Bygningssaker

4.7.1 Hovedtrekk under programkategori 14.20 - Sammendrag

Regjeringen har i Ot.prp. nr. 112 (2001-2002) Om lov om endringer i plan- og bygningsloven (tidsfrister i byggesaker, forenklinger m.m.), foreslått forenklinger som vil medføre mindre byråkati og raskere offentlig saksbehandling av byggesaker. Regjeringen vil videreføre arbeidet med Byggsøk, systemet for elektronisk behandling av byggesaker, som gjør det mulig å behandle alle deler av en byggesak over Internett.

4.7.2 Kartgrunnlag for elektronisk plan- og byggesaksbehandling

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Fremskrittspartiet og Senterpartiet som en følge av Regjeringens kutt i Statens kartverk i revidert nasjonalbudsjett krevde at Statens kartverk måtte tilføres midler for å sikre et riksdekkende digitalt kartgrunnlag. Flertallet viser til at det samme flertall i Innst. S. nr. 9 (2002-2003) krever at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med melding om kart og geodata innen utgangen av 2003. Et slikt kartgrunnlag er en forutsetning for å kunne realisere målet om en fullstendig elektronisk plan- og byggesaksbehandling.

4.8 Programkategori 19.00 Arbeidsmarked

4.8.1 Hovedtrekk under programkategori 19.00 - Sammendrag

Regjeringen legger i budsjettforslaget for 2003 opp til at midlene til arbeidsmarkedstiltak, som tidligere har vært fordelt på ordinære arbeidsmarkedstiltak (kap. 1591) og spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede (kap. 1592), samles under et nytt tiltakskapittel, kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak. Formålet med sammenslåingen er mer fleksibel og effektiv ressursbruk og økt vekt på målstyring framfor virkemiddelstyring.

Ved utgangen av august 2002 var det registrert 82 500 (3,5 pst.) helt ledige arbeidssøkere. Dette er 15 500 eller 23 pst. flere enn året før.

I 1. halvår 2002 ble det i gjennomsnitt gjennomført vel 10 100 tiltaksplasser under de ordinære arbeidsmarkedstiltakene. I samme tidsrom ble det gjennomført gjennomsnittlig 21 150 tiltaksplasser under de spesielle arbeidsmarkedstiltakene for yrkeshemmede.

Regjeringen foreslår et samlet tiltaksnivå under arbeidsmarkedstiltakene på gjennomsnittlig 30 500 plasser eller en økning på 600 plasser sammenlignet bevilgningen for inneværende år. Tiltaksnivået for de ordinære arbeidsmarkedstiltakene i 2. halvår 2003 vurderes i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett. Stønadssatsene under enkelte tiltak vil bli justert fra 1. oktober 2003.

Dagpengeordningen og ytelsene til yrkesrettet attføring er de viktigste kildene til inntektssikring for ledige og personer under yrkesrettet attføring. Det vil derfor bli lagt vekt på at retten til dagpenger og yrkesrettet attføring avklares raskest mulig, og at ytelsene utbetales uten forsinkelser.

Studier de senere år viser at oppfølgingen og krav til mottakerne av dagpenger er svært avgjørende for hvor lang tid det tar for arbeidssøkere å komme i ordinær jobb. Krav til å være aktive arbeidssøkere og dagpengeperiodens lengde synes å være viktigere for overgangen til jobb enn den mer direkte effekten som følger av innholdet i ulike kvalifiseringsprogram.

Det har vært foretatt en gjennomgang av dagpengeregulverket med sikte på et mer effektivt dagpengesystem som gir arbeidssøkere gode incentiver til å søke jobb og ta del i arbeidslivet uten store negative effekter for inntektssikring. Samtidig legges det opp til en fast praktisering av dagpengeordningens krav til disponibilitet for arbeidsmarkedet, geografisk og yrkesmessig. Det vil bli fremmet en odelstingsproposisjon med forslag til endringer i folketrygdloven. Endringsforslagene vil omfatte:

1. Antall ventedager før dagpenger utbetales til arbeidssøkere økes fra tre til fem.
2. Ferietillegget fjernes.
3. Dagpengeperioden reduseres fra tre til to år.
4. Arbeidsgiverperioden økes fra 3 til 20 dager ved permitteringer.
5. Stillingsbrøk pr. uke for rett til dagpenger for delvis sysselsatte økes fra 40 til 50 pst.
6. Heving av kvalifikasjonskrav til minsteinntekt fra 1,25 G til 1,5 G.

I St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 (2002-2003) foreslås det igangsatt et forsøk med samordning trygdekontor, Aetat og sosialkontor i Verdal kommune.

4.8.2 Generelle merknader

4.8.2.1 ARBEIDSMARKEDET

Komiteen vil påpeke at menneskene er et lands viktigste ressurs. For den enkelte er arbeid den viktigste sikring mot utstøtning og fattigdom. Det er derfor fundamentalt viktig både for den enkelte og for landet, at alle menneskers ressurser får utvikle seg og komme til nytte. En sterk og aktiv arbeidsmarkedspolitikk med ansvar for formidling og kvalifisering er derfor nødvendig.

Å ha folk gående på passive ytelser er sløsing med personlige ressurser, og i tillegg svært dårlig samfunnsøkonomi.

Komiteen viser til at det ved utgangen av november var registrert 77 700 helt ledige. Dette utgjør 3,3 pst. av arbeidsstyrken. Siden oktober i fjor har tallet på arbeidsledige økt med nesten 17 000 personer, noe som tilsvarer en økning på 28 pst. Antall permitterte har økt, og antallet ledige stillinger har sunket kraftig. Dette kan tyde på at ledigheten kan fortsette å øke utover vin-

teren. Situasjonen i konkurranseutsatt sektor pga. høy kronekurs og høye renter må tas på alvor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil følge utviklingen på arbeidsmarkedet nøye utover vinteren. Dersom ledigheten fortsetter å øke, må det foreslås ytterligere tiltak.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil samtidig påpeke at noen sektorer har mangel på arbeidskraft, bl.a. gjelder dette innenfor byggebransjen og helse- og omsorgssektoren. Disse medlemmer mener at dette viser at det er et betydelig misforhold mellom tilbudet og etterspørselen etter arbeidskraft. Disse medlemmer vil på bakgrunn av dette be Regjeringen følge utviklingen på arbeidsmarkedet nøye, og raskt sette inn tiltak som kan dempe ledigheten generelt, og spesielt iverksette tiltak som kan redusere misforholdet mellom tilbud og etterspørsel.

Komiteen vil vise til at vi må tilbake til begynnelsen av 1990-årene for å finne en tilsvarende økning i ledigheten som den som har funnet sted det siste året, og at tendensen for 2003 er at ledigheten vil øke. Komiteen viser til at ledigheten øker sterkest i aldersgruppen 25-29 år. Dette kan tyde på at nyutdannede har problemer med å komme i jobb. Fungerende formidlingsbistand er derfor nødvendig.

Komiteen viser til at ledigheten øker mye mer enn den relativt beskjedne økningen i tiltaksplasser. Skulle forholdet mellom antall tiltaksplasser og antall ledige vært det samme i 1997 og i 2003 hadde man trent 10 000-15 000 flere plasser neste år.

Komiteen viser til at antall uføretrygdede for første gang er over 10 pst. og sjukefraværet er høgt. Andel yrkeshemmede uten arbeid øker. I 1999 var det registrert 54 700 ledige yrkeshemmede. Ved utgangen av september 2002 var det registrert 73 800 yrkeshemmede ved Aetat. Det er en økning på 14 pst. fra samme tidspunkt i fjor.

Komiteen påpeker at dagens arbeidsliv ofte krever bytte av jobb flere ganger i livet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at ledigheten er 2,7 ganger høyere blant innvandrere enn for befolkningen i gjennomsnitt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti er oppmerksom på at den store økningen i registrerte yrkeshemmede er en kort-siktig konsekvens av en styrt utvikling, da det i arbeidslinjen legges stor vekt på tilbakeføring til arbeidslivet gjennom attføring. Målsettingen er å gi flere mulighet til tilbakeføring til ordinært arbeid. Ledigheten er 2,7 ganger høyere blant innvandrere enn gjennomsnittet i befolkningen ellers. Disse medlemmer har merket

seg økningen i forhold til tidligere, men har forventninger til at tiltak som Regjeringen har foreslått i budsjettet vil redusere arbeidsledigheten blant denne gruppen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at av hensyn til den økte ledigheten og for at jobbskiftene skal gå smidig, må innsatsen overfor ledige og yrkeshemmede økes og ikke reduseres slik Regjeringen foreslår.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, mener at Aetat må være tilgjengelig, oppdatert og operativ med ressurser og kompetanse til å oppmuntre, veilede og skreddersy tilbud og formidling. Aetat må utvikles til en moderne etat som møter folk tilnærmetvis på timen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at disse endringene ikke kan skje uten at Aetat styrkes.

Flertallet viser til sine merknader under kap. 1590 Aetat.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil påpeke at Regjeringen i budsjettframlegget for 2003 foreslår å øke bevilgningen til Aetat. Økningen gir grunnlag for å styrke etaten med ca. 220 årsverk i 2003.

På bakgrunn av situasjonen i arbeidsmarkedet er disse medlemmer enig med Regjeringen i at hovedutfordringen i arbeidsmarkedspolitikken i 2003 vil være:

- Motvirke økt ledighet.
- Motvirke avgang fra arbeidsstyrken,
- Integre grupper med spesielle problemer på arbeidsmarkedet, bl.a. yrkeshemmede, langtidsledige og innvandrere.
- Fremme god flyt av arbeidskraft fra bransjer i tilbakegang til bransjer i vekst, bl.a. gjennom kvalifisering av arbeidstakere som blir ledige og gjennom formidling.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at folk som mister jobben opplever dårlig råd og får helsemessige, sosiale og økonomiske problemer og de møter et hjelpeapparat som ofte ikke kan hjelpe. Flertallet mener kutt i dagpengeytelsene vil ramme mange av de arbeidsledige hardt, og vil føre til at det blir vanskelig for mange å komme tilbake i arbeid.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at det i Regjeringens

gens forslag til budsjett for 2003 har vært viktig å opprettholde dagpengesatsen for de arbeidsledige.

Komiteen viser til at situasjonen på arbeidsmarknaden er vanskeleg. Mange bedrifter legg ned eller flytter sin produksjon til lågkostland. Som ei følge av dette aukar arbeidsløysa.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peike på at både uvissa for fleire utsette internasjonale bransjar, og problem i det eksisterande arbeidsmarknad tilseier ein meir aktiv arbeidsmarknadspolitikk enn det Regjeringa legg opp til i sitt budsjettforslag. Fleirtalet meiner at ein aktiv arbeidsmarknadspolitikk inneber både ei mobilisering av dei som er undersysselsatt og å omstille dei arbeidsledige til nye jobbar.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Framstegspartiet og Kristeleg Folkeparti, viser òg til at den norske krona har styrkja seg kraftig dei siste åra, og at lønsveksten i Noreg i fleire år har vore høgare enn dei landa vi konkurrerer med. Saman med ei allereie pressa lønsemd og tap av marknadssdelar gjennom fleire år, resulterer dette i oppseiingar i fleire bransjar. Både produksjon og sysselsetting innan industrien har blitt redusert det siste året. Særleg gjeld dette arbeidsintensiv industri som møbelindustri, teknologiindustri, delar av byggevarerbransjen, fiskeriindustrien og kjemisk industri.

Eit anna fleirtal, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, peiker på at me samstundes ser at mange bedrifter manglar arbeidskraft og arbeidsmarknadsetaten manglar ressurser. Dette fleirtalet meiner at dette medverkar til at fleire enn naudsynt blir gåande arbeidsledige og at bedrifter går glipp av produksjon. Derfor er det viktig at Aetat får nok bemanning og ressurser for å motverke desse utviklingstendensane. Mellom anna viser dette fleirtalet til at det er ei auke av personar som ventar på attføringstiltak. Dette fleirtalet meiner at dette er eit teikn på dårleg utnytting av dei offentlege ressursane. Fleire personar i passiv ventekø kan i tillegg føre til at motivasjonen og sjølvtiliten hjå dei som blir råka blir redusert. I neste omgang kan trongen for å gå på offentlege ytingar blir forlenga meir enn nødvendig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at konkurranseutsatt industri lider under høy kronekurs. Årsakene er først og fremst Norges Banks høye signalarrente. En kronekursøkning på opp mot 10 pst. siste år gir en tilsvarende redusert konkurransekraft. Disse medlemmer viser til forslag for å få renten og kronekursen ned i Innst. S. I (2002-2003). På tross av at produktivitetsutviklingen, ifølge OECD, de siste ti årene har vært høyere enn i våre konkurrentland og en

halv gang høyere enn den amerikanske, har dette gitt en dramatisk redusert konkurransevne for utsatt næringsliv. Resultatet har vært store oppsigelser i konkurranseutsatte bransjer.

Komiteen meiner at gode arbeidsmarknadstiltak, gjennom yrkesretta kurs, hjelper dei arbeidsledige å få ordinært arbeid samtidig som det er med på å lette omstillingar i arbeidslivet og tilfører verksemdene kvalifisert arbeidskraft. Undersøkingar viser at å delta på slike tiltak aukar sjansane for å få arbeid.

Komiteen registrerer at landet har store ubrukte arbeidskraftressursar. Arbeidsløysa har stige kraftig dei siste månadene og fleire blir utstøytte frå arbeidslivet.

Komiteen er kjent med at fleire bedrifter har god erfaring med prosjektet "Skole på byggeplass". Det er særleg utdanning innafor dei tunge yrkesfaga som betong, asfalt, armering og forskaling som prosjektet rettar seg mot. Målgruppa er langtidsledig ungdom over 19 år og personar med innvandrarbakgrunn. Prosjektet er i nært samarbeid med Aetat.

Komiteen meiner at dette er eit godt prosjekt som rettar seg mot grupper i samfunnet som fell ut av det ordinære opplæringsystemet samtidig som det medverkar til å kvalifisere ledig arbeidskraft. På denne bakgrunn ber komiteen om at prosjektet blir evaluert og eventuelt tatt inn som ein del av det ordinære arbeidet i Aetat.

Komiteen viser elles til at ei av dei viktigaste oppgåvene til trygdeetaten er å bidra til å hindre utstøting frå arbeidslivet. Komiteen har merka seg arbeidet som er gjort når det gjeld å følgje opp intensjonsavtalen om eit inkluderande arbeidsliv og arbeidet med å forbetre kvaliteten i oppfølging av sjukemelde. Komiteen ser vidare positivt på etaten sitt arbeid med kompetanseutvikling gjennom samarbeid med høgskulesystemet med tanke på å utvikle eit velferdsfag basert på høgskulemodular som kan inngå i ein gradstruktur ved høgskulane.

Komiteen meiner at det må vere ei høgt prioritert oppgåve å få bukt med det aukande sjukefråværet og det aukande talet på uføretrygding. Komiteen stiller store von til realiseringa av intensjonsavtalen om eit inkluderande arbeidsliv. Sjølv om det har tatt lang tid å komme i gang med dei konkrete tiltaka, vil komiteen understreke Regjeringa sitt ansvar for å trygge at staten etterlever sin del av forpliktinga i avtala.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at avtala skal evaluerast etter vel eitt år. Desse medlemene vil understreke at konsekvensar eller resultat av intensjonsavtala kan først målast etter at intensjonsavtala sine rammer og verkemidlar har hatt ei reell sjanse til å bli utprøvd.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet viser til at Arbeidarpartiet i sitt alternative budsjett har gjort framlegg om ei tiltakspakke for næringsliv og sysselsetting på om lag 2,3 mrd. kroner.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiet sitt alternative budsjett der satsing på auka verdiskaping i næringslivet og sysselsetting er eit av fleire hovudsatsingsområder, med løyvingar på i alt 3,7 mrd kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til aksjoner mot serverings- og utesteder høsten 2002 avdekket stort omfang av svart arbeid. Dette innebærer at mange arbeidstakere utsettes for arbeidsforhold som er helsefarlige, de er uten rettigheter, lønns- og arbeidsforhold for hele bransjer undergraves og næringsdrivende som driver lovlig settes i en umulig konkurransesituasjon. De store skatteunndragelsene undergraver også befolkningens motivasjon til å bidra til finansieringen av fellesgoder gjennom skattesystemet.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig må legge fram en sak om bekjempelse av svart arbeid, der alle etater og kontrollorganer som har en rolle i dette arbeidet går igjennom med sikte på å avdekke behov for kontrollressurser, lov- eller forskriftsendringer og behov for nye rutiner."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti ber Regjeringen utrede hvordan innsatsen for å bekjempe svart arbeid kan styrkes.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett som inneheld forslag om 25 mill. kroner til kamp mot svart økonomi.

4.8.2.2 YRKESHEMMEDE

Komiteen viser til at det i 1999 var registrert 54 700 ledige yrkeshemmede. Ved utgangen av september 2002 var det registrert 73 800 yrkeshemmede ved Aetat. Det er en økning på 14 pst. fra samme tidspunkt i fjor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil peke på at til tross for at det har vært tverrpolitisk enighet om arbeidslinjen både som mål og middel, har dette ikke ført til en helhetlig gjennomgang av de etater som har ansvar for å gjennomføre politikken. Brukerne opplever hjelpeapparatet som utilgjengelig og lite koordinert. Arbeidslinjen har forsterket dette problemet, fordi den forutsetter et godt samordnet apparat. Aetat, trygdeetat og sosialkontor er separate etater med oppsplittet ansvar og de fleste steder

adskilte kontorer. Ingen av etatene har et overordnet ansvar, verken lokalt eller sentralt. Oppsplittingene av oppgaver og ansvar mellom etater, gjør at vi i realiteten ikke har noen helhetlig administrasjon til å realiserer arbeidslinjen. Hjelpen kan derfor være minst tilgjengelig for den som trenger den mest. Flertallet vil vise til vedtak i Stortinget av 14. desember 2001 og Regjeringens oppfølging i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 (2002-2003) av forsøk med samordning av trygdekontor, Aetat og sosialkontor i Verdal kommune. Flertallet viser dessuten til merknader under kap. 2441 Dagennger.

Komiteen viser til svar fra departementet av 21. november 2002 der det går fram at personer som kommer inn under ordningen beholder retten til supplerende sosialhjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at forsøk med samordning vil være verdifullt, men at det også er nødvendig med en total gjennomgang av etatene for å styrke kvalitet og tilgjengelighet og sørge for at målet om riktige trygdeytelser og en helhetlig politikk for de som ønsker arbeid kan realiseres.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil peke på at det er tverrpolitisk enighet om arbeidslinjen både som mål og middel, bl.a. har det vært en målsetting å gjøre de offentlige etater mer tilgjengelige og brukervennlige. Disse medlemmer viser i den forbindelse til Stortingets vedtak av 14. desember 2001:

"Stortinget ber Regjeringen utrede spørsmålet om en felles etat for sosial-, arbeidsmarkeds- og trygdeetaten og legge saken frem for Stortinget på egnet måte i løpet av 2002."

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen har varslet en stortingsmelding om temaet i høstsessjonen.

Disse medlemmer vil i denne sammenheng vise til Regjeringens oppfølging av St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 9 (2002-2003) om forsøk med samordning av trygdekontor, Aetat og sosialkontor i Verdal kommune. Regjeringens satsing i dette forsøket bør sees i sammenheng med det arbeidet som pågår med den varslede stortingsmelding om dette tema.

Komiteen viser til at funksjonshemmede mer enn andre trenger attføringstilbud, tiltak og opplæring som kan møte arbeidslivets høye krav til kompetanse.

Komiteen vil vise til at Arbeidsdirektoratet i pressemelding fra 23. oktober 2002 skriver at:

"Skolegang gir mange yrkeshemmede jobb. Yrkeshemmede som tar utdanning kommer i større grad enn andre yrkeshemmede tilbake i arbeid etter avsluttet attføring. Over halvparten av yrkeshemmede som har tatt

skolegang som en del av sin yrkesrettede attføring kommer i jobb, framgår det av Rapport om arbeidsmarkedet nr. 2-2002 fra Aetat Arbeidsdirektoratet.

Undersøkelsen viser at 52 prosent av de yrkeshemmede som tok skolegang kom i arbeid etterpå. Dette er mer enn tilsvarende tall for alle yrkeshemmede, der 45 prosent kommer i jobb.

Mange yrkeshemmede velger å fortsette med egenfinansiert utdanning etter at skoletilbudet som er finansiert av Aetat er avsluttet. I perioden mai 2001 til september 2002 gjaldt det 9 prosent av gruppen. "

Komiteen viser til at det er lav rekruttering av funksjonshemmede til offentlig sektor. Kun 0,7 pst. av 129 000 ansatte i staten er funksjonshemmede, til tross for at dette er definert som et satsingsområde. Komiteen mener derfor det er behov for en handlingsplan for å rekruttere fysisk funksjonshemmede til stillinger i offentlig sektor, i likhet med den man har for rekruttering av innvandrere.

Komiteen vil vise til opprettelsen av Varig tilrettelagt arbeid (VTA) i budsjett for 2002. Komiteen vil påpeke at det er behov for langt flere plasser i VTA bedriftene og at Regjeringen ved behandlingen av budsjett for 2002 ble bedt om å legge fram en plan for å trappe opp antall plasser slik at behovet kan dekkes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at dette ikke er fulgt opp. Dette er et tilbud til arbeidstakere som ikke kan konkurrere i det vanlige arbeidsmarkedet, og derfor legger flertallet til grunn at departementet må se til at dette blir gjort snarest.

Komiteen mener at det også er behov for å øke satsene for statstilskudd til disse tiltakene, slik at driften og kvaliteten i tilbudet kan sikres.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det må utredes en differensiering av tilskuddene, både for å sikre bedrifter som ligger i områder med svakere markeder og for å kunne gradere satsene etter arbeidstakernes funksjonsnivå.

Komiteen vil også be Regjeringen utrede hvordan ansatte i disse bedriftene kan få lønn og trygdeytelser mest mulig på linje med ordinært yrkesliv. Komiteen vil påpeke at dårlig kommuneøkonomi rammer VTA. Mange bedrifter har vansker fordi kommunen ikke har råd til nødvendig og pålagt ansvar for medfinansiering.

4.8.2.3 SAMMENSLÅING AV KAP. 1591 OG 1592

Komiteen viser til merknader under kap. 1594 når det gjelder sammenslåing av kap. 1591 og 1592.

4.8.2.4 PERSONER MED INNVANDRERBAKGRUNN

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet,

Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Stortinget i Innst. S. nr. 129 (2001-2002) ba Regjeringen om å innføre obligatorisk introduksjonsprogram, og ber Regjeringen komme til Stortinget med dette snarest mulig.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser også til at Regjeringens forslag om å kutte ut arbeidstillatelse og norskopplæring i mottak for alle som venter på vedtak, vil være sterkt hemmende på integreringen og føre til at enda færre vil få arbeid raskt.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at innvandrere deltar i mindre grad i arbeidslivet enn befolkningen elles, og at dette henger nært sammen med botid og landbakgrunn. Disse medlemmer er opptatt av at det iverksettes tiltak rettet mot de gruppene som faller utenfor arbeidslivet, og viser i denne sammenheng til at Regjeringen som svar på Stortingets vedtak i Innst. S. nr. 129 (2001-2002) vil legge fram en odelstingsproposisjon om dette i løpet av 2003. Disse medlemmer vil videre vise til at det allerede er lagt inn midler i budsjettet til styrking av kunnskapsnivået og kompetansen i kommunene nettopp med tanke på at dette obligatoriske individtilpassede introduksjonsprogrammet skal innføres.

4.8.2.5 DEREGULERING AV REGELVERKET FOR ARBEIDSLEIE

Fleirtallet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til Regjeringa gjer framlegg om at verksemdar som har til formål å drive utleige og/eller formidling av arbeidstakarar ikkje lenger blir plikta til å registrere seg i Brønnøysundregisteret. Fleirtallet meiner at dette var ein viktig del av føresetnaden for ei større opning for arbeidsutleige. Fleirtallet viser til at det i Innst. O. nr. 34 (1999-2000) blei vedtatt ei evaluering av lovendinga. Fleirtallet kan ikkje sjå at den informasjonen som er gitt i proposisjonen er ei evaluering, men kun informasjonssinnhenting. Fleirtallet forutset at den vedtatte evalueringa blir gjennomført, og at Regjeringa legg ho fram i løpet av 2003.

Fleirtallet ser ikkje at det er framført gode argument for å oppheve denne plikta til rapportering og meiner at det er viktig at det offentlege har høve til å følgje utviklinga på dette området. Når private firmaer får rett til å formidle personar til arbeid, så bør det offentlege også ha innsyn i verksemda. På denne bakgrunn går fleirtallet imot framlegget om at registreringsplikta i Brønnøysundregisteret opphøyrer.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er tilfredse med den evaluering Regjeringa har gjennomført av hvordan det nye lovverket har fungert, jf. Innst. O. nr. 34 (1999-2000). Disse medlemmer er kjente med at virksomheter som har til formål å drive

utleie og/eller formidling av arbeidstakere, i følge dagens regelverk er pliktige til å rapportere om aktiviteten til Registerenheten i Brønnøysund. Disse medlemmer har forståelse for ønsket om å forhindre at virksomhetene blir stilt overfor unødige krav om rapportering til offentlige registre, og har merket seg at hensiktsmessigheten av å opprettholde rapporteringskravet har vært vurdert. På bakgrunn av dette støtter derfor disse medlemmer departementets forslag om at registreringsplikten i Brønnøysundregisteret opphører.

4.8.2.6 TILTAK FOR ORDINÆRE ARBEIDSSØKERE

Komiteen understreker betydningen av at Aetat må avdekke lese og skrivevansker så tidlig som mulig også hos ordinære arbeidssøkere, og sette inn nødvendige og kvalitetssikrede tiltak og opplæring. Komiteen understreker at disse tiltakene krever at tiltakshaver har faglig kompetanse på feltet og at samarbeid med andre relevante departementer og faginstanser opprettes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen igjen påviser den positive sammenhengen mellom tiltak og økende sannsynlighet for å få arbeid eller skolegang. 43 pst. av personer med tiltak var i arbeid etter 6 måneder mot 27 pst. uten. Sett på bakgrunn av denne dokumentasjonen er det umulig å forstå at konsekvensen Regjeringen trekker av dette, er at færre av de ledige skal få et tilbud som virker.

4.8.2.7 DAGPENGER OG ATTFØRINGSYTELSER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til foreslåtte omlegginger i ytelsene. Endringene vil ramme ledige og bedrifter hardt, skape mer utstøting og fattigdom. En slik omlegging vil ramme de med minst inntekt.

Flertallet vil påpeke at det ikke er gjort noen beregning eller anslag på hvor mye av statens innsparring som følge av omleggingen som nå skyves over på kommunene i form av økte utgifter til sosialhjelp.

Flertallet vil, med unntak av forslaget til å øke minsteytelsen for attføring fra 1,6 til 1,8 G, gå imot de foreslåtte endringene i regelverket for dagpenge- og attføringsmidler. Flertallet mener strategien må legges om slik at flere ledige får tilbud om tiltak raskere, og at satsingen på kompetanseheving må styrkes. Å stramme inn på regelverket midt i arbeidet for et mer inkluderende arbeidsliv, virker mot hensikten og vil medføre større utrygghet både for ansatte og bedrifter.

Flertallet merker seg at Regjeringen vil utvide arbeidsgivers lønnspliktperiode fra tre til 20 dager ved permitteringer. En slik endring vil ha store konsekvenser for enkelte bransjer og bedrifter, og er heller ikke konsekvensutredet. Resultatet blir sannsynligvis økt ledighet og nedlegging av bedrifter som strever med store svingninger i markedet. Flertallet vil også påpeke at Regjeringens foreslåtte endringer vil gi store

ekstrakostnader i en periode med stort press, høy rente og kronekurs.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, der det ble avtalt å ikke utvide perioden for arbeidsgivers lønnsplikt under permittering fra 3 til 20 dager.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at reduksjon av dagpengeperioden fra tre til to år vil ramme mange av de med svakest tilknytning til arbeidsmarkedet. Aetat må derfor intensivere innsatsen overfor ledige på et langt tidligere stadium og ikke redusere innsatsen i forhold til formidling og jobbsøking.

Flertallet viser til at Regjeringens forslag om å øke kravet til reduksjon i arbeidstid for å få dagpenger fra 40 til 50 pst. rammer de med minst tilknytning til arbeidsmarkedet, lavest arbeidsinntekt og særlig kvinner i helse og omsorg og servicenæringene. Mange kvinner har sjøl tatt den økonomiske belastningen ved slitasje ved å gå ned i små stillinger, istedenfor å søke uføretrygd. De har spart samfunnet for enorme summer og skal nå i tillegg miste retten til dagpenger. I tillegg er mange ansatt i små stillinger innen helse og omsorg uten mulighet til å øke stillingsbrøken.

Flertallet mener det er helt urimelig å øke kravet til reduksjon i arbeidstid midt i arbeidet med inkluderende arbeidsliv. Dette samarbeidet forutsetter at flere mennesker med helseproblemer skal tilbake i arbeid. Det vil i mange tilfeller kunne bety tilsetning i stillinger under 50 pst. Å miste retten til dagpenger ved ledighet vil medføre at færre vil våge å satse på arbeid framfor trygd og at de som gjør det vil oppleve et urimelig tap ved sykdom.

Flertallet vil gå imot å heve kravet til minsteinntekt til 1,5 G. Dette vil også ramme de med minst inntekt og minst tilknytning til arbeidslivet og kun skyve utgifter over på sosialhjelpen.

Flertallet viser for øvrig til merknader under 5.5 om kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til de foreslåtte omleggingene i dagpenge- og attføringsytelser fra Regjeringen og avtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Disse medlemmer har merket seg at en rekke studier de senere år bl.a. har funnet at oppfølgingen og krav til mottakerne av dagpenger er svært avgjørende for hvor lang tid det tar for arbeidssøkere å komme i ordinær jobb. Disse medlemmer viser at erfaringene trekker i retning av at krav til å være aktive arbeidssøkere og dagpengeperiodens lengde synes å være viktigere for overgangen til jobb enn den mer direkte effekten som følger av innholdet i ulike kvalifiseringsprogram. Disse medlemmer ser positivt på at Regjeringen med dette som utgangspunkt har gjennomgått dagpen-

geregelverket med sikte på et mer effektivt system som gir arbeidssøkere gode incentiver til å søke jobb og ta del i arbeidslivet uten store negative effekter for inntektssikring. Disse medlemmer viser til at Regjeringen har lagt fram en odelstingsproposisjon med forslag til endringer i folketrygdloven som nettopp tar opp i seg disse endringene i dagpenge- og attføringsytelsene.

Disse medlemmer vil vise til at hovedvilkårene for rett til dagpenger under arbeidsløshet er at man har tapt arbeidsinntekt som arbeidstaker på grunn av arbeidsløshet, samt at arbeidstiden er redusert. Videre stilles det krav om at den tidligere arbeidsinntekten har et visst nivå. Disse medlemmer viser til at kravene gjelder likt uansett om man i utgangspunktet arbeider heltid eller deltid. Vurderingen av om kravet til prosentvis reduksjonen i arbeidstiden er oppfylt gjøres ut i fra den stillingen man hadde før ledigheten inntraff eller før arbeidstiden ble redusert. Alle delvis sysselsatte som tjener over 1,5G og som får redusert arbeidstid med minst 50 pst., vil derfor kvalifisere til dagpenger ved Regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at det i dagens regelverk stilles krav til reduksjon i arbeidstid på minst 40 pst. av vedkommendes arbeidstid, både heltid og deltid, forut for arbeidstidsreduksjonen. Videre skjer utbetaling av graderte dagpenger når arbeidstidsreduksjonen pr. uke er på 40 pst. eller mer. Disse medlemmer har merket seg at det Regjeringen nå ønsker å endre slik at kravet til arbeidstidsreduksjon økes til 50 pst.

Disse medlemmer vil understreke at en stor andel av delvis sysselsatte dagpengemottakere jobber innenfor privat og offentlig tjenesteyting, bl.a. innen helse- og omsorgssektoren. Erfaringer fra Aetat viser at det er vanskelig å motivere arbeidssøkere med en mindre arbeidstidsreduksjon til å søke annen jobb. Disse medlemmer mener derfor at en slik skjerping av kravet til arbeidstidsreduksjon som Regjeringen har foreslått fra 40 pst. til 50 pst., dermed kan bidra til at delvis sysselsatte blir mer motivert til å søke heltidsjobb eller bli hjulpet til annet deltidsarbeid i tillegg.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen foreslår at kravet til minsteinntekt økes fra 67 700 kroner (1,25G) til 81 200 kroner (1,5G). Minsteinntekten gjelder det sist avsluttede kalenderår. Disse medlemmer har merket seg at alternativt vil kravet til minsteinntekt være oppfylt dersom vedkommende på søknadstidspunktet har hatt en gjennomsnittlig arbeidsinntekt på minst grunnbeløpet i løpet av de siste tre avsluttede kalenderårene (54 170 kroner). Annen pensjonsgivende inntekt som dagpenger, sykepenger mv., regnes ikke med i minsteinntekten, men tas med når nivået på dagpengeytelsen skal beregnes.

Disse medlemmer vil understreke at dagpengeordningen først og fremst skal gi midlertidig inntektssikring for de som har hatt en fast og reell tilknytning til arbeidslivet, og som har hatt arbeidsinntekt som viktigste kilde til livsopphold. For disse bør dagpengene gi en kompensasjon som sikrer en rimelig levestandard. Disse vil ha høyere inntekt enn 81 200 kroner pr. år. Studenter med erfaring fra deltidsjobb/sommerjobb

utgjør en betydelig del av dagpengemottakere med inntektsgrunnlag på 1,25 - 1,5G (årsinntekt på 67 700 - 81 200 kroner). Grupper med årsinntekt i dette intervallet vil ved ledighet motta fra 3 250 til 3 900 kroner pr. måned i dagpenger. Disse medlemmer vil vise til at dagpenger for denne gruppen i første rekke må sees på som et inntektstilskudd i tillegg til andre inntekter/ytelser. Kravet til arbeidsinntekt de tre siste avsluttede kalenderårene foreslås beholdt uendret slik regelverket er i dag for fortsatt å sikre at personer med fast kort deltid eller varierende sysselsetting på mer permanent basis, kan få dagpenger.

Disse medlemmer vil understreke at de som mottar dagpenger skal ha arbeidssøking som sin hovedaktivitet og skal som hovedregel søke etter heltidsarbeid. Disse medlemmer har merket seg at mange med lav arbeidsinntekt ikke vil ha hatt arbeid som sin hovedbeskjeftigelse forut for ledigheten. Dette taler mot at de vil ha arbeidssøking etter fulltidsjobb som hovedaktivitet etter at ledigheten inntreffer. Det taler også imot at de vil ha behov for økonomisk sosialhjelp. Studenter med avsluttet utdanning vil i de fleste tilfeller lett kunne få en midlertidig jobb mens de søker etter mer kvalifisert arbeid i samsvar med sin utdanning. Disse medlemmer viser til at få dagpengemottakere mottar sosialhjelp. I 2000 mottok bare 6 pst. av dagpengemottakerne sosialhjelp.

4.8.3 Kap. 1590 Aetat

Forslag 2003: kr 1 759 039 000. Saldert budsjett 2002: 1 566 360 000.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstrepart, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil vise til den viktige rollen Aetat skal utøve, både i velferds- og næringspolitikken men også i distrikts- og regionalpolitikken. Flertallet vil understreke at det er et politisk ansvar å vedta målsettingene for arbeidsmarkedspolitikken og sikre at ressursene er i samsvar med målsettingene.

Aetat må være tilgjengelig, oppdatert og operativ med ressurser og kompetanse til å oppmuntre, veilede og skreddersy tilbud og formidling. Aetat må utvikles til en moderne etat som møter folk tilnærmedesvis på timen.

Flertallet mener at Aetat må rustes opp og bemannes i tråd med sine oppgaver og være et optimalt apparat til å realisere et mer inkluderende arbeidsliv. Da vil presset på folketrygden minke og det blir mulig å opprettholde og bedre sikkerhetsnettet for den som trenger det.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at økningen i antall årsverk ikke oppveier kutt fra året før og på ingen måte kan sies å være tilstrekkelig i forhold til økningen i ledige og yrkeshemmede.

Komiteen viser til at etaten har vært preget av køer, lang ventetid og manglende individuell oppfølging. Dagens arbeidsliv krever at Aetat tilbyr personlig oppfølging og skreddersøm. Etaten må være tilstede over hele landet og ha bemanning nok til å være åpen for henvendelser både personlig og pr. telefon hele dagen hver dag i uka.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at de store problemene i Aetat ikke kan løses ved ensidig fokus på omorganisering og effektivisering. Målsettinger for etaten må først defineres klart og etaten må analyseres i forhold til de virkemidlene som må til for å nå målene.

Komiteen vil understreke at forutsetningen for vellykket omstilling og modernisering i offentlig sektor, er brukermedvirkning og forankring hos de ansatte. I trontaledebatten 2001 sa arbeids- og administrasjonsminister Victor Norman at:

"En prosess de ansatte er imot eller bare halvhjertet med på vil ikke føre til målet."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, kan ikke se at Regjeringen har holdt seg til sine egne prinsipper i arbeidet med omorganisering og omlegginger i Aetat og viser til merknader og forslag under behandlingen av Ot.prp. nr. 70 (2001-2000).

Flertallet viser til at endringen i sysselsettingsloven i Ot.prp. nr. 70 (2001-2002), ble gjennomført uten en grunnleggende gjennomgang og kartlegging av dagens situasjon i Aetat med fokus på målsettinger, rammer, virkemidler og ressurser. Nå foreslås nye endringer uten at Stortinget får seg forelagt konsekvenser.

Flertallet viser til at det er innført nytt saksbehandlings- og økonomibehandlingsystem, og at det har skapt forsinkelser og problemer både i saksbehandlingen og for utbetaling av ytelser.

Komiteen viser til at Regjeringen foreslår adgang til å omdisponere 40 mill. kroner fra arbeidsmarkeds-tiltak for å øke tallet på avklaringer, og at dette skal skje etter en type innsatsfinansiering.

Fleirtalet i komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er kjent med behovet for auka bemanning for å kunne auke talet på avklaringar, men meiner at dette burde vere gjennomført som ei direkte løyving, og er uenig i at det skal takast pengar frå tiltaksposten for å dekkje opp for manglande løyving til administrasjon. Fleirtalet viser til at Regjeringa ikkje har lagt fram korleis ordninga er tenkt å fungere, og viser til dårlege røynsler frå sist Aetat arbeidde etter ein modell som implisitt førte til overregistrering framfor fokus på kvalitet. Fleirtalet er

opptatt av å ikkje tilrå system som fører til ein slik type tilpassingar og krev mykje byråkrati. Å løyve nødvendige midlar direkte til Aetat vil føre til langt mindre byråkrati, og leggje til rette for langsiktig kompetanseoppbygging i Aetat, og gje rom for personalmessige disponeringar og administrative rutiner som tek var på brukarane.

Fleirtalet registrerer at Regjeringa gjer framlegg om ei auke i dei administrative ressursane tilsvarande 220 årsverk. Dette er ikkje nok for å setje Aetat i stand til å løyse dei viktige oppgåvene som etaten er tiltenkt. Fleirtalet viser til at over 20 000 personar står i kø på yrkesretta attføring. Andre utfordringar er å gje effektiv hjelp til andre grupper som er vanskeleg stilla på arbeidsmarknaden.

Fleirtalet meiner at alle som står i fare for å ramle ut av arbeidsmarknaden av helsemessige årsaker, bør få eit tilbod om yrkesretta attføring. Fleirtalet vil peike på at det er ein samanheng mellom problem på arbeidsmarknaden og helseproblem. Derfor er det viktig å ha eit effektivt hjelpeapparat som kan handle raskt når arbeidsløysa kjem. Fleirtalet har merka seg at alt for mange deltakarar på yrkesretta attføring har vore registrert som trygda eller arbeidsledig i relativt lang tid før dei får tilbod om attføring.

Fleirtalet vil vidare peike på at alle granskingar viser at dess lenger tid ein går passiv, dess vanskelegare er det å kome attende i arbeid. Arbeidstilhøva i Aetat har lenge vore under press og ei auke på 220 årsverk vil ikkje motvirke den store nedbygginga som har blitt gjort i 2002.

Fleirtalet viser til at arbeidsløysa aukar. Ved utgangen av november 2002 var det registrert 77 700 heilt ledige arbeidssøklarar, som er 3,3 pst. av arbeidsstyrken.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil peke på at antallet personer som mottar ytelse til yrkesrettet attføring har økt betydelig de siste årene. Disse medlemmer vil vise til at dette er en ønsket utvikling for å sikre at flest mulig får et tilbud om attføring før de eventuelt tilstås uføretrygd. Disse medlemmer registrerer imidlertid at tilstrømmingen har økt mer enn kapasiteten, slik at antallet personer i kø i påvente av et attføringstiltak har vokst. Disse medlemmer registrerer derfor med tilfredshet at departementet har iverksatt en forsøksordning som også skal virke i 2003, der Aetat mottar et fast beløp pr. avklaring i forhold til attføringstiltak, og har forventninger til at dette vil bidra til å redusere flaskehalsen.

Medlemene i komiteen fra Arbeiderpartiet meiner at landet treng ein arbeidsmarknadspolitikk som kan møte denne utfordringa og viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett der ein gjer framlegg om å styrkje løyvingane til Aetat med 50 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at Aetats viktigste arbeidsområde skal være å følge opp de vanskeligst formidlings-

bare arbeidssøkerne. Disse medlemmer mener det er betydelig rom for effektivisering og omlegging av Aetats arbeid, samtidig som man prioriterer dette arbeidet.

Disse medlemmer registrerer at det nå blir større fleksibilitet i arbeidsmarkedet ved at utleie av arbeidskraft og privat arbeidsformidling nå generelt er tillatt. Disse medlemmer imøteser dette med interesse og viser til at partiet prinsipielt mener det er en privat oppgave å formidle arbeid for friske mennesker.

Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at ordninger som gir et arbeidstilbud til yrkeshemmede, fortsatt bør prioriteres. Gjennom slike virksomheter kan mennesker med ulike yrkeshemninger delta i produksjonen og skapergleden på en arbeidsplass.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjettforslag.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet vil med bakgrunn i den raskt aukande arbeidsløysa, og dei problema Aetat no slit med som følgje av låg kapasitet, auke løyvingane til Aetat med 25 mill. kroner i sine respektive alternative budsjett.

BRUKERMEDVIRKNING

Komiteen viser til at Stortinget under behandlingen av Ot.prp. nr. 70 (2001-2002) vedtok å be Regjeringen legge fram forslag som sikrer brukervedvirkning i Aetat. Medvirkning fra brukere må lovfestes i sysselsettingsloven slik at Aetat blir pålagt å sikre brukernes rettigheter og interesser blant annet gjennom et formalisert samarbeid med brukernes organisasjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener at dette lovforslaget må raskt på plass, og flertallet ber Regjeringen legge det fram innen utgangen av vårsesjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ber Regjeringen legge fram dette lovforslaget så snart som mulig.

Komiteen vil påpeke behovet for å styrke Aetats kompetanse og ressurser for å yte bedre service og bistand til yrkeshemmede og til innvandrere.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ber Regjeringen sørge for at øremerkede stillinger blir opprettet for å dekke behovet for opplæring av etatens ansatte slik at kompetansen på disse områdene økes i hele organisasjonen.

4.8.4 Kap. 1594 Arbeidsmarknadstiltak

Forslag 2003: kr 4 086 190 000.

Komiteen vil understreke at arbeid til alle er til det beste både for den enkelte og for samfunnet. Det at folk

står utanfor arbeidslivet er den framste årsaka til fattigdom. Det viktigaste politiske grep ein kan ta for å kjempe mot fattigdom er å få folk ut i arbeid. Høg sysselsetting er dessutan det beste fordelingstiltak for utjamning av forskjellane mellom folk. Derfor vil komiteen kvalifisere flest mogleg av dei som står utanfor arbeidslivet til arbeid.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at situasjonen i arbeidsmarknaden er vanskeleg og arbeidsløysa aukar kraftig. Gode kortvarige yrkesretta kurs hjelper dei arbeidsledige til å få ordinært arbeid. Dessutan gir slike kurs dei arbeidsledige ein meningsfull kvardag. Fleirtalet viser til ei undersøking gjort av SSB som viser at 43 pst. av dei som hadde delteke på tiltak er i arbeid 6 månader seinare.

Fleirtalet viser til at det i dag er for få tiltaksplassar i forhold til talet på ledige. Til dømes var det 23 024 deltakarar på tiltak i 1997 då det var om lag 73 000 ledige. I 2003 legg Regjeringa opp til 8 650 ordinære tiltaksplassar og arbeidsløysa nærmar seg allereie 90 000 ledige.

Komiteen viser til at eit stadig hardare arbeidsliv støter stadig fleire arbeidstakarar ut i arbeidsløysa. Dette gjer det vanskelegare for yrkeshemma og andre utsette grupper å kome ut i arbeid. Komiteen meiner at arbeidsmarknadstiltak er med på å kvalifisere yrkeshemma arbeidstakarar til arbeidslivet. Behovet for fleire tiltaksplassar retta mot yrkeshemma har auka mellom anna som følgje av et aukande tal på uføretrygda som skal få ei ny sjanse i arbeidslivet.

Komiteen viser til at Regjeringa gjer framlegg om å slå saman kap. 1591 og kap. 1592 til eit nytt kap. 1594. Regjeringa meiner at ei slik samanslåing vil sikre eit betre arbeid overfor ordinære og yrkeshemma arbeidssøkjjarar.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tvilande til om ei samordning vil vere eit gode overfor yrkeshemma arbeidssøkjjarar. Fleirtalet meiner at dei svakaste kan miste fokus og dermed komme dårlegare ut ved ei samanslåing. På denne bakgrunn går fleirtalet mot ei slik samanslåing.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har merket seg at for 2003 forslår Regjeringen at tiltakskapitlene kap 1591 Arbeidsmarknadstiltak og kap. 1592 Spesielle arbeidsmarknadstiltak for yrkeshemmede slås sammen til et nytt tiltakskapittel kap 1594 Arbeidsmarknadstiltak. Disse medlemmer viser til at kapitellsammenslåingen støtter opp under endringen i tiltaksstrukturen som er gjennomført fra 2002 og som bl.a. innebærer en mer helhetlig organisering av arbeidet overfor ordinære og yrkeshemmede arbeidssøkere. Disse medlemmer understreker at formålet med

sammenslåingen er å gi større fleksibilitet og effektivitet i ressursbruken rettet mot viktige målgrupper i arbeidsmarkedspolitikken.

Komiteen viser ellers til at stønadsordninga til VTA (Varig tilrettelagt arbeid) fekk ei positiv auke i 2002. Komiteen er kjent med at VTA-bedriftene sin økonomiske situasjon er blitt svakare dei siste åra. Komiteen ber Regjeringa gjere ei vurdering av den økonomiske situasjonen i desse bedriftene i samband med revidert budsjett 2003.

Komiteen ba Regjeringa i fjor om å utarbeide ein opptrappingsplan for fleire ASVO-plassar. Komiteen kan ikkje sjå at dette er gjort og ber om at Regjeringa følgjer dette opp. Komiteen vil også be om at departementet iverksett ei undersøking av langtidsverknadene av arbeidsmarknadstiltaket Arbeid med Bistand (AB).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har merket seg at det i løpet av 2002 vil være etablert om lag 340 nye plasser innenfor tiltaket Varig tilrettelagt arbeid (VTA). I tillegg kommer nye plasser som følge av omleggingen av arbeidssamvirker og produksjonsverksteder til Varig tilrettelagt arbeid. Samlet er dette en betydelig utbygging som kommer personer til gode som ikke så lett kan dra nytte av de øvrige utføringstiltakene. Disse medlemmer ber Regjeringen fortsette satsingen for å øke tilbudene til denne målgruppen innenfor budsjetttrammen. Disse medlemmer ber samtidig om at omstillingsarbeidet med arbeidssamvirkene og produksjonsverkstedene fortsetter, og at en kommer tilbake til Stortinget med erfaringer basert på det igangsatte forsøket med differensierte satser for deltakerne i disse tiltakene.

Medlemene i komiteen frå Arbeidarpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine respektive alternative budsjett der dei gjer framlegg om 1 700 nye tiltaksplassar for 2003.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å fremheve at det med Fremskrittspartiets politikk ville være en økt etterspørsel etter arbeidskraft og at behovet for arbeidsmarkadstiltak derfor ikke ville være like stort. På denne bakgrunn forslår disse medlemmer i sitt alternative budsjettframlegg å kutte bevilgningen til ordinære arbeidsmarkadstiltak med 300 mill. kroner.

Disse medlemmer mener tiltak rettet mot yrkeshemmede bør prioriteres. Blant annet ønsker disse medlemmer å øke tilskuddet til investeringer til skjermede tiltak med 50 mill. kroner, slik at denne ordningen sikres er solid fremtid.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett, samt forliksmærknad med Høyre og Kristelig Folkeparti om den nye kapittelstrukturen.

Medlemen i komiteen frå Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett vil

løyve 75 mill. kroner ekstra til arbeidsmarknadstiltak, der 50 mill. kroner går til tiltaksplassar innanfor verkstadindustrien. Denne medlemmen viser til merknad under kap. 3.1.6 og 5.1.1 i denne innstilling.

4.8.5 Kap. 1595 Ventelønn mv.

Forslag 2003: kr 440 000 000. Saldert budsjett 2002: kr 269 078 000.

Komiteen viser til at ventelønnsordningen er hjemlet i lov av 4. mars 1983 nr. 3 og gir oppsagte tjenestemenn rett til ventelønn og fortrinnsrett til annet statlig arbeid. I tillegg er oppsagte arbeidstakere fra virksomheter som er skilt ut som statsforetak, blitt gitt tidsbegrenset rett til ventelønn. Med virkning fra 1. juli 2002 blir ventelønnskostnader som utløses etter omdanning til aksjeselskap dekket av selskapene selv gjennom refusjonsplikt. Ved utgangen av juli 2002 hadde nær 3 000 personer rett til ventelønn. Av en nytilgang på 600 personer første halvår i 2002 kom to tredjedeler fra Posten.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser også til at det neste år vil bli utprøvet en ordning med resultatbasert bonus til private formidlingsvirksomheter når arbeidssøkere med ventelønn formidles til arbeid. Store omstillinger i staten og et økende antall arbeidssøkere med ventelønn er bakgrunnen for forslaget, og disse medlemmer understreker betydningen av at Aetat vil legge til rette for at andre tilbydere av formidlingstjenester skal kunne formidle ventelønnsuttakere mot bonus.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at det i fremtiden ikke bør være mulig å legge inn slike ordninger i arbeidsavtaler i staten.

Disse medlemmer registrerer at på tross av forskjellige virkemidler i omstillingsarbeidet når det gjelder oppsagte tjenestemenn, øker behovet for ventelønn.

Disse medlemmer mener en så sterk begunstiggelse av ansatte i offentlig sektor som ventelønnsordningen, er uheldig, og kutter derfor i sitt alternative statsbudsjett bevilgningen under kap. 1595 med 220 mill. kroner.

4.9 Programkategori 19.10 Arbeidsmiljø og sikkerhet

4.9.1 Hovedtrekk under programkategori 19.10 - Sammendrag

I 2003 ønsker Arbeids- og administrasjonsdepartementet fortsatt å ha fokus på å:

1. Styrke innsatsen for å fremme inkludering og forebygge utstøting fra arbeidslivet.
2. Redusere risikoen for dødsfall og skader som følge av brann og arbeidsulykker.
3. Fremheve virksomhetenes ansvar for å sørge for arbeidsmiljø- og sikkerhetsmessig forsvarlig drift, spesielt med fokus på omstillingsprosesser.

Følgende hovedstrategier for arbeidsmiljø- og sikkerhetsarbeidet skal føre til oppnåelse av mål på kort og lang sikt:

- Systematisk HMS-arbeid.
- Risikobasert virkemiddelbruk.
- Brukertilpasset, omstillingsdyktig og effektiv HMS-forvaltning.

4.9.2 *Kap. 1570 Arbeidstilsynet*

Forslag 2003: kr 270 700 000. Saldert budsjett 2002: kr 247 417 000.

Komiteen viser til at Arbeidstilsynet har ei viktig rolle i arbeidet for å fremme gode tiltak for arbeidstakerne si helse og i arbeidet med eit inkluderende arbeidsliv.

For at Arbeidstilsynet skal ha betre moglegheit til å ta vare på sin viktige rolle i dette arbeidet, vil fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, be Regjeringa om å følge utviklinga nøye. Vidare vil fleirtalet be Regjeringa om å kome tilbake i revidert budsjett med ei grundig vurdering av den økonomiske situasjonen for Arbeidstilsynet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett, hvor dette kapitlet kuttes med 30 mill. kroner. Disse medlemmer mener at forbedrede rutiner for tilsynsvirksomheten og økt fokus på internkontroll vil gi en effektivitetsgevinst innenfor HMS-området som reduserer Arbeidstilsynets ressursbehov uten at omfanget og kvaliteten reduseres.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til at situasjonen på arbeidsmarkedet er tøft. 1 av 7 nordmenn i yrkesaktiv alder står utenfor arbeidsmarkedet. Mange ønsker å jobbe, men stenges ute. At forholdene på arbeidsmarkedet er i tråd med lover og avtaler er helt avgjørende for at vi skal lykkes med et inkluderende arbeidsliv. Disse medlemmer vil derfor styrke Arbeidstilsynet med 10 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil peke på det viktige arbeidet Arbeidstilsynet gjør. Et godt helse, miljø og sikkerhetsarbeid i arbeidslivet betinger et godt kontrollapparat. Dette medlem vil derfor styrke bevilgningen til Arbeidstilsynet med 10 mill. kroner i sitt alternative budsjett.

4.9.3 *Kap. 1571 Direktoratet for brann- og el-sikkerhet*

Forslag 2003: kr 126 500 000. Saldert budsjett 2002: kr 122 654 000.

Komiteen konstaterer med stor bekymring at Norge fortsatt troner på toppen av internasjonale

brannstatistikker. Dette skjer til tross for den brede nasjonale innsatsen de senere årene for å få ned antall branner her i landet.

Komiteen viser til at ifølge "World Fire Statistic" utgjør de økonomiske tapene ved branner i Norge 0,30 pst. av BNP, noe som er langt høyere enn i noe annet land. Tilsvarende tall er for eksempel for Japan er 0,09 pst., Finland 0,15 pst., USA 0,11 pst. og Danmark 0,20 pst.

Komiteen vil understreke at branner er meget alvorlig samfunnsproblem. Strømfeil i el-installasjoner eller feil bruk av el-utstyr utgjør nær 50 pst. av de kjente brannårsakene i Norge.

Komiteen ber Regjeringen vurdere hvordan tilsyn i boliger kan bedres for å forebygge brann.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at det lokale etilsynet årlig gjennomfører stikkprøvekontroll med det elektriske anlegget i 90 000-100 000 hustander. Dette tilsvare at det i gjennomsnitt føres tilsyn med hver husstand hvert 20. år.

Disse medlemmer er av den oppfatning at dette er en for lav tilsynsfrekvens.

Disse medlemmer mener at et tilsynsintervall ned mot 5 år må etterstrebes og ber Regjeringen arbeide for dette mål. Så lenge feil ved el-installasjoner og feil bruk av el-utstyr er en vel kjent brannårsak er det mulig å målrette forebyggende tiltak inn mot denne brannårsaken.

Disse medlemmer ber derfor Regjeringen prioritere arbeidet med å øke tilsynsfrekvensen rettet mot el-installasjoner i private boliger samt i offentlige og private institusjoner med eldre eller syke beboere. Målet skal være at alle hustander i hele landet skal få utført el-tilsyn hvert 5. år fra og med 2004.

4.9.4 *Kap. 1573 Statens arbeidsmiljøinstitutt*

Forslag 2003: kr 71 725 000. Saldert budsjett 2002: kr 68 374 000.

Komiteen viser til at Statens arbeidsmiljøinstitutt er det nasjonale forskningsinstituttet innenfor arbeidsmiljø-/arbeidshelseområdet. Integrert i forskningsvirksomheten er service, utdanning og formidling. Instituttets overordnede mål er å skape og formidle kunnskap om arbeid og helse. Komiteen vil spesielt peke på instituttets ønske om å styrke innsatsen knyttet til vekselvirkningen mellom psykososiale/organisatorisk betingede arbeidsmiljøforhold og kjemisk, biologisk og fysisk eksponering.

Komiteen er enig i at for 2003 bør instituttet som hovedmål arbeide for å oppnå dette gjennom å skape kunnskap om sammenheng mellom arbeid, sykdom og helse, kartlegge miljø og helseforhold, vurdere risiko og foreslå forebyggende tiltak, samt å gjøre kunnskap om sammenhengen mellom arbeid, sykdom og helse kjent. Komiteen er enig i at bevilgningen kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4573.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, registrerer også at Regjeringen i løpet av 2003 vil komme tilbake til Stortinget med en vurdering av en eventuell fristilling av også Statens arbeidsmiljøinstitutt, blant annet basert på erfaringene med omdanningen av Arbeidsforskningsinstituttet til AS.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, går imot en fristilling av Statens arbeidsmiljøinstitutt og mener erfaringene fra Arbeidsforskningsinstituttet taler imot nettopp det.

4.9.5 Kap. 1574 Arbeidsforskningsinstituttet

Forslag 2003: kr 2 000 000. Saldert budsjett 2002: kr 25 400 000.

Forslaget omfatter midler til dekning av etableringskostnader i forbindelse med omdanning fra forvaltningsorgan til aksjeselskap (AFI AS). Basisbevilgning til instituttet foreslås under kap. 1575 post 50.

Komiteen viser til at Arbeidsforskningsinstituttet av Stortinget 5. juni 2002 ble vedtatt omgjort til aksjeselskap fra og med 1. juli 2002, og at videre tilskudd til selskapet vil bli kanalisert gjennom Norges forskningsråd.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti vil også peke på at Arbeids- og administrasjonsdepartementet har fått fullmakt til å avklare fremtidig

eierskap for AFI AS, samt å selge inntil 100 pst. av statens aksjer i AFI AS. Disse medlemmer registrerer at denne fullmakten foreslås videreført i 2003.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, ønsker ikke å gi Regjeringen slik fullmakt, og viser til sine merknader i Budsjett-innst. S. nr. 5 (2001-2002) og i Innst. S. nr. 205 (2001-2002).

4.9.6 Kap. 1577 Norges brannskole

Forslag 2003: kr 44 244 000. Saldert budsjett 2002: kr 35 950 000.

Komiteen vil understreke at deltidspersonell er en viktig del av den samlede brannberedskapen. Fortsatt mangler imidlertid rundt 7 000 av landets deltidsbrannfolk grunnutdanning. Manglende grunnutdanning hos deltidsbrannfolk har lenge vært et vedvarende problem som svekker brannberedskapen i kommunene. Det er derfor viktig at det nasjonalt finnes et godt utdanningstilbud til både heltid- og deltidsbrannfolk slik at kompetansen til landets brannfolk til enhver tid er best mulig.

Komiteen forutsetter derfor at utdannelsen av deltidspersonell går som planlagt og at målet om å gjennomføre grunnopplæring for 700 deltidspersonell årlig nås slik at deltidspersonell får oppgradert sin faglige kompetanse.

5. RAMMEOMRÅDE 7 DAGPENGAR MV.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 7

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 m/Tillegg nr. 9 og 14
Utgifter i hele kroner			
<i>Folketrygden</i>			
2540		Stønad under arbeidsløyse til fiskere og fangstmenn	36 000 000
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	36 000 000
2541		Dagpenger	7 783 500 000
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	7 783 500 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704)	470 000 000
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	470 000 000
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	8 843 000 000
	70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 908 000 000
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 935 000 000
		Sum utgifter rammeområde 7	17 132 500 000
Inntekter i hele kroner			
<i>Folketrygden</i>			
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542)	100 000 000
	2	Dividende	100 000 000
5705		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger .	18 000 000
	1	Refusjon dagpenger	18 000 000
		Sum inntekter rammeområde 7	118 000 000
		Netto rammeområde 7	17 014 500 000

5.1 Disponering av rammeområde 7

Komiteen har ved vedtak i Stortinget av 15. oktober 2002 fått tildelt kapittel under rammeområde 7 Folkestrygda, jf. Innst. S. nr. 2 (2002-2003). Ved vedtak i Stortinget av 2. desember 2002 er netto utgiftsramme for rammeområde 7 fastsett til kr 17 254 500 000, jf. Budsjett-innst. S. I Tillegg nr. 1 (2002-2003).

Komiteen viser til at det går fram av tabell 3 at forslaget frå Høyre, Kristeleg Folkeparti summerer seg til nettosummen som er vedteken for rammeområde 7 ved handsaminga av Budsjett-innst. S. I Tillegg nr. 1 (2002-2003).

Komiteen viser til at forslaget frå Høyre og Kristeleg Folkeparti er ført opp under Tilråding frå komiteen under kapittel 7 i innstillinga.

Tabell 3 Forslag til disponering av ramme 7

I tabellen er det gjeve ei oversikt over forslaget frå Høyre og Kristeleg Folkeparti. Avvik frå forslag til beløp frå St.prp. nr. 1 med Tillegg 1-14 i parentes. Berre kapittel med avvik frå Regjeringa sitt forslag er med.

Tal i tusen kroner.

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 9 og 14	H og KrF
Utgifter				
2541		Dagpenger		
	70	Dagpenger	7 783 500	8 023 500 (+240 000)
Sum utgifter rammeområde 7			17 132 500	17 372 500 (+240 000)
Inntekter				
Sum inntekter rammeområde 7			118 000	118 000 (0)
Sum netto rammeområde 7			17 014 500	17 254 500 (+240 000)

5.1.1 Generelle merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, konstaterer at de vedtatte rammer for rammeområde 6 og 7 i så vesentlig grad avviker fra det disse partier mener er en nødvendig innsats for å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret, motvirke arbeidsledighet og bedre botilbudet at det ikke gir et rimelig bilde av disse partiers politikk å fremme forslag til fordeling av rammene. Dette er rammer som regjeringspartiene bare kunne få støtte til fra Fremskrittspartiet. Det er da også naturlig at de partiene som står bak de vedtatte innstrammingene også foreslår innretningen av dem.

Flertallet vil ut fra dette ikke fremme egne forslag til rammedisponering under rammeområde 7, men viser til de forslag som er fremmet av sine respektive partifraksjoner i finansinnstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til budsjettavtalen, jf. merknader under kap. 1.1, og støtter det justerte budsjettforslaget fra

Høyre og Kristelig Folkeparti slik dette fremkommer i tabell 3 kap. 5.1 i denne innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets merknader i finansinnstillingen Budsjett-innst. S. I (2002-2003) og til sine merknader under kap. 4.8 foran.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet går mot Regjeringens forslag til vesentlige svekkelser av dagpengeordningen og permitteringsordningen.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslo en netto utgiftsramme under rammeområde 7 som var 152 mill. kroner høyere enn forslaget fra regjeringspartiene og som var sammenfallende med budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet. Under behandlingen i Stortinget fikk regjeringspartienes forslag flertall.

Disse medlemmer viser til oversikten nedenfor som viser avvikene mellom Arbeiderpartiets forslag, Regjeringens forslag og forliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti på områder innenfor rammeområde 7.

Tabell 4 Forslag til disponering av ramme 7.

Oversikt over Arbeiderpartiets økonomiske opplegg for 2003 i forhold til Regjeringens budsjettforslag og forliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre (i mill. kroner).

Kap.	Post	Formål:	AP i forhold til forliket mellom H, FrP, KrF og V	AP i forhold til Regjeringen
Utgifter				
2541		Dagpenger	+ 152	+ 392
	70	Dagpenger	+ 152	+ 392
Sum utgifter rammeområde 7			+ 152	+ 392
Inntekter				
Sum inntekter rammeområde 7			0	0
Sum netto rammeområde 7			+ 152	+ 392

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, har merka seg at Regjeringa føreslår å fjerne ferietillegget, auke talet på venedagar frå 3 til 5, senke maksimal stønadsperiode frå 3 til 2 år, auke kravet til ledigheit frå 40 til 50 pst., heve kravet til minsteinntekt frå 1,25 G til 1,5 G og auke arbeidsgjevarperioden frå 3 til 20 dagar ved permittering. Fleirtalet er sterkt kritisk til dei endringane Regjeringa legg opp til og vil gå imot desse. Dette representerer ei forverring av livssituasjonen for mange menneske som alt har det vanskeleg. Fleirtalet viser til intensjonsavtalen om eit meir inkluderande arbeidsliv og meiner Regjeringa sitt forslag går i motsett retning. Mange med delstillingar blir fråtekne den tryggleiken som ligg i dagpengordninga ved permittering. Det er og vanskeleg å sjå korleis desse endringane vil fungere som eit incentiv for ei meir aktiv arbeidssøking hjå den einskilde.

Medlemene i komiteen frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet er djupt ueinig i Regjeringa sitt forslag om å innføre eit tak på kostnadene ved attføringsopplegg. Dette kan medføre at til dømes rusmiddelmissbrukarar under rehabilitering, psykisk utviklingshemma og funksjonshemma som treng opplegg som varer over noko tid ikkje får tilstrekkeleg oppfølging.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til sine merknader foran under programkategori 19.00 Arbeidsmarked foran under 4.8.

Medlemene i komiteen frå Senterpartiet vil vise til at Senterpartiet sitt alternative budsjett inneheld fleire forslag for redusert arbeidsløyse. Betre tilrettelegging for deltaking i arbeidslivet, ei offensiv satsing på nyskaping og næringsutvikling og auka løyvingar til kommunesektoren er eksempel på slike grep. Dette gjer behovet for dagpengar tydeleg mindre med Senterpartiet sitt opplegg, rekna til ein reduksjon på 600 mill. kroner. I tillegg går Senterpartiet imot endringane i permitteringslova, og har gjort framlegg om dei nødvendige ekstra løyvingane i tråd med dette.

Denne medlemen viser til dei store utfordringane norsk næringsliv, og spesielt industrien, har nett no. Det vil difor være heilt gale å flytte eit større ansvar for kostnadene ved permitteringar over på arbeidsgjevarsida. Denne medlemen viser til Senterpartiets alternative budsjett der ein legg opp til ein langt meir offensiv politikk for sysselsetjing og næringsliv, heilt andre og betre løysingar på dagens utfordringar ein enn dei forslag Regjeringa kjem med.

Tabell 5 Oversikt over dei alternative budsjetta til fraksjonane.

I tabellen er det gjeve ei oversikt over dei alternative budsjetta til hhv. Arbeidarpartiet, Framstegspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet på rammeområde 7 slik det framgår av Budsjett-innst. S. I (2002-2003). Avvik frå Regjeringa i parentes. Tabellen viser også det justerte budsjettforslaget frå Høgre og Kristelig Folkeparti

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14	H, KrF og V	AP	FrP	SV	Sp
Utgifter (i hele tusen kroner)								
2541		Dagpenger	7 783 500	8 023 500	8 175 500	6 583 500	8 213 500	7 613 500
				(+240 000)	(+392 000)	(-1 200 000)	(+430 000)	(-170 000)
	70	Dagpenger	7 783 500	8 023 500	8 175 500	6 583 500	8 213 500	7 613 500
				(+240 000)	(+392 000)	(-1 200 000)	(+430 000)	(-170 000)

Kap.	Post	Formål:	St.prp. nr. 1 med Tillegg nr. 1-14	H, KrF og V	AP	FrP	SV	Sp
2543		Ytelser til yrkesrettet attføring	8 843 000	8 843 000	8 843 000	8 843 000	8 893 000	8 843 000
	70	Attføringspenger	6 908 000	6 908 000	6 908 000	6 908 000	6 958 000	6 908 000
		Sum utgifter ramme- område 7	17 132 500	17 372 500	17 524 500	15 932 500	17 612 500	16 962 500
				(+240 000)	(+392 000)	(-1 200 000)	(+480 000)	(-170 000)
Inntekter (i hele tusen kroner)								
		Sum inntekter ramme- område 7	118 000	118 000	118 000	118 000	118 000	118 000
				(0)	(0)	(0)	(0)	(0)
		Sum netto rammeområde 7	17 014 500	17 254 500	17 406 500	15 814 500	17 494 500	16 844 500
				(+240 000)	(+392 000)	(-1 200 000)	(+480 000)	(-170 000)

6. MERKNADER FRÅ KOMITEEN TIL DEI ENKELTE KAPITLA UNDER RAMME-OMRÅDE 7

6.1 Innleiing

Kapitla under rammeområde 7 høyrer inn under programkategori 33.30 Arbeidsliv. Det vert også vist til kapittel 3.8 foran for omtale av dagpenger og ytingar til yrkesretta attføring.

Med omsyn til dei kapitla som ikkje er omtalte nedanfor har komiteen ingen merknader og sluttar seg til Regjeringa sitt forslag.

6.2 Kap. 2541 Dagpenger

Forslag 2003: kr 7 700 000. Saldert budsjett 2002: kr 7 011 000.

Komiteen viser til sine respektive fraksjonsmerknader under behandlingen av Ot.prp. nr. 15 (2002-2003).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine generelle merknader og sitt alternative statsbudsjett, og vidare til at det med Fremskrittspartiets tilbudssideorienterte økonomiske politikk ville være færre arbeidsledige. Av den grunn vil det være et vesentlig lavere antall arbeidsledige. Derfor kutter disse medlemmer i sitt alternative budsjettframlegg kap. 2541 med 1,2 mrd. kroner.

6.3 Kap. 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring

Forslag 2003: kr 8 843 000. Saldert budsjett 2002: kr 7 754 000 000.

Komiteen viser til lovendringer for attføringsytelser som trådte i kraft 1. januar 2002 og til Innst. S. nr. 141 (2001-2002) der en samlet komite ba Regjeringen gjennomgå hvordan lovendringen har slått ut for ulike grupper. Komiteen viser til de enkelte partiers merknader og forslag i innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre-

parti og Senterpartiet, kan ikke se at det i framlagt budsjett er en konsekvensgjennomgang av endringene, slik en samlet komité ba om. Det er kun en omtale, og Regjeringen har helt unnlatt å utrede erfaringer fra og effekter på økonomien og livssituasjonen til brukere som må be om supplerende sosialhjelp. Langt over 30 pst. av sosialhjelpsmottakere er trygdede.

Flertallet vil vise til Ot.prp. nr. 102 (2002-2003) s. 20, som omtaler omleggingene og der det står:

"Generelt vil lav stønad kunne medvirke til at flere fortsetter i arbeid når dette er mulig framfor å søke om trygd."

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet mener at dette vanskelig kan tolkes som noe annet enn at Regjeringen mener trygdede i Norge har for god råd, og at de stimuleres til arbeid bare de blir fattige nok.

Disse medlemmer mener denne strategien bare vil føre til at flere mislykkes og havner varig på uføretrygd.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil påpeke at uføre og folk på attføring har behov for medisiner og andre tjenester. Disse blir etter forslag fra Regjeringen over 800 mill. kroner dyrere.

Flertallet viser til tiltaksplan mot fattigdom der summen av tiltak har en ramme på 335 mill. kroner. Sett sammen med kuttene i ytelser og økninger i egenandeler kommer svært mange av dem med dårligst råd dårligere ut enn før.

Flertallet støtter økningen i minstepeløpet fra 1,6 til 1,8 G, men påpeker at dette nivået er lavt, og at det må trappes opp minst til nivå med minstepensjonen. Flertallet er sterkt uenig i at muligheten til friinntekt fjernes. Personer på attføring, og som derfor skal tilbake til arbeidslivet, skal oppmuntres til å bruke sin arbeidsevne og å holde best mulig kontakt med ordinært arbeidsliv. Flertallet vil påpeke at mange attføringsopplegg innebærer skolegang med lengre ferier og at det da er urimelig at vedkommende ikke

skal ha mulighet til å være i arbeid og ha en inntekt på 1/2 G. Flertallet vil også påpeke at de som er i et attføringsløp har like stort behov for ferie som det er for vanlige arbeidstakere.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti sier seg tilfreds med at minstebeløpet er øket fra 1,6 til 1,8 G, men er åpne for på nytt å vurdere om dette bør heves. Disse medlemmer har merket seg at det er tatt hensyn til effekten av denne økningen i budsjettframlegget fra Regjeringen.

Disse medlemmer vil vise til Stortingets behandling av Innst. S. nr. 141 (2001-2002) der Regjeringen ble bedt om å komme tilbake med en evaluering av ulike sider ved det nye regelverket for beregning av attføringsytelser. Blant annet gjelder dette attføringspengemottakere som forsørger barn. Barnetillegget i rehabiliterings- og attføringspengeordningen utgjør 17 kroner pr. dag pr. barn og kan gis til begge foreldre. Disse medlemmer er tilfreds med at Regjeringen i forbindelse med tidsbegrenset uførestønad har funnet det riktig å ha samme ordning for rehabiliteringspenge, attføringspenge og tidsbegrenset uførestønad. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil vurdere ordningene med barnetillegg.

Disse medlemmer har videre merket seg at de nye beregningsreglene har ført til at dagsatsen er økt for flere grupper.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at ordningen med meldekort har medført mange problemer og at Stortinget har bedt Regjeringen forenkle kortene og gi mulighet for unntak. Flertallet mener at dette arbeidet burde vært gjort, og ber Regjeringen få dette på plass raskest mulig.

Flertallet foreslår derfor:

"Stortinget ber Regjeringen foreta en grundig evaluering av ytelsene til attføring og medisinsk rehabilitering slik det ble vedtatt i Innst. S. nr. 141 (2001-2002) og legge saken fram for Stortinget i løpet av 2003."

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti vil vise til at en av målsetningene ved innføring av nytt regelverk for rehabiliterings- og attføringspenge er å redusere antall feilutbetalinger av ytelse. Det nye regelverket pålegger derfor mottakere av attføringspenge meldeplikt. I tillegg til å ha en kontrollfunksjon knyttet til korrekt utbetaling av attføringsytelser, er meldeplikten en påminnelse om at mottakeren av attføringsytelser både har rettigheter og plikter. Disse medlemmer er imidlertid klar over at innføringen av de nye melderutinene medførte i en overgangsperiode enkelte tilvenningsproblemer.

Disse medlemmer viser til at Aetat og Arbeidsdirektoratet arbeider med å forenkle spørsmålene på meldekortet for attføringsytelser for å unngå misforståelser knyttet til utfylling av meldekortene. Dette arbei-

det er pågående og fokus ligger på å redusere antall spørsmål på meldekortene som sendes inn. Implementeringen av de nye meldekortene forventes å være avsluttet i løpet av første halvår 2003.

Disse medlemmer har merket seg at for enkelte stønadmottakere er imidlertid en meldeplikt hver 14. dag unødig tyngende. Det er derfor ved forskrift gitt mulighet for unntak fra meldeplikten. Aetat vurderer skjønnsmessig når unntak for meldeplikten skal gis avhengig av hvor tyngende plikten vil være i det enkelte tilfellet. Det er pr. i dag om lag 2 000 personer som unntas fra å sende inn meldekort. Andelen meldekort som må sendes i retur er lav. Disse medlemmer vil påpeke at dette indikerer at dagens adgang til å få fritak fra meldeplikten fungerer etter intensjonen.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at Regjeringen i budsjettet for neste år foreslår et kostnadstak på utdanning på 50 000 kroner per år og 100 000 kroner for et helt attføringsløp. Disse medlemmer er uenig i en slik begrensning og påpeker risikoen for at mange yrkeshemmede ikke får muligheten til å ta kurs som er tilpasset dem, selv om Regjeringen nå melder at det vil bli gitt unntaksbestemmelser knyttet til den enkelte funksjonshemmedes behov, og der kostnadene bli påvirket av den enkeltes funksjonshemming i form av spesielle tilrettelegginger, utstyr etc.

Slike tilpasninger vil bli dekket som nå. Disse medlemmer er opptatt av å motvirke overprising av private tilbud på utdanning, men mener det må være arbeidsmarkedsetatens ansvar i den helhetlige saksbehandlingen å vurdere den enkeltes behov og mulighet til å lykkes i et utdanningsløp, uten slike begrensninger. Disse medlemmer vil påpeke at alternativet uføretrygding er mye dyrere for samfunnet. Disse medlemmer går derfor imot at det innføres et tak på disse kostnadene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at det er en realitet at mange av de menneskene som har svært dårlig råd, er trygdede. Det blir derfor viktig at alle de som kan ha nytte av attføring og med det en mulighet til å komme i arbeid, får en slik mulighet. Flertallet ber derfor Regjeringen vurdere å gi rett til yrkesrettet attføring også til personer uten en medisinsk diagnose, men som allikevel må sies å være reelt yrkeshemmede.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Regjeringen i budsjettet for neste år foreslår et kostnadstak på utdanning på 50 000 kroner pr. år og 100 000 kroner for et helt attføringsløp. Regjeringen melder nå at det vil bli gitt unntaksbestemmelser knyttet til den enkelte funksjonshemmedes behov, og der kostnadene blir påvirket av den enkeltes funksjonshemming i form av spesielle tilrettelegginger, utstyr etc. Slike tilpasninger vil bli dekket som nå.

Fleirtalet i komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Høgre, Kristeleg Folkeparti og Framstegspartiet, meiner at det er viktig å sette ei øvre grense for kostnader knytt til attføringsopplegg. Fleirtalet ber Regjeringa om å følgje nøye med på kva slags utslag dette vil få for yrkeshemma under utdanning, og ber Regjeringa om å koma tilbake til Stortinget med ei evaluering i løpet av 2003.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet finner det meget urovekkende at så mange som 25 pst. av attføringspengemottakerne er personer under 30 år.

Disse medlemmer mener et utvidet samarbeid med næringslivets organisasjoner bør prioriteres, slik at flere mottakere av ulike kategorier innskrenket arbeidsførhet kommer inn under hospitering i ordinært arbeid, videre at man slik kan finne ulike arbeidsoppgaver som er tilpasset den enkelte. Her er det viktig at det offentlige kompenserer næringslivet for den eventuelle manglende produktivitet dette medfører. Disse medlemmer registrerer at post 70 øker fra 5,69 mrd. kroner i inneværende år til 6,9 mrd. kroner for neste års budsjett.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti foreslår i sitt opplegg til disponering av ramme 7 en bevilgning på 8 843 000 kroner under kap. 2543.

7. FORSLAG FRÅ MINDRETAL

Forslag frå Arbeidarpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringa snarast fremme forslag om ei statleg låneordning eller ei fondsordning som gjer at kommunane kan dekkje pensjonspliktene sine. Formålet med ei slik ordning er at kommunar og fylkeskommunar kan låne midlar av staten eller trekkje på fondet når pensjonspremien er over gjennomsnittet, men må betale tilbake eller inn til fondet når pensjonspremien er under gjennomsnittet. Det skal ikkje takast omsyn til kommunane og fylkeskommunane sin bruk av ordninga når den økonomiske situasjonen i kommunane blir vurdert i forhold til retten til å ta opp andre lån i marknaden.

Forslag frå Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet:

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringa i revidert nasjonalbudsjett legge frem en ordning hvor fylkeskommunene kompenseres over 5 år med en sum tilsvarende det underskudde fylkeskommunene har opparbeidet i sykehussektoren i 2001, og som de statlige helseforetakene i sin helhet har lagt inn igjen i fylkeskommunen, og for alle andre utgifter som er relatert til virksomheter som staten nå har tatt ansvar for.

Første avdrag legges inn i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for forsøk med friare lokalt skattøre. Målsettinga med ei slik ordning må vere at kommunar i periodar kan auke skattlegginga for å gjennomføre viktige politiske prioriteringar.

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringa om å stille i bero effektivering av vedtak basert på bestemmelsen om oppholdstillatelse for kvinner etter samlivsbrudd eller de som hevder at de har vært utsatt for kjønnsbasert forfølgelse inntil gjennomgangen av lovverket er gjennomført.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringa om at bruken av ODA-godkjente midler til bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere fases utover en periode på inntil 3 år.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringa sørge for at enslige mindreårige asylsøkere automatisk skal være et ansvar for barnevernet og ha et tilbud på lik linje med norske barn under omsorg fra barnevernet.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringa sørge for at mottak for enslige mindreårige asylsøkere gis status som barnevernsinstitusjoner.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringa leggje fram ei eiga sak om einslege sin livssituasjon. Saka bør m.a. innehalde ei vurdering av særskilde bustadpolitiske tiltak samt ei vurdering av korleis offentlege avgifter kan utformast etter eit system som hindrar uønskete økonomiske forskjellar.

Forslag 9

Stortinget ber Regjeringa i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett for 2003 legge frem forslag for Stortinget for å gradvis åpne bostøtteordningen for enslige med samværsrett med barn, andre enslige og øvrige husholdninger.

Forslag frå Framstegspartiet:

Forslag 10

Stortinget ber Regjeringa sørge for at det i forbindelse med fylkes- og kommunevalget i 2003 avholdes det en folkeavstemming om fylkeskommunens videre eksistens.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om å innføre krav om disponering av egen egnet bolig for den herboende ektefellen som betingelse for familiegjenforening i Norge med utenlandsboende ektefelle.

Forslag 12

Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening i Norge for ektepar med mindre begge ektefeller har fylt 24 år.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at det ikke gis familiegjenforening for utenlandske ektefeller når det dreier seg om tvangsekteskap.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag om at familiegjenforening skal skje i det land der en familie totalt sett har størst tilknytting.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake skriv av 5. juli 1993 fra Justisdepartementet, om at politiet ikke skal kunne gripe inn i kirker og bedehus for å hente folk med makt.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen i revidert budsjett om å nedjustere årets budsjetterte mottak av asylsøkere fra 16 000 til 8 000.

Forslag 17

Stortinget ber Regjeringen innføre en "hurtigparagraf" i utlendingsloven slik at asylsøknader som er "åpenbart grunnløse" avslås uten ankerett. Asylsøkere fra medlemsland i Europarådet skal avhøres på ankomststedet umiddelbart, og avgjørelsen skal som hovedregel tas umiddelbart etter at avhøret er sluttført. Dersom dette av praktiske grunner er vanskelig, skal asylsøkeren holdes i forvaring til avgjørelsen tas.

Forslag 18

Stortinget ber Regjeringen fjerne "15-måneders regelen for opphold på humanitært grunnlag", uten unntak.

Forslag 19

Stortinget ber Regjeringen sørge for at norske kommuner ikke mot sin vilje pålegges å motta asylsøkere.

Forslag 20

Stortinget ber Regjeringen intensivere etablering av "utvidede", lukkede UDI-mottak.

Forslag 21

Stortinget ber Regjeringen opprette særskilte asylmottak organisert slik at det kan innføres sterk begrensning i bevegelsesfriheten eller full forvaring av de asylsøkere som myndighetene innfører slike begrensninger for.

Forslag 22

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at asylsøknader blir å rette til norske utenriksstasjoner eller til myndighet ved norsk grense.

Forslag 23

Stortinget ber Regjeringen innføre en nødvendig adgang eller hjemmel for utlendingsmyndighetene til å holde særskilte asylsøkere i asylmottak med sterke begrensninger i bevegelsesfriheten eller full forvaring på asylmottaket inntil søknaden er ferdig behandlet.

Forslag 24

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å legge ned Senter mot etnisk diskriminering.

Forslag 25

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Utlendingsnemnda.

Forslag 26

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om å starte arbeidet med å nedlegge Sametinget.

Forslag 27

Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag som sørger for at asylsøkere som har fått avslag på asylsøknad umiddelbart sendes ut av landet.

Forslag 28

Stortinget ber Regjeringen utrede alternativ finansiering av de videregående skolene og institusjonene innen sosialomsorg, med basis i en stykkprisfinansiering.

Forslag 29

Stortinget ber Regjeringen endre mandatet til planlovutvalget slik at ny plandel i plan- og bygningsloven baseres på at fylkesplanlegging avvikles.

Forslag 30

Stortinget ber Regjeringen iverksette forsøk hvor kommuner som ønsker det kan få overta ansvaret for kollektivtrafikk og tilhørende midler.

Forslag 31

Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner og interkommunale samarbeidsorganer får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling.

Forslag 32

Stortinget ber Regjeringen innvilge forsøk med at kommuner overtar ansvaret for videregående skoler hvis enkeltkommuner ønsker dette.

Forslag 33

Stortinget ber Regjeringen praktisk iverksette forsøk med å overlate fylkeskommunens oppgaver til kommunene og avvikle fylkeskommunen hvis et flertall av befolkningen og kommuner i et fylke ønsker å delta i et slikt forsøk.

Forslag frå Senterpartiet:*Forslag 34*

Stortinget ber Regjeringa opprette ein eigen tilskotspost for å fremje interkommunalt samarbeid i samband med kommuneproposisjonen for 2004.

Forslag 35

Stortinget ber Regjeringa leggje fram for Stortinget forslag om at inntektene frå dokumentavgifta vert øyremerkt eit program for bygging av allmennyttige utleigebustader, låginnskotsbustader og andre subsidierte bustader underlagt prisregulering.

8. TILRÅDING FRÅ KOMITEEN

Komiteen viser til proposisjonane og til det som står ovanfor, og rår Stortinget til å gjere følgjande

vedtak:

A. Rammeområde 6

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
500		Kommunal- og regionaldepartementet (jf. kap. 3500)		
	1	Driftsutgifter	163 166 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, <i>kan overføres</i>	9 549 000	
	22	KOSTRA-rapporteringssystem for kommunene og fylkeskommunene, <i>kan overføres</i>	1 142 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 481 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd ...	18 019 000	
502		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	29 000 000	
503		Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3503)		
	1	Driftsutgifter	10 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 500 000	
520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520)		
	1	Driftsutgifter	372 980 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 051 220 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	66 070 000	
521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521)		
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	2 865 811 000	
	62	Kommunale innvandrertiltak	41 850 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 440 000	
	71	Kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	44 333 000	
	72	Tilbakevending for flyktninger, <i>kan overføres</i>	11 300 000	
	73	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	22 420 000	
	74	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	1 560 000	
	75	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	31 200 000	
522		Senter mot etnisk diskriminering (jf. kap. 3522)		
	1	Driftsutgifter	6 300 000	
523		Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene (jf. kap. 3523)		
	1	Driftsutgifter	3 800 000	
524		Utlendingsnemnda (jf. kap. 3524)		
	1	Driftsutgifter	91 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	13 370 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
526	70	Nasjonale minoriteter Tilskudd til nasjonale minoriteter	2 805 000	
540		Sametinget (jf. kap. 3540)		
	50	Sametinget	129 800 000	
	54	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	
541		Tilskudd til samiske formål		
	70	Tilskudd til samiske formål	1 300 000	
	72	Samisk språk, informasjon, o.a.	2 500 000	
542		Kompetansesenter for urfolks rettigheter		
	1	Driftsutgifter	1 900 000	
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 116 500 000	
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv.	10 000 000	
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	287 000 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 932 800 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	60	Handlingsprogram for Oslo indre øst	50 000 000	
	71	Tilskudd til boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	74 000 000	
	73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	2 200 000	
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	665 000 000	
	78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	36 100 000	
	79	Tilskudd til radonforebyggende tiltak i boliger, <i>kan overføres</i>	10 400 000	
582		Skoleanlegg		
	60	Rentekompensasjon	192 000 000	
585		Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 3585)		
	1	Driftsutgifter	4 650 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	60	Oppstartingsstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 943 900 000	
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 266 400 000	
587		Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587)		
	1	Driftsutgifter	34 700 000	
1570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 4570)		
	1	Driftsutgifter	267 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 700 000	
1571		Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 4571)		
	1	Driftsutgifter	120 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000	
	70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	1 500 000	
	71	Tilskudd til Norsk Elektrotekniske Komité	2 700 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
1573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 4573)		
	1	Driftsutgifter	60 761 000	
	21	Oppdrag	6 900 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 064 000	
1574		Arbeidsforskningsinstituttet		
	70	Tilskudd til AFI AS	2 000 000	
1575		Forskning og utredning		
	21	Forsknings- og utredningsoppdrag, m.m., <i>kan overføres</i>	9 000 000	
	50	Norges forskningsråd	40 200 000	
	70	Tilskudd til forskning og informasjon	800 000	
1577		Norges brannskole (jf. kap. 4577)		
	1	Driftsutgifter	43 244 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
1590		Aetat (jf. kap. 4590)		
	1	Driftsutgifter	1 759 039 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	1 767 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	48 760 000	
1594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 4594)		
	21	Evaluerings-, utviklingstiltak mv., <i>kan overføres</i>	23 148 000	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i>	1 203 609 000	
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 70</i>	2 749 851 000	
	73	Investeringer i skjermede tiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 71</i>	72 178 000	
	74	Lønnssubsidium ved reaktivisering, <i>overslagsbevilgning</i>	37 404 000	
1595		Ventelønn mv. (jf. kap. 4595)		
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	440 000 000	
2412		Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615)		
	1	Driftsutgifter	262 300 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	72	Rentestøtte	32 000 000	
		Totale utgifter		19 833 341 000
Inntekter				
3520		Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520)		
	2	Gebyr nødvisum	90 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	504 586 000	
3521		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521)		
	1	Tilbakevending for flyktninger	11 300 000	
	3	Transport av flyktninger/reiseutgifter til og fra utlandet	30 496 000	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	30 994 000	
3540		Sametinget (jf. kap. 540)		
	51	Avkastning av Samefolkets fond	4 650 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3585	1	Husleietvistutvalget i Oslo (jf. kap. 585) Gebyrer	<u>200 000</u>	
3587	4	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587) Gebyrer, godkjenningsordning for foretak for ansvarsrett	<u>12 700 000</u>	
4570		Arbeidstilsynet (jf. kap. 1570)		
	1	Diverse inntekter	<u>1 668 000</u>	
	4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	<u>4 200 000</u>	
	5	Tvangsmulkt	<u>1 600 000</u>	
	7	Byggesaksbehandling, gebyrer	<u>13 100 000</u>	
4571	2	Direktoratet for brann- og elsikkerhet (jf. kap. 1571) Gebyrer	<u>96 600 000</u>	
4573		Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 1573)		
	1	Laboratorievirksomhet	<u>1 000 000</u>	
	2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	<u>1 100 000</u>	
	3	Oppdrag	<u>6 900 000</u>	
4577	1	Norges brannskole (jf. kap. 1577) Diverse inntekter	<u>7 400 000</u>	
4590		Aetat (jf. kap. 1590)		
	4	Salgsinntekter m.m.	<u>356 000</u>	
	80	Innfordret misbruk av dagpenger	<u>30 000 000</u>	
	81	Innfordret feilutbetalte attføringsytelser	<u>14 000 000</u>	
4594		Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 1594)		
	2	Opplæringstjenester	<u>1 777 000</u>	
	60	Refusjon fra Verdal kommune	<u>9 600 000</u>	
4595	1	Ventelønn mv. (jf. kap. 1595) Refusjon statlig virksomhet mv.	<u>86 000 000</u>	
5312	1	Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412) Gebyrer m.m.	<u>32 826 000</u>	
5327		Statens nærings- og distriktsutviklingsfond og fylkeskommunene mv.		
	50	Tilbakeføring av tilskudd	<u>70 000 000</u>	
	51	Tilbakeføring av tapsfond	<u>20 000 000</u>	
5615	80	Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412) Renter	<u>7 341 000 000</u>	
		Totale inntekter		<u>8 334 143 000</u>

II Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 522 post 1	kap. 3522 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

III Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	71	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet	40,6 mill. kroner
	75	Boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger	200,1 mill. kroner
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	
	60	Oppstartingsstilskudd	3 161,5 mill. kroner

IV Husbandens avdragsvilkår

Stortinget samtykker i at punkt 1.2 Avdragsvilkår i gjeldende bestemmelser om Husbandens rente- og avdragsvilkår av 14. desember 1995, jf. St.prp. nr. 16 (1995-96) Om endringer i Husbandens rente- og avdragsvilkår og Innst. S. nr. 83 (1995-96), endres til "Lån til utleieboliger kan ha en samla løpetid på inntil 50 år."

V Bustadordninga

Stortinget samtykkjer i at stortingsvedtaket av 12. juni 1972 om ordning med bustønad, § 2 Boliger, med seinare endringar, blir endra til:

§ 2 Boliger som omfattes av bostøtteordningen:

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter under minstepensjon pluss 30 pst. gjelder ikke noen bostedsavgrensning. Bostøtte gis ikke til beboere i institusjoner hjemlet i lov om helse-tjenesten i kommunene § 1-3 annet ledd pkt. 5 og lov om sosiale tjenester mv. § 4-2 bokstav d.

For barnefamilier stilles ingen finansieringskrav til boligen.

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter over minstepensjon pluss 30 pst. gjelder følgende finansieringskrav til boligen:

1. Boliger som er oppført med lån frå Husbanden eller Bustadbanken/Landbruksbanken, jf. lov av 30. oktober 1947 om omorganisering av Bustadbanken, så lenge lånet hviler på boligen.
2. Boliger som har ervervslån fra Husbanden eller som har utbedringslån fra Husbanden eller Bustadbanken/Landbruksbanken og som er innvilget i 1963 eller seinare. Dette gjelder også boliger som har utbedringslån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanden til dette formålet.
3. Kommunale leieboliger og leieboliger som er underlagt leieregulering etter kapittel II i lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering mv. for boliger, samt andre leieboliger innenfor det samme stedlige virkeområde, som er oppført før 8. april 1940.
4. Boliger som har etableringslån, boligtilskudd eller startlån fra Husbanden. Dette gjelder også boliger som har etableringslån eller startlån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanden til dette formålet.
5. Omsorgsboliger som er oppført med oppstartingsstilskudd fra Husbanden.
6. Alle boliger i borettslag.

VI
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1570 post 1	kap. 4570 postene 1, 6, 7
kap. 1571 post 1	kap. 4571 post 6
kap. 1573 post 1	kap. 4573 post 2
kap. 1573 post 21	kap. 4573 post 3
kap. 1577 post 1	kap. 4577 post 1

VII
Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan:

- omdisponere inntil 10 pst. av bevilgningen under kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak, post 70 Ordinære arbeidsmarkedstiltak til post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak.
- omdisponere inntil 40 mill. kroner fra kap. 1594 Arbeidsmarkedstiltak, post 71 Spesielle arbeidsmarkedstiltak til kap. 1590 Aetat, post 1 Driftsutgifter, jf. omtale under kap. 1590 post 1 i St.prp. nr. 1 (2002-2003).

VIII
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1594		Arbeidsmarkedstiltak	
	70	Ordinære arbeidsmarkedstiltak	363,781 mill. kroner
	71	Spesielle arbeidsmarkedstiltak	533,782 mill. kroner

IX
Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet i 2003 kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre driften.

X
Fullmakt til å selge aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS

Stortinget samtykker i at Arbeids- og administrasjonsdepartementet gis fullmakt til å:

- selge inntil 100 pst. av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS.
- inntektsføre uten bevilgning salg av statens aksjer i Arbeidsforskningsinstituttet AS under kap. 4574 Arbeidsforskningsinstituttet, post 90 Salg av aksjer.

XI

Stortinget ber Regjeringen gi Human Rights Service etter søknad prosjektutviklingsmidler på 1,1 mill. kroner fra kap. 521 post 71 Kunnskapsutvikling.

B. Rammeområde 7

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
Utgifter				
2540		Stønad under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn		
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	36 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
2541	70	Dagpenger Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	8 023 500 000	
2542	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 5704) Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i>	470 000 000	
2543	70	Ytelser til yrkesrettet attføring Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	6 908 000 000	
	71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 935 000 000	
		Totale utgifter		17 372 500 000
Inntekter				
5704	2	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. (jf. kap. 2542) Dividende	100 000 000	
5705	1	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs, dagpenger Refusjon dagpenger	18 000 000	
		Totale inntekter		118 000 000

C. Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber Regjeringa i kommuneproposisjonen for 2004 vise omfordelinga mellom kommunar som har skjedd som fylgje av endringar i inntektssystemet frå 1997 til og med vedteke budsjett for 2003.

II

Stortinget ber Regjeringen i kommuneproposisjonen for 2004 legge fram forslag til statens finansiering og kommunesektorens medfinansiering av landets krisesentre, slik at tilbudet kan samsvare med det reelle behovet for beskyttelse og hjelp, både når det gjelder omfang og kvalitet.

III

Stortinget ber Regjeringen så raskt som mulig legge fram helhetlige planer for finansiering av nødvendige krisetiltak, herunder:

- fosterhjem og kriseboliger med sikkerhet
- nødvendig personellressurser i ulike etater og opplæring av disse.

IV

Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle direkte bedriftsrettede tiltak som tildeles med grunnlag i fylkeskommunens disponering av bevilgningene over kap. 551 post 60, skal forvaltes gjennom Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

V

Stortinget ber Regjeringen utforme regelverk som sikrer at barn og barnefamilier ikke blir henvist til å bo på hospits.

VI

Stortinget ber Regjeringen foreta en grundig evaluering av ytelsene til attføring og medisinsk rehabilitering slik det ble vedtatt i Innst. S. nr. 141 (2001-2002) og legge saken fram for Stortinget i løpet av 2003.

VII

Stortinget ber Regjeringa yte storbytilskot til kommunar som har tilsvarende utgifter til rusfeltet og psykiatri som dei fire storbykommunane. Det skal brukast same fordelingsprinsipp som for Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand.

VIII

Stortinget ber Regjeringa bidra til at konsultasjonsordninga mellom staten og kommunesektoren blir gjort meir forpliktande slik at dei totale ressursane innan offentlig sektor kan nyttast betre, ikkje minst gjennom at ein i fellesskap tek eit større ansvar for gjennomføring av statleg politikk.

IX

Stortinget ber Regjeringa i samarbeid med kommunesektoren å stipulere den gjennomsnittlege pensjonspremien i 2003 og 2004 og fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 og i kommuneproposisjonen for 2004 om korleis det skal takast omsyn til denne premien.

X

Stortinget ber Regjeringa i den forventa løns- og prisveksten for kommunesektoren ta omsyn til andre forhold enn lønsveksten som har relevans for pensjonskostnader i kommunesektoren. Følgjande forhold må det leggjast vekt på:

- Auka pensjonskostnader knytt til eit auka tal uføre.
- Auka pensjonskostnader knytt til ein aukande del eldre arbeidstakarar og andre underliggjande demografiske forhold.
- Statleg initierte endringar i pensjonsreglane (samordningsreglane, utrekningsreglane i folketrygda og i dei forventa tenestepensjonsordningane).

Stortinget ber Regjeringa også vurdere å ta omsyn til eventuelle andre forhold som har noko å seie for pensjonskostnadene i kommunesektoren.

XI

Stortinget ber Regjeringa i Revidert nasjonalbudsjett for 2003 å fremme forslag om korleis auken i dei gjennomsnittlege pensjonskostnadene kan løysast.

XII

Stortinget ber Regjeringa fremme forslag om ei permanent ordning om korleis svingingane i pensjonspremiar i kommunesektoren kan jamnast ut over tid.

XIII

Stortinget ber Regjeringa om å innleie drøftingar med kommunane om ein plan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren. Rammene for og dei økonomiske konsekvensane av ein slik plan må leggjast fram for Stortinget i Revidert nasjonalbudsjett for 2003.

XIV

Stortinget ber Regjeringa snarast fremme forslag om kompensasjon til Rødøy kommune for ikkje-utbygging av Melfjordvassdraget. Det blir lagt til grunn at kompensasjonen skal liggje innanfor dei økonomiske rammer som har vore gjeldande for denne ordninga.

XV

Stortinget ber Regjeringa leggje til rette for rutinar ved saksutgreiinga som sikrar at konsekvensane for distriktpolitikken kjem med som ein del av beslutningsgrunnlaget når Stortinget skal avgjere om politikken innanfor ulike samfunnsområde skal leggjast om.

XVI

Stortinget ber Regjeringa etablere ein nasjonal erfaringsbase/idébank der erfaringar frå gode lokale og regionale samarbeidsprosjekt vert samla og formidla til andre.

XVII

Stortinget ber Regjeringa om at ordningen med Startlån blir innrettet slik at:

- risikoen for stat og kommune blir sidestilt, slik at stat og kommune hver tar 50 pst. risiko fra første krone
- kommunen kan gi Husbanken ansvaret for forvaltning for Startlånet etter at kommunen har innvilget lånet.

XVIII

Stortinget ber Regjeringa så raskt som mulig å legge fram en sak om bekjempelse av svart arbeid, der alle etater og kontrollorganer som har en rolle i dette arbeidet går igjennom med sikte på å avdekke behov for kontrollressurser, lov- eller forskriftsendringer og behov for nye rutiner.

XIX

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2003 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2003. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i budsjettet for 2003, samtykker Stortinget i at Kommunal- og regionaldepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap. 520 Utlendingsdirektoratet post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 9. desember 2002

Magnhild Meltveit Kleppa

leder og ordf. for kap. 500 og 502

Karin Andersen

ordf. for kap. 1590, 2543 og 4590

Torbjørn Andersen

ordf. for kap. 587, 1571, 1577, 3587, 4571 og 4577

Peter Gitmark

ordf. for kap. 503, 585 og 3585

Sigvald Oppebøen Hansen

ordf. for kap. 1570, 1575, 1594, 2540, 4570 og 4594

Kari Lise Holmberg

ordf. for kap. 520, 524 og 3520

Heikki Holmås

ordf. for kap. 521, 522, 523, 581 og 3521

Reidar Sandal

ordf. for kap. 582

Per Sandberg

ordf. for kap. 586, 2541, 2542, 5704 og 5705

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen

ordf. for kap. 551, 552 og 5327

Anita Apelthun Sæle

ordf. for kap. 3540

Ivar Østberg

ordf. for kap. 526, 540, 541, 542

Signe Øye

ordf. for kap. 580, 2412, 5312 og 5615

Hans Kristian Hogsnes

sekretær og ordf. for kap. 1573, 1574, 1595, 4573 og 4595

